ALPER CANIGÜZ

ÖRÜMCEK BURGACI

Bir Stan LaFleur kozmo-polisiyesi

EVEREST 25. YIL

EVEREST
2840

ALPER CANIGÜZ

1969, İstanbul doğumlu. Dârüşşafaka Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü mezunu. Okuma sevgisini babasına, yazma tutkusunu müzik kabiliyetinin eksikliğine borçludur. Kara mizahi bir üslupla yazdığı romanları çeşitli dillere çevrildi; özellikle beş yaşındaki dedektif Alper Kamu'nun maceralarının anlatıldığı "Bir Kamu Davası" üçlemesi büyük ilgi gördü. Eserleri, *Tatlı Rüyalar / psiko-absürt romantik komedi*, 2000; *Oğullar ve Rencide Ruhlar*, 2004; *Gizliajans*, 2008; *Cehennem Çiçeği*, 2013; *Kan ve Gül / bir kara dejavu*, 2017; *Kıyamet Park*, 2021 yılında yayımlandı. Ayrıca, *#tarih* dergisinde "Lanetliler Envanteri" başlıklı bir dizi kurgu-tarih öyküsü kaleme aldı. Bir kız çocuk babası olan yazar halen İstanbul'da yaşıyor.

ALPER CANIGÜZ

ÖRÜMCEK BURGACI

Bir Stan LaFleur kozmo-polisiyesi

EVEREST
25. YIL

Yayın No **2840**
Türkçe Edebiyat **1149**

Örümcek Burgacı
Alper Canıgüz

Editör: Beyza Ertem
Düzeltmen: Yılmaz Akan
Kapak Resmi: M. K. Perker
Kapak Tasarımı: Murat Yılmaz
Sayfa Tasarımı: Simge Sunar

© 2025, Everest Yayınları
Kaynak belirtilerek yapılacak kısa alıntılar dışında
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1-15. Basım: Ekim 2025

ISBN 978-625-369-515-6
Sertifika No: 43949

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 45099
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari
www.instagram.com/everestyayinlari

Everest Yayınları, Alfa Yayın Grubu'nun tescilli markasıdır.

Sorgulanamayan cevaplardansa,
cevaplanamayan sorularla
yaşamayı tercih ederim.

Richard Feynman

Önünüzdeki boşluğu -şu gördüğünüz-
Biraz iter misiniz

Edip Cansever

Bu şehre yalnızca bir düşle girebilir insan
Havaalanı, kaynayan kelle çorbasına batıp gitmekte
Yüzün karanlıkta bir martı gibi süzülüyor
Boğaziçi bağlıyor ciğerlerini ciğerlerime
Korkularımız çocukluktan kalma bir oyun şimdi
Zar zor işitilen bir şarkı havada, teni yalayıp geçen gölge misali
Deprem geliyor, deprem geliyor

Stan Lafleur

I.
Kara Orman'dan Gelen Beyaz Adam

11 Şubat 1974, ülkenin hiperdemokrasiye geçişinin yirminci yıl dönümü yurt sathında pek çok şenlik, tören ve bilumum etkinlikle kutlanmaktaydı. Stan, bisikletiyle Kadıköy Meydanı'ndaki coşkulu kalabalığın arasından güçlükle sıyrılıp kendini Yeldeğirmeni'ne attığında vakit öğleni bulmuştu. İstanbul'daki bir avuç *art nouveau* yapının en cefakâr temsilcisi, kirli sarı renkte, yedi katlı Valpreda Apartmanı'na girip geniş seleli Bonanza marka bisikletini tırabzanların demirine kelepçeledi. Ofisinin bulunduğu üçüncü kata tırmanınca, önceki hafta sipariş ettiği yeni levhanın kapıya asılmış olduğunu memnuniyetle müşahede etti.

Stan LaFleur-Cinaslı Hafiye

Rilke gibi dilbaz, tilki gibi kurnaz!

Sekreter masasında kalınca bir kitaba gömülmüş haldeki Ceylan, patronunu pattadak karşısında görünce gayriihtiyari toparlanıp biraz da zoraki gülümsedi. "Günaydın Bay Stan."

"Tünaydın Ceylan Hanım," diye karşılık verdi Stan. "Gelen giden, arayan soran?"

Genç kız, dudaklarını büzüp hayır anlamında başını iki yana salladı ancak bir an sonra, "Süleyman aradı bir tek," dedi. "Fırıncı."

"Harika! Bavyera Kremalı tatlı sipariş etmiştim, hazırlamış mı?"

"Yok," dedi Ceylan. "Baktım ben buna, bir gece buzdolabında tutmak lazımmış; ekmek fırınında buzdolabı ne arasın diyor."

"Off!" diye iç çekti Stan hayal kırıklığıyla. "Küçük düşünüyor, küçük! Halbuki biraz ürün çeşidini artırsa, poğaça, börek, tatlı... bir şeyler eklese fena mı olur yani?"

"Bence siz memleketinizdeki yemekleri özlemişsiniz Bay Stan. Beyoğlu'nda Alman pastası yapan bir yer biliyorum. Oraya bakın isterseniz."

"Alman pastası istemiyorum Ceylan, hayal gücü istiyorum! Biraz tutku, enerji..."

"Enerji demişken," diyerek masasının üstündeki faturaları işaret etti kız. "Bunların ödenmesi gerekiyor. Elektrik, su, telefon, teleks."

Stan yuvarlak metal çerçeveli gözlüklerini düzeltip suratını ekşiterek şöyle bir baktı faturalara. "Evet, tabii... Bugün yarın müşteriden ödeme alacağız. O zaman hallederiz." Omuz çantasından farklı renklerde iki zarf çıkarıp masaya koydu. "Bu Bay X'in, bu Bayan Y'nin iş adreslerine yollanacak. Farklı postanelerden olmasına dikkat et lütfen."

Ceylan zarfların üstüne etiketlenmiş adres bilgilerini inceleyip, "Beyefendiyi hatırlıyorum. Geçen hafta sizinle görüşmeye gelmişti," dedi. "Karısını takip etmenizi istiyordu, değil mi?"

Stan başıyla onayladı. "Şüphelerinde haklıymış; eşinin başka biriyle ilişkisi varmış gerçekten. Belgesi de... işte o sarı zarfta."

"Pekâlâ," diye mırıldandı Ceylan. "Bayan Y'yi çıkaramadım yalnız?"

"Bay X'in saygıdeğer eşi," diye açıkladı Stan. "Kocası da onu aldatıyormuş. Onun belgesi de mavi olanda."

Ceylan yüzünü ekşitti. "Anlamıyorum. Bizim müşterimiz beyefendi değil mi?"

"Doğru."

"E öyleyse bu ne?" diye sordu genç kız, mavi zarfı Stan'a doğru sallayarak.

Her ne kadar kararlarını sorgulamak Ceylan'ın iş tanımı içinde yer almıyor idiyse de, Stan sevimli sekreterinin bilhassa üstüne vazife olmayan mevzularda ne kadar girişken olduğunu öğrenmişti. Bundan çok rahatsızlık duyduğu da söylenemezdi; meraklı insanları severdi. "Müşterimiz aldatılmış, kalbi kırılmış bir adam değil. Bence karısının ilişkisinden zaten haberdardı. Boşanma sonrası nafaka ödememek ve çocuklarının velayetini almak için tuttu beni. Her iki tarafın da durumunu bilirse jürinin daha adaletli bir kanaate varacağını düşündüm."

Ceylan'ın tavrı yumuşak, sözleri gerçekçiydi. "Bay Stan, hizmetimize talip olanlar bize adalet sağlayalım diye değil, çıkarlarını kollayalım diye para ödüyor."

"Etik açıdan uygun değil belki lakin mesleki ve kişisel ilkeleri çatıştığında insanın böyle zorlu kararlar alması gerekebiliyor. Eh, işimi pek uzun süre devam ettiremeyeceğim de düşünülürse..."

Ceylan, Stan'ın bakışlarının masanın hemen yanındaki küçük sehpaya kurulmuş teleks makinesine kaydığını fark etti. "Maalesef henüz bir haber yok."

"Çıkmadık candan umut kesilmezmiş," dedi Stan. "Daha vakit var."

"Doğru söylüyorsunuz," deyip yutkundu Ceylan. "Bir tanıdığımızın vizesi, öncekinin bittiği gün gelmişti. Ne telaşlanmıştı ama..."

"Bir tanıdığımız" ifadesindeki bulanıklık Stan'a bunun doğru olmadığını düşündürse de meşrebince kendisine cesaret telkin etmeye çalışan sekreterine bu konuda bir şey söylemedi. "Unutmadan," deyip kabanının cebinden rulo şeklinde küçük bir paket çıkardı. "Teleks şeridi bitiyor demiştin."

"Hatta bir saat önce bitti," dedi Ceylan, kenarda birikmiş sarı renkte, delikli teleks şeridi yığınını işaret ederek. Yenisini yerleştirmek üzere makinenin manyetik kutusunu açtı. "Kim bilir, belki o ara vize mektubunuz da gelmiştir?"

"Eski şeritleri tarihlendirip arşivlemeyi ihmal etme lütfen."

"Merak etmeyin," diye yanıtladı Ceylan gülümseyerek. Teleks yazışma metinlerindeki her harf ve karakterin özgün bir delikleme sistemiyle kodlandığı bu şeritler, hem bir hafıza bankası oluşturuyor hem de mesajlar üzerinde oynama yapılmasını engelliyordu. Genç sekreter, şirket tarihinde deşifrasyona yahut tahrif edilmeye değer bir yazışma hatırlamasa da faaliyet yürüttükleri alan düşünüldüğünde patronunun ihtiyatlı tutumunu anlayışla karşılıyordu.

Stan biraz da çalışanının hayatına ilgi göstermenin yerinde olacağı düşüncesiyle Ceylan'ın önündeki kitaba şöyle bir baktı. "Ne okuyorsun?"

"Ders çalışıyorum," deyip kitabın kapağını gösterdi Ceylan: *Yıldız Dizimi Analizine Giriş*. "Çok zor ama zevkli."

Stan teşvik edici bir baş işaretiyle ona karşılık verdi. Ceylan, İstanbul Üniversitesi Astroloji Bölümü birinci sınıf öğrencisiydi. Hiperdemokratik devrim sonrasında popülaritesi giderek yükselen astroloji, akademideki prestijli yerini almakla kalmamış, son yıllarda üniversite sınavlarında girilmesi en zor bölümlerden biri haline gelmişti. Bir yandan okurken diğer yandan dedektiflik bürosunda yarı zamanlı çalışarak ailesinin bütçesine katkıda bulunan Ceylan, apaçık ki son derece gelecek vaat eden bir genç kızdı.

Stan çalışma odasına geçmek üzere birkaç adım atmıştı ki, "Bay Stan," diye durdurdu onu Ceylan. "Geçen gün sizden doğum bilgilerinizi rica etmiştim, hatırlıyor musunuz? Karlsruhe, 16 Şubat 1944, saat 16.43." Stan başıyla verinin doğruluğunu teyit edince devam etti. "Böyle şeylere pek itibar etmediğinizi biliyorum ama ben yine de doğum tarihinizin numerolojik analizini yaptım. Hesaplamalarıma göre uzun bir süre daha burada olacaksınız."

Stan ona kibarca gülümseyip odasına girdi, kapıyı kapadı. Çantasını bir kenara bırakıp kabanını çıkardıktan sonra masasının arka tarafında yer alan pencerenin önüne geçerek sahil boyunca ilerleyen neşeli tören alayını izledi. Bakışları yukarı, Haydarpaşa Garı'nın arkasında bir yerlerden yükselip göğü diklemesine ortadan ikiye yaran, koyu kızıl renkli çizgiye kaydı. Üç ay önce, ilk ortaya çıktığında incecik olan bu çatlağın yavaş yavaş genişlediği fark edilince bu tuhaf doğa olayına bir açıklama getirmek üzere derhal bir kamuoyu anketi düzenlenmişti. Ortaya çıkan genel kanaat bunun "değişik bir gökkuşağı" olduğu doğrultusundaydı. İnsanların içine bir parça su serpildiyse de hadisenin yerkürenin her yanından gözlemlendiğinin anlaşılmasıyla

halk arasında ciddi bir kaygı baş göstermişti. Bunun üzerine ZEUS Araştırma Şirketi, uzmanların da fikrinin alındığı kapsamlı bir eğilim araştırması sonucunda bu esrarengiz hadisenin açıklığa kavuşmasını sağlayacak geniş örneklem kümeli, beş şıklı yeni bir anket hazırlayıp sonuçlarını kamuoyuyla paylaştı.

Sizce gökyüzünde ortaya çıkan kızıl yarığın sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

a) Kıyamet habercisi (%16)
b) Meteor yağmuru (%29)
c) Sovyetler Birliği'nin nükleer silah denemesi (%22)
d) UFO istilası (%5)
e) Fikrim yok (%28)

Olayın bir meteor yağmurundan ibaret olduğunun çoğunlukça kabul görmesi herkesin bir kez daha rahat nefes almasını sağlamışsa da anketlerde ender karşılaşılan "fikrim yok" seçeneğinin bu kadar rağbet görmesi, hâlâ konuyla ilgili bazı soru işaretlerine yol açmaktaydı. Görünen o ki, bu hamur çok su kaldıracaktı daha.

Stan gökkuşağı teorisine hiç inanmamıştı. Almanya'daki çocukluğunun nadir mutlu anılarını oluşturan Kara Orman gezilerinden birinde şahit olmuştu ilk kez gökkuşağının ortaya çıkışına. Bu rengârenk, görkemli ışık hüzmesini gördüğü anda içi sevinç mi, hüzün mü tam karar veremediği ama muhakkak ki taşkın bir duyguyla kaplanmıştı. Oysa bu titrek yarık ona gökkubbeye vurulmuş bir kırbaç izi gibi görünüyor, zihninde

uğursuz çağrışımlar uyandırıyordu. Derin bir iç geçirip masasının başındaki ofis sandalyesine çöktü. Büyük ihtimalle işin aslını öğrenemeden veda etmek durumunda kalacağını bilmek içini sıkıyordu. Yararlık dosyası ile yeni vize talep dilekçesini Nüfus Müdürlüğü'ne göndereli bir ayı geçmişti ve bu kadar uzun süre karşılık alamaması hayra alamet değildi. Ufak ufak veda töreni üstünde düşünmeye başlamalıydı belki de. Ona kalsa en ideali Almanya'ya dönüp, damarlarında yüksek dozda uyuşturucuyla Kara Orman çayırlarına uzanmak, ruhunu gökyüzünü seyrederken teslim etmekti. Belki son nefesini verirken bir gökkuşağı bile görürdü. Ne hoş olurdu öylesi cidden! Maalesef bu planın Göçişleri İdaresi'nin bütçesini aşacağı kesindi. Ayrıca kendisi için böyle uluslararası bir operasyona girişileceğine de ihtimal vermiyordu. Belki de en doğrusu, bu işi kamu görevlilerine bırakmak, her şeye hastanede profesyonellerin elinde son vermekti.

İç sıkıntısıyla günlük gazeteleri karıştırmaya koyuldu. Ünlü astrologların ekonomi, siyaset ve uluslararası gelişmeler üzerine öngörüleri; iktidar ve muhalefetin halihazırda kamuoyunun ilgisine sunulan anketlerin halkın gerçek dertleriyle ilgili olup olmadığı konusundaki bildik atışmaları; planlanandan dört ay gecikmeli de olsa, nihayet cumartesi günü devlet töreniyle gerçekleştirilecek Boğaziçi Köprüsü açılışı... Tüm bunların arasında dedektifin ilgisini çeken tek şey, *Hürriyet* gazetesinin üçüncü sayfasının alt taraflarında yer alan küçük bir haber oldu. Yılbaşından yaklaşık bir hafta sonra Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşanan bombalı saldırıyla ilgili bir gelişme cereyan etmişti. Berkeley Üniversitesi'ndeki kongreye katılmak üzere Indianapolis'ten gelen üç Purdue Üniversitesi araştırmacısını California, Oakland

Havaalanı'ndan alıp otellerine taşıyan otomobil, otoparktan çıkar çıkmaz havaya uçurulmuş, saldırıdan kimse sağ kurtulamamıştı. Yeni elde edilen bazı kanıtlar, saldırıda uluslararası realist örgütlerin parmağı olduğuna işaret etmekteydi. "Elbette," diye büküldü Stan'ın dudakları, alaycı. "Realistler..."

O ara diyafondan Ceylan'ın sesi yükseldi. "Bay Stan, burada sizinle görüşmek isteyen bir hanımefendi var."

"Gönder içeri lütfen."

Hemen ardından içeri giren genç kadın, elini uzatıp kendini tanıttı. "Hanzade Han."

Stan ayağa kalkıp onun elini sıktı. "Memnun oldum." Yirmilerinin sonunda yahut otuzlarının başında, yüzüne düşen kestanerengi bukleleri, iri, yeşil gözleri, diz üstüne kadar inen eteğinin altındaki biçimli bacakları ve bilhassa kırmızı tabanlı, siyah stilettolarıyla her erkeğin tanışmaktan ziyadesiyle memnuniyet duyacağı bir kadındı bu. Yalan söylemiyordu yani Stan. "Buyurun, oturun lütfen," dedi masasının karşısındaki koltuğu işaret ederek. Kuşlokumu dolu şekerliği kadına uzatıp kocaman gülümsedi. "Tatlı yiyelim, tatlı konuşalım."

Genç kadın kısa bir tereddütten sonra bir tane lokum alıp ağzına attı. "Teşekkür ederim."

"Tabii burada ekseriyetle çok sevimli konular konuşulmuyor ama bu tatlı yememize mâni değil."

Hanzade Han onu şöyle bir süzdükten sonra gözlerini kısıp, "Siz Stan LaFleur'sünüz, değil mi?" diye sordu. Stan bu soruyu kadının şüpheciliğine mi yoksa kendisinin fiziksel nitelikleriyle isminin hakkını verememesine mi yormalı, emin olamadı. Çelişkisi berikinin gözünden kaçmamıştı. "Özel dedektif Stan LaFleur?" diye netleştirdi sorusunu.

"Doğrudur," deyip hafifçe boğazını temizledi Stan. "Kimileri beni şair olarak da bilir; bilhassa *anti-haiku* eserlerimle. Ayrıca Anadolu halk şiirinin büyük bir hayranı olarak bazı mütevazı mâni denemelerim de vardır." Konuyu dağıttığını fark ederek toparlamaya çalıştı. "Affedersiniz, Tina her zaman 'aşırı açıklama' illetinden mustarip olduğumu söylerdi."

"Tina da kim?"

"Eski kız arkadaşım. Liechtensteinlı bir ırkçıydı kendisi... Yani eminim hâlâ öyledir ama ondan uzun zamandır haber alamıyorum." Hanzade Han'ın yüzündeki ifade konuşmanın pek müspet doğrultuda ilerlemediğine işaret ediyordu. Alelacele ekledi Stan: "Haber alamayacağımdan değil, buna uğraşmadığımdan; dedektiflik yeteneklerimden şüphe etmenizi istemem."

"Bay LaFleur," dedi Hanzade Han ciddiyetle. "Buraya çok mühim bir konuda yardımınızı istemeye geldim. Aklınızın başınızda, dikkatinizin yerinde olduğunu kesinkes bilmeliyim."

"Elbette," dedi Stan, profesyonel bir tavırla ellerini masasının üstünde birleştirerek. "Gayet iyiyim, merak etmeyin. Size elimden geldiğince yardım etmeye hazırım." Yine doğru söylüyordu. Hanzade Han her erkeğin yardım etmek isteyeceği türden bir kadındı; pek uzun yaşam beklentisi taşımayanların bile.

Kadın arkasına yaslanıp bacak bacak üstüne attı. "Cengiz Han'ın ölümünü duymuşsunuzdur."

"Hı hı," diye onayladı dedektif. "Aşağı yukarı bin sene önce olmalı." Genel kültürü geniş bir insandı Stan.

"Onu demiyorum," dedi Hanzade Han hafiften sinirlenerek. "Profesör Cengiz Han; fizikçi. İki hafta önce veda töreninde yaşananları..." Dedektifin suratından bu konuda bir şey

bilmediğini anlamak mümkündü. "Hiç gazete, televizyon takip etmiyor musunuz siz?"

Pek televizyon izlemese de günlük gazeteleri düzenli biçimde okurdu Stan ama son birkaç haftadır, biraz da kafası vize mevzusuyla meşgul olduğundan bu alışkanlığını aksatmıştı. "Maalesef," dedi. "Cengiz Han... akrabanız diye tahmin ediyorum."

"Babamdı."

"Başınız sağ olsun."

Genç kadın, başını önüne eğip çantasından çıkardığı oyalı ipek mendiliyle gözünde biriken yaşları sildi. "Babam vedası için evde küçük bir tören düzenlemişti," dedi burnunu çekip.

"Her şey plana uygun ilerliyordu. Evimizin bahçesinde aile fertleri ile birkaç yakın arkadaşının katılacağı küçük bir mangal partisi. Ardından bir kadeh Dictador ve nihai enjeksiyon... Hamağında, huzur içinde veda edecekti sevdiklerine."

"Dictador?"

"Rom markası," diye açıkladı Hanzade Han, Stan'ın bunu bilmemesine şaşırmış gibi. "Babam pek düşkünüydü."

"Cengiz Han... Dictador seviyor," diye mırıldanarak önündeki deftere not aldı Stan. "Devam edin lütfen."

"Keyfi yerindeydi. Güzelce yedi, içti, insanlarla şakalaştı. Annemi, beni öptü..." Boğazı düğümlenen genç kadın güçlükle yutkundu. "Sonra birden bahçeye doğru koşmaya başladı, nar ağacının arkasından bir tüfek çıkarıp Erkcan'ı göğsünden vurdu. Gözlerimize inanamadık! Nasıl? Neden? Bu gerçek mi?.. Derken silahı kendi çenesine dayadı ve..." Hanzade Han başını önüne eğip hıçkırıklara boğuldu.

Ağlayan kadınlar karşısında ne yapacağını bilemeyen erkeklerdendi Stan. Diyafonun düğmesine basıp, "Ceylan," dedi. "Su getirebilir misin lütfen?"

Hanzade Han elini kaldırdı. "Lüzum yok, iyiyim ben."

"Lüzum yok Ceylan," dedi Stan diyafona. "Hanzade Hanım iyi."

"Özür dilerim," deyip derin bir nefes aldı kadın. "Polis soruşturma neticesinde babamın ölüm korkusuyla cinnet getirdiğine karar verdi."

"Ama siz farklı düşünüyorsunuz."

"Son dönemlerde babamın pek aklı başında olmadığı doğru ama durup dururken böyle bir şey yapacağına asla inanmıyorum."

"Öldürdüğü kişi..."

"Erkcan Ay. Fizik doktorası yapıyordu."

"Aralarında herhangi bir husumet var mıydı?"

Hanzade Han başını hayır anlamında iki yana salladı. Tekrar ağlamamak için yanağını ısırırken, "Nişanlımdı benim," diye inledi. "Evlenecektik."

"Ve babanız ilişkinizi tasvip ediyordu?"

"Aklınızı mı kaçırdınız siz?" diye bağırdı Hanzade Han ona hışımla bakarak. "Ediyordu evet, ama tersi durumda çekip damat adayını vuracağını düşünmüyorsunuz herhalde! Profesördü benim babam, eşkıya değil!"

Stan bu güzel topraklarda buna benzer uç tepkilerin en eğitimli kişiler arasında dahi görülebildiğinin farkındaydı ama yine de kadının duygularını incittiğine üzülmüştü. "Özür dilerim. İşim gereği bazı hususlardan emin olmam gerekiyor."

"Bir yıldır birlikteydik Erkcan'la. Babam da seviyordu onu, onun ne kadar parlak ve gelecek vaat eden bir bilimadamı olduğunu söylüyordu hep." Bunları söylerken eli, siyah boncuklarla birbirinden ayrılmış, bir dizi altın sarısı, silindirik kısa çubukla

süslenmiş zarif kolyesine gitmişti. "Erkcan'ın hediyesi," diye açıkladı hüzünle gülümseyerek. "Kendisi yapmış. Ölümünden iki üç hafta önce verdi bana. Ne yalan söyleyeyim, hiç bilmiyordum onun böyle sanatçı, romantik bir yanı olduğunu. Bu kolyeyi ömrüm boyunca her gün boynumda taşıyacağım."

"Tüfekle intihar pek alışıldık bir yöntem değil," dedi Stan kafasını kaşıyarak.

"Dinlemiyor musunuz beni?" diye çıkıştı Hanzade Han. "Normal bir enjeksiyonla ölecekti babam. O Allah'ın cezası silah nereden çıktı bilmiyorum."

"Sonra ne oldu? Yani babanız, nişanlınızı ve kendini vurduktan sonra."

"Herkes dehşet içinde kalakalmıştı," dedi Hanzade Han omuz silkerek. "Bir yanda beyni dağılmış halde babam yatıyor, diğer yanda Erkcan, göğsü parçalanmış. Ben ilk şoku atlattıktan sonra Erkcan'ın yanına koştum..." Sözün burasında anlayış bekler gibi Stan'a baktı. "Babam için yapılacak bir şey yoktu."

"Anlıyorum."

"Elimi yarasına bastım, saçlarını okşadım, 'Dayan sevgilim,' dedim, 'Seni seviyorum,' dedim. Dudaklarının titrediğini fark ettim, bir şey söylemeye çalışıyordu. Elini kaldırıp boynuma doğru uzandı, takati yetmedi, son bir gayretle böyle kolyemden tutup beni kendine doğru çekti. Beni sevdiğini işiteceğimi düşünerek kulağımı ağzına yanaştırdım..."

"Öyle mi oldu peki?"

"Bengi Örümcek..."

"Efendim?"

"'Bengi Örümcek,' dedi. 'Bengi Örümcek yok edilmeli!'"

Stan aniden ensesinden sırtına doğru yayılan ürpertiyle, "Emin misiniz?" diye sordu. "Tam olarak böyle mi söyledi?" Hanzade Han başıyla onaylayınca bunu defterine not etti. "Peki sizce bu sözlerin bir anlamı var mı?"

"Hiç," dedi Hanzade Han dudaklarını büzerek. "Kim bilir, belki de bir anlamı yoktur. Ölüm anında aklına düşmüş manasız birkaç kelimeden ibarettir hepsi."

"Sonra?"

"Ambulans, hastane, otopsi, cenazeler, polisler, annemin sinir krizleri..." Başını kaldırıp ciddiyetle devam etti Hanzade Han. "Polis ortada herhangi bir suç ya da suç şüphesi bulunmadığı için olayı babamın keçileri kaçırmasına bağlayıp dosyayı kapattı. Ben bununla yetinemem Bay Stan. İşin içinde başka bir iş varsa bunun ortaya çıkmasını istiyorum. Babamın niye böyle canavarca bir şey yaptığını, sevdiğim adamın niye öldüğünü."

"Babanız," dedi Stan. "Anladığım kadarıyla saygın bir akademisyendi. Vizesi neden uzatılmadı acaba, biliyor musunuz?"

"Başvuruda bulunmadı ki," diye karşılık verdi Hanzade Han elemli bir ifadeyle. "Çok hastaydı babam... ölümcül biçimde. Kendine ve çevresindekilere acı çektirmemek için tercih etti bu yolu."

Stan, Cengiz Han'ın düşünceli tutumunu saygılı bir baş işaretiyle karşıladı. Neticede yaptığı işe bakılırsa merhum sevdiklerine eziyet etmeme konusunda pek başarı kaydedememişti ama hayatta her şey planlandığı gibi gitmiyordu işte. "Hanzade Hanım, bu işe başlamadan önce bilmeniz gereken bir konu var. Vizemin dolmasına çok kısa bir süre kaldı ve henüz yenilenmiş değil. Bu durumda, benimle çalışma konusunu tekrar düşünmek isteyebilirsiniz."

"Son ana kadar elinizden geleni yapacağınızdan eminim," dedi Hanzade Han beklenmedik bir yumuşaklıkla. "Size güveniyorum."

"Teşekkür ederim," diye karşılık verdi Stan hem memnuniyet hem şaşkınlıkla. Dedektiflik kariyerini düşündüğünde böyle bir itimada yol açacak şeyin ne olduğunu pek kestiremiyordu. Müşteri portföyü ekseriyetle paranoyak eşler, birbirlerinin kirli çamaşırlarını ortaya çıkarmaya çalışan kötü niyetli iş ortakları ve akıl sağlığı gayet şüpheli define avcılarından oluşmaktaydı. "İsmimi kimden aldığınızı öğrenebilir miyim acaba?"

"Kimseden," dedi Hanzade Han. "İki yıl önce sizinle aynı davada jüri olarak görev yapmıştık. Bir cinayet vakasında. Tabii şahsen karşılaşmamıştık, teleksle iletişim kuruyorduk. Hatırlıyorsunuz, değil mi?"

Gayet iyi hatırlıyordu Stan. Üçüncü vizesinin bitişine pek kısa süre kalmışken, tesadüfi örneklem yöntemiyle hayatının ilk ve son jüri vazifesine seçilmişti. Bir bankayı basıp kasayı boşaltan soyguncular olay yerinden uzaklaşmak üzereyken bir şube çalışanı onları engellemeye çalışmış, iddiaya göre kapının önünde yaşanan arbede sonrasında araçlarına atlayıp kaçan saldırganlardan teki, tabancasıyla ateş ederek bu kahraman elemanı öldürmüştü. Kısa süre içinde yakalanan katil zanlısı her ne kadar maktulle aralarındaki fiziksel çatışma esnasında silahını düşürdüğünü iddia etse de arama çalışmalarında tabanca bulunamamıştı. Ayrıca tesadüfen o bölgede bulunup olayı fark eden bir kadın polis memuru, banka çalışanının vurulma anına görgü tanıklığı yapıyordu. Jüri üyeleri bu kanıtlara dayanarak, öncesinde de tehdit, yaralama ve kapkaç nedeniyle sabıkası bulunan

zanlının suçluluğuna hükmetmişti; biri hariç. Diğer on bir üyeyi fena halde kızdırmayı göze alarak olay yeri fotoğrafları ile soruşturma dosyasında dikkatini çeken bazı tutarsızlıkları dile getiren o kişi, Stan'dan başkası değildi. Ona göre maktulün tam kalbine önden isabet etmiş bir kurşunla, başı soyguncuların kaçtığı yönde, sırtüstü yatar halde bulunması normal değildi; atışın ters taraftan gelmiş olması daha akla yakındı. Ayrıca zaten otomobile atlamış olay yerinden uzaklaşan saldırganın neden dönüp adamcağıza ateş etme gereği duyduğu açıklamaya muhtaç bir durumdu. En tuhafı da, cinayet silahının hadiseden iki gün sonra soyguncuların kaçış rotasıyla tamamen alakasız bir sokakta, üstünde hiçbir parmak izi taşımadan bulunmasıydı. Tabii bütün bunlar diğer jüri üyelerini ne en ufak biçimde etkilemiş ne de kararlarını değiştirmelerine neden olmuştu. Artık diğer her konuda olduğu gibi mahkeme sonuçları da çoğunluk kanaatiyle belirlendiğinden, jürinin on bire karşı bir oyla aldığı kararla zanlının suçluluğuna hızla hükmedilmiş, yargıç da adamı idam cezasına çarptırmıştı.

Ne var ki, olayda bir bityeniği bulunduğu şüphesini kafasından atamayan Stan işin peşini bırakmamış, kısıtlı imkânlarıyla yürüttüğü inceleme neticesinde yine hayli tuhaf bir bilgiye ulaşmıştı. Kurban son üç ay içinde üç kez, çalıştığı bankanın başka bir şehirdeki şubesine tayin talebiyle dilekçe vermişti. Başvurularında özellikle tercih ettiği bir şehir yoktu; hepsinin ortak özelliği İstanbul'a uzak yerler olmalarıydı. Kurbanın yaslı eşine ziyarette bulunan Stan, başsağlığı dileklerini ilettikten sonra kadından, kocasının niçin tayin istediğini öğrenmeye çalışmıştı. Kadın başlangıçta onu yanıtlama konusunda isteksiz idiyse de nihayet çözülmüş ve işin aslını anlatmıştı.

Belli ki merhum uzunca bir süredir başka bir kadınla ilişki yaşamaktaydı ve karısı bunu öğrenip de onu kapının önüne koymaya karar verince gayrimeşru ilişkisini derhal nihayetlendirmiş, yalvarıp yakararak kendini eşine affettirmişti. İşte bu İstanbul'dan ayrılma meselesi de ondan sonra gündeme gelmişti. Kadının bu doğrultuda bir talebi olmamasına rağmen ihanetçi bankacı "taze bir başlangıç yapmak için" ısrarla böylesini tercih etmekteydi. "Bana sorarsanız o kadından korkuyordu," demişti acılı eş, Stan'a. "Bana da bunu söylemekten." Öteki kadının kimliğini bilmiyor, bilmek de istemiyordu.

Gerçeği ortaya çıkarmak için imkânsızı elemesi gerektiği bilinciyle Stan, o noktada araştırmasını başka bir unsura yoğunlaştırmıştı: görgü tanığına. Böylece meşum hadisenin cereyan ettiği gün "rahatsızlığı sebebiyle izinli" olduğu belirtilen polis memuresinin görev yaptığı karakola gidip kendisiyle görüşme ricasında bulunmuştu. Stan'ı şaşırtan ilk husus, kadının onunla konuşmayı derhal kabul etmesiydi. Herhangi bir adli vakayla ilgili soruşturma yapmak jüri üyelerinin üstüne vazife değildi, ayrıca dava karara bağlanmıştı. Bir polis olarak bunu bilmemesi mümkün değildi. Yine de bu davranışı kadının iyi niyetine yorulabilirdi. Polis memuresi onun kafasını kurcalayan noktaları ve ulaştığı verileri ilgi, merak ve hatta belirgin derecede müspet bir tavırla dinledikten sonra sıra Stan'ın sorularına gelince işin rengi değişivermişti. "Mahzuru yoksa, o günkü rahatsızlığınızın ne olduğunu öğrenebilir miyim?.. Hastaneye gittiniz mi?.. Gitmediniz... Peki o gün neden oradaydınız acaba?.. Evinize hayli uzak bir yer çünkü... Evli misiniz?.." İşte bilhassa bu sonuncusuyla birlikte Stan, şerefli bir Türk polisine münasebetsiz

sorular sormanın nasıl sonuçlar doğurabileceğine dair bazı fikirler edinmişti. Muhatabı ve üniformalı birkaç meslektaşı tarafından tehdit, küfür, hakaret ve başka koşullar altında müessir fiil şeklinde değerlendirilebilecek bir uğurlama töreniyle kapı dışarı edildiğinde, şair oradan canlı çıktığına şükredecek haldeydi.

Buna rağmen Stan, gerçeğe karşı duyduğu tutkulu sadakat veyahut vizesinin yenilenmesi konusunda bir umut taşımamaktan kaynaklanan bir boş vermişlik duygusuyla işin ucunu bırakmayı reddetmişti. Bankacının yazlık evinin bulunduğu Şile'de, elinde kadın polis ve maktulün fotoğrafıyla birlikte pastane, restoran, kafe ve barlara yaptığı ziyaretler gerçeği açıkça ortaya koymaktaydı. Çift, yörenin meraklı esnafı tarafından pek çok kez birlikte ve hayli samimi biçimde görülmüştü. Gazete ve televizyon haberlerinde görgü tanığının kimliğine yer verilmediği için hiçbiri bu durumu polise haber verme gereği hissetmemişti. Stan'ın, ulaştığı verileri savcılığa bildirmesiyle soruşturma tekrar açılmış ve neticede kadın polis, sevgilisini öldürdüğünü itiraf etmek zorunda kalmıştı. O gün bankaya, kendi deyimiyle "o şerefsizle yüzleşip haddini bildirmek üzere" gitmişti. Cinayet maksadı taşımıyordu ancak soyguncunun silahını yerde görünce bunu yıldızlardan gelen bir işaret olarak yorumlamış ve namussuzun işini bitirmişti. İşte Hanzade Han'ın hatırlattığı, Stan'ın iki yıllık daha vize almasına ve biraz da başka ne iş yapacağını bilemediğinden dedektiflik bürosu açmasına sebep bu olaydı.

"Çıkardığınız iş olağanüstüydü," dedi Hanzade Han hayranlıkla. "Siz olmasaydınız masum bir adam asılacaktı." Bir durup düşündü. "Gerçi onu yine de astılar, değil mi?"

Başıyla onayladı Stan. "Cinayetten beraat etti ama yaşam vizesi yenilenmeyince..."

"Asılarak göç etmeyi seçmesi enteresan," dedi Hanzade Han, gözleri bir yerlere dalıp gitmiş. "Niye böyle bir şey yaptı acaba?"

"Kim bilir?" diye karşılık verdi dedektif. "Belki süreç içinde o şekilde ölme fikriyle uzlaşmış olduğundandır... ya da kendince bize bir mesaj vermek istemiştir."

"Sanmıyorum," dedi Hanzade Han başını iki yana sallayarak. "Bence bir sevdiği vardı ve onu kırmak istemedi." Doğrusu bu yorum Stan'a hiçbir şey ifade etmemişti ve kadın da bunu fark ettiğinden olacak, açıkladı: "Asılma cezasına çarptırıldığında onu seven bu kişi, böylesinin en acısız, en temiz ölüm şekli olduğu konusunda onu ikna etmeye çalışmış olmalı. Adamın buna gerçekten aklının yattığını zannetmiyorum, sadece başka bir ölüm türünü seçerse o kişiye bütün bu çabalarının manasız olduğunu düşündürecekti. Demek gerçekten çok sevmişler birbirlerini."

Stan bu mantık dizgesi karşısında kadına hayranlık mı duysun yoksa onun naifliğine üzülsün mü bilemedi. Derken Hanzade Han'ın yeşil gözleri öyle umutlu, öyle merhamet yüklü bir gülümsemeyle aydınlandı ki dedektif onun son derece derin kavrayışlı bir insan olduğuna karar verdi ve ne zaman böyle bir insanla karşı karşıya olduğunu düşünse aklına düşen soruyu sormaktan alamadı kendini: "Sizce esneme neden bulaşıcıdır?"

"Nasıl?"

Dedektif hafifçe dudağını ısırdı. Olayın bu derecede romantik, hatta şiirsel yorumuna karşı söylenebilecek en saçma lafı ettiğinin farkındaydı. Muhtemelen kadın onun deli olduğuna hükmederek oradan kaçıp gidecekti. Ne yazık ki ok yaydan çıkmıştı bir kere. "Ne zaman biri esnese diğerleri de esnemeye başlar ya, onu diyorum. Nedenini çözmeye çalışıyorum."

"Ne alakası var ki?"

"Muhtemelen hiç," dedi Stan aceleyle. "Aldırmayın bana lütfen, kafam bazen tuhaf çalışıyor."

"Onu fark ettim." Yine kocaman gülümsedi. "Eksantrik bir insansınız Bay Stan; ama zaten bütün dâhiler biraz öyledir, değil mi?"

Stan hafifçe boğazını temizledi. Biraz mahcup olmuş ama vartayı bir şekilde atlattığı için de rahatlamıştı. "Yok canım, dediğim gibi, aklım biraz..."

"Diyeceğim o ki," diye onun sözünü kesti Hanzade Han. "O davada siz üstünüze düşeni fazlasıyla yerine getirdiniz. Şimdi de aynı şekilde davranacağınızdan eminim."

"Pekâlâ öyleyse," dedi Stan. "Ücretim günlük yüz lira artı masraflar. Uygun mudur?"

Kadının yüzünde beliren ifade bu paranın kendisi açısından sadece uygun değil, üstünde düşünmeye değer bir meblağ dahi olmadığını belirtir nitelikteydi. "Hemen başlayabilirsiniz çalışmaya."

Stan defterini önüne çekip not almaya girişti. "Olayın cereyan ettiği tam tarih nedir?"

"27 Ocak."

"Babanız nerede görev yapıyordu?"

"İstanbul Üniversitesi'nde."

Stan bu bilgileri de defterine kaydedip yanağını kaşıdı. "Hanzade Hanım, şüphelerinizde haklıysanız ve olup bitenin arkasında gerçekten de başka bir şeyler varsa elimizde çok çetrefilli bir vaka var demektir. İşe nereden başlamalı, onu bile kestiremiyorum açıkçası. Maalesef size herhangi bir söz veremeyeceğim."

"Biliyorum," dedi Hanzade Han. "Yine de bu konudaki tek şansım sizsiniz."

"Size ulaşabileceğim bir telefon numarası alabilir miyim?"

Hanzade Han ayağa kalkıp çantasından bir kartvizit çıkardı. "Evde yoksam mesaj bırakın. İlk fırsatta ararım sizi."

"Anlaştık." Stan kartı alıp gömleğinin üst cebine yerleştirdi, karşılığında kendisininkini uzattı.

Hanzade Han kartvizite baktı.

Stan LaFleur
Şair/Dedektif
Valpreda Apt. No: 5 Yeldeğirmeni-Kadıköy
(Fırının karşısında, gerçeklerin yanında!)

Hafif bir tebessümle arkasını çevirip üstünde yazılı dörtlüğü okudu.

Kartal gibi gözlerim
Sivri gelir sözlerim
Sen iste yeter cânım
Hasmın, hısmın gözlerim

Genç kadın kendini tutamayıp küçük bir kahkaha attı. "İlahi Bay Stan! Bir âlemsiniz."

"Cinaslı mâni," diye açıkladı Stan gülümseyerek. "Titrimin hakkını vermeye çalışıyorum."

"Çok hoş ama ciddiyetiniz konusunda bazı müşterilerinizi şüpheye düşürebilir."

"Öyleleriyle de ben çalışmak istemem zaten," dedi Stan sevimlilikle. "Arayacağım sizi."

Hanzade Han tam çıkmak üzereyken durdu, Stan'a döndü. "Soyadınız... LaFleur. Kulağa hiç Almanca gibi gelmiyor. Almansınız, değil mi?"

"Almanya'da doğdum, evet," dedi Stan. "Öz annem ile babam ben sekiz yaşındayken buraya göçmüş... daha doğrusu, kaçmış." Kadının diğer sorusuna yanıt vermediğini fark ederek ekledi: "Gerçek soyadım Mittler; LaFleur kendime seçtiğim müstear isim. Fransızca 'çiçek' anlamına geliyor."

"Feridun Denkel," dedi Hanzade Han. "Üniversitenin fizik bölüm başkanı. Erkcan onunla çalışıyordu. Babamı da yakından tanır. Kendisiyle konuşmanız iyi olabilir." Bunu söyledikten sonra da Stan'ı düşünceleri, kaderi ve hafif bir mahcubiyet duygusuyla baş başa bırakıp odadan çıktı.

Dedektif yeni müşterisinde bıraktığı izlenim üzerine fazla kafa yormanın faydasızlığına kanaat getirip çalışma masasının sağ alt tarafındaki büyük çekmeceden çıkardığı telefon rehberini önüne yerleştirdi. İsimler ve rakamlarla dolu devasa kataloğu açıp ilgili sayfadaki ilgili satırı işaretparmağıyla yukarıdan aşağı doğru tararken, aradığı sözcüğü az önce Hanzade Han'ın ağzından duyduğu anda içinde oluşan huzursuzluk verici duygu yeniden kendini hissettiriyordu. Örümcekler hayattaki üç büyük korkusundan biriydi Stan'ın. Bilhassa da tüylü ve etli olanlar. Eğer kuşkulandığı gibi bu bir soyadı idiyse aradığı örümceğin bu türden olduğunu tahmin etmek güç değildi. Rehberde "Bengi Örümcek" ismine rastlamamak davanın gidişatı konusunda bir gelişme sağlamasa da Stan'da bir rahatlama duygusu uyandırmıştı. Tabii bu kişi, bilgilerini kamuyla paylaşmaktan hoşlanmayan biri de olabilirdi ama şu anda o ihtimali göz ardı edebilirdi.

İşin doğrusu, Cengiz Han'ın, polisin düşündüğü şekilde sinir krizi üstü bir katliam gerçekleştirmiş olması pek mantıksız değildi. Hiperdemokrasiyi tamamen içine sindirmiş bazı yurttaşların bile vizesi iptal edilip de ölüm gerçeğiyle burun buruna geldiğinde soğukkanlılığını yitirip çılgınca davranışlar gösterdiği bilinen bir şeydi. Zaten bu yüzden veda törenlerinde, nihai işlemden önce, göçecek kişiye sakinleştirici enjeksiyon uygulamakla görevli bir hemşirenin bulunması şart koşulmuştu. Bu olağanüstü ilaç kanına karıştıktan sonra insanın psikolojisi tamamen değişiyor, onu başına gelecek her şeyin kaderin mükemmel bir parçası olduğuna bütün bütüne ikna ediyordu. Cengiz Han'ın taşkın davranışının sebebi ölüm korkusu değilse bile -ki vize yenileme başvurusunda bulunmaması bu kanıyı pekiştiriyordu- pekâlâ iki duble Dictador'la karışmış bu güçlü müsekkinin bir yan etkisi olabilirdi. Öte yandan ağacın arkasına yerleştirilmiş tüfek, bu işi baştan planladığının bir göstergesi gibiydi. Silahın tesadüfen orada bulunma ihtimali var mıydı acaba? Hanzade Han'a asıl bunu sormalıydım diye düşündü Stan, esnemenin neden bulaşıcı olduğunu değil.

Derin bir soluk alıp arkasına yaslandı, bir süre düşündü ve nihayet solunda duran kırmızı telefonun ahizesini kulağına dayayıp bir numara çevirdi. Üç uzun sinyalin ardından karşı taraf telefonu açtı. "Alo?"

"Şener?"

"Stan, selam. N'aber?"

"İyiyim. Her şey yolunda mı? İki kere aradım seni bugün."

"A, evet. Jüri vazifem vardı, o yüzden cevap veremedim."

"Hım, konu neydi?"

"Yağlık ayçiçeği devlet destekleme taban fiyatı."

"İnşallah çiftçilerin yüzünü güldürecek bir tercihte bulunmuşsundur?"

"Bittabi. En yüksek meblağı seçtim. Köylerinde ne kadar çok kazanırlarsa şehre gelme ihtimalleri o kadar azalır."

"Gerçek bir sosyalistsin."

"Şairin dediği gibi dostum, şu hayattaki tek gerçek sosyalist ölümdür."

"Akşam buluşuyor muyuz?"

"Elbette. Saat yedi diyelim mi?"

"Anlaştık. Raketini unutma," dedi Stan ancak o sözünü tamamlayana kadar Şener telefonu kapamıştı bile. Dostunun masa tenisinde yenildikten sonra suçu yine Atlantis Oyun Salonu'nun adi raketlerine atmasını istemiyordu. Saatine baktı: 12.55. Hızlı hareket ederse bir alt kattaki dairesine uğrayıp çabucak karnını doyurabilir ve namaza yetişebilirdi. Not defterini çantasına atıp kabanını koluna taktı ve odasından çıkıp dış kapıya yöneldi.

"Görüşürüz Ceylan."

"Bay Stan..." dedi sekreteri inlercesine. Stan durup ona dönünce kızın gözlerinin kan çanağına dönmüş olduğunu fark etti. Ceylan güçlükle yutkunup elindeki teleks çıktısını gösterdi. "Bu şimdi geldi."

Stan onun neden söz ettiğini anlamış idiyse de emin olmak için sordu: "Nüfus Müdürlüğü'nden?"

Ceylan başıyla onaylayıp ayağa kalktı, Stan'a doğru yaklaşıp çıktıyı uzattı ancak dayanamayıp hıçkırıklarla onun boynuna sarıldı. Stan usulca sırtını okşayarak onu teskin etmeye çalışırken tebligatı elinden alıp okudu.

"Değerli Bay Stan Lafleur,

Dördüncü dönem vize talebiniz, son iki yıllık yararlık dosyanızı yetersiz bulan halk jürisi tarafından reddedilmiştir. Veda töreninizle ilgili düzenlemeleri yapmak üzere derhal ikamet adresinize en yakın Göçişleri İdaresi'ne başvuruda bulunmanızı rica ediyoruz. Özel bir tören talebiniz yoksa, gerekli işlem ve masraflar T.C. devleti tarafından üstlenilecektir. Prosedürün ayrıntıları hakkında göçişleri temsilcinizden bilgi alabilirsiniz.

Veda tarihiniz bakanlığımızca en geç 16 Şubat 1974, Cumartesi olarak belirlenmiştir.

Saygılarımızla."

II.
Canlı Bir Cenaze

Stan cenaze namazı için Osmanağa Camii avlusunda toplanmış, benzeri organizasyonlarda gördüklerine kıyasla daha şık giyim kuşamlı cemaat arasındaki yerini tam vaktinde almıştı. Diğer erkeklerle birlikte imamın arkasında namaza durduğunda gözü tabutun önüne yerleştirilmiş siyah beyaz fotoğrafa takıldı. Altmış yaşlarında, güçlü ve alımlı bir çehreye sahip klas bir hanımefendi. Daha önce herhangi bir cenaze töreninde ölen kişinin fotoğrafının bulundurulduğuna tanık olmamıştı. Merhumenin muhtemelen cemiyetin modern bir ferdi olduğu kanaatine vardı Stan. Acaba inançlı biri miydi? Ya orada bulunan diğerleri? İmam? Stan kendini hiçbir zaman dinî, ideolojik ve hatta sosyal bir gruba ait hissetmemişti. Almanya'dayken de durum farklı değildi. Kilise, okul, izci kampları, aile toplantıları... Vazife duygusuyla bir araya gelmiş insanların arasında hep huzursuzluk duymuştu. Daha çocukken yabancı bir ülkeye göçmek onu fazla etkilememişti çünkü bir manada o doğduğu andan itibaren yabancı bir ülkede yaşamaktaydı. Türk üvey babası Ahmet Ulvi Bey onu, on üç yaşında ilk kez bayram namazına götürdüğünde

şaşırmıştı çünkü Stan onun da öz ebeveyni gibi ateist olduğunu biliyordu. Çelişkileri mesele edinen bir kültürden geldiğinden olacak, bu ikiyüzlülüğü babasına yakıştıramamış, ona niye böyle yaptığını sormuştu. "Benim O'na inancımı kaybettiğim doğru evladım," demişti üvey babası. "Ama belki o bana hâlâ inanıyordur." Sonra usulca Stan'ın saçlarını okşayıp eklemişti: "Allah'ın işine akıl ermez."

Ahmet Ulvi Bey'in bu kafa karıştırıcı sözleri nedeniyle midir bilinmez, camiye ilk adım attığı anda içi beklenmedik bir ferahlıkla dolmuştu Stan'ın. Sonradan anlamıştı ki, hayır, bir anda İslam inancını benimseyivermesinden yahut üvey babasınınki türünden mistik bir sebeple değil; ayrıksılığın, paradoksal biçimde normale dönüştüğü bir aidiyet hissiyle. Her şeye rağmen Stan da tüm diğer insanlar gibi sosyal bir hayvandı ve zaman zaman, kendini büyük bir bütünün parçası gibi gören diğerlerinin hoşnutluk duygusuna imrenirdi. Halihazırda içine doğduğu toplumda yapması beklenenler onu diğerlerinden uzaklaştırırken, burada beklenmeyeni yapmak diğerlerine doğru atılmış bir adım anlamına geliyordu. Başka deyişle, herkes onu baştan bir misafir gibi kabul ediyordu; davetsiz ama varlığından hoşnutluk duyulan bir misafir. Türüne karşı duyduğu, doğuştan yüreğine işlenmiş mesafe duygusu buradaki denklemin doğal bir parçasıydı ve bu sayede cemaatle birlikte dua ederken kendini yalnız hissetmiyordu. Yani işin tuhafı, inançsız biri olarak avuçlarını gökyüzüne açtığı anda duası kabul görmekteydi. Üvey babası haklıydı, Allah'ın işine akıl ermiyordu. Namaz kılmak için gereken önkoşulun Müslümanlık olduğunun bilincindeydi ve kendini müminlere saygısızlık eder konumda bulmak istemezdi. Her inançlının içinde bir nebze kuşku, her kuşkucunun içinde bir nebze inanç bulunduğuna yürekten kani olduğundan camiye

gelmekte bir sakınca görmüyor ancak bu ilişkiyi sadece dinî değil, aynı zamanda sosyal bir vazife olarak değerlendirdiği cenaze namazlarıyla sınırlı tutuyordu. Gölgeler halkının bir neferi olarak, gölgeler ülkesine göç eden ruhlara nezaret etmek münasip görünüyordu şaire.

Ölçülü baş selamları ve tebessümlerle saygıdeğer merhumenin yaslı yakınlarına taziyelerini belirterek camiden ayrılmak üzereydi ki biri koluna yapışıverdi. "Başınız sağ olsun."

Stan ona doğru dönünce, karşısında bir boksörünkini andıran etli burnu dışında duvar gibi dümdüz suratlı, saçı, sakalı özenle tıraş edilmiş, bıyıklı ve bir doksan boylarında, kalıplı bir adam buldu. Gıcır gıcır parlayan siyah ayakkabıları, siyah pardösüsü altındaki gri takım elbisesi ama en çok da bakışlarındaki müstehzi üstünlük ifadesiyle her yanından devlet otoritesi akıyordu. "Teşekkür ederim," diye karşılık verdi Stan. "Sizin de."

"Ne büyük kayıp," dedi adam esefle. "Hem yakınları hem de Türk tiyatrosu için. Fevkalade bir oyuncuydu rahmetli." Haklıymışım, diye düşündü Stan; bir tiyatro sanatçısıydı merhume. Modernliği her yerde tanırdı, tabutunda bile. "Siz nesi oluyordunuz Birgül Hanım'ın?"

"Şahsen bir tanışıklığım yoktu," deyip camiden dışarı yöneldi Stan.

Beriki teklifsizce peşine takılıp, "Ah, anladım," dedi. "Bir tiyatro sevdalısısınız. En çok hangi oyunda beğendiniz peki onu?" Stan bu kez gereğinden biraz daha uzun düşününce de hemen sıralamaya başladı. *"Martı? Sırça Kümes? Kanlı Nigar?.."*

"Aa, ben..." Bu ısrarcı çam yarmasının hal ve tavrındaki tuhaflığı sezen Stan'ın zihninde alarm zilleri çalmaya başlamıştı.

"Ah durun durun, biliyorum: *Antigone*! Favori oyununuz bu olmalı."

"Niye öyle düşündünüz acaba?" Verecek bir yanıtı bulunmadığına göre soru soran tarafta yer almak belki daha mantıklıydı.

"Daha anne ve babasının yasını tutarken erkek kardeşlerini kaybeden tragedya kahramanı. Tabii sizin sadece bir erkek kardeşiniz var, yanılıyor muyum?"

Daha bir saat önce, beş güne hayatının son bulacağı gerçeğini soğukkanlılığıyla karşılayan Stan'ın ensesindeki tüyler dikilivermişti. Şüphesi kalmamıştı: Karşısında buz gibi sırıtan kişi etten kemikten bir organizma değil, her şeyi bilen, her şeye kadir devletin ta kendisiydi. Pek küçük yaştan tecrübeyle öğrenmişti ki hiperdemokrasi öldürür, devlet süründürürdü; o sizinle uğraşmaya karar verdiğinde ölüm bir güzel ülke, bir ütopya haline gelirdi. Duygularını göstermeme konusunda talimli olduğundan hafifçe gülümsedi. "Ve bildiğim kadarıyla kardeşim hâlâ yaşıyor."

"Öyle mi?" dedi diğeri, buna pek şaşırmış gibi abartılı bir ifadeyle. "En son ne zaman görüştünüz Stefan'la?" Tavrındaki sahtelik kötü bir yalancı oluşundan değil, bu sahteliği karşısındakine bilhassa fark ettirmek istemesinden kaynaklanıyordu. Böylece dilediğini almak için kendini, sizi herhangi bir şeye ikna etmek mecburiyetinde hissetmeyen biriyle konuştuğunuzu anlıyordunuz. Beyefendinin işinin ehli, rafine bir faşist olduğu açıktı.

Stan yürümeyi kesip adama döndü. "Belli ki beni tanıyorsunuz," dedi ciddiyetle. "Korkarım ben sizi çıkaramadım."

"Ah, affedersiniz, benim unutkanlığım." İç cebinden bir kartvizit çıkarıp uzattı.

Stan, Birleşmiş Milletler amblemi ile ay yıldızın bir araya getirildiği gofre logolu şık kartviziti alıp üstündekini okudu: *"Kurthan Kantar – Başeditör."* Bürokrasi içindeki en yetkili ve ayrıcalıklı pozisyonlardan biriydi başeditörlük. Hiperdemokrasi herkesin her soruya özgürce yanıt verebildiği bir sistemdi, hangi

soruların ne şekilde sorulacağına karar verenler ise işte bu insanlar. "Memnun oldum," dedi Stan. "Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Kardeşiniz Stefan'dan söz ediyorduk."

Derdi bu demek diye düşündü Stan; Stefan'la ilgili bilgi almak. Kardeşi, *Res Extensa* adlı rasyonalist örgütün bir üyesiydi; sistemin kalbini hedef alan tehlikeli bir realist yapılanma. İnsan karar ve eylemlerinin duygusal ya da inanca dayalı kanaatlerle değil mantık, nedensellik ve objektif bilgiye dayanması gerektiğini iddia ediyorlardı. Sözkonusu halk düşmanlarını bu denli tehlikeli kılan, tanımlarında yer alan "eylem" sözcüğüydü elbette. Halihazırdaki sistem içinde zaten hiç kimse bir diğerinin ne düşündüğüne karışamazdı, ancak bu düşünceler halkın kanaatlerine ters fiillere dönüştüğünde bozguncu bir hale bürünüyordu. Nitekim örgütün isim olarak kendine rasyonalizmin kurucu babası René Descartes'ın felsefesindeki iki temel tözden *res cogitans*, yani düşünen unsuru değil, mekanik ve etkin biçimde dönüştürücü beceriye sahip bedene işaret eden uzama dair olanı, yani *res extensa*'yı seçmesi yıkıcı niyetlerini açıkça ortaya koyuyordu. İşin doğrusu, pek rağbet görmeyen fikir dergilerinde yayımlanan makaleleri bir yana bırakıldığında, birkaç panel ve toplantı basıp slogan atmak, İstanbul'a ziyarette bulunan Birleşmiş Milletler Yüksek Hiperdemokrasi Kurulu üyelerine yumurtalı saldırıda bulunmak ve hiperdemokrasi fikrinin mucidi Êtienne Bacrot'nun Kuğulu Park'taki büstünü çalmak dışında dişe dokunur bir eylemleri olmamıştı o güne kadar. Yine de ülkenin kanuna saygılı, iyi vatandaşlarının huzurunu kaçıracak kadar etki yaratmış, kamuoyunun takdirine sunulan bir dizi anket çalışmasına konu hale gelmişlerdi. Bu araştırmalar neticesinde ortaya çıkan genel kanaat, Res Extensa'nın yasadışı

bir örgüt kabul edilmesi ve üyelerinin de bir an önce yakalanıp kamu otoritesince yargılanmaları gerektiği şeklindeydi.

"En son üç yıl önce üvey babamın cenaze töreninde görüştük Stefan'la," dedi Stan. "O günden beri herhangi bir haber almadım ondan."

Kurthan Kantar dostane bir tavırla Stan'ın koluna girip onu yürümeye teşvik etti. Bu küçük jestle bir sonraki hareketin kontrolünü de ele alıvermişti. Derin bir iç çekip, "Üvey babanızı tanırdım," dedi. "İstatistik Kurumu'nun başındayken ben de genç bir editör olarak bir süre onunla çalışma ayrıcalığına kavuşmuştum. O benim Şimal Yıldızımdır desem yalan olmaz." Ahmet Ulvi Bey küçük örneklemli grupların analizinde kullanılan *Fischer Testi*'ne yaptığı katkıyla istatistik dünyasında hakikaten de bir efsaneydi. Bu sayededir ki, bilhassa marjinal niteliklerin ölçüm ve değerlendirmesinde sadece beş denekten oluşan gruplardan dahi yüksek güvenirlik derecesinde istatistiki sonuçlar elde edilebiliyordu. "Eminim oğlunun şu günkü halini görse kahrından ölür..." Başeditör cümlenin absürt finalini o noktada fark etmiş olacaktı ki devamını getirmedi.

Stan bir anda ortaya çıkıp aile fertlerini yâd etmeye başlayan bu devlet görevlisinden kurtulmak için ona duymak isteyeceği türden bir şeyler söylemenin işe yarayabileceğini düşündü. "Kardeşim benimle temasa geçerse kimi aramam gerektiğini biliyorum," dedi, hâlâ elinde tuttuğu kartviziti göstererek.

"Belki de yurtdışına kaçmıştır," dedi Kurthan Kantar düşünceli bir ifadeyle. "Rusya'ya elbette. Ne dersiniz?"

"Olabilir," diye omuz silkti Stan. "Dediğim gibi, ne yaptığı konusunda bilgim..."

"Tabii bunun ona hiçbir faydası olmayacaktır," diye onun sözünü kesip düşünce silsilesini dile getirmeyi sürdürdü Başeditör.

"Oradaki sistem de çöküşün eşiğinde. Sadece Rusya'da değil, Sovyet ülkelerinin tamamında. İnsanlar bir kez gerçek demokrasinin tadını aldığında hiçbir şey önlerinde duramaz. Siz de öyle düşünmüyor musunuz?"

"Muhakkak." Türk bayrağı ve flamalarla onlara doğru yaklaşan küçük bir kutlama kafilesinin geçişine izin vermek bahanesiyle Stan onun kolundan çıkıp bir adım yana çekildi.

"Komünist Parti ne kadar yasaklamaya çalışırsa çalışsın gayriresmî anketler Rusya'nın her yanında yapılıyor, sonuçları kulaktan kulağa yayılıyor. Halk, Prenses Anastasia'nın dönüp tahta geçişi için gün sayıyor..."

"Prenses Anastasia mı?" diye sordu Stan şaşkınlıkla. "Bütün ailesiyle birlikte Bolşevikler tarafından öldürüldü diye biliyordum."

"Komünist yalanları," diye karşılık verdi Kurthan Kantar. "Berlin'de intihar girişiminde bulunduktan sonra yatırıldığı bir akıl hastanesinde bulundu Prenses. Filmi izlemediniz mi?"

"Film?"

"Başrollerinde Ingrid Bergman, Yul Brynner oynuyor... Olayları biraz değiştirip hikayeyi Paris'e taşımışlar ama asıl mühim olan şu ki, Prenses'in hâlâ yaşadığını açıkça gösteriyor."

"Sinema filmleri olgulardan ziyade senaristlerin hayal gücüne dayanır diye biliyorum."

"Ve insanların en çok ihtiyaç duyduğu şey de tam olarak budur: hayal gücü!" diye cevabı yapıştırdı Kurthan Kantar, son derece kendinden hoşnut. "Krallar, kraliçeler, prensler, prensesler hayal gücünü ateşleyici, ilham verici imgeler oluşturur."

"Cinler, periler, Elfler..." diye örnekleri çeşitlendirdi Stan. Bunu yaptığına da derhal pişman oldu. Kalan sayılı günlerini gözaltında yahut bitmez tükenmez bir sorgulama sürecinde geçirmek istemezdi.

Nitekim Başeditör, dişini göstermekte gecikmedi. "Az önce 'gerçek' sözcüğünü kullanmamak için 'olgu' demeniz dikkatimden kaçmadı Bay Stan. Zekice ama hayli kaypak bir tabir."

"Elbette," diye kabullendi Stan uysallıkla. "Geçerli anketlere dayanarak konuşuyorum. Biliyorsunuz halk jürisi yüzde altmış üçlük bir ekseriyetle olgu ile gerçeğin farklı şeyler olduğu kanaatine vardı." Bunu söylerken de yüzüne kocaman bir gülümsemenin yerleşmesine engel olamadı. Sözünü ettiği anketin yapılmasına neden, hiperdemokratik devrimin ilk yıllarında yaşanmış hayli meşhur ve matrak bir olaydı. Her şey Amerika Birleşik Devletleri, Arkansas Eyaleti'nin Harrison şehrindeki bir ortaokul veli grubunun verdiği bir dilekçeyle başlamıştı. Veliler çocuklarının matematik derslerindeki performansını olumsuz yönde etkilediği iddiasıyla, bundan böyle pi sayısının 3, 14 gibi kafa karıştırıcı bir değer yerine 3 kabul edilmesini öneriyorlardı. Araştırma şirketlerinin incelemesi bu konunun toplumda kanayan bir yara olduğunu ortaya çıkarınca, öneri anketle oylanmış ve genel kabul görmüştü. Eyalet Meclisi derhal halk ve ilgili kuruluşlara bildirimde bulundu; pi sayısı artık resmen 3'tü. Ne yazık ki bu kararın yarattığı memnuniyet hissi, bir dizi yeni inşaatın ardı ardına çökmesiyle yerini şaşkınlık ve korkuya bıraktı. Besbelli mühendislik hesapları sözkonusu olduğunda pi sayısına dokunmamak insanlığın daha hayrınaydı. Gerçekler ile olgular arasına bir ayrım koymak gerekliliği işte bu talihsiz gelişmenin ardından gündeme geldi. Diyelim Özgürlük Anıtı'nın boyu, ateş olmayan yerden duman çıkmayacağı, bir üçgenin iç açılarının toplamının 180 derece olması gibi mevzular "olgu" sınıfına giriyordu ve bunları tartışmaya açmanın bir yararı yoktu. Öte yandan bir sanat eserinin gerçekten değer taşıyıp taşımadığı, evrende yalnız olup olmadığımız, idam cezasının hakka uygunluğu

benzeri tartışmaların nesnel bir ölçütü bulunmuyordu ve bunlarla ilgili kararlar ancak çoğunluğun kanaatiyle verilebilirdi. Matematiksel nesnelerin olgu değil, teorik fikir bağlantıları olduğu (netice itibarıyla bilindiği kadarıyla henüz hiç kimse cisme bürünmüş bir rakam yahut ikiboyutlu geometrik objeyle karşılaşmış değildi) ya da uzaylıların varlığı ile Özgürlük Anıtı'nın boyuna dair bilgilerin aynı ontolojik düzleme ait olduğu türünden, ukala dümbeleği uzmanların itirazları hızla bastırılmış ve işte Stan'ın anımsattığı anketle, halk olgular ile gerçekleri net değilse de kesin şekilde birbirinden ayırmıştı.

"İnsanlık tarihinde pek çok felaket yaşanmıştır," dedi Kurthan Kantar. "Bir Alman olduğunuz düşünülürse, eminim size bunu hatırlatmama lüzum yoktur. Hiperdemokrasi de kusursuz bir sistem değil kuşkusuz ancak kendini en hızla tamir edeni. Hiç kimse düşündüğünüz kadar aptal değil Bay Stan. Bazı konularda yanlış kanaatlerle hareket edildiğinin herkes farkında ancak tarihin bize defalarca gösterdiği gibi çoğunluğun akılsızlığı bile uzun vadede azınlığın aklından daha olumlu sonuç vermiştir."

Stan'ın tartışmayı uzatmaya niyeti yoktu. Kadıköy Meydanı'na varmışlardı ve artık Kurthan Kantar'la yollarını ayırmanın vakti gelmişti. "Tanıştığımıza memnun oldum," dedi Başeditör'e. "İzninizle ofisime gidip biraz çalışmam gerekiyor."

"Bunu duyduğuma çok sevindim," dedi Kurthan Kantar. "Malum, hayata veda edeceğini öğrenen pek çok kişi yaşam enerjisini kaybedip her şeyden elini eteğini çekiyor. Siz böyle yapmamalısınız." Karşısındakinin, vize konusundan haberdar olması Stan'ı şaşırtmamıştı; anlaşılan hakkındaki her şeyi biliyordu zaten. Başeditör, elini dostça onun koluna vurdu. "Yararlık dosyanıza son anda eklenecek bir belge, hükûmetin *fors majör*

yetkisini kullanmasını sağlayabilir. Diğer bir deyişle, vize talebiniz tekrar değerlendirmeye alınabilir."

Her ne kadar karşısındakine zerre kadar güvenmese de, ölümden kurtulabileceği ihtimalini gündeme getirmesi yüreğini hop ettirmişti Stan'ın. Yanıtı az çok tahmin etmekle birlikte, "Ne gibi bir belge?" diye sormaktan alamadı kendini.

"Bilemiyorum," diye iki elini iki yana açtı Kurthan Kantar. "Yapacağınız herhangi bir şeyle ilgili olabilir. Kansere tedavi bulmak, gökyüzündeki şu çatlağı tamir etmek... ya da kardeşiniz hakkında önemli bir bilgi sağlamak."

Başeditör ona açıkça, kardeşini ihbar etmesi karşılığında hayatının bağışlanacağını söylüyordu. Stefan'ın nerede, ne işler çevirdiğini bilse bile bunu yapacağından pek emin değildi. Gözlerini kısıp bakışlarını gökyüzündeki lanetli yarığa çevirdi. "Ruslar," dedi, "özgürlüğe susamış haldeler ve ilk iş hanedanlık rejimini geri getirmek istiyorlar, öyle mi?"

"Büyük bir düşünürün söylediği gibi," dedi Kurthan Kantar gülümseyerek. "Kâinatı ve aklı genişleten, çelişkilerdir."

"Siz öyle deyince," diyerek onun gülümsemesine karşılık verdi Stan. "Benim de aklıma üvey babamın bana ettiği bir söz geldi... şimal yıldızınızın."

"Öyle mi? Neymiş?"

"İnsanlar çoğaldıkça azalır. Her insan bir kâinattır, beş insan bir memleket."

Şener'in masa tenisi oynama tarzını özetlemek için tek sözcük kullanmak gerekse şöyle söylenebilirdi: gıcık! Falsolu iki hızlı servisi dışında tek silahı, gelen topları bezdirici bir sabırla

ve yamuk yumuk bir vuruşla fileye yakın gelecek şekilde karşılamaktan ibaretti. Rakibinin vuruşundaki şekilsizlik, yer tutuşundaki yanlışlık, gelen topun yavaşlığı ve yüksekliği... Her şey bir noktada Stan'ı sert bir şutla sayıyı nihayetlendirmeye yöneltiyor, ne yazık ki vuruşlarının çoğu ya fileye takılıyor ya da dışarı gidiyordu. Oyunu her yönüyle rakibininkinden çok daha üstündü ancak şair bu becerisini skora dönüştürmekte pek zorlanıyor, maçların çoğunda âdeta kendi kendisini mağlup ediyordu. Almanların dillere destan verimliliği Stan'ın masa tenisi performansı mevzubahis olduğunda bir şakaya dönüşüyordu.

Şener ise apaçık zayıf oyununa rağmen her maça, o karşılaşmanın doğal favorisiymiş gibi bir tavır -ve muhtemeldir ki inançla- çıkar, yengi ve yenilgiyi aynı sakin vakarla kabullenirdi. Acıbadem Caddesi girişindeki ilkokulun karşı sırasında küçük bir kırtasiye dükkânını işleten Şener pek çok yönüyle enteresan çelişkilerin adamıydı. Kumral uzun saçları, yanaklarına doğru uzanan gür şevron bıyıkları, kolormatik gözlükleri, deri pantolonu ve sırtında rengârenk gömleklerinden biriyle onu ilk kez görenler, onun büyük müzisyen Cem Karaca'yı taklit ettiğini iddia edebilirdi; daha iyi tanıyanlarsa, Cem Karaca'nın onu. Bilindiği kadarıyla manavlıkla geçinen Pazarcıklı yoksul bir ailenin çocuğu olmasına rağmen özel terzi dikimi kıyafetlerden, müzik dinlemek için en gelişmiş ses sistemlerinden, kaliteli şarap ve viskiden taviz vermezdi. Otuz yaşındaydı ama anılarını dinleseniz onun tarihin başlangıcından beri var olduğunu zannederdiniz. Herkes onun ne kadar sessiz, sakin biri olduğundan dem vursa da aslında gayet konuşkan biriydi. Stan bu izlenimin sebebini çözmüştü: Şener diyaloglar esnasında karşısındaki kişi sözünü tamamladıktan sonra kendisi konuşmadan önce fazladan birkaç es veriyor, âdeta onun lafa devam etmesini bekliyordu.

Böylelikle muhatabı, ağzından çıkanlar üstünde ilkönce kendisi düşünme şansı buluyor, ifadelerini tartıp olası yanlış anlamaları giderebiliyor, alacağı yanıtı samimiyetle merak ediyor ve en mühimi, gerçekten dinlendiğinden emin oluyordu. Herkesin konuşmak için karşısındakinin sözünü bitirmesini beklediği şu devirde az şey değildi doğrusu. Stan'ın bu tuhaf adamda en çekici bulduğu yön de işte buydu.

Şener'in 3-2 galibiyetiyle neticelenen maçın ardından iki arkadaş, bir üst kattaki bilardo salonuna çıkıp bir masaya oturdular. Önlerinde birer bira, salonun ortasında, yüksekçe bir noktaya yerleştirilmiş televizyondan Avrupa liglerindeki futbol karşılaşmalarının özet görüntülerini izlerken Stan vize meselesini Şener'e açsa mı diye düşünmekteydi. Haksız galibiyeti nedeniyle ona biraz garez duyduğunu inkâr edemezdi ama bu kadar şoke edici bir haberi pat diye yumurtlamak orantısız bir intikam eylemi sayılabilirdi. Ayrıca neyin acısını kimden çıkarıyordu? İlkel hislerini kontrol altına almak için birasından büyükçe bir yudum alıp arkadaşına döndü. "Birgül Gökçer ölmüş." Şener'in yeterince sessiz kaldığına kanaat getirince ekledi: "Meşhur tiyatrocu." Yine bir tepki alamayacağını anlayınca da dayanamayıp bombayı patlattı: "Önümüzdeki hafta sonu ben de öleceğim."

Bu kez dikkatini çekmeyi başarmıştı arkadaşının. Şener hafifçe ona dönüp bir kaşını kaldırdı. "Ne demek istiyorsun?"

Stan, Nüfus Müdürlüğü'nden gelen belgeyi cebinden çıkarıp ona uzattı. Şener tebligatı dikkatlice okuduktan sonra parmaklarıyla usulca altdudağını okşadı, kağıdı dörde katlayıp Stan'a geri verdi. "Bir mana veremiyorum."

"Anlaşılan, yararlık dosyamı yeterli bulmamışlar," diye omuz silkti Stan.

"Ortalıkta kimseye zırnık faydası olmayan bir yığın insan var," dedi Şener suratını buruşturarak. "Elli yaşına kadar kimseyi itlaf etme yoluna gitmezler kolay kolay. Ayrıca itiraz hakkını kullanabilmen için en az on beş gün önceden haber vermeleri gerekirdi."

Dostunun kendince iyi bir şey söylemeye çalıştığı açıktı, o yüzden işe yaramazlığı konusundaki yorumunun üstünde durmama kararı aldı Stan. "Bugün bir Başeditör'le tanıştım. Önce Stefan konusunda biraz sıkıştırdı sonra yakalanmasına yardım edersem vizemin uzatılabileceğini ima etti."

"Allah Allah?" dedi Şener abartılı bir şaşkınlık ifadesiyle. "Jüri iradesi üstünde ne gibi bir yetkisi olacakmış Başeditör'ün?"

"Onun değil, hükûmetin. Fors majör gerekçesiyle yeniden değerlendirilebilirmiş dosyam."

"Sahtekârlar," diye hısladı Şener dişlerinin arasından. "Herkes biliyor o anketlerin, araştırmaların hileli olduğunu."

"Evet," diye onayladı Stan. "Halkın yüzde yetmiş üçü çalışmalar hileli diyor ama yine aynı halkın yüzde doksan biri elimizdeki en iyi seçeneğin bu sistem olduğu kanaatinde. Diğer hiperdemokratik ülkelerde de durum pek farklı değil."

Şener, Stan'ınkinin aksine gayet şık, zarif dikişli, iri tokalı, deri sırt çantasını açıp içinden çıkardığı kitabı masanın üstüne koydu. "Al bakalım."

Stan kitabı alıp renkli bir çizimle süslenmiş kapağı inceledi. *"Winnetou und Old Shatterhand!"* diye ünledi sevinçle. "Hem de serinin birinci sayısı." Çocukluğunun en favori Alman yazarı Karl May'in ölümsüz iki kahramanının maceralarının

anlatıldığı Almanca bir çizgi romandı bu. İstemsizce yüzüne yayılan kocaman bir gülümsemeyle çizgi romanın sayfalarını karıştırdı. *"Dankeschön, mein freund."*[1]

"Aslında doğum günün için almıştım ama..." deyip durakladı Şener.

"Çok iyi düşünmüşsün," dedi Stan, arkadaşına minnetle gülümseyerek. Beş gün sonra bir hastane odasında bu çizgi romanı okurken bilincinin ağır ağır, sükûnet içinde kapanışını hayal edebiliyordu. Old Shatterhand nasıl ki onu çocukken yaşadığı kasvetli, bunaltıcı dünyadan çekip Vahşi Batı'nın göz alabildiğine uzanan, maceralarla dolu topraklarına götürüyor idiyse şimdi de bu hayattan bilinmedik başka bir diyara göçerken düşünebileceği en mükemmel eşlikçiydi.

Şener dostunun hediyesini bu kadar beğenmesinden memnuniyet duysa da bunda inceden huzursuzluk verici bir taraf olduğunu sezmekteydi. "Eee, şimdi plan nedir öyleyse?"

Hâlâ keyifle çizgi romanın sayfalarına göz gezdiren Stan sakince, "Elimde bir vaka var," dedi. "Gitmeden o işi çözmeyi istiyorum."

"Vaka mı?" diye sordu Şener şaşkınlıkla.

Başıyla onayladı Stan. "Belki duymuşsundur, geçen hafta bir cinayet işleyip sonra da kendini vuran fizik profesörüyle ilgili. Kızı bugün beni ziyaret etti. Benden..."

"Dostum," diye araya girdi Şener. "İş ahlakına hayranım ama şu an düşünmen gereken daha önemli meseleler var. Vakit kaybetmeden kaçmalısın buradan."

---

[1] (Alm.) "Teşekkür ederim, dostum."

"Nereye?" diye karşılık verdi Stan. "Kaçmaya çalışanların başına gelenleri biliyorsun. Hemen hemen hepsi yakalanıyor, çoğu bir hafta içinde. Hem de göç planlama hakkı ellerinden alınmış olarak."

"Ne yani? Oturup seni itlaf etmelerini mi bekleyeceksin?" diye çıkıştı Şener. "Belki de... Stefan'a ulaşmaya çalışmalısın. Onun yardımı dokunabilir."

"Tam da bunu yapmamı bekleyeceklerdir, değil mi? İrrasyonel olabilirler ama kesinlikle budala değiller."

Şener o ana kadar pek dokunmadığı birasından bir yudum çekip yüzünü ekşitti. "Öff... hiç sevmiyorum şu zıkkımı."

"Bu gerçek bira değil de ondan," dedi Stan. "Almanya'da biraya şeker katılması yasaktır. Daha doğrusu, içine şeker katılmış içkiye bira denmez."

Şener sıkıntıyla iç geçirip arkasına yaslandı. Bir süre sessizce televizyonda usta futbolcuların performans ve becerilerini sergileyişini izlediler. "Yok, mümkün değil," diye ayağa kalktı nihayet Şener. "Buna izin veremeyiz. Bak, tanıdıklarım var, tamam mı? Ayarlayacağız bir şeyler."

"Gidiyor musun?"

"Yorgunluk bastı birden. Sen kalacak mısın?"

"Şu bitene kadar," dedi Stan televizyonu işaret ederek. "Yarın öğleden önce meşgul müsün?"

"Kuaföre gidecektim. Niye sordun?"

"Sen kuaföre mi gidiyorsun?"

"Elbette. Ne var bu kadar şaşıracak? Sen gitmiyor musun?"

"Bildim bileli senin saçların böyle uzundur ya, o yüzden..."

"Dostum, saçlarım Allah vergisi hep aynı uzunluk ve parlaklıkta kalıyor sanmıyorsun, değil mi? Bu görüntüyü korumak çok uğraş gerektiriyor."

"Anladım... elbette." Stan boğazını temizleyip arkadaşının beklediği açıklamayı yaptı. "Şu sözünü ettiğim vakayla ilgili yarın İstanbul Üniversitesi'ne gideceğim. Benimle gelmek ister misin diye soracaktım."

"İstemem ama sen istersen gelirim. On bir buçukta kuaförde olmam lazım yalnız."

"Teşekkür ederim," diye gülümsedi Stan. "Sekizde iskelede buluşuruz o zaman, uygun mudur?"

Şener görünmeyen tabancasını görünmeyen kılıfından çekip Stan'a doğru ateşlemek suretiyle olumlu yanıtını bildirdi. "Görüşürüz Şef! Old Shatterhand orada olacak."

"Hey! Old Shatterhand benim," diye seslendi Stan onun arkasından. "Sarı saçlı, mavi gözlü, Batılı kovboy... Sen Winnetou'sun; uzun saçlı, yerli."

Şener, Atlantis Oyun Salonu'nun kapısından çıkarken arkasına dönmeksizin elini kaldırıp salladı. "Onu dünya savaşı çıkarmadan önce düşünecektiniz dostum. Artık kimin kim olduğuna halkın iradesi karar veriyor!"

III.
İstikbal Göklerdedir

"Ayıptır sorması," dedi Şener, Stan'la birlikte Fen Fakültesi'nin geniş koridorunda bölüm sekreterliğine doğru ilerlerken. "Burada tam olarak ne yapıyoruz?"

"Pek emin değilim," diye yanıtladı Stan. "Hanzade Hanım bölüm başkanıyla görüşmemin faydalı olabileceğini söyledi. Bu arada belki Cengiz Bey'in özel hayatına dair bir şeyler de öğrenebiliriz."

"Onun için evini ziyaret etmek daha uygun olmaz mıydı?"

"Dostum," diye gülümseyerek başını iki yana salladı Stan. "Tecrübelerime göre evli bir erkeğin özel hayatına dair bilgi alabileceğin son yer evidir."

"Beyler! Saygıdeğer centilmenler! Bakar mısınız lütfen?" Az ötede bildiriler, broşürlerle dolu küçük bir masanın çevresinde toplanmış gençlerden biriydi seslenen. Stan bu çağrıyı pas geçme eğiliminde idiyse de Şener durup bir delikanlı ile iki genç kızdan müteşekkil gruba döndü. Sırtında Don Kişot ya da bir çağdaşının sırtında hayal edilebilecek türden, derin V yakası çapraz

bandajlı, gevşek kollu, beyaz gömlek giymiş kıvırcık, siyah saçlı genç adam gülümseyerek ona el salladı. "İnsanlığın geleceği için ayırabilecek bir dakikanız var mı?"

"Okey," diyerek o tarafa yöneldi Şener. "Nedir?"

"İnsanlık suçuna hayır diyoruz," dedi kızıl saçlı, çilli genç kız, Şener'in eline samankağıdından tek sayfalık bir broşür tutuşturarak. *Öjeni insanlık suçudur!* şeklindeki, dev puntolarla yazılı başlığın altında bulunan gamalı haç çiziminin üstüne kocaman bir çarpı atılmıştı. "Hükûmet bu korkunç yasa tasarısını ankete açmayı planlıyor."

Ağır ceza mahkûmları, doğuştan engelliler, şizofrenler, epileptikler, alkol ve uyuşturucu bağımlıları gibi "topluma fuzuli yük getiren" bireylerin kısırlaştırılması konusunda devlete yetki tanınması bir süredir gündemdeki bir tartışmaydı. ZEUS Araştırma Şirketi'nin yaptığı kamuoyu eğilim araştırmasının ardından hazırladığı rapor, konunun artık bir anket gerektirdiğine işaret etmekteydi.

"Nasıl yardımcı olabiliriz?" diye sordu Şener.

"Bir imzayla," dedi delikanlı. "Nazi uygulamalarının ankete açılmasına hayır diyoruz."

Stan öjeninin Nazi Almanyası'nda çok önce ABD ve Britanya'daki popülaritesini vurgulamanın yeri ve zamanı olup olmadığını tartarken alaycı bir ses düşüncelerini akamete uğrattı: "Demokrasi düşmanları bugün neyin peşinde bakalım?" Yanlarında bitiveren sert bakışlı, gür bıyıklı, al yanaklı iki diğer gençten daha irice olanı masadan kaptığı broşüre göz gezdirdi. "Öjeni anketine ret! Vay vay vay... halkın iradesine ipotek, ha?"

"Yalan yanlış bilgilerle beyni yıkanan halkınkine, evet," diyerek ayağa kalktı kızların yanındaki delikanlı. Böyle yapınca da karşısındakine kıyasla hem boy hem de kalıpça hayli ufak tefek olduğu belirgin biçimde ortaya çıktı.

"Sen mi karar veriyorsun neyin doğru olduğuna?" diye çıkıştı beriki. "Anket yapılır, paşa paşa gidip tasarıya hayır dersin tecavüzcüleri çok seviyorsan." Elindeki broşürü buruşturup yere attıktan sonra emretti: "Haydi toplayın bakalım şunları. Burada böyle realist faaliyetlerde bulunamazsınız."

Ona karşılık veren, masanın arkasında oturan esmer kız oldu: "Siktirip gider misin buradan Baybora?"

"Ne diyorsun sen, sürtük!" dedi Baybora tehditkâr bir vücut diliyle.

Kızların yanındaki delikanlı, sırtındaki şövalye gömleğinin hakkını verecek şekilde onu göğsünden sertçe ittirdi. "Ağzını topla lan!"

"Vaay! Derviş Bey erkek olmuş! Lan senin ağzını burnunu..." diyerek ona bir yumruk savurdu diğeri. Ne var ki büyük bir hızla ileri doğru uzanan kolu Derviş'e yaklaşmak şöyle dursun bilakis daha da mesafelendi ve Baybora vücudunun birdenbire nasıl havalanıp iki metre kadar geride tekrar zemine konduğunu anlayamadı bile. Hışımla arkasını döndüğünde Stan'ın buz gibi gözleriyle karşılaştı ve kendisini boş bir kutu gibi kolayca kaldırıp bir kenara bırakan adamın apaçık acı kuvveti karşısında şaşkınlıkla manasız birkaç hece kekelemekten başka bir şey yapamadı.

"Şiddet yok," dedi Stan sakince. Onun hâlâ bir şeyler geveleDiğini görünce de parmağını dudaklarına götürüp sessiz kalma hakkını hatırlattı.

"Şiddetle buradan uzamanızı tavsiye ederim," dedi Şener ciddiyetle.

Baybora göz ucuyla arkadaşını kontrol edip onun da korkuyla gerilediğini fark edince, "Öyle olsun bakalım," dedi. Ancak çekip gitmeden önce yere tükürüp son tehditlerini savurmaktan da geri durmadı: "Kökünüzü kazıyacağız hepinizin! Attıracağız sizi bu okuldan! Kısırlaştıracağız ulan sizi de!"

Demokrasi sevdalısı iki haydut uzaklaşırken Derviş boğazını temizleyip Stan'a döndü. "Sizin karışmanız gerekmiyordu. Ben onların ikisini de..."

Çilli kız elini onun omzuna attı. "Boş ver Derviş, hayvanla hayvan olmaya lüzum yok," deyip Stan ve Şener'e döndü. "Teşekkür ederiz. Ben Gamze."

"Nigar," diye kendini tanıttı az öncekilere posta koyan kız.

"Siz kimsiniz peki?" diye sordu Derviş.

Soruyu dost bir ses yanıtladı: "Bay Stan, Şener Abi! Ne yapıyorsunuz burada yahu?"

Elinde kitapları, şen şakrak bir tavırla onlara doğru yaklaşan kişi Ceylan'dan başkası değildi. "Dünkü vakayla ilgili geldik," dedi Stan. "Fizik Bölümü'ne."

"Stan?" diye dikildi Derviş. "Siz Stan LaFleur müsünüz?"

Üç gencin bakışlarının şimdi büyük bir dikkatle kendisine kilitlendiğini fark eden Stan, şöhretinin ulaştığı seviyeye şaşırmış, başıyla onayladı.

"Fizik Bölümü ikinci katta," diye yukarıyı işaret edip diğerlerine döndü Ceylan. "N'oluyor?"

"Önemli bir şey yok," dedi Gamze. "Baybora ile Tankut ayıları gelip sinirimizi bozdu biraz."

"N'aber Ceylan?" diye araya girdi Şener.

"İyidir Şener Abi, koşturuyoruz işte. Şimdi sağlık astrolojisi sınavım var, ona yetişeceğim, sonra da Burçlar Hukuku."

"Başarılar," deyip Stan'ı kolundan çekiştirdi Şener. "Haydi biz de işimizi halledelim hemen. Malum, kuaför..."

"Bir saniye," diye durdurdu onları Gamze. Gülümseyerek elindeki tükenmezkalemi Stan'a uzattı. "İmzanızı rica edebilir miyim?" İtiraf etmeliydi ki Stan bir anlığına bunu bir hayran talebi olarak yorumlamıştı; ancak kız eliyle masayı işaret edince onun öjeni anketine ret dilekçesini kastettiğini anladı.

Stan ve Şener gençlerin davasına destek hususunda gereğini yerine getirip soluğu üst katta, Fizik Bölümü'nün kapısında aldılar. Hemen girişteki masasında oturmuş on parmak daktilo yazan alımlı bölüm sekreterini görünce, cinsilatife karşı her zaman biraz zaaf sahibi olan Şener abartılı bir reveransla, "İyi günler hanımefendi," dedi.

Kadın işine ara verip şeffaf camlı kedi gözlüklerinin üstünden onları süzdü. "Buyurun?"

Şener çok yerinde bir şeyler söyleyecekmiş gibi bir jest yaptıysa da neticede ağzını şapırdatmakla yetinip sözü arkadaşına bıraktı. "Feridun Denkel'le görüşmek istiyorduk," dedi Stan nazikçe.

"Çok mühim bir konuda," diye ekledi Şener.

"Anlıyorum," deyip arkasına yaslandı kadın. "Görecelik konusundan haberdar mısınız acaba?"

Bu soru Stan'ı hem şaşırtmış hem de etkilemişti. Belli ki fizik bölüm başkanıyla görüşmeye layık kişinin, bu bilimin temel kavramlarıyla haşır neşir olması bekleniyordu. "Elbette," dedi yanıtı biliyor olmanın verdiği sevinçle. "Kütle uzayı büker ve sonucunda iki nokta arasında hareket eden cisimler en kısa yolu..."

"Harika," diye onun sözünü kesti sekreter. "Ama ben Görelilik Teorisi'nden değil, göreceLikten söz ediyorum."

Stan sözlü sınavında öğretmeni tarafından fırçalanan tembel talebe gibi dudaklarını çiğnerken Şener, "Aaa..." diyerek düşünceli bir postüre büründü. Ne yazık ki, bu sorgucu melek huzurundaki hali arkadaşınınkinden daha az zavallı görünmüyordu.

"Karnı acıkmış bir bebek düşünün," diye açıkladı kadın, karşısındaki adamlardan bir şey çıkmayacağına karar verince. "Ağlayarak annesinden mama istiyor. Annesi hışımla odaya dalıyor, bebeği beşiğinden kaptığı gibi kapıdan dışarı fırlıyor... Takip ediyor musunuz?" İki adam boş boş bakarak başlarını sallayınca devam etti. "Bebek daha yüksek sesle ağlamaya başlıyor. Anne ne yapsa beğenirsiniz? Koşturmaya devam ederken o da çığlık çığlığa bağırıyor, hatta elindeki bezi bebeğin ağzına tıkıştırıyor. Nihayet kendisini evden dışarı, sokağa atıyor, bebeğinin ağzındakini çıkarıp hüngür hüngür ağlıyor. Bunlar mutluluk gözyaşları; mutlu çünkü hem kendisini hem de bebeğini evde çıkan yangından kurtarmıştır."

"Haa..." dedi Şener belirgin biçimde rahatlamış bir şekilde ve gözleri parlayarak.

"O sırada bebek hâlâ kendini yırtıyor, annesini tırmalayıp tekmeleyerek kendince şöyle diyor: 'Ne yapıyorsun kaltak? Dinle beni! Ortada çok mühim bir konu var! Çok mühim diyorum sana!'" Kadın, hikayesini bitirdikten sonra arkasına yaslanıp ellerini göğsünde kavuşturdu. "Bebeğin bakış açısından hemen karnının doyması dünyanın en mühim meselesiydi ama anne küçük şeytanın feryatlarına aldırmadan bir an önce oradan kaçmak gerektiğini biliyordu. Göreceliğin ne olduğunu anladınız mı şimdi?"

Bu hınzır kadının sözleri -ve bilhassa da bebeği taklit ederkenki halleri- Şener'i hayli eğlendirmişti. Stan ise ciddiyetle, "Haklısınız, derdimizi daha açık anlatmalıydık," diyerek ceketinin iç cebinden çıkardığı özel dedektif kimliğini gösterdi. "Bölümünüz hocalarından Profesör Cengiz Han'ın ailesi adına bir araştırma yürütüyoruz. Mümkünse birkaç meslektaşıyla, yakın arkadaşlarıyla görüşmek isteriz."

"Ah, öyle söylesenize," dedi kadın, biraz da Stan'ın alttan alan tavrı nedeniyle gevşemiş. Derin bir iç çekti. "Ne korkunç bir olay! Vallahi Cengiz Hoca kimlerle yakındı bilmiyorum ama Feridun Bey bugün okulda değil."

"Cengiz Bey'in odasını görebilir miyiz peki?"

"Cengiz Bey'in odası..." diye tekrarladı kadın. "Siz tam olarak neyi araştırıyorsunuz?"

"Maalesef bunu söylemeye yetkili değilim," dedi Stan, bu duruma samimiyetle üzülüyormuş gibi bir tavırla. "Ama sizi temin ederim, endişe gerektirecek bir durum yok."

"Ya?" diye karşılık verdi kadın, kaşlarını kaldırarak. "Çok mühim ama endişe gerektirmeyen bir konu demek. Enteresan."

İki arkadaşın, arkasında uzay, zaman, kuvvet ve enerjinin görkemli sırları saklanan ve geniş kanatları boşlukta simsiyah açılan o büyük kapının külyutmaz bekçisini aşma umutları hızla tükeniyordu. İşte o esnada yumuşak bir ses işittiler: "Mediha!" Sesin sahibi, sırtında yakaları parlak sarı sarmaşık işlemeli mor bir Hint tuniği, ayaklarında çiçek desenli espadrilleriyle ufak tefek bir kadındı. Taşıdığı onca bilezik, bileklik, halhal ve kolyeyle ayaklı bir bijuteri dükkânı gibiydi.

Onu gören genç kadın zınk diye ayağa kalktı. "Merih Hocam!"

Stan'a, Tina'nın sık sık sözünü ettiği Liechtenstein cadılarını anımsatan hanımefendi, iki adamın arasından geçip sekreter masasına yaklaştı.

"Yavrum, nen var senin? İyi misin?"

"İki gündür biraz halsizim hocam. Pek iştahım da yok."

Merih Hoca onun alnını, boynunu ve bileklerini yokladıktan sonra teşhisini koydu. "Frekansın düşmüş senin kızım. Sana kristal kuvars kolye ve selenit bilezik yazacağım... küpe de olur. Haydi şimdi git kantine yemek ye, sonra da uğra bana, reçeteni vereyim."

"Baş üstüne hocam." Mediha harekete geçmeden önce parmağıyla Stan ve Şener'i işaret etti. "Bu beyler Cengiz Hoca'nın odasını görmek istiyordu ama..."

"Biliyorum kızım, merak etme sen," dedi Merih Hoca. "Ben götürürüm onları."

"Çok teşekkür ederim hocam," dedi sekreter, çekmeceden çıkardığı anahtarı ona uzatırken.

"Mediha Hanım," diye atıldı birdenbire frekansı pek yükselmiş görünen Şener. "Ben de sabahtan beri açım. Kantine giderken size eşlik edebilir miyim?"

"Olur," dedi Mediha uysallıkla.

"Harika!" Genç kadın onun nazikçe uzattığı koluna elini yerleştirmek suretiyle bu öneriyi de olumlayınca Şener arkadaşının inceden eleştirel bakışlarına aldırış etmeden, "Haydi öyleyse Stan," dedi. "Sonra görüşürüz."

"Hocam," dedi Mediha. "Biliyorsunuz teleks makineleri bakıma gidecek cuma günü; bir işiniz varsa halledin. Gelip hepsini sökecekler çünkü."

"Aa, iyi hatırlattın vallahi, tamamen aklımdan çıkmış," diye şakıdı küçük şaman hanımefendi.

"İyi öyleyse. Ben yarım saate dönerim. Pek kimse yok zaten bugün fakültede."

Dedektif, kolunda bölüm sekreteriyle birlikte yanlarından ayrılan arkadaşının arkasından bir iç geçirdikten sonra beklenmedik kurtarıcısına dönüp elini uzattı. "Stan LaFleur."

"Profesör Merih Üçüncü," diye karşılık verdi kadın, tokalaşırken. "Astroloji Bölümü."

"Memnun oldum." Geniş koridorun diğer yanına doğru yürümeye başlayan kadını takip etti. "Az önce gelişimizden haberdar olduğunuzu söylediniz..."

"Ceylan'dan öğrendim," dedi Merih Üçüncü tatlılıkla. "En iyi öğrencilerimden biri. Zeki, sevimli, çalışkan..."

"Ach so,"[1] diye mırıldandı Stan.

Cengiz Han'ın odasına varınca astroloji hocası cebinden Mediha'dan aldığı anahtarı çıkarırken dedektif ani bir önseziyle uzanıp kulpu çevirdi ve kapı açıldı. "Kilitli değilmiş," dedi Merih Üçüncü.

"Demek ki," deyip odaya adım atan Stan ortalığa göz gezdirdi. İlk bakışta, devlet tarafından temin edilmeyecek kadar şık, ahşap çalışma masası dışında dikkatini çeken bir şey olmadı. Duvarlardan birini kaplayan kitaplık, ikili deri koltuk, ayaklı aydınlatma, telefon, teleks... Çalışma masasının hemen arkasındaki duvarda Galileo'nun bir portresi. Üstadın şüpheci, düşünceli yahut fena halde umutsuz diye yorumlanabilecek bir ifadeyle gözlerini diktiği uzay boşluğunda güneş sistemi.

---

1 (Alm.) "Anladım."

Biri güneşi sarmalayıp dünyaya dönen yeşil ve yatay, diğeri kırmızı ve dünyayı diklemesine çevreleyen iki eliptik yörünge tasviri. Bu ikinci yörüngenin resmin orijinalinde bulunmadığı, ispirtolu bir kalemle sonradan çizildiği Stan'ın dikkatli gözlerinden kaçmamıştı. "Cengiz Bey'i iyi tanır mıydınız?" diye sordu kitaplığa yönelirken.

"Çok kibar bir beyefendiydi," diye yanıtladı Merih Üçüncü. "Kibar ama mesafeli."

"Hım?" Çoğu Cengiz Han'ın uzmanlık alanına giren bilimsel eserlerin arasındaki bir kitap ilgisini çekmişti Stan'ın: *Alexander Pope-Bütün Şiirleri.*

"Pozitif bilimlerle uğraşanları biliyorsunuz," diye onun imlediği soruyu yanıtladı kadın. "En fenası da fizikçilerin durumu. Sürekli olarak realist damgası yeme korkusuyla yaşıyorlar. O yüzden de paranoyaklaşıp kendi içlerine kapanıyorlar." Stan yerinden çıkardığı şiir kitabının sayfalarını karıştırırken o devam ediyordu. "Ben bu zavallıların üstünde kurulan baskıyı çok yanlış buluyorum! Karşıyım! İzin verildiğinde er ya da geç hepsinin aydınlanacağına inanıyorum; fizik dünyanın ötesindeki gerçeği kavrayacaklarına..." Stan gözleriyle cildin belli ki sıkça açılmaktan yer etmiş sayfasını tararken kadının sesi belli belirsiz bir arka plan vızıltısına dönüşmüştü. Meşhur *"Abelard ve Heloise"* şiirinin, daha da meşhur üç dizesinin altı, duvardaki posterin üstünde gördüğüne benzer kırmızı ispirtolu kalemle çizilmişti.

Unutulmuş bir dünyanın unuttuğu
Lekesiz zihnin ebedi gün ışığı
Her dileğinden vazgeçmiş, o zaman kabul görmüş her duası

Tam bu satırların yanında da aynı kalemle, diklemesine yazılmış iki satırlık bir not yer almaktaydı. Stan kitabı yan çevirip okudu.

Zihnin ışığı güneşinkinden daha güçlüdür.
$c = 1/(e_0 m_0)^{1/2} = 2.998 X 10^8 m/s.$

"Affedersiniz," diyerek hâlâ bir şeyler anlatmakta olan kadına döndü. Kitabı ona uzatıp ilgili yeri parmağıyla işaret etti. "Bu, Cengiz Bey'in el yazısı mıdır acaba? Bir fikriniz var mı?"

Merih Üçüncü ani konu değişikliğinin yarattığı ufak şaşkınlığı üstünden attıktan sonra yazıyı inceleyip, "Zannetmiyorum," dedi. "El yazılarını asla unutmam. İnsan hakkında çok şey anlatır çünkü." İlgisi harflerin şeklinden cümlenin semantiğine kayınca da, "Ahh," diye inledi. "'Zihnin ışığı güneşinkinden daha güçlüdür.' Bir materyalistin uyanışını bundan daha güzel ifade eden bir cümle olabilir mi?"

O güzel cümlenin altına yerleştirilmiş matematik formülü olmasa belki Stan da bu açıklamayla yetinebilirdi. Bu noktada pozitif bilimler konusunda biraz daha fazla itikat ve mümkünse malumat sahibi birinin yardımına ihtiyaç duyduğu açıktı. "Bölüm sekreteri, Feridun Bey'in bugün okulda olmadığını söyledi. Kendisine nasıl ulaşabilirim?"

"Ha, o kıyafet bakmaya gitmiştir şimdi," şeklinde tuhaf bir yanıt verdi Merih Üçüncü. "Bugün dönmez artık."

Stan'ın odada gezinen bakışları çalışma masasının hemen altına itilmiş metalik çöp kovasına takıldı. Kovayı kaldırıp dibinde birikmiş kül yığınını inceledi. Kendisinin de ilk gençlik yıllarında edebi eserlerini kaleme aldığı defterleri düzenli olarak

ateşe vermek gibi bir huyu olduğundan selüloz kalıntısını kolayca ayırt edebiliyordu. Külün miktarına bakılırsa iki üç yaprak kağıttı imha edilen. Bu evrakın içeriğinin Cengiz Han'ın mahcubiyet duyduğu şiirleri olduğundan pek emin değildi. "Ev telefonu var mı?"

"Zannetmiyorum ama bölümden teleks numarasını alabilirsiniz."

Bunu duymak canını sıkmıştı Stan'ın. Zamanla yarış halindeydi ve teleks mesajına karşılık alabileceği kuşkuluydu. Çaresiz, bir sonraki gün üniversiteyi tekrar ziyaret etmesi gerekecekti. "Merih Hanım, kurbanla..." diye söze başlayan Stan, o noktada boğazını temizleyip ifadesini düzeltti: "Erkcan Bey'le ilgili ne söyleyebilirsiniz?"

Merih Üçüncü yeisle içini çekti, parmaklarını birbirine geçirdi. "Sessiz, sakin, ciddi bir gençti. Çok yazık oldu, çok... Hazırladığı rapor için fikrimi almaya gelmişti; onun dışında pek bir sohbetimiz olmadı maalesef."

"Rapor?" diye dikildi Stan.

"Gökteki yarıkla ilgili," diye açıkladı profesör. "Araştırma şirketinin, uzman görüşü almak için oluşturduğu ekipteydi Erkcan Bey."

"Gökteki yarık," diye tekrarladı Stan. "Ekipte başka kim vardı, biliyor musunuz?"

"Aslen Cengiz Bey ve Feridun Bey yürütüyordu çalışmayı. Anladığım kadarıyla Erkcan Bey de onlara yardımcı oluyordu."

"Peki bu rapor sizde bulunuyor mu?" diye sordu Stan heyecanla. Yürüttüğü soruşturmayla ilgili işine yaramayacak olsa dahi ciddi akademisyenlerin astronomik hadise hakkındaki görüşünü merak ediyordu.

"Maalesef. O rapor sadece ilgili komisyonlara ve jüri üyelerine gönderilir." Stan'ın yüzündeki hayal kırıklığını fark edince gülümseyerek onu teskin etti. "Perseid Meteor Yağmuru."

"Efendim?"

"Dev kuyrukluyıldızlardan püsküren parçaların oluşturduğu bir bulut," diye açıkladı Merih Üçüncü. "Hani dinozorları yok eden türden. Haliyle burçlar üstündeki etkisi de çok güçlü oluyor. Erkcan Bey'e de söyledim bu fikrimi."

Stan bu analizin, konuyla ilgili yapılan ankette yer alan "meteor yağmuru" ve "kıyamet habercisi" tercihlerinin her ikisine de karşılık gelebileceğini düşündü. Öte yandan bir fizikçinin, hazırlayacağı bilimsel rapor için neden astrolojik danışmanlık alma gereği hissettiğini pek anlayamıyordu. Piyasada bu işe talip pek çok şarlatan bulunduğundan emindi. "Cengiz Bey'in çalışma masasına bir göz atmamın mahzuru var mı acaba?" Ekip üyelerinin raporun bir kopyasını kendilerine saklaması gayet akla yakındı. Merih Üçüncü'nün bunda herhangi bir sakınca görmediğini belirten jestiyle derhal harekete geçip çekmecelerin altını üstüne getirmeye girişti. Ders notları, idari yazışmalar, faturalar ve hatta Cengiz Han'ın jürilik yaptığı dava dosyaları bile dikkatle sınıflandırılıp farklı klasörlere yerleştirilmişti; ne yazık ki hiçbir yerde aradığı raporla alakalı bir belge bulunmuyordu. Aklına gelen ani bir fikirle, teleks makinesinin manyetik kutusunu açıp kontrol etti. "Boş," dedi Merih Üçüncü'ye. "Burada yazışma kayıtlarının tutulduğu bir şerit olması gerekmiyor mu?"

"Belki gitmeden önce bölüme teslim etmiştir," dedi Merih Üçüncü omuzlarını kaldırarak.

Stan hayal kırıklığı içinde merhum profesörün koltuğuna çöktü. O kayıtların kendisine hiçbir koşulda teslim edilmeyeceğinden emindi. Ekipteki diğer fizikçi Feridun Bey'in odasını aramasına göz yummaları da pek uzak bir ihtimaldi. "Erkcan Bey'in fakültede bir odası ya da ne bileyim... bir dolabı falan var mıydı?"

"Erkcan Bey öğretim üyesi değil, doktora öğrencisiydi," dedi Merih Üçüncü, başını hayır anlamında iki yana sallayarak. "Yalnız Semiramis Hanım bu konuda bilgi sahibi olabilir. Psikoloji Bölümü'nde hocadır kendisi. Son günlerde Erkcan Bey onun laboratuvarında çok zaman geçiriyordu. Zannediyorum birlikte bir çalışma yapıyorlardı."

"Öyle mi?" diye sordu Stan ilgiyle. "Ne hakkında, bir fikriniz var mı?"

"Hiç yok vallahi," diye omuzlarını kaldırdı kadın. "Semiramis Hoca'nın sıçan deneyleri yaptığını biliyorum sadece. Eminim kendince çok önemli işlerdir ama sezgi denen kavramdan haberdarsanız böyle şeylere pek ihtiyaç olmadığını da bilirsiniz."

"Elbette," dedi Stan sempatik bir gülümsemeyle. "Peki Semiramis Hanım'ı nerede bulabilirim?"

"Bulamazsınız," diye karşılık verdi Merih Üçüncü aynı sevimlilikle. "Kıyafet bakmaya gitti. Hatta sabah beni aradı beraber gidelim diye ama benim öğleden sonra dersim olduğu için katılamadım ona. Zaten benim balo için özel bir giysiye ihtiyacım yok, değil mi?" Bunu söyledikten sonra da bir kahkaha attı.

Stan kulağa ne kadar saçma gelirse gelsin, tekrarlanan temaların üstüne gitmenin her dedektifin vazifesi olduğunu biliyordu. "Balo?"

"Kıyafet balosu," diye açıkladı kadın. "Bahri Hoca'nın veda töreni için."

Demek bir tanesi daha öbür dünyayı boylayacak diye düşündü Stan. Anlaşılan akademide ciddi bir yaprak dökümü yaşanıyordu. "Çok üzüldüm," diyerek başsağlığı dileğini peşinen iletti.

"Hiç lüzum yok," diye karşılık verdi Merih Üçüncü. "Bahri Hoca eşsiz sistemimizin ülkeye yerleşmesinde büyük rol oynamıştır. Vizesinin yenilenmediğini öğrenince bırakın üzülmeyi, çocuklar gibi sevindi. Kendini yeni çağın Sokrates'i gibi hissediyor. Büyük filozof nasıl demokrasi için canını feda ettiyse o da şimdi aynı şeyi hiperdemokrasi için yapıyor."

"Sözünü ettiğiniz kişi tarihçi Bahri Benan mı?" diye sordu Stan ilgiyle.

"Tarihçi, siyasetbilimci, felsefeci, matematikçi... son Rönesans aydını."

Hiperdemokrasinin en ateşli savunucusu olarak nam salmış bu profesörün eserlerini değilse de *Cumhuriyet* gazetesinde ara sıra çıkan yazılarından bazılarını okumuşluğu vardı Stan'ın. "Neden kıyafet balosu, sorabilir miyim?"

"Bahri Hoca çok sever de ondan," dedi Merih Üçüncü neşeyle. "Tahmin edebileceğiniz gibi, bilhassa da tarihî temalı olanları. Daha güzel bir veda düşünemiyorum onun için."

"Nerede olacak peki bu... balo?"

"Bahri Hoca'nın Ziverbey'deki köşkünde. Kabul etmeli ki, böyle bir etkinlik için pek uygun bir yer."

"Cengiz Han'la arası nasıldı Bahri Benan'ın?" diye sordu Stan kafasını kaşıyarak. "Özel bir yakınlıkları var mıydı?"

"Epey tartışırlardı ama birbirlerini severlerdi de."

Stan mümkün mertebe sempatik ve imalı bir gülümsemeyle sordu: "Yani görüşmek istediğim ya da isteyebileceğim herkes bu akşam Bahri Bey'in evinde bir araya gelecek, öyle mi?"

Bir şekilde kendini oraya davet ettirebilirse, soruşturmasına büyük hız kazandırabilirdi.

"Bahri Hoca'nın bir grup meslektaşı ve yakın dostu," diye vurguladı Merih Üçüncü, onun aklından geçenleri tahmin ederek veyahut kim bilir, belki de okuyarak. "Korkarım davetsiz biri hoş karşılanmayacaktır."

"Elbette," deyip boğazını temizledi Stan düş kırıklığıyla. "Birkaç dakikanızı daha rica edeceğim." Her zaman çantasında taşıdığı Zenit-E fotoğraf makinesiyle ilginç bulduğu bazı belgeler ile odanın çeşitli açılardan fotoğrafını çektikten sonra Merih Hanım'a dönüp yardımları için teşekkür etti ve son olarak Alexander Pope'un kitabını alıp alamayacağını sordu; elbette işi biter bitmez iade etmek kaydıyla. Merih Üçüncü yanıt olarak Stan'ın sağ elini avuçlarının arasına alıp gözlerini onunkilere dikti. "Siz pek iyi değilsiniz Bay Stan?"

"Dün gece fazla uyuyamadım," dedi Stan boğazını temizleyip.

"Biliyorum," diye karşılık verdi kadın. "Dolunay yüzünden."

"Belki... evet."

"Üstelik de Aslan Burcu dolunayı," dedi Merih Üçüncü. Bu müthiş bilginin muhatabı üstünde beklediği etkiyi yaratmadığını görünce de açıkladı. "Son derece yıkıcı bir bileşimdir bu. Kalp, şahdamarı, kan dolaşımı, kan basıncı, kalp ritmi..."

"Anlıyorum. Eve gidip biraz kestirmeyi düşünüyordum ben de."

"Burcunuz neydi sizin?"

"Ah... şey... Kova," dedi Stan elini çılgın kadının avuçları arasından usulca çekmeye çalışarak.

Merih Üçüncü onun elini iyice sıktı. "En az iki hafta ameliyat olmayın!"

"Asla."

"Ve geçmişten gelebilecek bazı gölgelerle yüzleşmeye hazır olun."

"Gölgeler... tamam." İyice gerilmişti.

Merih Üçüncü nihayet onu serbest bırakıp, "Ametist taşlı bir yüzük Bay Stan," dedi şefkatle gülümseyerek. "Çok faydası dokunacaktır. Pek spiritüel bir insan olmadığınızın farkındayım ama bir düşünün lütfen. Hem ne kaybedersiniz ki?"

"Özsaygımı" yanıtı bir anlığına aklından geçtiyse de bunun hem abartılı hem de kaba bir karşılık olacağını düşünerek, "Teşekkür ederim," demeyi tercih etti Stan. "Tavsiyenizi dikkate alacağım."

"Ayrıca bir ara uğrayın kapsamlı yıldız haritanızı çıkaralım. Unutmayın, ulu önderin de söylediği gibi, istikbal göklerdedir."

Şair, astroloji profesörünün elinden kurtulduktan sonra yanından geçen bir öğrenciyi durdurup kantinin yerini sormaya hazırlanıyordu ki çapkın dostunun el sallayarak ve yüzünde güller açarak koridorun diğer ucundan kendisine doğru yaklaştığını fark etti. "Eee," dedi Şener yanına gelip. "Bir şey bulabildin mi?"

"Pek sayılmaz," dedi Stan sıkıntıyla. "Görünüşe bakılırsa Cengiz Han'la yakınlığı olan hiç kimse bugün okula gelmemiş."

"Boş ver," dedi Şener neşeyle. "Akşam hepsini tutar, istediğin kadar sorguya çekersin."

"Ya? Nasıl olacakmış o iş?"

"Benim şansım seninkinden daha yaver gitti dostum," dedi Şener, onun koluna girip merdivenlere doğru ilerlerken. "Bu gece bütün dostları bir veda töreni için bir araya geliyor."

"Ondan haberim var," dedi Stan. "Ne yazık ki biz davetli değiliz."

"Sana öyle geliyor," diye karşılık verdi Şener. "Mediha baloda artı biri olmam için pek ısrar etti."

Zamparalığın incelikli dedektiflik çalışmasından daha verimli sonuç vermesi sağduyu adına pek karamsarlık yaratıcı bir durumdu Stan için. Yine de arkadaşına hakkını vermeliydi; yöntemleri her ne kadar tartışmaya açıksa da dörtayak üstüne düşme konusunda eşine az rastlanır bir talihe sahipti. "Bu durumda kime, ne soracağın konusunda biraz çalışalım derim."

"Kusura bakma Stan," dedi Şener yüzünü ekşiterek. "Hiç kafamı yoramam bunlarla. Ne bilmek istiyorsan kendin öğrenirsin."

"İyi de ben davetli değilim," diye hatırlattı Stan.

"Ne münasebet," diye karşı çıktı Şener dalgacı bir tavırla. "Ben Mediha'nın artı biriyim, sen de benim!"

"Bunun kurallara uygun bir davranış olduğunu sanmıyorum," diyerek içindeki Almanın hâlâ nefes almakta olduğunu gösterdi Stan.

Tüm avangard vasıflarına rağmen Şener de içindeki Türkten vazgeçmeye niyetli değildi. "Gayet de uygundur. Henüz aksini gösteren bir ankete rastlamadım."

IV.
Trendeki Yabancılar

Akşamüstü tekrar görüşmek üzere anlaştıktan sonra Şener'den ayrılan Stan, okulun bahçesindeki ankesörlü telefondan Hanzade Han'ın numarasını çevirdi. İki uzun sinyal sesinin ardından yanıt geldi: "Alo?"

"Hanzade Hanım?"

"Benim, buyurun."

"Stan," diye tanıttı kendini Stan memnuniyetle. Cazibeli müşterisine ilk denemesinde ve hızla ulaşabilmek ona tuhaf bir özgüven vermişti. Öte yandan bu memlekette herhangi birini ya da bir şeyi olması gereken yerde bulmak her zaman tatlı bir sürpriz sayılabilirdi. "Eğer müsaitseniz bugün size uğramak istiyorum."

"Yoksa şimdiden bir şeyler mi buldunuz?"

Stan her ne kadar onun bu beklentisine olumlu karşılık verebilmeyi istese de, "Bulabileceğimi umuyorum," demekle yetindi.

Hanzade Han'ın heyecanının, havası hızla kaçan bir balon gibi sönüverdiğini anlamak mümkündü. "Hım... anladım. Ne zaman burada olursunuz?"

"Neredesiniz?"

"Evdeee," diye yanıtladı Hanzade Han ama derhal şapşallığının ayırdına varıp kıkırdadı. "Florya'da evimiz. Harman Sokak, 23 numara."

"Aşağı yukarı bir buçuk saate gelirim öyleyse."

"Görüşmek üzere."

İşin doğrusu, Stan'ın planı üniversiteden ayrıldıktan sonra Göçişleri İdaresi'ne gidip, geç gelen tebligat konusunda itirazda bulunmaktı ancak kendini istim üstünde hissederken soruşturmasını kesintiye uğratmak istememişti. Her şey yolunda giderse Cengiz Han'ın evine ziyarette bulunduktan sonra Anadolu yakasına dönüp muhtemelen bir sonuç vermeyecek o işi mesai bitmeden aradan çıkarabilirdi. Kendini neden istim üstünde hissettiğini ise Allah biliyordu. Olay yerini bizzat görmek, mümkünse Han ailesinin diğer fertleriyle görüşmek faydalı olabilirdi elbette ama onu bu ziyarete yönlendiren asıl neden, gökyüzündeki yarık konusundaki uzman raporunu o evde bulabilme umuduydu. Bu takıntısı ağırlıklı olarak kişisel bir motivasyon taşısa da işin profesyonel bir yanı da yok değildi; neticede katil ile maktul arasında ortak bir nokta keşfetmişti ve hiçbir dedektif bunu göz ardı edemezdi. Hanzade Han gündelik kıyafetleri içinde de o kadar çekici görünüyor muydu acaba?

Otuz dakikalık bir yürüyüşle Avrupa'nın başladığı -veyahut bakış açınıza göre nihayetlendiği- Sirkeci Garı'na varan Stan, banliyö treninin hareket saatini kontrol etti. Daha on beş dakikası olduğunu görünce biletini alıp kalan vakti değerlendirmek üzere gar girişindeki büyük kitabevine uğramaya karar verdi. Popüler eserleri, klasik yapıtları geçip şiir kitaplarının dizildiği

raflara ulaştı. Aradığını bulamayan ya da ne aradığını bilmeyen okurları tespit etme konusunda deneyimli bir satış elemanı dizleri üstüne çökmüş kitap sırtlarını tarayan bu müşterinin sıkıntısını fark edip derhal yanında bitti. "Aradığınız özel bir kitap var mı?"

"*Tanrının Bildiği ya da Bay Topowski'nin İnanılmaz Hikayesi*," diye yanıtladı Stan.

Satış görevlisi çenesini kaşıdı. "Yazarı?"

"Stan Lafleur."

"Hiç duymadım. Yayınevini söylerseniz sipariş verebiliriz."

Stan mühim değil gibisinden bir işaret yaptı. Toplum henüz anti-haiku'ya hazır değildi; herhangi bir zaman hazır olacağı da gayet şüpheliydi. Aniden aklına gelen bir fikirle doğrulup kitabevinin iç kısmına doğru ilerledi. Aradığını siyasi eserler arasında fazla zorlanmadan buldu. *Yeryüzündeki Cennet: Kanaat Toplumu.* Bahri Benan'ın hiperdemokrasi hakkındaki kapsamlı görüşlerini dile getirdiği kırmızı, sert kapaklı, tuğla kalınlığında ve hayli pahalı bir kitap. Ücreti "masraflar" başlığı altında Hanzade Han'a fatura edebileceğini düşünerek kitapla birlikte kasaya yöneldi.

İstasyona döndüğünde Halkalı treninin perondaki yerini aldığını memnuniyetle müşahede edip karnını doyurmak üzere bir simit ve küçük bir kutu meyve suyu almayı da ihmal etmeden kendini nispeten boş, pulman vagonlardan birine attı. Trenin kalkış düdüğü çalarken cam kenarındaki koltuğuna gömülmüş, simidinden bir ısırık almış, son Rönesans aydınının zihin dünyasına dalmak üzere kucağındaki kitabın kapağını açmıştı. Girişte, İngiliz şair T. S. Elliot'tan yapılan alıntıyla karşılaşmak

onu ister istemez gülümsetti: *"İnsan türü fazla gerçeğe katlanamaz."* Hayatı boyunca uğrunda savaş verdiği sistemin profesörün vizesini iptal etmesi hakikaten de devrimin, çocuklarını yediğinin kanıtıydı ya da insan türünün Bahri Benan'ın fazlasına da pek katlanamadığının.

Hiperdemokrasinin kısa tarihinin özetlendiği ilk bölümde anlatılanlar Stan'ın bilmediği şeyler değildi. Dünya savaşlarının, bilhassa da ikincisinin yarattığı dehşet duygusu insanlığı o güne kadar bir ütopya gibi algılanan modernizmin karanlık yönüyle yüzleşmek durumunda bırakmıştı. Yüzyıl başında rasyonel düşünce ve bilimin zafer simgesi olarak yükselen görkemli şehirlerde yine aynı aklın eseri bombalar taş taş üstünde bırakmamış, göz alıcı yemyeşil parklardaki çiçekler tank paletleri altında ezilip geçilmişti. On milyonlarca insan katliamlar, hastalıklar ve kıtlık yüzünden ölürken soykırım insanın çirkin yanını onun suratına çalıp eşref-i mahlukata dair tüm inanç ve umudu kökünden kazıyıp atmıştı. Savaş sonrası kurulan Birleşmiş Milletler bir yandan yaşanan korkunç yıkımın yükünü hafifletmek için uğraşırken bir yandan da benzeri bir felaketin önüne geçmek için yapılması gerekenler konusunda çözüm geliştirmeye çalışıyordu. Almanya'nın siyasi ve ideolojik nötralizasyonu görece açıdan kolay idiyse de sıra felsefi mirasına geldiğinde işler çetrefilleşiyordu. Bu vazifeye dünden talip görünen Fransız entelektüelleri hummalı bir düşünsel üretim sürecine girmişti. Ne var ki tüm dünyanın kaderini değiştirecek büyük fikrin tohumu bu şanlı şöhretli düşünür ve filozoflarca değil, o güne dek kimsenin pek tanımadığı bir hiciv yazarı tarafından atılacaktı. Normandiya bölgesinin Dieppe isimli küçük bir şehrinde doğup

büyümüş Êtienne Bacrot, "Hiperdemokrasi" başlıklı tarihî makalesi 1947 yılının Ocak ayında yerel bir mizah dergisinde yayımlandığında yirmili yaşlarının ortasındaydı. Yazarının "küçük bir entelektüel eğlence mahsulü" biçiminde tanımladığı bu çalışma, kuvvetle muhtemeldir ki zamanının dünyaca ünlü Fransız yazar ve filozofu Albert Camus tarafından fark edilip popüler hale getirilmese tarihin tozlu sayfaları arasında kaybolup gidecekti. Filozofun "hiperdemokrasiyi" çağın en devrimci fikri olarak lanse etmesinden muradı neydi bilinmez, ancak olan olmuş, Bacrot'nun çalışması artık kimsenin pek de sallamadığı entelektüellerin tartışma alanını aşıp siyasi otoritenin ilgisini çekmişti.

Jean Jacques Rousseau'nun "temsil varsa demokrasi yoktur" şeklinde özetlenebilecek fikrini merkeze alan Bacrot, dünya savaşlarının vatandaşını haklı çıkardığını savlıyordu. Temsilî demokrasinin otokratların elinde nasıl bir baskı ve zulüm aracı haline gelip faşizme evrildiği en acı biçimde tecrübe edilmişti. Rousseau'nun dediği gibi birine temsil yetkisi devretmek kaçınılmaz biçimde halkın özgürlüğünden vazgeçmesi anlamına gelmekteydi; halkın ülke geleceğini ilgilendiren her konudaki fikrini özgürce ortaya koyması, diğer bir deyişle doğrudan demokrasi tek çözümdü. Kulağa hoş gelmekle birlikte herhalde üstat da bunun pratikteki imkânsızlığının farkındaydı ki böyle bir demokrasinin ancak tanrılar arasında mümkün olabileceğini söylemekten kendini alamamıştı. Son derece karmaşık bir toplumsal yapı içinde tüm yurttaşların kamuyla ilgili her işe yetişmesi ihtimal dışıydı; de ki bu sorun aşıldı, elde edilecek onca veri nasıl tasnif edilip değerlendirilecekti? Hasılı, bu pratik

sorunlar nedeniyle doğrudan demokrasi bir fantezi olarak kalmaya mahkûmdu.

"Belki o zaman için öyleydi," diye araya giriyordu Bacrot tam bu noktada, "artık medeniyetimiz bize bu olanağı sağlayacak bilimsel ve teknolojik seviyeye ulaşmıştır!" Öncelikle, belirli bir konuda halkın fikrini öğrenmek için herkese tek tek ulaşmak gerekmiyordu; siyasetten çok daha zorlu bilim alanında dahi mutlak güven duyduğumuz istatistik ne güne duruyordu? Doğru seçilmiş bir örneklem kümesinden bütüne dair mükemmel çıkarımlara ulaşmak mümkündü. Bu yöntemle işlenecek verinin miktarı inanılmaz derecede azaltılırken yirmi, elli, bilemedin yüz kişilik gruplardan oluşan örneklem gruplarından bir araya getirilmiş jüriler kolaylıkla kamuyu ilgilendiren her konuyu ele alabilir, halk iradesini isabetle yansıtan kararlara varabilirdi. Bütün bu işlemin trafiği, yani verilerin taraflar arasındaki aktarımı konusunda ise haberleşme teknolojisi yardımımıza yetişmekteydi. Telsiz, telgraf, telefon gibi olağanüstü buluşlar sayesinde artık duygu, düşünce ve fikirlerimizi birbirimizle paylaşmak için haberci güvercinlerin yahut posta idaresinin insafına kalmış durumda değildik. Hiperdemokratik sistemin ideal iletişim aracı olarak teleksi öneriyordu Bacrot. Daktilo ve telefonu bir araya getiren bu mucizevi aygıt sayesinde dünyanın basit bir telefon hattı bulunan her köşesiyle anında bilgi alışverişinde bulunulabiliyordu. Ayrıca ideal demokrasinin inşasında bu denli kritik rol üstlenecek teleks makinesinin bir Alman icadı olması, gururu kırılmış bu milletin kendine güvenini yeniden kazanması konusunda ekstra bir kazanım da getirebilirdi.

Bacrot makalesinde bu evrensel jüri sistemini insanların havsalasında biraz daha netleştirmek amacıyla bazı teknik konular hakkında fikir yürütmekten de geri durmamıştı. Elbette ele alınacak konuların kendine özgü farklılıkları, önemi, ağırlığı olduğundan söz etmek mümkündü ve bazı durumlarda jürinin uzmanlarca bilgilendirilmesine gerek duyulabilirdi. Ancak hiperdemokrasinin harika tarafı şuydu ki, hangi meselenin ne gibi özellikler taşıdığına da aynı anket yöntemiyle karar vermek mümkündü. Hükûmetler eskiden olduğu gibi kendi çıkarlarını önceleyen düzenlemelerle insanları baskı altına alamayacak, tersine onların kararlarını yasalaştırmakla görevli olacaktı. Yürütme ise jüri kararlarının hızla hayata geçirilmesini sağlayacak biçimde yeniden örgütlenmiş bir bürokrasi aracılığıyla gerçekleştirilecekti. Kuşkusuz sistemi yerleştirmek, mükemmelleştirmek çokça vakit ve enerji alacaktı ama eşitlik, özgürlük ve kardeşliğin mutlak hale geldiği bir dünya yaratmak için bu çabaya değmez miydi?

İnsanlığın bu soruya cevabı hızlı, güçlü ve kesin olmuştu: Değerdi!

Nazi zulmünden kaçıp New York'a yerleşmiş bir ailenin oğlu olan ve o dönemde Avrupa Komuta İstihbarat Okulu'nda eğitmenlik yapan Henry Kissinger'ın insanüstü gayretleriyle hiperdemokrasi dünyadaki her ülkenin gündemine yerleşivermişti. Bilhassa Amerika Birleşik Devletleri'nin güney eyaletlerinde hızla ve büyük şevkle desteklenip uygulamaya sokulan hiperdemokrasi, üç yılda Kıta Avrupa'sına ulaşmış ve tarihî bir dönüm noktası oluşturacak şekilde 1950'de Almanya'da resmî yönetim biçimi ilan edilmişti. Bu mutlak özgürlükçü sistem sadece on yıl içinde, yer yer yaşanan kitlesel ayaklanma ve isyan hareketlerine,

ekonomik çöküş ve enflasyona, hatta küçük çaplı iç savaşlara rağmen dünyanın hemen hemen her ülkesi tarafından benimsenecek; direnenler sadece Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve etki alanındaki komünist ülkeler ile kıyıda köşede kalmış birkaç ada devletinden ibaret kalacaktı. Ancak 1969'da Çin'de yaşanan kanlı hiperdemokratik devrim sonrasında onların da günlerinin sayılı olduğu herkesin malumuydu.

Stan bir önceki gün Kurthan Kantar'la yaşadığı tatsız muhabbeti hatırladı; Başeditör de yakın zamanda Sovyet ülkelerinde yaşanacak hiperdemokratik gelişmelerden dem vurmuştu. Bu öngörünün kaynağı rasyonel temellere mi yoksa yıllar süren ideolojik endoktrinasyona mı dayanıyor, kestirmek güçtü. İlkokul müfredatından başlayarak yurttaşlara insanlığın ulaştığı en mükemmel yönetim biçimi olan hiperdemokrasinin erdemleri anlatılıyor, sistemin sağlıklı işleyişi adına bilhassa "yaşam vizesi" konusunun ehemmiyeti vurgulanıyordu. Her bireye, topluma sağladıkları katkı, tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş otuz kişilik bir halk jürisi tarafından değerlendirmeye alınarak, bir yıldan kısa on yıldan uzun olamayacak şekilde verilen -yahut verilmeyen- yaşam vizesi 1960'tan beri yürürlükteydi. Jüri, kararını değerlendirmesi yapılan kişi tarafından sunulan yararlık dosyası yanı sıra devletin temin ettiği sabıka kaydı, banka hesapları, aile geçmişi, iş tecrübesi vs. gibi belgeleri dikkate alarak vermekteydi. Vize alabilenler hayatlarına devam ediyor, alamayanlar ise devlet tarafından insan haysiyetine yakışır biçimde ahirete intikal ettiriliyordu.

İşin nasıl bu noktaya geldiğini anlamak için 50'li yılların ikinci yarısına bakmak gerekiyordu. Bu dönemde yaygınlık kazanan bir görüş, savaşların en temel sebebinin nüfus artışı

olduğu iddiası, siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve entelektüeller tarafından uzun uzadıya tartışılıp genel kabul görmüştü. Başlangıçta hayli alçak sesle dile getirilen, topluma yük getiren kişilerden kurtulma fikri, bilhassa halkın sesini yansıtma iddiasındaki medyanın hassas ama bir o kadar gayretkeş pompalamalarıyla kısa zamanda "sorunun" en popüler çözüm önerisi haline gelmişti. *"İnsan toplumsal bir canlıysa, onun hayat hakkı hususunda toplumun söz sahibi olması sadece adil değil, aynı zamanda doğaldır... Herkesin birbirine ihtiyaç duyduğu bir düzen içinde her birey payına düşen yükü sırtlamak mecburiyetindedir... Geniş kitlelerin huzur, barış ve refahı dikkate alındığında, zaten belli yaşam süresine sahip insanın hayatından birkaç sene feda etmesi önemli bir maliyet sayılmaz... Yaşam vizesi insanlık onurunun bir gereğidir! Toplum gözünde hiçbir değer taşımayan kişiler bu düzenlemeyle insanlığın ilerleyiş yolculuğunda birer şehide dönüşmekte, saygın bir konuma kavuşmaktadır..."* Nihayet 1960'ta Birleşmiş Milletler Yüksek Hiperdemokrasi Kurulu'nun düzenlediği uluslararası anket neticesinde, yirmi yaşından itibaren her hiperdemokratik ülke vatandaşının yaşam vizesine tabi tutulması fikri yüzde 44'e karşılık yüzde 56'lık bir çoğunluk tarafından kabul edilmişti. İşin ilginç yanı, anket sonrası yapılan derinlemesine sosyolojik analizler, düzenlemeyi savunanların bu uygulamayı "gidenlerden ziyade geride kalanlarla" ilintilendirdiğini göstermekteydi. Topluma değerini sürekli olarak kanıtlamak zorundaki kişinin suç işleme, görevini kötüye kullanma, yozlaşma vs. türünden kötücül eğilimlerinin azalacağına, yaşam vizesinin birey üstünde tam anlamıyla bir Demokles'in kılıcı işlevi göreceğine inanılmaktaydı.

Kanaat önderlerince dile getirilen fikirler ise daha ziyade, kimilerinin "örgütlü kurumsal cinayet" diye tanımladığı düzenlemeyi rasyonalize etmeye yaramış gibi görünüyordu. Öte yandan kuşkusuz halk arasında geniş bir toplum kesimi hâlâ insanın yaşam hakkının elinden alınmasına karşı büyük tepki duyuyor, örtük ve açıktan itirazlar bitmek bilmiyordu. Stan, Bahri Benan'ın mevzu hakkında ne gibi fikirler öne sürdüğünü öğrenmek için kitabın *"Ahlaki Bir Mesele Olarak Yaşam Vizesi"* başlıklı bölümünü açtı.

"Biri gökyüzünü mayalamış!"

Dedektifin ilgisini kitaptan koparan bu garip lafı eden, karşısındaki koltuğa ne zaman oturduğunu bile fark etmediği tuhaf görünümlü adamdı. Partal kıyafetli, kara kuru, seyrek saçlı, kambur duruşlu, yüzünde dokunsan ağlamaya dönüşecek gibi bir gülümseme, dizlerinin üstünde gevşekçe birbiri üstüne yerleştirdiği elleriyle merhamet duygusu uyandıran, yirmi yahut elli yaşlarında bir gariban. Sarf ettiği cümleyle birlikte düşünülürse, kuvvetle muhtemel ki bir deli. Stan onun trenin penceresinden dışarı çevirdiği bakışlarını takip edince, gökyüzündeki kızıl yarığı kastettiğini anladı. Pek hoş. Delileri severdi. Ona ne karşılık vermesi gerektiğini düşünürken beriki atıldı: "Sen turist misin?"

Stan kitabı sırt çantasına yerleştirirken, "Alman," diye yanıtladı kısaca. Ne yapsa görünümü bir şekilde kendisini ele veriyordu hâlâ.

"Nasreddin Hoca'yı bilir misin?"

Elbette. Muhtemelen hayal ürünü bu karakter ve fıkraları, Türkiye'ye geldiğinde Stan'ın ilk öğrendiği şeylerden biriydi.

Bir süre sonra ülkenin neredeyse bütün anlatılarının hayali olduğunu da öğrenecekti.

"Nasreddin Hoca bir gün yanında bir kova yoğurt, oturmuş gölün başına, başlamış göle kaşık kaşık yoğurt çalmaya. Oradan geçen Türkün biri onu öyle görünce, hayretle, 'Hoca n'apıyorsun?' diye sormuş. 'Görmüyor musun?' demiş Hoca. 'Gölü mayalıyorum.' 'Yahu Hoca, koskoca göl hiç maya tutar mı?' Hoca dönmüş Türke, demiş ki... 'Ya tutarsa?'" Stan bu fıkrayı da daha önce birkaç kez işitmiş ve açıkçası hiçbir anlam verememişti. Karşısındaki adam ise kahkahalar içinde, iki yana açtığı kollarıyla onu bu olağanüstü esprinin keyfini birlikte çıkarmaya davet ediyordu: "Ya tutarsa! Ya tutarsa!"

Delinin gülümsemesi biraz diner gibi olunca, "Sizce biri gökyüzüne yoğurt mu çalmış?" diye sordu Stan.

Karşısındaki, elinin tersiyle gözündeki yaşları silip ona boş boş baktı, "Yoğurt mu dedin?" diyerek tekrar gülmeye başladı.

Stan onunla aynı dalga boyuna geçmelerinin pek kolay olmayacağını anlamıştı. Ayrıca kızıl bir oluşumun yoğurttan kaynaklanacağını düşünmek hakikaten de saçmaydı. Bir kez daha denedi. "Öyleyse belki de ateş çalmışlardır?" Delilik de esneme gibi bulaşıcı olabilir miydi acaba?

Beriki bu yorumu ciddiye almış gibiydi; ancak bunun Stan'ın umduğu şekilde olup olmadığı hayli şüpheliydi. İşaretparmağını şakağına dayayıp tornavidayla deliyormuş gibi bir hareket yaptı. "İnsan, düşünse çıldırır."

Stan adamın bakışlarının elindeki simide takıldığını fark edince yarısını bölerek ona ikram etti. O, simidi mideye indirirken yandaki koltuklardan birinde oturan ve belli ki

konuşmalarına kulak kabartmış yaşlı bir kadın, "Zavallı," dedi. "Allah acısın inşallah." Derin bir iç geçirip ekledi. "Hepimize acısın."

Deli bu temenniyi kocaman bir gülücükle kutladı. "Âmin ablacım."

"Dua et yavrum," dedi kadın. "Fazla vaktimiz kalmadı. Yakında hepimiz Cenabıallah'ın huzurunda olacağız." Belli ki gökyüzünde beliren kanlı yarayı kıyamet habercisi olarak yorumlayanlardan biriydi kadın. Herkesin içinde genel kanaatin aksine konuşması, kaybedecek bir şeyi olmayanlara özgü cesaretten kaynaklanıyor olsa gerekti. Stan göz ucuyla süzdüğü kadının, yetmiş yaşını hayli geride bırakmış olması gerektiğine kanaat getirdi. Doğrusu, hiperdemokratik sistem içinde sıradan insanların bu yaşa varması ender rastlanan bir durumdu. En muteber kabul edilen meslek sahipleri dahi çok özel bir konuma sahip değilse emekliliklerinden en geç beş yıl sonra vizeleri iptal edilerek Göçişleri'ne sevk edilmekteydi. Acaba bu hanımefendiyi özel kılan şey neydi?

Benzeri bir meraktan mı kaynaklanıyor bilinmez, meczup, "Yolculuk nereye teyzeciğim?" diye sordu kadına.

"Bakırköy'e yavrum," dedi yaşlı kadın. "Kızımı göreceğim Allah'ın izniyle."

"Vay hayırsız vay! Demek o sana gelmiyor, sen bu yaşta yollara düşüyorsun onu görmek için."

İnsanların birbirlerinin kişisel alanlarına bu kadar rahat ve hızla girmesi, Almanya'da yahut Avrupa'nın herhangi bir yerinde gayet kaba görülecek bu alışkanlık, başlangıçta Stan'ı bu topluma dair en çok şaşırtan şeylerden biri olmuştu. Onun geldiği topraklarda insan ailesine, eşine, dostuna karşı bile bu kadar

cüretkârca bir yorumda bulunmadan önce iki kere düşünürdü. Öte yandan zaman içinde bu "özel hayata saygı" tavrının, içinde nasıl bir ikiyüzlülük gizlediğini, böylesinin aslında insanın bir diğeriyle ilgili sorumluluk almaktan kolaylıkla kaçınmasını sağladığını fark etmiş ve Türklerin bu "patavatsızlığını" sevimli dahi bulmaya başlamıştı. Nitekim yaşlı kadın duyduğundan hiç de gücenmiş gibi değildi. "Ondan değil oğlum," dedi hüzünle. "Kocasının vizesini iptal ettiler. Daha yirmi yedi yaşındaydı zavallım. Perişan oldu çocuğum... yapayalnız, kimsesiz. Bunalımlara girdi, buhranlar geçirdi... hatta canına kıymaya kalktı güzel bebeğim." Sözün burasında kendini tutamayıp hıçkırıklarla ağlamaya başladı. "Elden ayaktan düştü, işinden oldu. Baktım böyle giderse ona da vize vermeyecekler... Bırakır mıyım ben çocuğumu? Bırakır mıyım namussuzların insafına?"

"Ah be teyzeciğim," dedi deli, içten bir üzüntüyle. "Kıyamam sana."

"Yok yok, iyi şimdi Allah'a şükür. Kurtardım yavrumu, hayatına çekidüzen verdim. İlaçları bıraktı artık, güzel de bir işe girdi. Arada sırada güldüğü bile oluyor. Bir de hayırlısıyla evlense, bir torunum olsa, ondan sonra benim vazifem tamam..." İki dakika öncesine kadar dünyanın sonunun geldiğinden son derece emin görünen kadının şimdi torun torba planlarından söz etmesi Stan'ın analitik dikkatinden kaçmamıştı. Yaşlı kadın onun aklından geçenleri işitmiş gibi gülümsedi. "Kıyamet de kopsa insan evladından kopamıyor."

O sırada vagona üniformalı iki polis girmese bu tatlı kaçık muhabbet daha epey sürecekti belki de. Güvenlik güçlerinin dahlinin ortamı anında gerip herkesin huzurunu kaçırması

hiperdemokrasinin önceki rejimlerden pek fark yaratamadığı alanlardan biriydi maalesef. "Nüfus cüzdanlarını görelim... nüfus cüzdanlarını hazırlayalım..." diyerek onlara doğru yöneldi görevliler.

Stan arka cebinden çıkardığı defteri memurlardan birine uzatırken yaşlı kadın da çantasını açmış telaşla karıştırıyordu. "Ah... gözüm de görmüyor ki. Dur... bu, uzak gözlüğüm. Şu mu acaba?"

"Acele etme, teyzeciğim," diye onu yatıştırdı polislerden daha genç olanı. "Korkma, biz vatandaşın emniyeti için varız."

"Allah razı olsun yavrucuğum."

"Nah, şurada bak, görüyorum ben."

O esnada Stan'ın nüfus cüzdanını inceleyen memur, ona zaten farkında olduğu gerçeği hatırlattı. "Vizen bitmek üzere. Fazla vaktin kalmamış."

"Üç kelebeğin ömrü kadar," diye karşılık verdi Stan gülümseyerek.

"Vaay, şair ruhluyuz ha?" dedi otoritesinin sorgulandığı hissine kapılan polis, hem sinirli hem alaycı bir tavırla.

Stan bu hoş sürprize pek sevinmiş gibiydi. "Siz de şairsiniz demek! Anti-haiku konusunda ne düşünüyorsunuz?"

Polis memuru yanaklarını çiğneyip şüpheli gözlerle elindeki belgenin sayfalarını karıştırmaya koyuldu. O esnada nihayet yaşlı kadının titreyen ellerle uzattığı nüfus cüzdanını alan genç meslektaşı, kulağına çalınan sözlerden ortada bir asayiş problemi bulunduğunu fark ederek, ancak bunun ne olduğunu tam anlamayarak olaya müdahale etme gereği duydu. "Ne diyor bu lavuk, amirim? Gözaltına alalım mı?"

"Siktir et. Gebertecekler yavşağı zaten üç güne," diye devletin şefkatli yönünü gösterdi amir, nüfus cüzdanını Stan'ın kucağına fırlatıp. Olup bitenle hiç alakası yokmuş gibi sakince oturan meczuba döndü. "Çıkar!"

Deli, "Baş üstüne," deyip pantolonunun fermuarına davrandı.

"N'apıyorsun lan sen!" diye atılıp onun bileğine yapıştı kıdemli polis. "Dalga mı geçiyorsun devletin polisiyle? Çattık, anasını satayım!"

Onun bu hamlesiyle deli, üzerine bir çakal sürüsü saldırıyormuşçasına bar bar bağırarak tepinmeye başladı. Yerinden fırladığı gibi amiri, göğsünden diğer polise doğru var gücüyle itip koltukların arasından sıyrıldı, koridora doğru topukladı. Üst üste Stan'ın kucağına yığılan polisler daracık alanda kendilerini toparlayana kadar vagondan çıkıp körüğe atmıştı kendini. Tren hız kesip Cankurtaran İstasyonu'na yaklaşırken kanun kuvvetleri kaçağı trenden inmeden yakalamak için derhal harekete geçti. İki polis, "Hadi aslanım! Koş! Tut! Çekil lan!.." gibi kâh teşvik edici kâh caydırıcı ünlemlerle önlerine çıkan engelleri bir bir aşıp hedeflerine doğru ilerlerken, Stan koltuğunda buz kesmiş gibi oturan yaşlı kadına döndü. "Hanımefendi, iyi misiniz?" Kadıncağız ufak bir tereddütten sonra ona dönüp başını evet anlamında sallayınca dedektif olayları yakından müşahede etmek için diğerlerinin peşinden ayaklandı. Koltuklarından kalkmış şaşkın ve meraklı yolculara, korkulu ifadelere, protesto yüklü mırıltılara bakarak sonraki iki vagonda kovalamacanın izini sürmek mümkündü. Nihayet trenin yolcu kapısının bulunduğu geçit köprüsünde polisleri yüzüstü yere yapıştırdıkları meczubu zapt etmeye çalışırken buldu. Emniyet görevlileri nefes nefese ona direnmeyi bırakmasını emrederken o elini

kolunu sallamak suretiyle bir yandan kelepçelerden kaçıyor, bir yandan da yanık yanık gazel okuyordu: *"Müptelayı dert olup tabip / Vuruldun mu sen ah aman aman..."* Ne yazık ki bu hisli performansıyla polislerin gönül telini titretmeye muvaffak olamayacaktı. Tren istop edip de sallantı durunca tecrübeli polis dizini acımasızca meczubun sırtına bastırdı, diğeri de kollarını arkaya bükerek kelepçeyi bileklerine geçiriverdi. Adamcağızı çekiştire çekiştire ayağa dikerken ona yasal hak ve yükümlülüklerini hatırlatmayı da ihmal etmediler. "Rahat dur, koduğumun delisi! Yoksa yersin tomruğu kafana!"

Güçbela dizginledikleri adamı, açılan yolcu kapısına doğru iki adım ancak sürüklemişlerdi ki irice bir gövde yollarını kesti. Karşısında Stan'ı gören genç polis ilk şaşkınlığını atıp, "N'oluyor lan?" diye hırladı dişlerinin arasından. "Kanuna kafa mı tutuyorsun? Sen kim olduğunu sanıyorsun?"

Stan özel dedektiflik kartını çıkarıp, "Bir vatandaş," diye yanıtladı sakince. "Beyefendiyi gözaltına alma gerekçenizi açıklamanız gerekmiyor mu?"

Muhatabı, "Ulan dört göz, almayayım seni ayağımın altına," diye elini copuna götürürken meslektaşı kolunu tutarak onu durdurdu. Bu sağduyulu davranışının sebebi, muhtemeldir ki, Stan'ın kimliğinden ziyade olup biteni görmek için körüklerin arasındaki daracık geçit köprüsünde biten yolcuların varlığıydı.

"Polis memuruna mukavemet," diye kamuoyuna açıklamada bulundu tecrübeli polis tiksinti dolu bir bakışla.

"Benim gördüğüm kadarıyla ilk fiziksel müdahale sizden geldi," dedi Stan durduğu yerden santim kımıldamadan.

"Beyefendi, şiddet tehdidiyle karşılaşınca korkup kaçmaya başladı. Eminim buna tanıklık edecek başkaları da vardır."

Emniyet görevlisi gözlerinden nefret ve öfke saçarak ve belli ki stres altındayken huyu olduğu üzere yanağını dişleyerek bir süre düşündü. O esnada yolcu kapıları kapanıp tren yeniden ağır ağır hareket edince dişlerinin arasından bir küfür savurup meczuba döndü. "Nüfus cüzdanını çıkar!" Tutuklu bu talebe, her biri birer kömür tanesine benzeyen dişlerini sergileyen bir gülücükle ve belinin arkasından hafifçe uzattığı kelepçeli bileklerini göstererek karşılık verince, vazifeyi kendisi üstlenip elle yoklama yöntemiyle ilgili belgeyi onun sağ pantolon cebinde tespit etti. Cüzdanı açıp okudu: "Cemşit Şimşir. 1945, Adana doğumlu." Keyifle parmağını diliyle ıslatıp sayfaları çevirdi ancak aradığı sayfaya ulaşınca şaşkınlıkla kafasını kaldırdı. "Senin iki senelik daha vizen varmış?"

"Var," diye onayladı Cemşit keyifle.

"Niye kaçtın o zaman?"

"Dediği gibi," diye başıyla Stan'ı işaret etti Cemşit. "Siz saldırınca korktum, kaçtım."

"Biz kimseye saldırmadık," diye iki elini havaya kaldırdı polis. "Yalan konuşma!"

Cemşit'in yanıtı Artvin dolaylarından alınma bir türküyle oldu: *"Çift jandarma geliyor loy kaymakam konağından / Fiske vursam kan damlar loy kırmızı yanağından..."*

"Lan sen hâlâ kafa mı buluyorsun benimle?"

O noktada vatandaşlardan biri, "Rahat bırakın adamı yahu!" diye yüksek sesle araya girdi. "Ne uğraşıyorsunuz Allah'ın garibanıyla? Zavallıyı salın gitsin." Ondan cesaret alan diğerleri de bu müdahaleye hoşnutsuz homurtularla destek verince polis

çaresiz Cemşit'in kelepçelerini açtı. Cemşit türküsüne devam ediyordu: *"Haydi malım, haydi canım, şinanay şirin yârim / Haydi malım, haydi canım, şinanay aslan yârim..."* Milletin içinde küçük düşmenin faturasını millete çıkaramayacağı ender durumlardan birinde bulunduğunu fark eden tecrübeli kolluk görevlisi, kahredici gücünü dizginleyip aval aval elindeki bir diğer nüfus cüzdanına bakan genç meslektaşına döndü. "Sen n'apıyorsun öyle yahu?"

Genç polis elindekini ona uzatarak, "Teyze..." diye geveledi. "Vizesi on yıl önce bitmiş."

"Ne teyzesi lan?"

"Yok muydu demin bunların yanında oturan moruk?"

Belgeyi inceleyip onun doğru söylediğini fark eden kıdemli memur, panik halinde teftişi gerçekleştirdiği vagona dönmek üzere vatandaşların arasına daldı. "Açılın! Kanun namına siktir olun ayağımın altından!"

Diğer polisle birlikte meraklı vatandaşlar da onu takip edip gidince Stan, Cemşit'in, alnını yolcu kapısının camına dayamış gülümseyerek dışarıda bir yerlere doğru el salladığını fark etti; o yöne bakınca da artık iyice geride kalmış Cankurtaran İstasyonu platformunun ucundan ona aynı şekilde karşılık verip öpücük gönderen yaşlı kadını. "Onu kurtarmak için yaptın bunu," dedi Stan meczuba hayranlıkla bakarak. "Nereden bildin vizesinin bittiğini?"

"Tanırım öylelerini," dedi Cemşit. Başıyla polislerin gittiği yönü işaret etti. "Ben de şu hanzolardan biriydim bir vakitler."

"Polis miydin?" diye sordu Stan şaşkınlıkla.

"Editördüm."

İşin doğrusu, Cemşit'in yanıtı daha az hayret verici değildi. Editörler anket dilekçelerini, kamuoyu eğilimlerini, siyasi dalgalanmaları, ekonomik göstergeleri ve daha bir yığın toplumsal veriyi hassasiyetle inceleyip tasnif eden, nicel ve nitel kategorilere ayırdıktan sonra başeditörlerin dikkatine sunan neferlerdi. Stan bu vazifeyi sürdüren insanları düşündüğünde hiç karşısındaki gibi bir numune hayal etmezdi. Öte yandan, belki de "şu hanzolardan biri" olduğu günlerde bambaşka biriydi Cemşit. "Artık değilsin ama, öyle mi?"

"Cık."

"Ne oldu da bıraktın peki işini?"

Cemşit'in yüzü kocaman bir gülücükle aydınlandı. "Âşık oldum."

Daha ziyade "aklımı kaçırdım" şeklinde bir yanıt bekleyen Stan şöyle bir tartınca aslında onun söylediğinin pek de farklı olmadığına karar verdi. "Tebrik ederim."

"Bir anketçiyi çok sevdim, o beni hiç sevmedi," diye devam etti Cemşit. Bu açıklamayı yaparken hâlâ pişmiş kelle gibi sırıttığına bakılırsa aşk acısını yüreğinden atmayı başarmıştı. "Olsun ama, aklımı başıma getirdi işte böyle. Az şey midir?"

"Kesinlikle hayır," diye onun kanaatini olumladı Stan.

"Sen de yürekli adammışsın be şair. Âşık mısın sen de yoksa?"

"Hayır," dedi Stan. Gözlerini oyuncu bir tavırla belerterek ekledi: "Alman romantizmi pek hayırlı sonuç vermiyor."

Cemşit bakışlarını yeniden dışarıya, on dakika öncesine kıyasla dahi daha da genişlemiş görünen kızıl yarığa dikti. "Hoca Nasreddin soruyor ya, 'Ya tutarsa?' diye..." Diliyle dudaklarını ıslatıp Stan'a döndü. "Ben de şimdi merak ediyorum: Ya tuttuysa?"

V.
Geçmişten Gelen Gölge

Florya sokaklarında yürürken bir yandan da zihninde banliyö treninde yaşananları değerlendiren Stan nicedir kafasını kurcalayan bir konuda karara varmıştı: Büyüklük önemlidir! İnsanların çoğu kendi haline bırakıldığında makul, mantıklı, barışçıl ve en mühimi de adaletperver canlılardı. Ne yazık ki iş geniş kitlelerin sevk ve idaresine gelince tüm bu vasıflar ciddi engellere dönüşüyordu. Yaşadığımız dünyada yetenekli bir liderin yapması gereken ilk iş, bu eğilimleri mümkün mertebe önemsiz kılıp değersizleştirmekti. İnsanlar gruplar halinde yaşamaya mahkûmdu ve bireysel zaafları, kişinin ait olduğu grubun çıkarlarını doğru biçimde değerlendirmesinin önüne geçebilirdi. Diyelim savaş meydanında, düşman askerini hasım değil de kendisi gibi etten, kemikten, düşünebilen, incinebilen, sevebilen biri biçiminde değerlendirmek ancak bir budalanın yapacağı işti. Bu kadarını kolayca kabul etse de çoğunluğun anlamakta zorlandığı, hayatın bütününün bir savaş meydanı olduğuydu. İnsan toplulukları tarih boyunca kısıtlı kaynakları kendi lehine kullanmak için kanlı

mücadeleler vermişti. Her şey kıttı: yiyecek, içecek, toprak, iş, eş, aşk... Neyse ki insan denen canlının korku, nefret, açgözlülük gibi bütün kusurlarını dengeleyen güzel hasletleri de vardı ki, bunlar yönetici zümrenin işini önemli ölçüde kolaylaştırıyordu. Ait olduğunuz sürü dışında kalanları, payınıza göz dikmiş kötü niyetli monolitik bir bütün biçiminde tanımladığınızda siz de adalet savunucusu, yiğit bir kitlenin parçası haline geliveriyordunuz. Tabii grubun içinden, naif halkı tehditlere karşı dirençli, güçlü, yekvücut bir heyula haline getirme çabalarını baltalayan birileri mutlaka çıkardı. O yüzden adına konuştuğunuz kitlenin genişliğini, karşınızdakilerin azınlığını sürekli vurgulamanız hayati ehemmiyet taşıyordu: Büyüklük önemliydi. Neticede sorumluluk üstlenen kişiler, hakikaten de istese onları tükürüğünde boğabilecek sayıda insanla uğraştığını aklından çıkarmamalıydı. Tarih rüzgârın tersine dönüp, bilenmiş halkın direnişler, ayaklanmalar ve devrimlerle gazabını liderlerine çevirme hikayeleriyle doluydu. Herkes emin olmalıydı ki haklıydık, cesurduk, çoğunluktuk! Buna karşı çıkanlar aptallar, cahiller, işbirlikçiler ve korkaklardı. Hal böyleyken, nasıl olup da siyasi suikast ve cinayetlerin hemen hemen her zaman barış yanlılarına dönük cereyan ettiğini sorgulayanlar ise sadece bu ihanet cephesinde yer alan hainlerdi. Görmediğiniz, tanımadığınız, bilmediğiniz düşmanlarla çevriliydiniz. İşte bu güçlü kanaat sayesinde, trende çaresiz birine dönük apaçık haksızlığa karşı çıkanlar, aynı kişinin dosyası vize talebiyle önlerine geldiğinde onu sadece toplum düşmanı bir deli diye değerlendirip itlafına onay verebiliyordu. Üniversitedeki öğrenciler yasa tasarısına karşı çıkadursun, öjeni halihazırda uygulamadaydı.

Hanzade Han'ın verdiği adres geniş bir bahçeye sahip, alçak duvarlarla çevrili iki katlı müstakil bir eve aitti. Girişin yanında yöresinde gözüne bir zil ilişmeyen Stan, demir kapının kolunu kaldırıp bahçeye girdi. Özenle biçilmiş çim alanı bölen çiçek tarhları, sağda solda boy vermiş akasya, gül ağaçları ve evin duvarları boyunca yükselip sundurmanın tepesinden üst kat balkon korkuluklarına dolanan asmalarla son derece göz okşayıcı, iç açıcı bir mekândı. Stan bu güzellik içinde Cengiz Han'ın, cinayet ve intihar silahını arkasına sakladığı nar ağacını bulmak için çevresine bakındı. Aradığından fazlasını bulacaktı. Meşum ağacın beş altı metre gerisinde bir yüzme havuzu, gayet biçimli vücuduyla havuzun kenarındaki şezlonga uzanmış mayolu bir kadın. Stan onu alımlı müşterisi zannederek eliyle selamladı. Kadın da onu fark edip yattığı yerden hafifçe doğrulunca Hanzade Han'ın yirmi yıl kadar sonraki bir versiyonuyla karşı karşıya olduğunu idrak ettiyse de kader ağlarını örmüştü bir kere. "Postacı!" diyerek onun selamına aynı şekilde karşılık verdi kadın. Dedektif bu karışıklığı anlayışla karşıladı. O sırt çantasıyla postacıya benzediğini söyleyerek Şener'in de kendisiyle epey bir dalga geçmişliği vardı. Yine de ümitvar bir başlangıçtı. Neticede aşk dediğin karşılıklı yanlış anlama üstüne kurulmuş bir mutabakattan başka neydi ki? Ancak kadın güneş gözlüklerini uzak gözlükleriyle değiştirince yaptığı hatayı fark etmişti: "Sen postacı değilsin!"

"Maalesef," diye karşılık verdi Stan samimi bir üzüntüyle.

"Kimsin öyleyse? Ne arıyorsun burada?"

"Adım Stan... Stan LaFleur," dedi şair. Hemen ardından da buna pişman oldu. *"Adım Lafleur, Stan LaFleur,"* dese

kadın üstünde daha güçlü bir etki bırakırdı sanki. Bond... James Bond'un bir bildiği olsa gerekti.

"Ama postacı değilsin, öyle mi?"

Kesinlikle önce soyadımı söylemeliydim diye düşündü Stan. Maalesef ilk izlenimleri silmek çok zordu. Bundan sonra ne yaparsa yapsın bu çekici kadın için artık o hep bir postacı olarak kalacaktı. Kadının yanına doğru yürüyerek, "Hayır ama bu size pek sevinçli haberler getirmediğim anlamına gelmiyor," gibisinden, nüktedan yönünü ortaya çıkaran bir yanıt verdi. Ne var ki karşısındaki onun kimliği hakkında hiçbir fikre sahip bulunmadığından bu da boşa atılmış bir kurşun oldu. Nitekim o ana kadar gayet rahat görünen kadın, kendini aniden tehdit altında hissediyormuşçasına yerde duran şalı alıp vücudunu örttü. "Hanzade Hanım'la görüşecektim. Kendisine söylemiştim geleceğimi," diye alelacele açıkladı Stan. "Zannediyorum siz annesisiniz."

"Hmm... Niye öyle zannediyorsun acaba?"

"Aynı kaş, göz, elmacıkkemikleri..."

Dedektif keskin gözlem yeteneğini sergilerken onun sözünü kesti kadın: "Çoğu kişi kız kardeş olduğumuzu düşünür."

"Ah, affedersiniz!"

"Tahmininiz doğru ama," dedi kadın hafif bir kahkahayla. "Çok genç yaşta anne oldum."

"Geldiğimi Hanzade Hanım'a haber vereyim ben. Evde kendisi, değil mi?"

"Feri," diyerek elini, avucu aşağı bakar şekilde uzattı kadın yattığı yerden. "Feri Han." İçinden bir ses kadının reverans ve

buse beklediğini söylese de Stan o eli sıkmakla yetindi. "Nasıl bir haber getirdiniz bakalım bize?"

Stan ona ne kadar bilgi vermesi gerektiğini bilemiyordu, verecek bir bilgisi olup olmadığını da. "Biraz özel bir mevzu," dedi nazikçe. "Eminim kızınız daha iyi açıklayacaktır."

"Özel demek?" diye imalı bir tavırla kaşlarını kaldırdı kadın. "Söylesenize kuzum, neyin nesi, kimin fesisiniz siz?"

"Ben de sık sık bu soruyu sorarım kendime," dedi şair. "Henüz bir neticeye ulaşamadım."

"Ah, siz Fransız erkekleri!" diye şuh bir kahkaha attı kadın. Stan yanıtının yarattığı coşkudan memnuniyet duysa da karşısındakinin akıl sağlığı konusunda kuşkuya düşmekten alamadı kendini. Milliyeti konusunda düzeltmeye gitse mi diye düşünüyordu ki Feri Han, şimdi bir küçük kaldırım serçesi, şakımaya başlamıştı: *"Quand il me prend dans ses bras / Il me parle tout bas / Je vois la vie en rose..."*[1]

"Üşümüyor musunuz siz böyle?" diye mümkün mertebe hayallerini yıkmadan kadını yeryüzüne davet etti Stan. İşin doğrusu, soğuğa karşı hayli dirençli kuzeyli bünyesine rağmen kendisi bile şubat ayında mayoyla dolaşmayı aklından geçirmezdi.

"Ah, evet," dedi Feri Han çok önemli bir şeyi hatırlamışçasına. Yanı başındaki alçak sehpanın üstünde duran güneş kremini alıp Stan'ın eline tutuşturdu, şezlongda yüzüstü yatış pozisyonuna geçti. "Gitmeden sırtımı yağlar mısınız lütfen? Çoğu kimse bilmez, kış güneşi en tehlikelisidir."

---

[1] "Beni kollarına aldığında / Benimle fısıldayarak konuştuğunda / Hayat tozpembe görünür gözüme." Édith Piaf'ın şarkısı "La Vie En Rose'dan" bir bölüm.

Stan henüz kızına karşı sorumluluklarını yerine getirememişken anasının sırtına yüklediği vazifeyi üstlenmekte tereddütlüydü. Yine de bir an önce bu tatlı kaçığın gönlünü yapıp işine bakmanın en mantıklısı olduğuna karar verdi. Dizleri üstüne çöküp sıktığı kremi dağıtmak için parmak uçlarını kadının tenine değdirmişti ki arkadan gür bir erkek sesi patladı: "Anne! Bu ne hal!"

Feri Han hızla toparlanmaya çalışırken Stan manasız biçimde kaldırdığı elinin üç parmağı kremli halde sesin sahibine döndü. Yirmili yaşlarda, atletik yapılı, uzun boylu bir genç; kadına hitap ederken seçtiği sözcüğe bakılırsa, Hanzade Han'ın erkek kardeşi.

"Tolga, ne oluyor? Niye bağırıyorsun öyle?" diye çıkıştı şezlongda oturur pozisyona geçip sırtına şalını örten Feri Han.

"Yahu daha babamın cesedi soğumadı, sen gönül eğlendirme peşindesin! Kendinden utanmıyorsun, bari çoluğundan çocuğundan utan be kadın!" diye hızlı adımlarla onlara doğru yöneldi delikanlı.

Stan ortadaki yanlış anlamayı hızla gidermek için zınk diye dikildi. "Hayır hayır, yanılıyorsunuz!" Öfkeli gencin ilerleyiş temposunda bir yavaşlama göze çarpmıyordu. Biraz da saniyeler içinde gerçekleşebilecek fiziksel çatışma ihtimali nedeniyle olacak, Stan'ın analitik aklı konudan sapıverdi. "Babanız iki hafta kadar önce öldüğüne göre cesedi çoktan soğumuştur. Hatta ileri çürüme evresi başlamış olmalı..."

Bu güzel izahat üzerine büsbütün zıvanadan çıkan Tolga Han hışımla Stan'ın üstüne yürüdü. "Ne diyor lan bu! Ne diyorsun sen, manyak herif!"

Stan onun bu reaksiyonunun nedenini anlıyor fakat bağlam ne olursa olsun yanlış veriden doğru çıkarımlarda bulunulamayacağı gerçeğini de bir türlü göz ardı edemiyordu. Neyse ki Feri Han tam zamanında aralarına girip tatsızlığın büyümesini önledi. "Aklını başına topla oğlum," deyip delikanlının alnına bir şaplak indirdi. "Mösyö Lafleur, Hanzade'nin erkek arkadaşı, onu görmeye gelmiş."

Tolga Han öfkeyle yumruklarını sıkıp dudaklarını dişledi. "Sanki umurunda olur da!"

"Derhal saçmalamayı kesip gitmeni istiyorum!" diye emretti Feri Han sertçe.

"Ne halin varsa gör," deyip arkasına döndü genç adam. "Bir Fransız jigololar eksikti sıçtığımın evinde!"

Stan hangi yanlışlığı neresinden başlayarak düzeltmesi gerektiğini tartıyor ancak az önce tarafların bilgisine sunduğu otopsi raporundan sonra bir şey söylemeye de çekiniyordu. Çaresizlik hissi içinde hâlâ parmaklarındaki kremi burnuna sürdü. O esnada Hanzade Han bahçenin diğer yanında belirmişti. Kardeşinin halini görünce, "N'oluyor burada?" diye sordu şaşkınlıkla.

"Sana da yazıklar olsun," dedi Tolga Han. "Daha nişanlının cesedi..." Sözün burasında yutkunup Stan'a döndü, bir küfür savurarak yoluna devam etti. Kendini eve atıp kapıyı var gücüyle çarptı.

"Nedir? Niye delirdi bu yine?" diye sordu Hanzade Han diğerlerinin yanına gelip. Yanıtı gerçekten merak etmiyor olacak ki Stan'a dönüp sıradaki soruya geçti: "Niye haber vermediniz geldiğinizi?"

"Kızma Mösyö LaFleur'e," dedi otoriter anne rolünden şen dul tarzına dönen Feri Han. "Ben alıkoydum kendisini."

"Anne, üstüne bir şey giy lütfen, zatürre olacaksın bu havada bronzlaşacağım diye."

"Sen kendi işine bak kızım, ben gayet iyiyim," dedi annesi sertçe. "İçim yanıyor benim içim, anlıyor musun?" İkilinin şaşkın bakışları altında gözünü kırpmadan havuza balıklama atladı.

"Deli," dedi Hanzade Han buz gibi suyu kulaçlayan annesini izlerken. "Ailemin hepsi deli!"

"Dışarıda mıydınız siz?" diye sordu bakışları bahçenin öte tarafında bir yerlere takılan Stan.

"Yo, odamda uyuyakalmışım. Niye sordunuz?"

"Bahçe kapısı," diyerek demir kapıyı işaret etti Stan. "İçeri girdikten sonra kapadığımdan eminim."

"Belki postacı gelmiştir," dedi Hanzade Han omuz silkerek. "Bazen de çocukların topu kaçıyor, onlar girip çıkıyor."

Sokakta top oynayan çocukları düşünmek Stan'ı hem mutlandırmış hem de hüzünlendirmişti. Oldum olası severdi futbolu; kendisi de sağlam bir santrfor olarak çocukluğunda mahalle takımının başarılarında önemli rol üstlenmişti. 1954 Dünya Kupası finalinde Almanya'nın Macaristan'a karşı kazandığı efsanevi maçı o yıllarda Türkiye'de henüz televizyon yayını bulunmadığı için izleyememişti. Şimdi, sadece dört ay sonra düzenlenecek aynı turnuvada şampiyonluğuna kesin gözüyle baktığı takımının zaferini bu kez de mezarda olacağı için göremeyecekti. Şairin dalıp gittiğini fark eden Hanzade Han koluna girip onu usulca bahçeye doğru yürümeye teşvik etti. "Beni niçin görmek istediniz?"

"Ah, evet," diye derin bir soluk alıp düşüncelerini toparlamaya çalıştı Stan. "Babanız ile nişanlınızın ortak bir projede çalıştığını öğrendim. Bu konuda bilginiz var mı?"

"Şu meteor yağmuruyla ilgili, evet," diye onayladı genç kadın. "Babamın yaptığı şeyin bununla bir ilgisi olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Meteor yağmuru... Hazırladıkları raporda böyle mi yazıyordu?" diye onun sorusuna soruyla karşılık verdi Stan.

"Bilemiyorum, raporu okumadım," dedi Hanzade Han huzursuzca. "Öyle olmalı... neticede anketlerde sonuç böyle çıktı, değil mi?"

"Bu sabah babanızın üniversitedeki odasını biraz inceledim. Görebildiğim kadarıyla hayli düzenli biriymiş."

"Takıntı seviyesinde." Hanzade Han yanına vardıkları bahçe kapasını kapayıp duvar boyunca uzanan sarmaşıklardan bir beyaz hanımeli çiçeği kopardı.

"Her türden belgeyi ince ince tasnif edip klasörlere yerleştirmiş ama akademik çalışmalarına dair bir şey bulamadım. Biraz tuhaf geldi açıkçası."

Genç kadın hanımelinin içinden çekip çıkardığı incecik sürgünün üstünde biriken mayii emdi. "Hanımeli balı," dedi çocuk gibi gülümseyerek. Sarmaşıkların arasından kopardığı bir diğer çiçeği Stan'a uzattı. "Ağzınız tatlansın."

Dedektif en azından bir konudaki merakını gidermişti. Hanzade Han basit bir kruvaze elbiseyle de değme film yıldızlarına taş çıkaracak çekicilikte bir kadındı. Hanımeli balıyla ağzını tatlandırıp konuyu açımladı: "Bu türden belgeleri evde saklıyor olabilir diye düşündüm. İzninizle bir göz atmak istiyorum."

"Çalışma odasında var öyle bir şeyler," dedi Hanzade Han, dedektifi hafifçe ürpertecek biçimde az önce tatlı özütünü soğurduğu çiçeği koklayıp ağzına atarken. Stan minicik bir çiçekten dahi bütün itki ve duyularını tatmin edecek biçimde, böyle yüksek verimle istifade edebilen bu kadının elinde bir erkeğin ne hale gelebileceğini düşünmek bile istemezdi. Gerçi hayatındaki en önemli iki erkeğin başına gelenler dikkate alındığında bu konuda hayal gücünü fazla zorlamasına da lüzum yoktu. İşin acayip, hatta korkutucu tarafı ise bir yanının o çiçeğin yerinde olmayı istemesiydi. Güzel karadul, hanımelini çiğneyip yuttuktan sonra ekledi: "Polis hepsini iyice inceledi ama bir şey bulamadı."

"Belki benimle aynı şeyi aramıyorlardı," dedi Stan, kadının eline tutuşturduğu çiçeği ceketinin yakasına iliştirirken.

"Enteresan bir insansınız Bay Stan." Koluna girdiği dedektifle birlikte eve doğru yöneldiler. "Ne yaptığınızı biliyorsunuzdur umarım."

"Ben de öyle," dedi Stan sevimlilikle ama yüzündeki ifadeye bakılırsa esprisi kadına pek güven vermemişti.

"Annemi yargılamayın lütfen," dedi Hanzade Han, büyük giriş kapısını açıp Stan'ı eve buyur ederken. "Herkesin yas tutma biçimi farklı."

Onun haklı olduğunu ilk elden biliyordu Stan. Ahmet Ulvi Bey öldükten sonra üvey annesi Ülker Hanım tencere tencere mürdümeriği reçeli kaynatmak gibi bir huy edinmişti. Pek de rağbet gören bir kahvaltılık olmadığından, yaptıklarının çoğunu konu komşuya dağıtmasına rağmen ev mürdümeriği reçeli kavanozlarıyla dolmuştu. O kadar reçeli kim ne yapsın diye sorulduğunda, "Rengi hoşuma gidiyor," diye yanıt veriyordu kadın.

Stan'a gelince, böyle durumlarda hayli soğukkanlı davrandığı söylenebilirdi. Türkiye de hiperdemokrasiye geçip *"realistlerin iadesi anlaşması"* uyarınca öz anne ve babasını Almanya'ya gönderme kararı aldığında o on iki, kardeşi Stefan on yaşındaydı. Dört yıl sonra her ikisinin de vize alamayıp hayatlarına son verildiği öğrenilince kardeşi öyle bir duygusal çöküntü içine girmişti ki Stan kendi derdini bir yana bırakıp onunla ilgilenmek durumunda kalmıştı. Küçük kardeşini yine yatağın altında hüngür hüngür ağlarken bulduğu bir gün, onu kolundan çekip çıkardığı gibi biraz aklı dağılsın diye Beyoğlu'na sinemaya götürmüştü. Hâlâ hatırlıyordu, Yeni Melek Sineması'nda *Çok Şey Bilen Adam*, Alkazar'da *Ve Tanrı Kadını Yarattı* oynamaktaydı; Stan gayet isabetli biçimde on dört yaşında bir oğlan çocuğunun keyfini bir nebze yerine getirmek için Brigitte Bardot'nun Alfred Hitchcock'tan daha uygun bir tercih olacağına karar vermişti. O günden beri de kendini gidenlere üzülmektense kalanlar için bir şeyler yapmaya çalışırken bulmuştu.

"Babamın çalışma odası yukarıda," dedi Hanzade Han, holün ortasından yükselen basamakları işaret ederek.

O anda tam da üst kattan gelen bir gümbürtüyle irkildiler. Bunu bir dizi patırtı kütürtü, bağrış çağrış ve acı dolu bir nida izledi. "Tolga!" dedi sesin sahibini derhal tanıyan Hanzade Han, korkuyla tırnaklarını dişleyerek.

Stan bir hamlede merdivenlere atılıp, basamakları ikişer üçer tırmanarak üst kata ulaştı. Gürültünün geldiği odayı tespit edip kapıyı açınca Tolga Han'ı devrilmiş kitaplık, bacağı kırılmış sehpa ve ortalığa saçılmış ıvır zıvırın arasında kendinden geçmiş bir halde yatarken buldu. Kafasını kaldırıp da saldırganın hâlâ orada olduğunu fark edince vücudu gayriihtiyari gerilip

dövüş moduna geçti. Ne var ki, bir ayağı pencere pervazından dışarı sarkmış gülümseyerek kendisini izleyen hasmına dikkatle bakınca olduğu yerde donakaldı. Adam elindeki turuncu dosyayı ona doğru sallayıp neşeyle konuştu: *"Wie geht es dir, lieber Bruder?"*[1] Hemen sonra da balkona geçip kendini aşağı bıraktı. Stan pencereden, onun koşar adımlarla bahçeyi geçip, atletik bir hareketle demir kapının üstünden sıçradıktan sonra ara sokaklara doğru topuklayışını izledi. Yüzünde doğuştan taşıdığı hayret ifadesi ve kafasının tepesinde bir top gibi yusyuvarlak şekilde kırlaşmış saçlarıyla çok iyi tanıdığı saldırganın, kardeşi Stefan'ın ardından hayretle bakarken kendi kendine mırıldandı: "Şayze!"[2]

Stan trenle Sirkeci'ye döndükten sonra Göçişleri İdaresi'ne gitmek üzere Eminönü İskelesi'nden Üsküdar vapuruna bindi. Vakti azalırken yanıtlaması gereken sorular çoğalıyordu. Neyse ki Tolga Han olayın polise yansımasına lüzum görmemişti de bu işi karakol köşelerinde yapmak zorunda kalmamıştı. Delikanlı kendi ifadesiyle, babasının odasından bazı sesler geldiğini işitip odaya girince "hırsızla" karşılaşmış, zamanında müdahalesi sayesinde adamı kaçırmıştı. Sağlık durumu da iyiydi; saldırgandan yediği yumruk onu biraz sersemletmişti ama asıl öbür adamı nasıl paraladığını görmeliydiler vesaire. Kavganın ardından her ikisinin halini de gayet iyi müşahede etme şansı bulan Stan, Tolga Han'ın

[1] (Alm.) "Nasılsın sevgili kardeşim?"
[2] (Alm. *Scheiße*): "Kahretsin!"

o noktada biraz palavra sıktığını bilse de konuyu kurcalamamış, hatta cesareti nedeniyle delikanlıyı tebrik etmişti.

Ev ahalisi yatıştıktan sonra çalışma odasını didik didik eden Stan hakikaten de Cengiz Han'ın bilimsel makaleleri ile uzman raporlarına ulaşmış ancak kızıl yarıkla ilgili herhangi bir şey bulamamıştı. İçinden bir ses aradığının, kardeşinin elinde gördüğü o turuncu dosyada olduğunu söylemekteydi. Stefan'ın eyleminin, üyesi bulunduğu yasadışı rasyonalist Res Extensa örgütüyle bağlantılı olduğunu varsaymak akla yakındı. Bu ve benzeri örgütlerin hepsi hükûmetin bazı gerçekleri halktan gizlediği, anketlerin manipüle edildiği, sonuçların halkın iradesini yansıtmadığı türünden iddialara sahipti. Öte yandan bunlar zaten herkesin bilip kabullendiği şeylerdi. Anketler, halkın anketlerin hazırlanıp değerlendirme sürecinde kısmen çarpıtıldığına inandığını ancak aynı zamanda bunu bir sorun olarak değerlendirmediğini gösteriyordu. Yani uzman raporunu ele geçirip yalanları ortaya sermenin bir "halk uyanışına" yol açacağını düşünmek için bir neden yoktu; gördüğü rüyadan hoşnut olduğu sürece kimsenin uyumaya bir itirazı bulunmuyordu. Bu defa her şeyi farklı kılan bir durum sözkonusu olabilir miydi? İşin içinde açıklanması güç bir cinayet ve intihar vakasının da bulunması bu sorunun müspet yanıtı olabileceğini düşündürüyordu Stan'a; ama maalesef olgular arasındaki bağlantıyı kurma konusunda bir arpa boyu yol alabilmiş değildi.

Vapur Üsküdar yolunu yarılamışken Ortaköy sırtlarından Beylerbeyi'ne doğru uzanıp İstanbul'un iki yakasını birleştiren Boğaziçi Köprüsü, Stan'ı düşüncelerinden kopardı. Yapımı nihayet tamamlanıp o cumartesi açılışı gerçekleştirilecek köprü,

yöneticilerin tabiriyle "İstanbul Boğazı'na takılan gerdanlık", Asya'yı Avrupa'yla birleştiren parlak bir sembol olacaktı. Stan bu kutlu kucaklaşmayla aynı gün gerçekleşecek vedasının, bir çağın nihayetlenişine de işaret edeceği düşüncesine kapılmaktan alamadı kendini. Zenit-E fotoğraf makinesinin lensini vapurun penceresine dayayıp köprünün birkaç fotoğrafını çekti. Bu işi güverteye çıkıp yapsa daha net resimler elde etmesi mümkündü ancak camın üstündeki buğu ve kirin oluşturduğu doğal lensin, bu görkemli eserin gerçeğini, bilhassa Avrupa'yla kucaklaşma hususunda daha iyi yansıtacağına inanıyordu.

Üsküdar İskelesi'nden kısa bir yürüyüşle Doğancılar'daki Göçişleri İdaresi'ne vardığında saat 16.37'yi göstermekteydi. Resepsiyon masasındaki görevliye talebini bildirip sıra numarası aldı, bekleme salonundaki banklarda oturmuş yedi sekiz kişinin arasına yerleşti. Bir an aklından Bahri Benan'ın kitabını açıp okumak geçtiyse de, mesai sona ermeden ilgili memurla görüşüp görüşemeyeceği konusunda taşıdığı evham nedeniyle bu işe kafasını veremeyeceğini düşünerek vazgeçti. Bunun yerine mesleki bir alışkanlıkla devlet kapısında kendisiyle birlikte bekleyen insanları incelemeye aldı. Öfkeli, kırgın, yaslı, tedirgin... fazla beklenti taşımayan yüzlerdi gördüğü. Tek tük gülümseyenlerde bile bu azıcık yaşam enerjisi nedeniyle mazur görülmeyi bekleyen mahcup bir ifade. Dikkatle bakıldığında gözlerinde küçük parıltılar görmek mümkün; nesiller boyu tabiat, alıcı kuşlar ve zorbalarca kıyıma uğramış bir türün tetikte zekâsı. Nice yiğitlerin tasvire çalışırken telef olduğu tablo: Türkiye'nin ruhu.

Stan 17.17'de ilgili memurun makamına davet edildi. Görevli nihayet dosyasını bulup çıkardığında, bu yorgun

bürokratı hafta sonu öldürülmesinin vahim bir hata olacağına ikna etmek için önünde doya doya kullanabileceği sekiz dakikası kalmıştı. Sırtında Stan'ın istikbali kadar iç karartıcı kahverengi, ucuz takım elbisesiyle kısa boylu, orta yaşlı, fırça bıyıklı memur, elinde dolmakalem önündeki sayfaların satırlarını tararken dedektif daha fazla vakit kaybetmeden maruzatını bildirmenin yerinde olacağını düşündü. "Nüfus Müdürlüğü'nden vizemin yenilenmediği bildirildi. Göç işlemim için bu cumartesi günü belirlenmiş ancak ben tebligatı daha dün..."

Memur tahkikatının henüz tamamlanmadığını belirtecek şekilde elini kaldırarak onu susturdu. "Stan Mittler," diye mırıldandı. Aynı ses tonuyla, sanki oradaki üçüncü bir şahsa özet geçiyormuşçasına devam etti: "1944, Almanya doğumlu. Bir erkek kardeşi var. Ailesi 52'de Türkiye'ye göçüyor, 54'te realist anne ve babası Almanya'ya geri gönderiliyor. Oğlanları burada Balkan göçmeni bir Türk aile evlat ediniyor..." Sözün burasında bir anlığına kafasını kaldırıp, "Biz de Urfa, Siverekliyiz," şeklinde izahatta bulunduktan sonra tekrar memur kimliğine döndü. "64'te beş, 69'da üç, 72'de iki yıllık vize alıyor ve nihayet 74'te..." Arkasına yaslanıp tevekkül telkin eder bir tavırla kollarını iki yana açışına bakılırsa hepsi buydu.

"Evet," diye onayladı Stan bu isabetli değerlendirmeyi. "Dediğim gibi tebligat henüz dün elime ulaştı. On beş günlük itiraz süremi kullanacak fırsatı bulamadım haliyle."

Memur derin bir iç çekip süzdü onu. Nihayet ellerini masasının üstünde birleştirerek o en can alıcı soruyu sordu: "Anneni ziyaret ettin mi?"

"Maalesef annem vefat etti," diye karşılık verdi Stan, boş yere sorunun konuyla ilgisini kavramaya çalışarak.

"Realist olanı demiyorum," dedi memur onun anlayışsızlığına kızıp. "Buradaki ananı diyorum... Nah, yazıyor işte: Ülker Bulut, 54 yaşında, Beşiktaş Selaltı Sokak, Canıgüz Apartmanı'nda ikamet ediyor."

"Henüz fırsat bulamadım. Şu on beş günü kullanabilirsem gideceğim."

"Ha, yani ölmesen gidip görmeyeceksin kadını! O kadar bakmış, büyütmüş seni..." diye payladı onu beriki. "Anneler mübarektir." Stan'ın bu konuda tartışma niyetinde olmadığını anlayınca sakinleşip bir diğer kritik noktaya parmak bastı. "Vasiyetini yazdın mı?"

"Yazmadım," dedi Stan kısaca, memurun bir noktada ortadaki gerçek sorunla ilgilenmeye başlayacağını umut ederek.

"Yaz."

"Şu geç gelen tebligat konusunda ne yapabiliriz acaba?"

"O mesele," deyip tekrar masasına sokuldu eleman. Dosyadaki sayfaları karıştırıp bir tanesini Stan'ın önüne attı. "İlk bildirim teleksle 28 Ocak tarihinde yapılmış... senin dediğin, ikincisi. Her şey kitabına uygun."

"Benim elime öyle bir belge ulaşmadı," dedi Stan. Ceylan'ın bu kadar önemli bir şeyi gözden kaçırdığına ihtimal vermek dahi istemiyordu. "Tüm teleks şeritleri arşivlenmiş duruyor ofisimde. Oradan bulup çıkarabilirim."

Memurun suratına yayılan gevrek sırıtıştan bu itiraza karşı antrenmanlı olduğu belliydi. "Olmayan şeyi nasıl bulup çıkaracaksın kardeşim?"

Haklılığını teslim etmeliydi Stan. Kurumsal dinlerin binlerce yıllık varlığını borçlu olduğu açmazla karşı karşıyaydı; maalesef herhangi bir şeyin var olmadığını kanıtlamanın mantık dahilinde bir yolu yoktu. "Peki ya tebliğin teleks kaydı sizin arşivinizde de bulunmuyorsa?" diye sordu. "Evet, bana bir evrak gösteriyorsunuz ama belki de, söz meclisten dışarı, ihmalkâr bir memur hatasını örtbas etmek için sonradan dosyaya koymuş olabilir, değil mi?"

"O zaman şikâyetname yazacaksın," dedi görevli buz gibi.

"Tamam. Bir şikâyetname yazmak istiyorum."

Memur duvardaki saate göz attı. "Bugün mesai bittiğine göre dilekçeni yarın işleme koysak... gerekli tetkikler yapılıp bir aya neticelenir."

"Bir ay mı? Anlatamadım galiba..."

"Anladım, anladım," diye onun sözünü kesti memur. "Diyorsun ki, ben öldükten sonra şikâyetim kabul edilse ne olacak, edilmese ne?"

"Hı hı..."

"O zaman devlet, yakınlarına tazminat öder. Demek ki bu durumda ilk olarak ne yapman gerekiyormuş?"

"Ne?" diye sordu Stan, sersemlemiş.

"Bir vasiyet yazmak." O kadar memnun görünüyordu ki kendinden. "Biliyoruz da konuşuyoruz herhalde. Devlete az güvenin yahu!"

Stan gülse mi ağlasa mı bilmez bir halde iki parmağıyla şakaklarını ovuşturarak sükûnetini muhafaza etmeye gayret ederken onun teslimiyetini fark eden memur, çekmecesinden bir

form çıkarıp masaya koydu. "Bana sorarsan, şikâyetnameyi falan boş ver, daha fazla gecikmeden vize kararına itiraz formu doldur bir tane," dedi dolmakalemi ona uzatarak.

Başka çaresi kalmadığını fark eden Stan dolmakalemi onun elinden kaptı. "Sizce ne kadar sürede yanıt gelir?"

Memur biraz düşündü. "On beş güne gelmesi lazım." Suratına yine aynı sırıtış yerleşmişti.

İşini eğlence haline getirmiş bir bireyle karşılaşmak ne hoştu. Mutlaka veda törenime çağırmalıyım bu adamı diye düşündü Stan; eleman, Cengiz Han'ın damat adayına uyguladığı tarifeyi ziyadesiyle hak ediyordu. Kalemi masaya attı. "Hiç Kafka okudunuz mu? Eminim bayılırsınız."

"Ney?"

Stan kaçınılmaz sonunu hiç değilse biraz geciktirmek için taşıdığı son umutları da yitirmiş halde oturduğu yerden kalktı. Orada daha fazla vakit kaybetmenin bir yararı yoktu; jüri kararı şöyle ya da böyle uygulanacaktı. Ofisten çıkarken memurun, arkasından seslendiğini duydu: "Annene git, annene!"

Stan, Göçişleri İdaresi'nden çıkarken içinde bir tür hafifleme hissetmekteydi. Hayatta en değer verdiği hazinesi, yani zihni artık ufacık, yıpratıcı bir umut zerresine takılı kalmayacak, kuşlar gibi özgür dilediği yere kanat açabilecekti. Şair bütün yorgunluğuna rağmen, kiminin bilgelik kiminin züğürt tesellisi diye adlandırabileceği bu duygu hali içinde, evine yürüyerek dönmeye karar verdi. Haydarpaşa Numune Hastanesi'nin önünde soluklanıp bir hastane için düzgün sayılabilecek mimarideki binalara, büyük ağaçlarla kaplı geniş bahçeye baktı.

Kara Orman'la kıyaslanacak yanı olmasa da gözlerini hayata yummadan önce izlenecek en kötü manzara sayılmazdı. Göç işlemini bu hastanede yaptıracaktı. Ve evet, bütün dangalaklığına rağmen memur haklıydı, bir an önce gidip annesini ziyaret etmeliydi.

Üsküdar'dan Yeldeğirmeni'ne uzun bir yürüyüşün ardından Valpreda Apartmanı'nın ikinci katındaki dairesine vardığında yorgunluktan bayılacak gibiydi. Üstündekileri bile çıkarmadan kendini yatağa atmasıyla gün boyu yaşadığı hadiselerin birbirine karışmış halde beynine hücum etmesi bir oldu. Uzun ve zorlu bir gün geçirmişti. Üstlendiği vaka enteresan yönlerde derinleşmiş, hatta beklenmedik biçimde kişisel bir boyut kazanmıştı. Öte yandan kalan vaktinin aradığı sorulara yanıt bulmak için yeterli olduğu son derece şüpheliydi ve yeryüzündeki son üç gününü bu şekilde geçirmek istediğinden de pek emin olamıyordu. Bunları düşünürken şaşkınlıkla hafifçe uyarıldığını fark etti. Bu ani erotik hareketlenmenin kaynağının çekici müşterisi yahut onun seksi validesi değil, artık gerçekliğini bütün ağırlığıyla yadsınamaz biçimde hissettiren ölüm duygusunun ta kendisi olduğunun ayırdına varırken beyni daha fazlasını kaldıramayarak sistemi kapadı ve Stan derin, düşsüz bir uykuya daldı.

VI.
Ecel Beşiğinde Şenlik

Stan aralıksız çalan kapı ziliyle gözlerini açtığında akşam karanlığı çökmüştü. Aslında hiç bırakmak istemediği yatağında doğrulup gerindi, ensesini ovuşturdu, yanı başındaki komodinin üstünde duran gözlüklerini alıp taktı. İşkenceye dönüşmüş zırıltıya son vermek için otomatiğe basıp daire kapısını araladıktan sonra banyoya geçip yüzüne biraz su vurdu. O arada içeri dalan Şener beraberinde getirdiği dev poşetlerin birinden iki büyük kutu çıkarıp yatağın üstüne koymuştu. "Uyuyakaldın ha?" dedi Stan'ın haline bakıp.

"Dün pek iyi uyuyamamıştım," dedi Stan. "Dolunay yüzünden olacak."

"Haydi bakalım, hazırlan hemen. Gecikmeyelim partiye." Uyku sersemliğini henüz üstünden atamamış Stan'ın boş boş baktığını görünce açıkladı: "Bahri Benan'ın veda törenini unutmadın, değil mi?"

"Yok canım," dedi, etkinliği tamamen unutmuş olan Stan. "Sen parti deyince aklım karıştı. Bekle beş dakika, üstümü değiştireyim."

Onun gardıroba yöneldiğini fark eden Şener, "Hey, sana bir sürprizim var," deyip getirdiği kutuları açtı. "Bu akşamki kostümlerimiz!"

Stan ilk bakışta neye benzediğini pek anlayamadığı kıyafetleri yakından incelemek için yatağın başına döndü. Orasından burasından püsküller sarkan taba rengi ceket ve pantolon önce ona hiçbir anlam ifade etmediyse de, Şener diğer kutudan çıkardığı rengârenk bir saç bandını kafasına geçirince kafasına dank etti. Dedektifin tavrı net, sesi sertti: *"Nein!"*[1]

"Ja!"[2] diye karşılık verdi Şener aynı kararlılıkla. "Bunları bulmak için ne kadar uğraştım biliyor musun?" Diğer poşeti alıp içindeki 19. yüzyıl Western moda ve teknolojisini yansıtan bir dizi aksesuarı yatağın üstüne boşalttı. Birer çift kaba çizme ve beyaz espadril, kırmızı fular, kalın tokalı kemer, deri kılıfıyla 45'lik Colt tabanca, kısa saplı, yuvarlak taşlı balta, vahşi hayvan dişleriyle süslenmişe benzer kolyeler, çeşitli ebatta kanatlı tüyleri... "Ne diyorsun? Müthiş, değil mi? Old Shatterhand ve Winnetou maceraya atılmaya hazır!"

"Nereden buldun bunları?"

"Tiyatrolara kostüm ve aksesuar sağlayan bir arkadaşımdan. Eminönü'nde dükkânı var. Gitmelisin bir ara..." Arkadaşının vize problemi aklına gelince hızla lafı değiştirdi. "Old Shatterhand sen olabilirsin; dediğin doğruydu, Kızılderili bana daha çok yakışıyor."

Her ne kadar onun bu kararı Winnetou kostümünün daha az gülünç olmasından kaynaklı gibi idiyse de Stan şimdi bu fikre

---

1 (Alm.) "Hayır!"

2 (Alm.) "Evet!"

biraz daha sıcak bakıyordu sanki. "Shatterhand ve Winnetou'nun gerçek tarihî kişiler değil, hayal ürünü kahramanlar olduğunu biliyorsun, değil mi?"

"Bir şair olarak bu yorumu sana hiç yakıştıramadım dostum," diye kınadı onu Şener. "Sanatçılar gerçeğin değil hakikatin peşindedir. Bu cihetle de Tolstoy gerçek ama Anna Karenina hakikattir."

Bu sözleriyle de Stan'ı canevinden vurmuş oldu. Şair çizmelerden birini eline alıp inceledi. "Bunlar bana olur mu ki?"

"Bittabi. 43 numara giyiyorsun, değil mi? Haydi oyalanma artık."

"Kız arkadaşın aşağıda mı bekliyor?"

"Mediha mı? Yok, orada buluşacağız. İsmimizi konuk listesine yazdırdı ama merak etme."

"İyi bari," deyip üstünü değişmeye girişti Stan.

"İyi bari derken?"

"İki kişi olmamız iyi anlamında. Bu saatte otobüs, dolmuş kuyruğu, trafik sıkışıklığı çekmeye niyetim yok."

"E, nasıl gideceğiz peki?" Bir an düşününce sorunun yanıtını kendisi buldu Şener. *"Nein!"*

"Ja! Gri Antilop. Yirmi dakikada gideriz."

Kaşla göz arasında kovboy kostümünü kuşanan Stan, tabancasını tetik korkuluğuna geçirdiği parmağıyla iki kere artistik biçimde çevirdikten sonra kemerine asılı kılıfa yerleştirdi. "Kıyafetleri sen seçtin, ulaşım aracımızı ben seçiyorum. Tabii bir çift de at temin etmediysen."

"Öyle olsun bakalım," diye kaderine razı oldu Şener. "Yalnız, yolda başımıza gelebileceklerden ben sorumlu değilim."

Beş dakika sonra Vahşi Batı'nın bağrından kopmuş iki kafadar, Stan'ın "Gri Antilop" ismini verdiği bisikletin üstünde Ziverbey'deki köşke gitmek üzere Sarayardı Sokak yönünde ilerlemekteydi. Benzersiz orijinal tasarımı, parlak gri gövdesi, pırıl pırıl jantları, geniş muz selesinin arkasına takılı antenin ucunda sallanan tilki kuyruğuyla pek göz alıcıydı Gri Antilop. Ayrıca jant tellerine çamaşır mandallarıyla tutturulmuş renkli kumaş parçalarının ucundan sarkan küçük teneke kutular tekerlekler döndükçe birbirine çarpıyor, sürücüde bir motosiklet kullanıyormuş duygusu yaratıyordu. En büyük arzularından biri, bu harikulade aletle Fransa Bisiklet Turu rotasını katetmek, Stan'ın vedalaşması gereken bir diğer hayali olacaktı.

Görece sakin yan yollardan son derece işlek bir trafiğe sahip minibüs caddesine çıktıklarında Şener'in kaygılarında haklı olduğu anlaşılmıştı. Arkasına oturttuğu Kızılderiliyle otoyolda oyuncak bir motosiklet süren kovboy manzarası, yüceliği takdir etmekten âciz, hayal gücü kıt bazı yaya ve sürücülerin münasebetsiz, alaycı laf atmalarına sebebiyet vermekteydi maalesef. Tabii kahramanlığın kolay iş olmadığının bilincindeki Stan ve Şener, bu şuursuz kitleyle atışmaya girmek yerine yolculukları süresince kendi aralarında günün olaylarını değerlendirmeyi tercih ettiler. Stan'ın Göçişleri İdaresi'nde başına gelenleri dinleyen Şener vaziyeti zihninde kısaca değerlendirdikten sonra yorumunu belirtti. "Bence maç yüzünden."

"Anlayamadım?"

"Şu Almanya-Türkiye futbol maçını diyorum."

Stan bu mevzunun anlattıklarıyla alakasını kuramamıştı. Acaba kendisini dinlerken arkadaşı sıkılmış, kafası başka bir yerlere mi kaymıştı? "Açar mısın lütfen?"

"5-0 yendiniz bizi. Hem de dostluk maçında."

"Eee?"

"İnsan dostuna bunu yapar mı? Almanlar bizi böyle madara edince halkımız da Alman vatandaşlarının vizesini uzatma konusunu iki kere düşünmeye başladı haliyle." Stan sessizce bu dehşet verici yorumun doğruluk ihtimalini değerlendirirken Şener kararını gerekçelendirdi. "Şahsi alma. Yardım paketini iptal ettiklerinde Amerika'ya savaş açma yolunda da yaygın bir kanaat oluşmuştu hatırlarsan. Duygusal milletiz biz."

"Ama benim çifte vatandaşlığım var..." gibilerinden bir şeyler geveledi Stan.

"İsmini değiştirecektin o zaman. Suat... Sedat... Hatta yüce milletimizin şefkatini kazanman için en iyisi Sadullah olurdu bence." Sadullah LaFleur, diye düşündü Stan. Fena isim değildi hakikaten. Ne yazık ki Doğu ile Batı'yı Boğaziçi Köprüsü'nden önce birleştirme fırsatını kaçırmıştı.

Şener'in tarifleriyle minibüs yolundan çıkıp Ziverbey'in arka mahallelerine doğru ilerlediler ve nihayet Bahri Benan'a ait yüksek girişli, üç katlı, beyaz köşke vardılar. Gri Antilop'u köşkün ön kapısına tırmanan basamakların tepesine kadar taşıyıp veranda demirlerine kilitledikten sonra zili çaldılar. Kapıyı Mozart açtı. Romalı bir asker, konuk listesinde isimlerini bulup girişlerine onay verdikten sonra geniş balo salonuna buyur edildiler. Stan kimisi berjer ve kanepelere çökmüş sohbet eden, kimisi içkilerini yudumlayarak ortalıkta dolanan insanlara göz gezdirince bir dizi Osmanlı sultanının yanı sıra en az üç Napoléon ve üç de Hazreti İsa'nın konuklar arasında olduğunu derhal ve memnuniyetle müşahede etti. Aşağı yukarı bir metre yüksekliğindeki antik sütunun başında Selahaddin Eyyubi ve Aslan

Yürekli Rişar, yanı başlarında kendini disko müziğinin ritmine kaptırmış Halide Edib'e aldırmadan keyifle eski günlerini yâd etmekteydi. Jean D'Arc bir köşede Nene Hatun'a gururla kılıcını gösteriyor, Barbaros Hayrettin Paşa, Mata Hari'ye kur yapıyor, Robin Hood esprileriyle gönülleri çalarken salonun bir ucunda çömelmiş İmparator Neron şömineyi yakmaya çalışıyordu. Mısır'dan Yunanistan'a, Anadolu'dan Orta Asya'ya, Mezopotamya'dan Çin'e, Avrupa'dan Güney Amerika'ya kadar uzanan coğrafyada envai çeşit medeniyete mensup insan, hep birlikte uyum içinde ve ancak öldükten sonra hayat denen mucizenin tadını çıkarmaktaydı. İki arkadaş ağızları bir karış açık bu fantastik manzarayı izlerken kendilerini az önce kapıda karşılayan Roma askeri kulaklarının dibinde bağırmak suretiyle davetlilere bu yeni konukları tanıttı: "Buffalo Bill ve Oturan Boğa teşrif ettiler!"

"Buffalo Bill mi?" dedi Stan ekşi bir suratla Şener'e bakıp.

"Hoş geldiniz, hoş geldiniz!" diyerek elinde şarap kadehiyle yanlarında bitiveren, beline mavi bir şal sarılı tek parça kırmızı elbisesi, saçlarının arasına yerleştirdiği altın renkli taç ve yine aynı renkte bilezik ve tek parça halka küpesiyle Mediha'ydı.

Stan'ın sorusunu az farkla Mediha'ya yönlendirdi Şener: "Oturan Boğa mı?"

"Ay, yanlış mı söylemişim?" diye kıkırdadı kadın. "Vallahi söylediğin isimler pek kalmadı aklımda, meşhur bir kovboy ile Kızılderili olarak gelecekler dedim ben de."

"Mühim değil," dedi Şener onun uzattığı şarap kadehini alırken. "Bil bakalım, bu alımlı hanımefendi kim?" Elindeki kadehi Stan'a doğru kaldırarak, gırtlaktan gelen hırıltılı bir sesle ekledi: "Bana şarap verdi, bana şarap verdi..."

İpucunu hemen alan Stan, *"Ach so,"* dedi. "Esmeralda! *Notre Dame'ın Kamburu*'ndan."

"Bravo!" dedi Mediha sevinçle. "Haydi gelin, insanların arasına karışın."

Antrenin ucundaki dört ahşap basamağı inerek balo salonuna geçtiler. "Bir veda töreni için bu müzik..." dedi Stan. "Biraz fazla hareketli değil mi?"

"Bahri Bey bu geceyi bir demokrasi şöleni olarak kutlama konusunda çok ısrarcı oldu," diye açıkladı Mediha. "Çalınacak müzik de demokratik bir şekilde katılımcıların oylarıyla belirlendi."

Şener ve Mediha dans ederek yanından uzaklaşınca Stan da kürek mahkûmu kostümüyle dolaşan hizmetlilerden birinin tepsisinden bir kadeh şarap alıp ortamı alıcı gözüyle incelemeye girişti. İlk dikkatini çeken, bu sıradışı partiye mağara adamından Barbarella'ya kadar türlü kılıkla zuhur etmiş Türkiye'nin en vasıflı kadrosu arasında Mustafa Kemal Paşa'nın eksikliği oldu. Herhalde hiç kimse onun gibi olmayı hayal dahi edemeyeceği için diye düşündü. O anda sırtından aldığı sert bir darbeyle dengesi bozulunca kadehindeki şarap bir miktar üstüne döküldü. Kendisine çarpan kişiyle yüzleşmek için gayriihtiyari arkasına döndü ve... parmakları gevşedi, elindeki kadeh yere düşüp parçalandı. Karşısında gördüğü, siyah bir kukuletanın altından bakan, metalik, ifadesiz okült bir Ortaçağ maskesiydi.

Stan, beş yaşındayken Almanya'da bademcik ameliyatı geçirmek zorunda kalmıştı. Hastaneye götürülürken, müdahale odasında beklerken, soyunup ameliyat kıyafetleri giydirilirken ve nihayet operasyon masasında yatarken yaşadığı korku az buz değildi. Ancak anestezi uygulamak için, elinde ne idiği belirsiz kablolara bağlı plastik bir maskeyle üzerine doğru eğilen ve

kendisi de maske takan doktorun imgesi ona hayat boyu musallat olacaktı. Orada çaresizlik ve dehşet içinde yatarken aklından geçen tek şey maskeli ifritlerle dolu bir cehenneme kaçırılacağıydı. Operasyon sonrası kendine geldiğinde, artık hatırlamasa dahi o cehenneme gittiği ve ruhunun bir yanının o lanetli karnavalda sonsuza kadar mahkûm kaldığı inancını içinden atamamıştı. İşte bu meşum hatıra sebebiyledir ki, Stan'ın hayattaki en büyük üç korkusundan ikincisi maskelerdi.

İfrit kolunu ona doğru kaldırıp, "LaFleur," diye hırladı. "Seni bekliyordum." Buna sadece göğsünden kopan kesik bir hırıltıyla karşılık verebilen Stan, işte o anda korkularında hep haklı olduğuna, mutlak ıstırap, elem ve işkenceden mürekkep o kahır ülkesine nihayet avdet ettiğine kesinkes kani oldu. Beriki onda yarattığı dehşet duygusundan habersiz, maskesini çıkarıp kukuletasını açınca altından yuvarlak yüzlü, sivri burunlu, iri, ela gözlü bir adam çıktı. Elini dostça uzatıp gülümsedi: "Ben Profesör Feridun Denkel. Beni aradığınızı duydum."

"Evet," diye inledi Stan tedirginlikle onun elini sıkarken. "Siz... kimsiniz acaba?" Daha henüz kendini tanıtmış bulunan adamın suratındaki şaşkınlığı fark edince eliyle maskeyi işaret etti. "Yani... bu kim?"

"Ha," deyip maskeyi tekrar yüzüne yaklaştırdı Profesör ve bu kadarı bile Stan'ı titretmeye yetti. "Manuel Doria... Graf Tzarogy... Şövalye Schoening... Pek çok ismim vardır ama en çok Saint Germaine Kontu olarak bilinirim. Üstat Voltaire'in deyişiyle, ölümsüz olan ve her şeyi bilen adam!"

Profesör Denkel'in kendine büyük hayranlık ve tutkuyla bağlı insanlardan biri olduğu açıktı. Boğazını temizleyip, "Memnun oldum," dedi kalbi normal ritmine anca dönen Stan.

"Beni niçin arıyordunuz?"

"Bir meslektaşınızın, Cengiz Han'ın veda töreninde olanlarla ilgili bir araştırma yapıyorum..."

"Ah evet, Merih Hanım söylemişti. Buralardaydı kendisi de," deyip kadını bulmak istercesine bakışlarını balo salonunda gezdirdi Feridun Denkel. "Ne bilmek istiyorsunuz?"

"Cengiz Bey'le hayli yakındınız anladığım kadarıyla."

"Öyle denebilir herhalde. Senelerce birlikte çalıştık."

"Profesör'ün neden böyle bir şey yaptığına dair bir fikriniz var mı acaba?"

"Kendini tüfekle vurmasını diyorsunuz."

"Ve kızının nişanlısını."

"Kim bilir?" diye omuz silkti Feridun Denkel. "Belki hakikaten polisin düşündüğü gibi bir kriz geçirdi... ya da belki delikanlıya karşı garezi vardı? Her durumda feci bir olay."

"Garezi mi vardı? Niye böyle düşündünüz ki?"

"Öylesine söyledim canım," diye soruyu geçiştirdi her şeyi bilen ölümsüz. "Herhangi bir şey olabilir. Ters bir yorum, saygısızlık, mesleki kıskançlık... Bilhassa akademi gibi yoğun çalışılan yerlerde insan eşinden çok, iş arkadaşlarını görüyor. Gerilimli bir ortam haliyle."

Stan durup dururken eşlerin denkleme nasıl dahil olduğunu pek anlamasa da Profesör Denkel'in, dile getirdiğinden daha fazlasını bildiğine dair bir kuşku oluşmuştu içinde. "Kısa süre önce hep birlikte bir çalışma yürütmüştünüz, değil mi? Şu gökyüzündeki yarıkla ilgili?"

"Yarık değil, burgaç!" Bürümcük gömleği, kadife kaftanı, kırmızı kuşağı, şalvarı ve beyaz sarıklı börküyle yakışıklı, sarışın bir Osmanlı genci. Bir sultan değil ama belli ki üst sınıfa mensup.

Feridun Denkel, Stan'ın ağzını açmasına fırsat vermeden, "Edizciğim," diye selamladı delikanlıyı. "Nasılsın?"

"İyiyim Profesör, iyiyim," diye yanıtladı genç adam elini Profesör'ün omzuna koyarak. Hafiften kafayı bulmuş gibiydi. "Siz nasılsınız inşallah?"

O sırada disko müziği yerini kasvetli bir klasik caz parçasına bırakmıştı. Anlaşılan müzik listesi demokratik olduğu kadar eklektikti de. "Mevlânâ ha?" dedi Saint Germaine Kontu onun kıyafetine bakıp. "Güzel tercih."

"Ne Mevlânâ'sı yahu?" diye çocuk gibi güldü diğeri. "Benim o sıkıcı herifle ne alakam olabilir?" Elini göğsünün üstüne yerleştirip kendini tanıttı: "Bendeniz yedi diyarı gezmiş, ne civanlar sevmiş, nice mucizeler görmüş, dünyanın gördüğü en büyük seyyah, bilge ve palavracı Derviş Mehmed Zıllî; herkesin bildiği adıyla Evliya Çelebi! Esselamu aleyküm!"

Aklında Marco Polo ile Baron Munchausen arası bir kişilik olarak kalmış bu isme aşinaydı Stan. Pek görmüş geçirmiş bu zata az önce üzerine yorumda bulunduğu mucizeyle ilgili bir şeyler sormak için tekrar hamle ettiyse de Feridun Denkel yine ondan önce davrandı. "Üstat nasıl? Görebildin mi?"

"Her zamanki kadar hiperdemokrat ve uzlaşmaz! Prosedür öncesi sakinleştirici almayı reddediyor. Baldıranını içerken algılarının açık olmasını istiyormuş."

"Baldıran mı?"

"Sokrates'i öldüren zehrin aynısı," diye onayladı genç Evliya.

"Elbette," diye iç geçirdi Feridun Denkel. Stan'a dönüp delikanlıyı tanıttı. "Ediz Benan, Bahri Hoca'nın torunu. Bu da..."

"Stan LaFleur," diyerek elini Ediz Benan'a uzattı dedektif. "Demin bir şey söylüyordunuz... şu gökyüzündeki oluşumla ilgili..."

"Bir burgaç," dedi genç adam. "Örümcek Burgacı!"

Delikanlı açıklamasını bir kahkahayla kutlarken korkunç yaratıkların adını işiten Stan'ın yüreği hop etmişti. "Örümcek Burgacı," diye tekrar etti kendi kendine. "Ediz Bey... bu konuda biraz daha bilgilendirir misiniz beni?"

"Vorteks nedir biliyor musunuz?"

"Bir tür girdap sanırım," dedi Stan düşünceli bir ifadeyle. "Dairesel bir hava akımı."

"Bravo," diye kutladı onu Ediz Benan. "Aynı zamanda âlemin diğer boyutlarına açılan bir kapı! Ve bazen de açıldığında tüm evreni yok edebilecek uğursuz güçleri salıveren bir geçit. Derhal ve ne pahasına olursa olsun yok edilmesi gereken."

O ara, daha ziyade edepsiz vodvillerde rastlanan türde bir Fransız hizmetçi kostümüyle, tepsisinde yarısına kadar kehribar renkli bir içki dolu tek silindirik kristal kadeh taşıyan alımlı servis görevlisi saygıyla yanlarına sokuldu. "Ediz Bey," dedi yabancı bir aksanla. "Dictador'unuz."

Ediz Benan kadını beğeniyle süzmeyi de ihmal etmeden kadehini alıp kaldırdı, alaycı bir tavırla ünledi: "Yaşasın hiperdemokrasi!"

"Demin bir vorteksten söz ediyordunuz? Örümcek Burgacı..." diye konuya dönmeye çalıştı Stan sabırsızca.

İçkisinden bir yudum alan delikanlı, "Maşallah," dedi seksi servis görevlisine. "Barmen pek cömert davranmış."

"Duble istediğinizi söylediler," diye yanıtladı kadın, Stan'a Rus aksanını düşündüren bir tınıyla.

"Kim söylediyse aklıyla bin yaşasın!" O sırada Madame de Pompadour ile Marie Antoinette'in kendisine seslendiğini işiten çakırkeyif Evliya Çelebi derhal o tarafa yöneldi.

Stan hızla onun peşinden gidip eline kartvizitini tutuşturdu. "Ediz Bey, lütfen müsait olduğunuzda beni arayın. Şu burgaç mevzusunu daha detaylı konuşmak isterim sizinle..." Genç adam ona bakmaksızın, iki parmağı arasına sıkıştırdığı kartviziti "elbette" yahut "siktir et" diye yorumlanabilecek bir şekilde havada sallayıp bir kadın vorteksi içinde gözden kayboldu.

"İki yüz zekâ puanı da olsa genç, genç işte. Hepsinin aklı beş karış havada oluyor," dedi Feridun Denkel gülümseyerek. Stan, Ediz Benan'ın hangi konuda deha olduğunu merak ederken fizik profesörü onun aklından geçen soruyu yanıtladı. "Purdue Üniversitesi'nden geçen sene mezun oldu. O gördüğünüz delikanlı dünyanın ilk bilgisayar mühendislerinden biri."

"Purdue," diye mırıldandı Stan. "Şu geçenlerde Amerika'daki bombalı saldırıda öldürülenler o üniversiteden değil miydi?"

"Öyle. Realistlerin işi," diye sıkıntıyla onayladı profesör.

"Hmm... affedersiniz, Ediz Bey ne mühendisi dediniz?"

"Bilgisayar, Bay LaFleur. Geleceğin teknolojisi. Kısa süre sonra bütün hayatımızı elektronik beyinler belirleyecek."

"Feridun Bey, işin doğrusu şu gökyüzündeki oluşum... ya da burgaçla ilgili hazırladığınız çalışmayı görmeyi çok isterim."

"Dostum, korkarım bu mümkün değil," dedi Profesör. "Araştırma şirketine gönderildikten sonra eldeki kopyalar yok edildi. Ayrıca o raporu yetkililer dışında birine göstermek suç teşkil eder."

Stan bu konuda ısrar etmenin işe yaramayacağının farkındaydı. "Bengi Örümcek tabiri size bir şey ifade ediyor mu?"

Ölümsüz, bu muhabbetten sıkılmış gibiydi. "Hiç," diyerek yüzünü öte yana çevirdi. "Şimdi müsaade ederseniz..."

"Bir dakika lütfen," deyip onu omzundan tuttu Stan. Bu fiziksel müdahale Feridun Denkel'i şaşırtmış ancak durdurmuştu da. Stan pantolonunun arka cebinden Alexander Pope'un kitabını çıkarıp ilgili sayfayı açtı, parmağıyla şiirin altına yazılmış matematik denklemini işaret etti. "Bu nedir, biliyor musunuz?"

"Maxwell Denklemi," dedi profesör ilgisiz bir tavırla. "Her fizikçi bunu bilir."

"Peki ne anlama geliyor bu denklem?"

"Işığın elektromanyetik bir dalga olduğunu kanıtlıyor," deyip sıkıntıyla içini çekti Profesör. "Daha fazlasını öğrenmek istiyorsanız fizik okumanız gerekecek."

"Zihnin ışığı güneşinkinden daha güçlüdür," diye mırıldandı Stan kendi kendine. "Bu el yazısını tanıyor musunuz?"

Profesör yüzünü buruşturup hayır anlamında başını iki yana salladı. O noktada da dedektifin araştırması bir kez daha bölündü. "Ah, buradaydınız demek," diye neşeyle ünleyerek yanlarında bitiverdi Merih Üçüncü. "Hocam... Bay LaFleur. Sizi arıyordum ben de." Yıldız tarihi açısından bakıldığında birkaç bin yıllık insanlık hikayesi ona fazla bir şey ifade etmediğinden olacak, veda törenine aynı Stan'a söylediği gibi gün içinde giydiği kıyafetlerle gelmişti.

"Beni mi arıyordunuz?" diye sordu dedektif. "Burada olduğumu nereden biliyordunuz ki?"

"Ah Bay LaFleur," diye güldü kadın muzipçe. "Hâlâ anlayamadınız mı? Her şey yıldızlarda yazılıdır. Benim işim de onları okumak."

"E, daha bu sabah, dışarıdan birinin törene katılamayacağını söyleyen siz değil miydiniz?" diye sordu Stan, fırsattan istifade yanından uzaklaşan Feridun Denkel'in ardından bakarken.

"Hepimiz kaderin gerçekleşmesi için üstümüze düşen rolü oynarız Stan," dedi astroloji profesörü aynı bilgiç ve müstehzi havayla.

Kadının ona doğrudan ön adıyla hitap etmesi aralarında bir tür samimiyet tesis edildiğinin işareti olsa gerekti. Aynı minvalde sürdürdü Stan: "Peki beni niçin arıyordunuz Merih?"

"Sizi görmek isteyen biri var."

"Öyle mi? Niye kendisi gelmedi peki?"

"Belki kendisi görülsün istemiyordur."

Muhabbetin aldığı bu esrarengiz hal Stan'ın hoşuna gitmeye başlamış, merakını da büsbütün körüklemişti. Bakışlarını davetliler üzerinde gezdirip bu kişinin kimliğini tahmin etmeye çalıştı. "Einstein olabilir mi acaba? Ya da dur bakayım... Şarlo? İnşallah Rasputin değildir."

"Bahri Benan," dedi Merih Üçüncü.

"Bahri Benan," diye tekrarladı Stan şaşkınlıkla. "Tarihçi, yazar? Şu anda veda töreni için bir araya geldiğimiz?"

"Az önce yanındaydım," diye onayladı kadın. "Üstat, odasında sizinle baş başa, özel bir görüşme yapmak istiyor."

İşte bu gerçek anlamda sürprizdi Stan için. Aklına üşüşen soruları bir yana bırakmaya karar verdi. Zaten gün boyu aldığı yanıtlar sadece yeni ve daha büyük sorulara yol açmaktan başka işe yaramıyor gibiydi. "Hayhay," dedi. "Nerede odası?"

Merih Üçüncü onu eliyle şöminenin bulunduğu duvarın dibinden dönerek yükselen beyaz, mermer merdivenlere doğru buyur etti. Şair, kadının arkasında basamakları tırmanırken aşağıda Mediha'yla dans eden Şener'le göz göze geldi. Winnetou, ritmini bozmadan ona mimikleriyle "ne oluyor" diye sordu, Old Shatterhand da hafifçe sağ elinin başparmağını kaldırıp her

şeyin yolunda olduğunu belirtti. Üst kata çıktıktan sonra Merih Üçüncü en köşedeki odanın kapısını tıklatıp içeriden herhangi bir yanıt gelmesini beklemeden açtı. Dedektif odaya adım atınca da saygıyla geri çekilip kapıyı dışarıdan kapadı.

Stan gözlerini kısıp loş ışığa alışmaya çalışırken karanlıkların arasından bir ses yükseldi: *"Doğduğu yer onun başka ellerdi / Kimseler bilmezdi geldiği yeri / İzi de hemen kaybolur giderdi / Bırakır bırakmaz bu vadileri."*[1] Ardından gelen tık sesiyle oda azıcık ışığa kavuştu ve Stan, kendisini Alman şair Schiller'in sözleriyle karşılayan, bordo deri koltuğuna gömülmüş yaşlı adamı gördü.

Beyefendiyi başıyla hafifçe selamlayıp Orhan Veli'yle karşılık verdi: *"Neler yapmadık şu vatan için! / Kimimiz öldük; / Kimimiz nutuk söyledik."*

Bahri Benan gürültülü, içten bir kahkahayla onu üstünde küçük bir abajur, ördek biçimli bir biblo sürahi ve şık bir kutu bulunan sehpanın diğer yanındaki, kendi oturduğunun tıpkısı koltuğa buyur etti. "Geçin azizim, oturun şöyle." Dedektif onun davetine icabet edip bu ayaklı efsaneyi hızlı bir incelemeye tabi tuttu. Derin çizgilere, güçlü bir ifadeye sahip karakterli bir suratı vardı Bahri Benan'ın. Kır saçlarının ve özenle kesilip düzeltilmiş bıyıklarının arasında hâlâ tek tük esmer teller göze çarpıyordu. Pek iyi görememesine rağmen gözlük kullanmaması her tür zayıflık işaretini reddetmesinden ileri geliyor olsa gerekti. Özgüvenli oturuşunda, mütehakkim beden dilinde tecrübeli aktörlerde görülen türden çalışılmış bir rahatlık vardı. Yetenekli bir terzinin elinden çıktığı anlaşılan, kaliteli kumaştan dikilmiş yelekli takım elbisesi, dilediğinde göz önünde

[1] Almancadan çeviren: Burhanettin Batuman.

görünmez olmasını sağlayacak kadar sadeydi. Doğrusu Stan onu elinde kaba bir baston, üstünde omuzdan askılı, ayak bileklerine kadar uzanan bir tunik ve yalınayaklarıyla Sokrates kılığında bulmayı bekliyordu. Anlaşılan Bahri Benan, veda törenine hiperdemokrasinin yılmaz savaşçısı, büyük üstat Bahri Benan kostümüyle katılmayı tercih etmişti.

Profesörün çalışma odası az çok Stan'ın tahmin edeceği gibiydi; üç duvarı kaplayan, çift sıra kitap dizili dev kitaplıklar, gösterişli çalışma masası, yerde bir İran halısı, duvarda çeşitli ebatta orijinal klasik tablolar, sağda solda antik çanak çömlek, biblolar ve bilumum arkeolojik ıvır zıvır... Modern dünyaya ait tek unsur, pencerelerin bulunduğu duvarın ucuna yerleştirilmiş teleks makinesi. Bir de ne kadar modern olduğu tartışılır, Stan'ın çok uzaklardan işittiği müziğin kaynağı, üstünde bir taş plak dönen gramofon. Çalan parça bir Bach eseri olsa gerek; muhtemelen *"Herr Unser Herrscher"*. Odanın iç karartıcı, kasvetli atmosferine gayet uygun.

Bahri Benan sehpanın üstündeki kutuyu açıp Stan'a çevirdi. Puro, diye düşündü dedektif. Elbette. Teşekkür edip bir tane aldı. Bahri Benan şık puro makasıyla kendisininkinin ucunu kestikten sonra aleti ona uzattı. Ritüel çakmakla sürdü. Stan purosundan ilk nefesi almıştı ki üstat uyardı: "Dumanı içinize çekmeyin, ağzınızda bekletip aromasını aldıktan sonra üfleyin." Puro içmeyi bilmediğini varsayması bir küçümseme işareti olarak yorumlanabilirdi belki, ancak yaşlı adamın bu lafı ederkenki babacan tavrını sempatik bulmaktan alamadı kendini Stan. Ayrıca hakikaten de daha önce hiç puro içmemişti. Söz dinleyip dumanı ağzında çevirdikten sonra artistik bir hareketle havaya savurdu ve birden oda gözüne o kadar kötü görünmemeye başladı.

Bahri Benan ona yan gözle şöyle bir baktı. "Buffalo Bill, ha?"

"Old Shatterhand," diye düzeltti Stan.

"Ah, Karl May! Hem Einstein'ın hem de Hitler'in en sevdiği yazar." Ağzındaki dumanı Stan'a nazire yaparcasına halka şeklinde üfledi. "Ben kendi adıma Arthur Conan Doyle'u tercih ederim. Malum, aynı sizin gibi bir dedektif olan eşsiz Sherlock Holmes'un yaratıcısı."

Stan ihtiyarın giderayak onu oraya edebiyat sohbeti çevirmek için çağırmış olacağına pek ihtimal vermese de aynı havadan devam etti. "Maalesef ben Holmes kadar eşsiz sayılmam," dedi tevazuyla. "Tabii onun hayal ürünü olmak gibi bir avantajı var. Bense..."

Şair sözün burasında duraklayınca Bahri Benan yine güçlü kahkahalarından birini attı. "Çekinmeyin, çekinmeyin söyleyin," diye teşvik etti onu. "Düşünüyorum da, psikanaliz ne muazzam bir ilim. Herhangi bir mevzu açın, karşınızdaki iki cümle sonra takıntısını faş etsin. Anne... baba... gerçek!" İki parmağının arasındaki puroyu Stan'a doğrulttu. "Sizin takıntınız da bu, değil mi? Gerçek!"

"Mesleki deformasyon olacak," diye nezaketle geçiştirdi Stan.

"Peki şairliğinizle tezat oluşturmuyor mu bu durum? O konuda mühim olan, hayallerdir diye biliyorum."

Başını hayır anlamında iki yana salladı şair. "Şiir sözcüklerin gerçek hayatını yaşadığı bir ülkedir Bahri Bey. Bizim küçük hesaplarımızdan, planlarımızdan, yalanlarımızdan... ve hayallerimizden kurtulup özgürce nefes aldıkları bir ülke."

"Sözcüklerin gerçek hayatı," dedi Bahri Benan, dönüp onu dikkatle incelerken. "Enteresan... çok enteresan." Yaşından beklenmeyecek bir enerjiyle oturduğu yerden zınk diye kalkıp

çalışma masasına yöneldi. "Söyleyin Bay Stan, dindar bir insan mısınız?"

"Pek sayılmaz."

"Yani tanrı, melekler, öte dünya gibi şeylerin uydurma olduğunu düşünüyorsunuz."

"Haliyle."

Üstat, çalışma masasının çekmecesinden yarıya kadar kehribar renkli bir içkiyle dolu kristal bir karaf ve bir çift kadeh çıkardı. Birer parmak içki doldurduğu kadehlerden birini getirip Stan'a uzattı. "Kuru kuru gitmiyor bu meret."

"Teşekkür ederim," deyip kadehi aldı Stan. İçkisini kokladı, ışığa doğru tutup inceler gibi yaptı. "Dictador?"

"Bravo," diye onu tebrik etti ihtiyar. "Romdan anlıyorsunuz."

"Anlamaya başlıyorum."

Bahri Benan tekrar koltuğuna gömülüp keyifle kadehinden bir yudum aldı. "Bütün dinlere göre, en büyük acı nedir biliyor musunuz?"

"Cehennem azabı?" diye tahmin yürüttü Stan fazla düşünmeden.

"Evlat acısı," dedi Bahri Benan gözlerini ona dikerek. "İnsanın yaşayabileceği en katlanılmaz, en korkunç duygu." Stan her ne kadar kendisi çocuk sahibi değilse de bunu makul buldu. "Arthur Conan Doyle bir bilimadamıydı, bir doktor... sizin gibi bir pozitivist. Hayatının her döneminde spiritüalizme alaka duymuştu ama bu daha ziyade entelektüel bir meşgaleydi onun için. Ancak genç yaştaki oğlunu kaybettikten sonradır ki gerçek anlamda ruhlara, perilere inanmaya, ölülerle irtibat

kurulabileceğini iddia etmeye başladı. Hayatının geri kalanını, kendi deyimiyle 'psişik devrim'e adadı." Sözüne devam etmeden önce Dictador'undan bir yudum daha aldı. "Neden böyle bir değişim yaşadığını anlamak zor değil elbette. Çektiği ıstırap o denli büyüktü ki halihazırda var olan gerçeklik anlayışı hayatını cehenneme çeviriyordu. O da oğlunun hâlâ bir yerlerde, bir şekilde yaşadığını düşünmek için ne lazım geliyorsa yaptı. Bu yüzden onu tenkit edebilir misiniz?" Stan böyle kabalıklar yapacak biri değildi. Sükûtunu ikrardan yana kullanarak, Bahri Benan'ı devam etmeye teşvik etti. "Cinlerin, perilerin uydurma olduğunu düşünebilirsiniz lakin bu adamın çektiği acının gerçekliğini yadsıyamazsınız. Bu durumda Bay Stan, onu yanıldığına, hayatını bir yalan uğruna harcadığına ikna etmeye çalışır mısınız? Ve daha önemlisi, ya başarırsanız?"

"Bana bunları niye anlatıyorsunuz Bahri Bey?"

"Ahlaki kaidelerin hiyerarşisine inanıyorsanız gerçeklerinkine de inanmak mecburiyetinde olduğunuzu idrak edin istiyorum."

Stan'ın sorusu daha ziyade, bu mevzuları neden bizzat onunla tartışma gereği duyduğuyla ilgiliydi ancak yaşlı adamın son sözleri onu da kartlarını ortaya sermeye tahrik etmişti. Netice itibarıyla kaybedecek fazla bir şeyi yoktu. "Bugün trende yaşlı bir kadınla tanıştım," dedi. "Genç yaşta dul kalmış bir kızı varmış. Niye dul kalmış derseniz, eşine vize vermemişler. Bu yaşlı kadınınki de on sene önce tükenmiş. Biliyormuş ki ona da bir şey olursa kızı kendi canına kıyacaktır. Bu yüzden onca zamandır her şeyi göze alıp kaçak hayatı sürdürmekteymiş; çocuğunun yanında olmak, onu 'namussuzların insafına' terk etmemek için."

"Yani?" diye sordu Bahri Benan önemsemez bir tavırla.

"Bu kadına ve kızına yaşatılanlar ahlakın ya da gerçeklerin hiyerarşisinde nereye oturuyor, onu merak ediyorum."

"O soruyu bana değil, kendinize soracaksınız dostum," dedi üstat. "Ne yaşanıyorsa, insanlar öyle istediği için yaşanıyor. Cemiyete zararlı yahut artık yeterince fayda sağlamayan fertlerin infazına herhangi bir otorite karar vermedi; böyle olması gerektiği neticesine halk kendi sağduyusuyla ulaştı. Ben ve benim gibiler, insanlara arzu ettiklerini gerçekleştirecek gücü verdik sadece."

Stan'ın tanrı kompleksinden söz edildiğini işitmişliği vardı; bu sendromdan mustarip, kanlı canlı biriyle de karşılaşmıştı işte nihayet. Bir yorumda bulunmadan, sehpanın üstündeki ördek biçimli sürahiyi alıp inceleyince içinin dolu olduğunu fark etti. Onun söyleyecek çok sözü olanlara özgü sessizliği Bahri Benan'ın gözünden kaçmamıştı. "Haydi dostum, dökün içinizi. Nedir aklınızdan geçen?"

Şair düşünceli olduğu zamanlarda yaptığı gibi çenesini, kafasını kaşıdı, oturduğu yerde pozisyon değiştirdi, içkisinden bir yudum aldı, purosundan bir nefes çekti. "Ölmek üzere olan bir adamı yanıldığına, hayatını bir yalan uğruna harcadığına ikna etmeye çalışmalı mıyım diye düşünüyorum." Gözlerini iri iri açıp ekledi: "Ve daha önemlisi, ya başarırsam!"

Bu sözleriyle de üstadı bir kez daha güldürmeyi başardı. "Şu an ne kadar mesut olduğumu anlatamam! Artık hakkınızda söylenenlerin doğruluğundan adım gibi eminim."

"Ya? Neymiş o?"

"Annenizin oğlusunuz!" dedi yaşlı adam. "Hem sadece huyunuz değil mimikleriniz, jestleriniz de aynı. O da düşünceli olduğunda böyle kafasını, yüzünü kaşırdı."

Görünüşe bakılırsa ailesi otorite tarafından zannettiğinden daha iyi tanınıyordu. Öte yandan üvey annesinin de, babası gibi İstatistik Kurumu'nda bürokrat olarak çalıştığı düşünülürse bu o kadar da şaşılacak bir şey sayılmayabilirdi. "Bugünlerde kendisini görmeye gideceğim," dedi. "Dilerseniz selamınızı söylerim."

"Ülker Hanım'dan değil, öz annenizden söz ediyorum," dedi Bahri Benan.

Stan'ın aklından bir anda anne ve babasını Almanya'ya ölüme gönderen kişilerden biriyle karşı karşıya olabileceği düşüncesi geçti. "Ah, evet..." dedi bozuntuya vermeden. "Herhalde üniversitede görev yaptığı dönemde tanıştınız."

"Öz annenizle Almanya'da tanıştım," dedi Bahri Benan ilk iki sözcüğü vurgulayarak. "Unterlengenhardt'ta küçük bir klinikte. Sizi de ilk kez aynı gün görmüştüm. Tabii o zamanlar siz dünyaya geleli daha sadece birkaç saat olmuştu, beni hatırlamamanız doğal."

Stan, Unterlengenhardt'ın, Kara Orman'daki bu köyün adını duymuştu ancak yolu hiçbir zaman oraya düşmemişti. Hiç beklemediği yerden gelen bu darbe karşısında, şaşkınlığını belli etmemeye gayret ederek ne söylemesi gerektiğini düşünüyordu ki kapı hafifçe aralandı ve içeri üzerinde hastane önlüğü olan bir hemşire girdi. "Bahri Bey," dedi kadın saygıyla. "Vakit geldi."

Bahri Benan, "Onu alayım," diyerek hâlâ Stan'ın elinde duran minik ördek sürahiyi işaret etti. "Seyahat biletim."

Dedektif bibloyu ona uzattı. "Baldıran?"

Bibloyu dikkatle cebine yerleştirirken başıyla onayladı yaşlı adam. "Dilerseniz sizin için de bir miktar ayarlayabilirim ama pek hoş bir veda şekli olmadığını söylüyorlar. Anlaşılan zehrin etkisiyle vücut öyle bir kasılmaktaymış ki ölürken insanın

suratında korkunç bir gülümseme peydahlanıyormuş." Birlikte kalkıp kapıya yöneldiler. "Aklınızda pek çok soru olduğunun farkındayım. Şimdilik şu kadarını bilmeniz kâfi: Memleketin, hatta dünyanın kaderi açısından tahmin ettiğinizden daha mühimsiniz."

Stan ilk anda biraz şaşırdıysa da, bu sözleri adamın tumturaklı konuşma merakına vererek üstünde durmadı. "Dünyanınkini pek bilemiyorum ama benim kaderim pek parlak görünmüyor. Eminim haberiniz vardır, ben de bu cumartesi göç edeceğim."

"Mühimsiniz dedim, ölü ya da diri diye belirtmedim," deyip güldü dalgacı üstat. "Vahşi Batı'ya imreniyordunuz; işte ayağınıza geldi!"

"Yaşasın hiperdemokrasi," dedi Stan coşkusuz, alaycı bir sesle.

"Ah, hatırlatın da sizi torunumla tanıştırayım. O da sizin gibi pek parlak bir genç. Zehri içtikten sonra bir yarım saatimiz daha olacak."

"Ediz Bey, değil mi? Tanıştık kendisiyle. Benim de ilgimi çekti hemen."

"Dehanın bir kuşak atladığı söylenir," dedi Bahri Benan merdivenlerden balo salonuna inerken. "Anlaşılan haklılar!"

Onur konuğunun gelişini fark eden davetlilerin başlattığı tek tük alkışlar giderek yükseldi ve herkes ağır ağır salonun merkezine doğru toplandı. Bahri Benan elinde rom kadehiyle ortaya doğru ilerlerken müzik kesildi, ortamdaki hareketlilik ve mırıltılar azaldı ve nihayet diğerlerine sessiz olmalarını telkin edenlerin de sesini kesmesiyle salonda tam bir sükûn hâkim oldu. Stan kalabalığın arasında tespit ettiği Şener ve Mediha'nın yanına yöneldi.

"Hey," dedi Şener alçak sesle. "Ne işler karıştırıyorsun bakayım sen?"

"Şşşt! Sessiz ol," diye uyarıda bulundu Mediha, Stan'ın konuşmasına fırsat vermeden. İki arkadaş artık alışkanlık haline getirdikleri üzere ona itaat ettiler.

"Hanımefendiler, beyefendiler, sevgili dostlarım," diye başladı Bahri Benan merakla beklenen veda konuşmasına. "Evvela bu güzel geceyi benimle paylaştığınız için her birinize ne kadar müteşekkir olduğumu belirtmek isterim." Konuklar bu girizgâha kadehlerini kaldırarak ve alt perdeden kendi şükranlarını sunarak karşılık verdiler. "Aranızdan bazılarının hakkımdaki jüri kararını haksız bulduğunu biliyorum; bu gece ölecek olmama üzüldüğünü..." Sözün burasında kısa bir es verip muzırca sırıttı: "Pek azınızın." Ölçülü gülme sesleri, esprili yorumlar dinince devam etti. "Bütün samimiyetimle söylüyorum ki, buna hiç lüzum yok. Bütün ömrümü adadığım davanın doğruluğundan son nefesimi vermek üzereyken de zerrece şüphe duymuyorum. Her idare biçiminde eksiklikler, aksaklıklar ve hatta yanlışlıklar olagelmiştir, bundan kaçış yoktur. İyi bir kanun koyucu; sultan, komutan ya da hukukçu çoğunluğun iyiliğini gözetmek durumunda olan kişidir. Ve bu tercih her zaman fedakârlıkta bulunmayı lüzumlu kılar. Cemiyeti gerçekten düşünen ve mesuliyet sahibi kişinin, sırtında yumurta küfesi taşımayanların naifliğine veyahut idealizmine harcayacak enerjisi yoktur; yönetmek irade isteyen bir iştir. Hiperdemokrasinin ne kadar mükemmel olduğunu sorgulayanlara cevabım açık ve nettir: Senin kadar mükemmel, senin kadar kusurlu!

"Herkes hürriyet istediğini söyler ancak pek az kişinin bunun bedelini ödeyecek cesareti bulunur. Ve hürriyetin bedeli ağırdır dostlarım, pek ağır. İnsan toplulukları asırlar boyu büyük umutlarla liderlerine bel bağlamış, onlardan çok şeyler beklemiş

ancak neticede kendilerine sunulan azıcık şeye razı gelmek mecburiyetinde kalmıştır. Halkın çektiği meşakkat dayanılmaz hale geldikçe, monarşiler ve diğer otokrasiler ağır ağır yönetimi, ayrıcalıklı bir zümreden daha geniş bir tabakanın eline bırakan sistemlere dönüştü. Ve nihayet halkın kendi kendini yönetmesi iddiasıyla ortaya çıkan demokrasi coşkuyla karşılandı, yüceltildi. Maatteessüf, hepinizin bildiği gibi, bu tecrübe neticede insanlığa tarihinde görmediği türden büyük bir acı, esaret ve yoksulluk getirdi.

"Peki bunun sebebi Rousseau'nun dediği gibi, temsil edenlerle edilenler arasında ortaya çıkması kaçınılmaz kopuş mudur? Bunun cevabı hem evet hem de hayır..."

Bahri Benan coşkulu söylevini sürdürürken Stan onun sözlerinin konuklar üstündeki etkisini gözlemliyordu. Çoğu, üstadı hayranlıkla izliyor, kimileri başlarını manalı biçimde aşağı yukarı sallayarak onu olumluyor, daha duygusal olanlar ise gözlerini yere dikmiş sessizce gözyaşı döküyordu. Çemberin en ön safında yer tutmuş Ediz Benan'ın suratında ise takdir, hüzün ve hatta istihzayla dahi açıklaması zor ve giderek büyüyen tuhaf bir sırıtış dikkat çekiyordu. İnşallah şimdiden fazla kafayı bulmamıştır diye düşündü dedektif, ona soracağı çok şey vardı.

"Elbette yönetenler kendi menfaatlerini önceler lakin bu sistem içinde yönetilenler de bir ayrıcalığa sahiptir: bilmeme lüksüne! Demokrasi halka, liderleri en yanlış, en çirkin, en dehşet verici kararları alırken, işlerine geldiği sürece hiçbir şeyden haberdar olmadıklarını söyleme rahatlığı sağlar. Ancak iş işten geçtikten sonra 'kandırıldım' diye ortaya çıkarlar; 'Politikacılar, gazeteciler, akademisyenler bana yalan söylediler...

aldattılar beni!' İşte hiperdemokrasi bu ikiyüzlülüğü de ortadan kaldırmıştır dostlarım. Artık herkes her tercihinin bir bedeli olduğunu biliyor; kaynakların yetersiz olduğunu, her etkinin bir tepkiye sebebiyet verdiğini, bir yerden almadan başka bir yere koyulamayacağını... Diğer bir deyişle, bugün dünyanın en ücra köşesinde yaşayan en cahil köylü bile termodinamiğin kanunlarından haberdardır."

"Bravo!" diye bağırıp alkışlamaya başladı Deli Petro.

Edison, Gandhi, Napoléon'lardan ikisi ve ardından çoğunluk ona katılmakta gecikmedi: "Yaşasın hiperdemokrasi!"

"Çok yaşa Bahri Benan!" Ne yazık ki bu düşüncesizce tezahürat, coşkulu kutlamanın tatsız bir duygu haliyle nihayetlenmesine sebebiyet verdi. Yüzünde hâlâ güller açan tek kişi Ediz Benan'dı.

Üstat aldırmadan sürdürdü. "Peki neticede önümüzde nasıl bir tablo bulunuyor? Şüphesiz pek çok insanın hayatı beklenmedik biçimde sarsıntıya uğradı, acı kayıplar yaşandı, bedeller ödendi. Lakin durum nüfusun kıyımlar, savaşlar, salgın hastalıklarla âdeta kendi kendini dengelediği önceki vaziyete göre daha mı vahim? Hayır! Yüz bin kere hayır! Savaşlar neredeyse topyekûn ortadan kalktı. Sistemin en çok sorgulanan uygulaması, yaşam vizesine rağmen hiperdemokrasiye geçen ülkelerde ömür süresi üç buçuk yıl uzadı. Hastalıklardan, kötü beslenmeden, doktor hatalarından ölenlerin sayısı tarihin en düşük seviyesinde. Vasati gelir II. Dünya Savaşı sonrasına kıyasla bu ülkelerde en az iki misline çıkmış durumda. Eğitim seviyesi hakeza. Trafik kazaları, iş kazaları, adi suçlar... hiperdemokratik rejimlerde bunların tamamının oranı, komünist ülkelerdekinin

yarısı kadar. Hiperdemokrasi işe yaramıştır dostlarım. İnsanlık nihayet herkesin sorumluluk sahibi olduğu ideal sistemi bulmuş, onu daha da mükemmelleştirme yolunda günbegün, güvenle yol almaktadır."

Bahri Benan cebinden çıkardığı minik sürahideki sıvıyı içkisine döküp kadehini kaldırdı. "Bugün geriye, doğduğum gündekinden daha iyi, daha güzel, daha dürüst bir dünya bırakmış olmanın verdiği huzur ve gururla, içim rahat ayrılıyorum aranızdan. Yaşasın hürriyet, yaşasın yüce ulusum, yaşasın hiperdemokrasi!" Sözünü böylece tamamlayıp kadehini kafasına dikti.

Kıyamet gibi yükselen alkış sesini bastıracak şiddette bir kadın çığlığı işitildi aniden. Stan kafasını o tarafa çevirince yerde hareketsiz yatan bir beden gördü. Aynı anda Bahri Benan olduğu yerden fırlayıp yerdeki kişinin yanına çöktü. "Ediz! Oğlum! Ediz, nen var yavrum? Kendine gel çocuğum!"

Az önce Bahri Benan'a veda vaktinin geldiğini bildiren hemşire kalabalığı yarıp hızla yanlarına vardı. Delikanlının nabzını, nefesini kontrol ettikten sonra bembeyaz bir suratla kati teşhisini bildirdi: "Ölmüş!"

Stan hayret ve dehşet nidaları arasında önündekileri itip çekerek olay yerine intikal etmekte gecikmemişti. Soluğu tıkanmış halde, bir eliyle göğsünün sol yanını sıkan Bahri Benan'ı güçlükle ayağa kaldırıp hemşirenin ehil ellerine teslim ettikten sonra dikkatini cesede çevirdi. Panik halinde polis mi, cankurtaran mı çağırmaları gerektiğini tartışan konukların arasından sıyrılan Şener, Stan'ın ensesi üzerinden fısıldadı: "N'oluyor kardeşim?"

Stan bakışlarını; sıkılı yumrukları, kaskatı kesilmiş vücudu ve yüzünde hâlâ kan dondurucu bir gülümsemeyle cansız yatan Ediz Benan'dan ayırmadan, "Baldıran," dedi. "Biri onu zehirledi."

Derhal arkadaşının koluna girip onu kapıya doğru sürükleyen Şener'in kriz anındaki soğukkanlılık ve kararlılığı takdire şayandı. "Çabuk tüyelim buradan!"

VII.
Anneler Mübarektir

Stan, çarşamba sabahı uyandığında kendini üç günlük ömrü kalmış bir adam gibi hissediyordu; zaten her zaman güçlü hislere sahip olmuştu. Uzun bir duş ve hafif bir kahvaltının ardından saat 09.05'te bürosundaydı. "Günaydın Bay Stan," diyerek yüzünde kocaman bir gülümsemeyle karşıladı onu Ceylan. "Nasılsınız bu sabah?"

Anlaşılan bir önceki gece Bahri Benan'ın veda töreninde yaşananlardan haberdar değildi. Durduk yerde konuyu açıp kızın canını sıkmanın manası yoktu. "İyiyim, iyiyim, teşekkür ederim. Sen nasılsın? Sınavın nasıl geçti?"

"Süper," dedi Ceylan. "Ama zaten herkes yüksek not alacak galiba. Merih Hoca sınav salonundan çıkar çıkmaz bütün öğrenciler kopya çekmeye başladı." Stan'ın bakışlarından neden söz ettiğini pek anlamadığını fark edince açıkladı: "Biraz geç kaldım ya ben sınava... anlattım işte hocaya, böyle böyle, patronum Cengiz Bey'in ölümünü araştırıyor, şu anda da burada diye. Pek heyecanlandı, hemen tanışmak istedi sizinle. 'Size güveniyorum arkadaşlar,' deyip çıktı. Safım benim!"

"Vertrauen ist gut, kontrolle ist besser," dedi Stan. "Güvenmek iyidir, kontrol etmek daha iyi; Vladimir Lenin." Gülerek ekledi: "Kim bilir? Belki de sihirli küresinden takip ediyordur sizi."

"Merih Hoca'yı hafife almayın Bay Stan," diye karşılık verdi Ceylan ciddiyetle. "Daha dün basit bir teleks memuresiyken bugün Türkiye'nin en önemli astroloji profesörü haline gelmek kolay iş değil."

"Teleks memuresi mi?"

"Hı hı," diye onayladı sekreteri. "Yıllarca ZEUS Araştırma'da veri girişi yapıyor. Derken psişik yeteneklerini keşfediyor ve kişiye özel fal hizmetleri vermeye başlıyor. Bu işte o kadar iyi ki, şöhreti bütün memlekete yayılıyor. Siz ilgilenmemişsinizdir tabii ama birçok gazetenin burç köşelerini o yönetti yıllarca. Astroloji resmen üniversiteye girince de..."

"Akademisyenlik hayatı başlıyor," diye tamamladı Stan. "Bana yıldız haritamı çıkarmayı önerdi. Belki de ciddiye almalıyım, ha?"

"Ne diyorsunuz!" dedi Ceylan heyecanla. "Sizi cidden çok sevmiş olmalı. Normalde bir sürü insan tonla para ödüyor bunun için; üniversitedeki kimi hocalar bile kapısında sıra bekliyor. Sakın kaçırmayın bu fırsatı."

"Ne hoş," diye iç çekti Stan odasına yönelirken. "Gel gör ki, bu aralar benim geleceğimi görmek pek zor bir iş sayılmaz."

Dedektif, odasına geçince ortalığın güzelce temizlendiğini, etraftaki ıvır zıvırın derlenip toplandığını, günlük gazetelerin masasına dizilmiş olduğunu gördü. Pencereden dışarı bakıp günlük burgaç kontrolünü gerçekleştirdikten -ve yarığın biraz daha genişlediğini müşahede ettikten- sonra henüz koltuğuna

oturmuştu ki Ceylan kahvesini getirdi, yanında pek sevdiği bir un kurabiyesiyle birlikte. Stan kurabiyeden bir ısırık, kahveden bir yudum alıp arkasına yaslandı. Ne güzel şeydi be bir sekreterinin olması! Ne güzel şeydi yakın bir ölümü beklemek! İşin doğrusu, vize talebinin reddedildiğini bildiren teleks mesajını aldığından beri âdeta duyuları canlanmış, bazı yönleriyle hayattan daha fazla keyif alır olmuştu. Ceylan'ın da hem daha titiz bir çalışana hem daha müşfik bir insana dönüştüğü açıktı. Sözkonusu durum bir tek Şener'in hal ve tavırlarında herhangi bir değişikliğe yol açmamış gibiydi ama o da Şener'di işte; onun neye, nasıl tepki vereceği atom altı parçacıkların hareketleri kadar kestirilemezdi.

Stan gazetelerin hiçbirinde bir önceki gece Bahri Benan'ın veda töreninde yaşananlarla ilgili bir habere rastlamadı. 20.00-20.30 sularında cereyan etmiş cinayetin, akşam baskısına kadar polis muhabirlerinin radarına girmemiş olması şaşırtıcıydı. Acaba emniyet teşkilatı yahut nüfuzlu birileri hadiseyi kamuoyundan gizlemeye mi çalışıyordu? Elindeki kısıtlı veriyi birbiriyle zoraki ilintilendirip sonuca varmak gibi bir hataya düşmemesi gerektiğini biliyor ancak Ediz Benan ve Erkcan Ay'ın ölümleri arasında bir bağlantı bulunduğu fikrini kafasından uzaklaştıramıyordu. *Örümcek Burgacı*, demişti genç adam gökyüzündeki yarık için, *bir vorteks. Âlemin diğer boyutlarına açılan kapı... açıldığında evreni yok edebilecek uğursuz güçleri salıveren... derhal ve ne pahasına olursa olsun yok edilmesi gereken!* Bu sözler sadece bir sarhoşun zırvalamaları mıydı yoksa hakikaten bir anlam taşıyor muydu? Erkcan Ay da ölmeden önce Bengi Örümcek'in mutlaka

yok edilmesi gerektiğini söylememiş miydi? Bu kadarı tesadüf olamazdı, iki gencin aynı şeyden söz ettiğini kabul etmek gerekiyordu.

"Bay Stan, burada sizinle görüşmek isteyen bir beyefendi var."

İçinden çıkılmaz görünen sorularla boğuşan dedektif, Ceylan'ın diyafondan gelen sesiyle silkinip derin bir soluk aldı. "Öyle mi? Kimmiş acaba?"

"Tolga Han," dediğini işitti bir erkek sesinin.

"Tolga Han," diye tekrarladı Ceylan.

"Tolga Han," diye Stan da tekrar etti iç sıkıntısıyla. Masasının yanındaki çekmeceli sehpayı olası bir saldırıya karşı azıcık engel teşkil edecek şekilde ayağıyla açığa doğru ittirdi. "Buyursun gelsin."

Neyse ki odaya giren delikanlının halinde, tavrında bir önceki günkü celalli havasından eser yoktu. Stan'la sakince el sıkışıp oturmak için izin istedi. "Lütfen," diye onu karşısındaki koltuğa buyur etti dedektif. "Kahve?"

"Kahve içmiyorum," dedi Tolga Han kesin bir tavırla.

"Çay?"

"Çay da içmiyorum." Stan ona soğuk bir içecek mi teklif etmeli yoksa ne istediğini dile getirmesi için beklemeli mi, karar vermeye çalışırken delikanlı konuya girdi. "Dün için özür dilemek istiyorum Bay Stan. Sizi... şey zannetmiştim."

"Fransız," diye gülümsedi Stan, sözkonusu değerlendirme hatasının asıl nokta olmadığını bilmesine rağmen.

"Dün siz gittikten sonra kız kardeşimle konuştuk, bana her şeyi anlattı." Dedektif bir yorumda bulunmadan onun devam etmesini bekledi. Tolga Han gerginlikle burnunu çekip ensesini ovuşturdu. "Ben... ne olduğunu biliyorum. Sizinle bunu konuşmaya geldim."

Bir sürpriz daha, diye düşündü Stan. Öte yandan hâlâ huzursuzca ağzını, yüzünü ovuşturan delikanlının içini dökmeye pek de hazır olmadığını görebiliyordu. "Su ister misiniz?"

"Teşekkür ederim, su içmiyorum," dedi delikanlı.

Evreni tehdit eden güçlere dair sorular yerini Tolga Han'ın sıvı ihtiyacını nasıl giderdiğiyle ilgili olanlara bırakacak gibiydi. "Dinliyorum sizi."

"Burada konuştuklarımızdan Hanzade'ye asla söz edemezsiniz!"

"Sebep?"

"Hah!" diye ünledi delikanlı gözleri parlayarak. "Kusura bakmayın ama ben bu akıl oyunlarınızı yutacak kadar ahmak değilim. Sebebini açıklamak için, neler olduğunu da anlatmam gerekir, öyle değil mi?"

Tolga Han'ın "akıl oyunu" çıtasını çok yükseğe yerleştirmediği anlaşılıyordu. "Haklısınız," dedi Stan, kahve fincanını dudaklarına götürerek. "Normal koşullarda müşterimden bilgi saklayamam ama ortada olağanüstü bir durum varsa..."

"Annem, Erkcan'la yatıyordu."

Stan ağzında biriken kahveyi yutamadı. Ortama bomba gibi düşen bu ifşanın etkisiyle havadaki toz zerrecikleri bile bulundukları yerde hareketsiz kalakalmış gibiydi. Nihayet yutkunmayı başardıktan sonra fincanını masaya bırakıp netleştirdi: "Anneniz ve kız kardeşinizin nişanlısı?"

"Annem her zaman çok mutsuzdu," dedi Tolga Han. "Babam zaten ona hiçbir zaman iyi bir eş olmadı ve aralarındaki yaş farkı..."

"Tolga Bey," diye annesi adına mazeretler sıralayan delikanlının sözünü kesti Stan. "Siz bu ilişkiyi nasıl öğrendiniz?"

"Öğle vakti, hem de cumartesi günü anneme teleks mesajı göndermiş salak," dedi delikanlı öfkeyle. "Babamla birlikte çalışma odasındaydık. Verip veriştiriyordu işte yine bana; 'Ne demek dansçı olacağım?.. Ulan sen ne zaman büyüyeceksin?.. Beni rezil etmeye yeminli misin?' gibilerinden. Nur içinde yatsın, düşünceli adamdı peder; beni asla başkalarının önünde azarlamaz, özel olarak yanına çağırırdı." Stan rahmetlinin bu incelikli tutumunu bir baş işaretiyle olumladı. "Neyse işte, o arada mesaj geldi. Babam çekip aldı kağıdı makineden... okudukça suratı mosmor kesildi. 'N'oluyor baba?' dedim, 'Nedir?' Cevap vermedi. Mesajı yere atıp böyle külçe gibi yığıldı koltuğa. Gidip baktım neymiş diye. Okuyorum böyle... Önce dedim, herhalde Hanzade'ye yazmış ama sonra ben de anladım gerçeği."

"Mesajda ne yazdığını sorabilir miyim?"

"Bay Stan!" diye ellerini iki yana açtı Tolga Han. "Burada annemden söz ediyoruz. Düşünürken dahi yüzüm kızarıyor..."

"Anlıyorum... elbette. Romantik detayları bir yana bırakırsak diyeyim."

"Romantik!" dedi delikanlı tükürür gibi. "Randevu veriyordu işte... Filanca gün ailem evde olmayacak, o zaman gelebilirsin gibilerinden..."

"Erkcan Bey ailesiyle mi yaşıyordu?"

"Allah'ın çulsuzu... kadın avcısı... şerefsiz!"

"Babanız mesajı okuduktan sonra annenizle yüzleşti mi?"

Başını hayır anlamında iki yana salladı Tolga Han. "Son güne kadar hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Ben de soğukkanlılığına şaşırıyordum doğrusu ama bir hafta sonra anlaşıldı işte... başka planları varmış."

"Peki siz bu konuda annenizle konuştunuz mu?"

"Deli misiniz? Yüzüne bile bakamıyordum. Hâlâ da öyle hissediyorum," deyip ağlamaklı bir suratla yumruğunu ısırdı Tolga Han. "Hiçbir zaman affetmeyeceğim onu, hiçbir zaman!"

"Evinizde sadece bir tane teleks makinesi mi var?" diye konuyu yeniden somut veriler dünyasına çekti Stan, biraz da delikanlıyı içine düştüğü duygusal ruh halinden çıkarmak için. Tolga Han başıyla onaylayınca sıradaki soruya geçti. "Erkcan Bey'in önceden evinize girip çıkmışlığı olduğunu varsayıyorum, doğru mudur?"

"Defalarca."

"Mesajın Erkcan Bey'den geldiğinden emin misiniz peki?"

"Aptal mı sanıyorsunuz beni?" diye parladı delikanlı. "İlk iş mesajın üstündeki numarayı kontrol ettim tabii ki."

"Gücendirdiysem kusura bakmayın," dedi Stan nazikçe. "Doğru kanaate varmak için her ayrıntıdan emin olmam gerekiyor."

"Hanzade'ye neden bir şey söylememenizi istediğimi anlıyorsunuz, değil mi? Ölür kızcağız acısından."

"Şimdilik öyle bir niyetim yok Tolga Bey."

"Ama kız kardeşim inatçıdır. Sorularına yanıt alana kadar işin peşini bırakmayacaktır. Onun içini rahatlatacak, akla yakın bir şeyler uydurun lütfen."

Doğrusu böyle bir niyeti de yoktu Stan'ın. Delikanlının, "şimdilik" kaydıyla aldığı güvenceyi yeterli bulmadığı için onu geri dönüşü zor bir yalana itmek gibi bir niyeti olabileceğini düşündü. Demek ki müstakbel dansçı da kendince akıl oyunları yapmayı biliyordu. "Gönlünüzü ferah tutun Tolga Bey. Ulaştığım netice ne olursa olsun kimsenin çektiği acıyı artırmak istemem."

Delikanlı çaresiz bir ifadeyle bir müddet ıkınıp sıkındıktan sonra yüzünde zorlama bir gülümsemeyle ayağa kalkıp, "Teşekkür ederim," dedi. "Size güveniyorum. Ve dün için de tekrar..."

Stan da koltuğundan doğrulup onun elini sıktı. "Sözünü etmeye değmez. Lütfen..." Aklından Hanzade ve Feri hanımlara selam söylemek geçmişti ancak karşısındaki gencin hassasiyetini hatırlayıp belki de o noktada anasını, bacısını işe karıştırmamanın daha yerinde olacağı düşüncesiyle bundan vazgeçti. "...endişelenmeyin siz de daha fazla."

Genç adam ofisten ayrıldıktan sonra Stan defterini çıkarıp bir önceki günden beri biriken verileri not etmeye girişti. Yazmak, kafasında hepsi birbirine girmiş onca olayı netleştirmesini sağlayabilirdi. Tolga Han'ın beklenmedik ifadesi, çözmeye çalıştığı vakaya son derece basit ve net bir açıklama getiriyordu: aşk cinayeti! Öte yandan Einstein'ın dediği gibi, her şey olabildiğince basit olmalıydı; daha basit değil. Bir kere, Erkcan Ay hakikaten de Tolga Han'ın iddia ettiği şekilde sütü bozuğun önde gideni idiyse bile Hanzade Han gibi bir kadınla nişanlıyken neden annesine meylettiğini anlamak güçtü. Buna ilaveten içinden bir ses, hiç kimsenin evli sevgilisinin evine hafta sonu mesaj gönderecek kadar aptal olamayacağını

söylüyordu; hem de muhtemelen teleks makinesinin kadının kocasının çalışma odasında olduğunu bile bile. Bu senaryoda yerine oturmayan bir şeyler vardı. Cengiz Han ve Bahri Benan'ın veda törenlerinde yaşanan iki cinayetin birbirinden bağımsız düşünülemeyeceği fikri giderek güçleniyordu. Stan iki genç kurbanın sözlerini sentezleyip defterine not etti: *Bengi Örümcek Burgacı.* Ellerini başının arkasında birleştirip iyice gerindi, gözlerini yumdu. İçindeki dedektife bir süreliğine güle güle deyip o anda imgelemine daha çok ihtiyaç duyduğu şairin kapısını çaldı.

Dünyayı çevreleyen kızıl kasnağın içinde ağır ağır örülen bir ağ geldi gözünün önüne. Örümceğin yuvasını kurmak için iki trilyon gezegen arasında neden dünyayı seçmiş olabileceğini düşündü. Aklına ilk gelen yanıtların tümü bir biçimde ruhani ya da dinsel, ziyadesiyle insan merkezliydi; bunları denklem dışı bıraktı. İnsan, biyolojik donanımı nedeniyle tüm varoluşu kendi deneyimiyle sınırlı biçimde yorumlamak gibi bir zaafa sahipti ancak kozmik takvim hakkında azıcık bilgi sahibiyseniz, evrende toz zerresi kadar önem taşımayan insanoğlunu ödüllendirmek ya da cezalandırmak gibi bir işle uğraşmayı, her şeye hükmetme gücüne sahip sekiz bacaklı bir tanrıya yakıştıramazdınız. Böyle baktığınızda yanıt ortadaydı: Örümcek dünyalıydı! Burada doğmuş, burada güdülenmiş, burada harekete geçmiş, yuvasını içeriden dışarıya doğru örmekteydi. Ağ güçlenip sıkılaştıkça kasnağı büküyor, nihayetinde kendisiyle birlikte bütün dünyayı parçalayacağı bir burgaca dönüştürüyordu. Psişik bir ağı yırtamazdınız, bir burgacı imha edemezdiniz; yapabileceğiniz tek şey örümceği bulup gebertmekti! Stan gözlerini açtığında başka

bir dalga boyuna geçtiğini hissediyordu. Aradığı şiirin dizeleri hâlâ eksikti ancak artık doğru sözcükleri, gördüğü anda tanıyacağını biliyordu.

Ceylan'ın diyafondan yükselen sesi onu bir kez daha düşüncelerinden kopardı: "Şener Abi arıyor. Aktarıyorum."

Dedektif gözpınarlarında biriken yaşları elinin tersiyle silip ahizeyi kaldırdı. "Alo."

"N'aber Stan? Ne yaptın?"

"Uyandım, kahvaltı ettim, kuantal sıçradım. Sen?"

"Mediha aradı az önce. Biraz bozulmuş biz öyle habersiz kaçınca ama durumunu anlatınca anlayış gösterdi."

"Ne varmış ki benim durumumda?"

"Biliyorsun işte... Dünkü olaydan sonra işe polisin karışacağı belliydi. Zaten şurada iki üç günün kalmış, karakollarda sürünmenin manası yok, değil mi?"

"Ah, anladım." Arkadaşının açıksözlülüğü takdire şayandı. "Peki gelmiş mi polis hakikaten?"

"Elbette. Herkes sabaha kadar sorguda kalmış."

"Netice?"

"Vallahi şimdilik bir şey yok. Ediz Benan konusunda haklıymışsın; baldıranla zehirlenmiş."

"Nasıl?"

"Belli ki biri gizlice Bahri Benan için getirilen şişeden baldıranı enjektörle çekip yerine su doldurmuş. İçkiyi getiren servis görevlisi kadını bulamamışlar; polis muhtemelen onun peşindedir."

"Bahri Bey?"

"Turp gibi."

Stan bir süre sessizce aldığı notlara göz gezdirdi. "Şener, bir ricam olacak..."

"Neymiş?"

"Mediha'dan Erkcan Ay'ın ev adresini öğrenebilir misin?"

"Denerim. Sen ne yapacaksın?"

"Halletmem gereken özel bir iş var."

"Peki. Akşam Atlantis'te buluşalım mutlaka. Saat kaç olursa olsun."

"Anlaştık."

Stan telefonu kapadıktan sonra kabanını sırtına geçirip odasından çıktı. Ceylan'a hoşça kal deyip ofisi terk etmek üzereydi ki lambalı radyodan gelen haber bülteni dikkatini çekti. "... *California Eyalet Polis Departmanı'na bağlı özel kuvvetlerin ölü ele geçirdiği realist örgüt üyelerinin, 6 Ocak tarihinde bir araca düzenlenen bombalı saldırıdan sorumlu olduğu bildirildi...*" Ağzını açıp bir şeyler söylemeye niyetlenen Ceylan'a sessiz olmasını işaret edip radyonun sesini açtı. "*...saldırıda üç Purdue Üniversitesi öğretim üyesi hayatını kaybetmişti.*"

Spiker başka bir habere geçerken, "Şayze!" diye hısladı Stan dişlerinin arasından. Feridun Denkel, Ediz Benan'ın Purdue Üniversitesi'nden mezun olduğunu söylemişti. Onca cinayet kurbanının akademi bağlantısı kaderin tuhaf bir oyunu olabilir miydi? Kader sadece aptallar ile zenginlerin inanabileceği bir kavramdı ve Stan bu iki kategoriye de girmiyordu.

"Hayrola Bay Stan? İyi misiniz? Her şey yolunda mı?"

"Ceylan, senden çok önemli bir ricam var. Akşama kadar bütün haber bültenlerini dinle ve şu Amerika'daki bombalı

saldırıyla ilgili söylenen her şeyi not al lütfen. Ayrıca 6 Ocak'tan bu yana çıkmış bütün gazeteleri, dergileri tara, konuyla ilgili bulabildiğin bütün yazıları kesip masama bırak, olur mu?"

"Amerika'daki bombalı saldırı..." diye tekrarladı sekreter hafif bir şaşkınlıkla. "Hım... pekâlâ. Siz dönecek misiniz?"

"Henüz bilmiyorum," dedi dedektif ofis kapısından çıkarken. "Hoşça kal Ceylan."

Bir saat kadar sonra çocukluğunu geçirdiği yerde, Beşiktaş'taydı Stan. Akaretler'den Nüzhetiye Caddesi'ne doğru yürürken hafta sonlarında üvey babasıyla birlikte bu semtin sokaklarını arşınladığı günleri düşündü. Bu geziler sırasında Ahmet Ulvi Bey kasvet verici devlet ciddiyetini üstünden atar, daha kaygısız, daha keyifli ve mütebessim birine dönüşürdü. Stefan ekseriyetle evde Ülker Hanım'la kalırdı. Zaten en başından beri üvey annesi, Stefan'la; üvey babası ise Stan'la daha çok ilgilenirdi. Belki de kardeşinin yaşı daha küçük olduğundan onun ana şefkatine daha fazla ihtiyaç duyacağına karar vermiş ve böyle bir işbölümü yapmışlardı. Stan'ın bundan pek bir şikâyeti olmamıştı, en azından Beşiktaş turları sırasında. Ekseriyetle ilk iş Tuzcu Baba Türbesi'ni ziyaret edip okunmuş tuz tadar, oradan dolaşa dolaşa Ortaköy'e kadar yürüyüp Çırağan Sarayı'nın yanı başındaki havuza giderlerdi. Biraz yüzdükten sonra havuzun arka tarafından Boğaziçi kıyısındaki Şeref Stadı'na geçer, Beşiktaş futbol takımının antrenmanlarını

izlerlerdi. Şenol, Birol, Recep Adanır gibi kulübün önemli yıldızlarını izleme şansı bulmuştu Stan. Uluslararası alanda pek de esamisi okunmayan bu oyuncuların yeteneklerini beğeniyle izlerken kim bilir dünyanın en iyileri arasındaki Alman futbolcuların ne müthiş olduklarını düşünüp heyecanlanırdı. Bir keresinde bu sahada Beşiktaş'ın minikler takımıyla maça bile çıkmış, güçlü fiziği, hava toplarındaki hâkimiyeti ve sert şutlarıyla antrenörlerin takdirini kazanmış, hatta Recep Adanır ona sol ayağını geliştirirse müthiş bir topçu olacağını dahi söylemişti. Ne var ki, üvey babasının onun hakkındaki planları çok farklı olduğundan bu hiç gerçekleşmemişti. Şeref Stadı'nda geçirdikleri heyecanlı ve hoş hayallerle dolu birkaç saatin ardından dönüşte Ahmet Ulvi Bey, Şemsi'nin Kahvesi'ne uğrar, hayatı bitmez tükenmez tavla ve pişpirik partileriyle geçen birkaç eski arkadaşıyla laflardı.

Şemsi'nin Kahvesi'ni hatırlayınca bir tebessüm oluştu Stan'ın yüzünde. Acaba kahve hâlâ yerinde duruyor muydu? Moruklardan kaçı hâlâ vize almayı başarıp orada takılmayı sürdürmekteydi? Yolunu değiştirip çarşıya doğru döndü ve arka sokaklardan birindeki eskice binanın ikinci katına tırmandı. Karşısındaki derme çatma kapıyı iterek uğultulu, sigara dumanıyla kaplı kahveye adım attı. İçeriye göz gezdirince biraz da hayretle, gerek kahveci Şemsi'yi gerekse babasının dostları Amcabey, Tahtakafa ve Kız Tevfik'i onları son hatırladığı zamanki kadar canlı ve faal gördü. Üç kafadar, yanlarında Stan'ın tanımadığı bir arkadaşları, her zamanki gibi bir masanın çevresinde gürültülü bir şekilde laflayıp iskambil oynamaktaydı. Acaba bu kocamış adamlar yararlık dosyalarına ne yazıyordu

da kimsenin gözünün yaşına bakmayan halk jürisini vizelerini uzatmaya ikna ediyorlardı? Tam onları kendi hallerine bırakıp dönmeye hazırlanıyordu ki Tahtakafa oturduğu iskemleden kalkıp bağırdı: "Hey! Stan!" Ardından yanındakilere dönüp teyit istedi. "Stan değil mi bu yahu? Bizim Ahmet Ulvi'nin oğlu?"

"Gelsene oğlum, gel otur biraz," diye, eliyle onları selamlayan dedektifi yanlarına davet etti Tahtakafa. "Şemsiii, kola getir delikanlıya!" Belli ki onu hâlâ on iki yaşında gibi görüyorlardı. Stan bu kıdemli aylaklarla biraz vakit geçirmenin çok da fena olmayacağını düşünerek o tarafa yöneldi.

Kafadarlar ilgilerini oynadıkları oyundan fazla da ayırmadan onu selamlarken en yaşlıları Amcabey masanın ortasındaki destenin üstüne bir sinek altılı attı. Kız Tevfik kağıdı kaptığı gibi titreyen ellerindeki desteyi düzenleyip üçerli, dörderli seriler halinde masaya yaydı, yetmiyormuş gibi ortaya bir de joker yapıştırdı. "Yemeyenin malını yerler, buna da çifte tarife derler! Heheey!" diye bağırıp keyifle gömleğinin üst cebindeki paketten bir Bafra sigarası çekip çıkardı.

Oyunu hunharca nihayetlendiren bu performansın ardından Amcabey tuttukları çetele kağıdının üstünü çizdi. "Bugün de hesap sende kaldı Tahtakafa," diye neticeyi bildirip kahveciye döndü. "Şemsi, herkese dört tane az şekerli kahve!"

"Hay Allah tependen vursun!" diye Kız Tevfik'e iyi dileklerini bildiren Tahtakafa, memnuniyetsiz bir suratla az önce heyecanla karşıladığı Stan'a döndü. "Kaç numara ayakkabı giyiyorsun sen yahu?"

Stan aynı ortamda daha önce de işittiği bu lafın gerçekten ayakkabı numarasını öğrenmeye yönelik bir soru değil,

uğursuzluğunu vurgulayan bir deyim olduğunu bildiğinden elini çaresizce iki yana açmakla yetindi.

"Oynamayı bilmiyorsun, çocuğa çemkiriyorsun," diye onun yanağından bir makas aldı Kız Tevfik.

"De get lan," dedi Tahtakafa onun elini tokatlayıp.

"Ne var ne yok evlat?" dedi Amcabey, Stan'a dönüp.

"İyiyim Amcabey, iyiyim," diyerek elini masadaki tanımadığı beyefendiye uzattı dedektif. "Stan LaFleur."

Takım elbiseli, Clark Gable bıyıklı, ufak tefek ama mütenasip bir bedene sahip beyefendi onun elini sıkarak kendini tanıttı: "Şükrü. Memnun oldum."

Tahtakafa, Stan'a, "Tam zamanında geldin ha!" deyip Şükrü'ye döndü. "Stan, Almandır; anlatsın sana."

Stan, Almanların dakikliğiyle ilgili kanaati pekiştirdiğine sevinmiş ancak hangi derde deva olacağını anlayamamıştı. Neyse ki, Kız Tevfik imdadına yetişti. "Şükrü, Almanya'ya gideceğim diye tutturdu. Bu yaştan sonra oralarda ne edeceksin, nasıl yapacaksın diyoruz, laf dinletemiyoruz."

"Yahu kaç kere söyleyeceğim?" diye çıkıştı ona Şükrü Bey. "Burada ne yapıyor idiysem orada da onu yapacağım işte."

"Rahat mı batıyor be adam? Burada güzel emekli maaşın var, cebinde iki senelik vizen..." deyip Stan'ı işaret etti Tahtakafa. "Bak, bunun ailesi canını kurtarmak için oradan kalkıp buralara geldi. Kolay mı sanıyorsun yaban ellerde yeni bir hayat kurmayı?"

"Benim altın bileziğim var, altın bileziğim," dedi Şükrü Bey. "Senelerce en lüks otellerde, gazinolarda aşçıbaşılık yaptım ben. Hem dedim işte, Nail'in yanına gideceğim; açmış lokantasını güzelce, beni de yanına istiyor. İşim, kalacak yerim hazır."

"Bu Nail senin yamağın değil miydi Şükrü?" diye acı gerçeği hatırlattı Amcabey. "Şimdi gidip onun emrinde mi çalışacaksın yani? Kaldırabilecek misin bunu hakikaten?"

İddia makamının bu güçlü savının ardından Kız Tevfik, adamcağıza nefes aldırmama telaşıyla olacak, "Allah insanı kula kul etmesin," dedi.

"Sen de bir şeyler söylesene oğlum," diye Stan'ı dürtükledi Tahtakafa. "Vermezler adama yaşam vizesi öyle kolay kolay, değil mi? Anlat..."

"Bilemiyorum ki," dedi Stan. "Benim ailemin durumu biraz farklıydı. İşinin ehli insanların vize alması çok zor değil sanırım."

"Ya, bırak Allah'ını seversen," diye isyan etti Tahtakafa, beklentisinin tam aksi yönünde gelen bu ifade üzerine. "Adam gelmiş yetmiş yaşına. Almanya'da aşçı mı kalmadı yani?"

"Almanya'da hâlâ biraz ırkçılık yaşanıyor tabii ama aynı zamanda epeyi de bir iştah var. Türk restoranı açmak fena fikir olmayabilir," diye polemiği sürdürdü Stan.

"Bırak, bırak," diye sözünü kesti Tahtakafa. "Senden yardım isteyende kabahat zaten. En son Cihan Harbi'nde güvenmiştik Almanlara, bak ne oldu sonunda? Koskoca imparatorluk gitti elimizden be!" Stan ölçeğin bir anda bu kadar genişlemesi karşısında nasıl tepki vereceğini şaşırmışken, Tahtakafa gülerek dostça vurdu onun sırtına. "Heh heh... Şaka yapıyorum yahu, şaka. Alınmadın, değil mi? Sen bizim evladımızsın." Siparişlerle birlikte gelen Şemsi'nin tepsisinden kolayı alıp onun önüne koydu. "Haydi iç bakalım, afiyet olsun."

"Yahu Şükrü, sen bu Nail'e güvenip gidiyorsun da... ne kadar tanıyorsun bu çocuğu? Yetiştirme yurdundan bulmamış mıydın

sen onu?" deyip kahvesini hüpletti Kız Tevfik. Ağzını dilini keyifle şapırdatıp Tahtakafa'ya döndü. "Ohh... keriz kahvesi de pek tatlı oluyormuş."

"Siktir lan," diye sevgiyle karşılık verdi Tahtakafa da ona.

"Şükrücüm, Behice Hanım'ı yeni kaybettin," dedi Amcabey. "Elli yıllık karın, kolay değil. Bir buhran içindesin; o da tabiidir. Acele karar verme, bir dur."

Kafadarlar ismi anılan merhumenin ruhunu şad ederken, Şükrü Bey ceketinin iç cebinden küçük bir kanyak şişesi çıkardı. Ağır hareketlerle kapağını açıp şişeyi kafasına dikti. Mayi gırtlağını yakarak midesine inerken suratı kasıldı; bana mısın demeden aynı hareketi tekrarladı. Nihayet boğazından bir ejderhanın alev yüklü soluğuyla karışık bir hırıltı koptu: "Ahhhhh!" İşte o zaman diğerleri susup dinlemeye geçme vaktinin geldiğini anladılar.

"Bilirsiniz, ben ev işi yapmaktan gocunmam. Nur içinde yatsın Behice Hanım sağken de çamaşır, bulaşık, ütü... bütün ev işlerinde yardım ederdim ona. Bir tek elbiselerini ortada bırakmasına dayanamazdım. Nedense oraya buraya saçılmış giysileri bana onun ölümünü düşündürürdü hep. Toplarken gözlerim dolardı. Uzun uzun dokunur, koklardım hepsini. Onlarla örtünen zayıf bedenini düşünür, ağlardım. Bluzunun üstünde bir işleme görüp ağlardım; bakmış, beğenmiş, almış. Sonra ona yaptığım fenalıklar gelirdi aklıma. Hiçbir şeyi telafi edemeyeceğimi bilir, ağlardım. Yediğim bütün haltlardan haberdardı tabii. Kumar oynadığımdan, serserilik ettiğimden... diğer kadınlardan. Öyle gururlu bir kadın, onca zaman bana niye katlandı biliyor

musunuz? Bir çocuğumuz olmadığı için. Behice bana bir evlat veremediği için hep üzülür, suçluluk duyardı. Bir kez gebe kaldı, onda da çocuğumuz ölü doğdu. Ayyaşlığım, asabiyetim, hayatımızı günbegün mahvedişim bu yüzden sanırdı karım. Alakası yok halbuki. Kötülüğümden yapıyordum hepsini. Fıtratım böyle olduğundan. Bilse ki gayrimeşru bir çocuğum vardır, onu da daha bebekken kendi ellerimle gidip yetiştirme yurduna bırakmışım, seneler sonra aşçı yamağı diye yanıma almışım... bir saniye kalmazdı benimle.

Geçenlerde Behice Hanım'ı rüyamda gördüm; Nail'in lokanta işi için aradığı günün gecesi. Aramızda bir nehir vardı. Ona seslendim, başını kaldırıp baktı. Nereden aklıma geldi bilmem, belki dinlediğim eski bir şarkıdan, şöyle bir soru sordum: 'Nihayetinde yüzler aynaları, toprak pulluğu bağışlar, peki ya sen Behicem, sen beni bağışlayabilir misin?' Bir şey söylemedi. Derken yanı başında bir delikanlı belirdi; böyle yakışıklı, babayiğit bir genç. Ben kimdir bu diye düşünürken, 'Baba,' dedi. 'Annem, kardeşim, hepimiz seni Bremen'de bekliyoruz.' O zaman anladım ki o, ölü doğmuş çocuğumuzdur. Anlayacağınız lokanta işi falan masal. Ben oraya aileme kavuşmaya gidiyorum. Kim bilir? Belki de uzun zaman önce yitirdiğim ruhumu bulmaya."

İşte böyle konuştu Osman Şükrü Sert, daha da sözünün üstüne söz söyleyen olmadı.

Stan, Canıgüz Apartmanı'na vardığında saat öğleni bulmuştu. Yukarıdan otomatiğe basılıp da dış kapı açılana kadar,

üstünde hâlâ merhum Ahmet Ulvi Bey'in ismi yazılı zile aralıklarla birkaç kez basması gerekmişti. Belki üvey annesinin kulakları giderek daha ağır işittiğinden, belki de sadece o sırada uyuyor olduğundan. Stan ikinci kata tırmanınca Ülker Hanım'ı daire kapısında kaygılı bir ifadeyle beklerken buldu. "Vize?" diye sordu kadın titreyen bir sesle.

Stan anlık bir kararsızlığın ardından, "Henüz bir cevap yok," deyip içeri girdi. "Bugün yarın gelir herhalde."

Üvey annesi derin bir soluk alıp ona hafifçe sarıldı. Stan'ın, onun kendisi için ne kadar korkup endişelendiğini anlamasına bu kadarı yetti. Ülker Hanım pek çok yurttaşının aksine duygularını kontrol altında tutmayı bilen, serinkanlı bir kadındı ve şair onun bu yönüne büyük saygı duyuyordu. Ardındaki sebep ne kadar iyicil görünürse görünsün, abartılı duygusal tepkilerle dışavurulan her duyguda biraz sahtelik hissederdi. Pardösüsünü çıkarıp astı, çocukluğunda akşam yemeğinin ardından oturma odasında toplandıkları vakit hep yaptığı gibi, üçlü kanepenin sol köşesine oturdu. Kadının getirdiği bir bardak suyu içerken, büyüdüğü evin tanıdık kokusunu içine çekti. Kendisi odasında kitap okuyor, Stefan yeşil halıfleksin üstünde *Nopper* oyuncaklarıyla plastikten değirmenler, otomobiller, uzaygemileri ve lazer tabancaları yapıyor, Ülker Hanım ev işleriyle uğraşıyor, Ahmet Ulvi Bey koltuğunda bulmaca çözüyor... Hepsi daha dün yaşanmış gibi beliriverdi gözünün önünde. Sessiz, pek sessiz bir evdi tahayyülünde kalan. Bellek söyledikleri gibi en çok koku demek idiyse geçmişi kapuska gibi bir şey olmalıydı. Hafif ekşiliği dışında pek özel bir lezzet taşımayan, karışık, faydalı ve kırk yıl

geçse özlemeyeceğin bir şey. Kim bilir belki de geleneksel Alman yemeği *sauerkraut*'a benzerliğinden dolayı Stan'ın zihninde daha çok yer etmişti bu koku zamanında. Kapuska, fesleğen, madlen çikolata ya da naftalin... fark etmiyordu galiba. İnsanı anlık bir zaman yolculuğuna sürükleyen koku her ne idiyse, çekiciliğinden ya da iticiliğinden bağımsız, her zaman hazin, ağır ve ekseriyetle de rahatsız edici bir hisle birlikte geliyordu.

"Açsan sofra hazırlayayım?" dedi Ülker Hanım. "Kabak dolması yaptım."

"Yedim ben gelmeden önce, sağ ol," dedi Stan, kendini bildi bileli aynı yerde duran, hepsi birbirinden eski yemek masası, koltuk takımı, kitaplık ve çerçeveli aile fotoğraflarına bakarken. Kirişe asılı Osmanlı duvar saati hâlâ tıkır tıkır çalışıyor gibi görünmekle birlikte insanda en az yüz yıl öncesine ait bir günün 12.15'ini gösterdiği duygusunu yaratıyordu. Aniden içini basan bir bunaltıyla, "Yemek masasını şuraya taşıyalım mı?" dedi. "Koltuklarla kitaplığın yerini değiştirip, televizyonu da pencerenin önüne çekersek oda biraz daha ferahlayacak sanki." Üvey annesinin soran bakışlarıyla karşılaşınca açıkladı: "Evin içinde biraz değişiklik iyi olabilir diye düşündüm." Aslında sadece bir diğer yalanla bozulması muhtemel sessizliği fiziksel devinimle geçiştirmek istiyordu. Sonra da hızla oradan çekip gitmek. İçtenlikle sevip saydığı bu kadına birkaç gün sonra öleceğini söylemek istemiyor ama gerçekleri ondan saklamaktan dolayı da suçluluk hissediyordu.

"İşler nasıl gidiyor oğlum?" diye sordu geçip karşısındaki tekli koltuğa oturan kadın onun yorumuna aldırmadan.

"İyi, iyi," dedi Stan. "Benim dairenin üst katını tuttum, ofis haline getirdim. Şu aralar büyük bir davayla uğraşıyorum."

Ülker Hanım duyduklarından pek etkilenmiş gibi değildi. "Adliyedeki o işi geri çevirmeyecektin. Bu devirde devlet memuriyeti gibisi var mı?"

"Devlet memuriyetini geri çevirmedim," diye karşılık verdi Stan mümkün mertebe hırçın görünmemeye gayret ederek. "Hatırlarsan editörlük sınavını birincilikle kazandım ama işe alınmadım."

"Onun sebebini biliyorsun. Lothar ve Christel... annen ile baban tanınan realistlerdi. Seni editör yapmaları zaten uzak bir ihtimaldi; denedin, olmadı ama adliyedeki işi rahatlıkla alabilirdin."

"Mübaşirlikten daha iyisini başarabilirim diye düşündüm."

"O küçümsediğin mübaşirler daha ilk başvurularında en az on yıllık vize alıyor Stan, farkındasın değil mi?"

İşte bin kez tartıştıkları mevzuya dönmüşlerdi yine. Anneler, öz ya da üvey, aynı devlet gibi güvenlik-özgürlük dengesinde tercihlerini hep ilkinden yana kullanmaya kuruluydu. Öte yandan Ülker Hanım haklı bile olsa artık iş işten geçmişti ve söyledikleri, ona aptallığını hatırlatmaktan başka işe yaramıyordu. "Lothar ve Christel demişken..." diye konuşmanın yönünü değiştirdi. "Doğum belgemi size bırakmışlardı, değil mi?"

Ülker Hanım bu soruyu onun işittiklerinden hoşlanmayışına verdiğinden -ki pek de haksız sayılmazdı- umursamazca omuz silkti. "Bırakmışlardır herhalde."

"Bazı işlemler için gerekiyor," diye konunun ciddiyetini vurguladı Stan. "Bulabilir misin acaba?"

"Ne gibi işlemler için?" diye sordu Ülker Hanım kuşkuyla.

"Bir ortaklık anlaşması imzalamak üzereyim," diye yalan attı Stan büyük rahatlıkla. Maalesef kabul etmek zorundaydı; yalan, her sağlıklı ilişkinin temeliydi.

Kadın iç çekerek oturduğu yerden kalktı, ayaklarını sürüye sürüye kapının arkasındaki boşluğa yerleştirilmiş kahverengi şifonyere doğru ilerledi. Birkaç çekmeceyi açıp içindekileri kontrol etti, nihayet bir tanesinde arama tarama çalışmalarına girişti. Bir yandan söylenmeyi de ihmal etmiyordu. "Anladım, ziyaret etmek zor geliyor ama ara sıra arayabilirsin, değil mi? Ya da bir teleks çekebilirsin..." Stan kaderine razı, sessizce fırça seansının bitmesini bekledi. Ne dese haklıydı, son zamanlarda çok ihmal etmişti kadını hakikaten de. Ülker Hanım çekmeceden çıkardığı "İstatistik Kurumu" amblemli kalın bir klasöre yerleştirilmiş dosyaları tararken sürdürdü: "Stefan mesela, her şeye rağmen en az haftada bir kez arıyor, fırsat buldukça da geliyor."

Stan, kadının "kanun kaçağı kardeşinin bile" ondan daha hayırlı olduğunu imleyen serzenişini anlayışla karşılamakla birlikte bunun pek de mümkün olamayacağını düşündü; bilhassa ziyaret kısmının. Laf olsun diye sordu: "Öyle mi? Biz pek görüşemiyoruz kendisiyle; neler yapıyormuş bu aralar?"

"Hah! Buldum," diyerek inceden sararmaya başlamış bir kağıt parçası uzattı Ülker Hanım. "İşin bittikten sonra geri getir mutlaka."

Stan belgeyi alıp hızla "doğum yeri" ibaresini kontrol etti: Karlsruhe Devlet Hastanesi. Bahri Benan'ın iddia ettiği gibi, Unterlengenhardt'ta bir klinik değil. İki taş bir baş kendisini etkilemek için palavra atmış olmalıydı ihtiyar. Aslında tüm merak ettiği buydu ama yine de, "Teşekkür ederim," diyerek kağıdı katladı ve gömleğinin cebine koydu.

"Kardeşin gayet iyi," diye onun önceki sorusunu yanıtladı Ülker Hanım. "Şu lanet olası ülkeden çıkmayı başarırsa daha da iyi olacak."

"Öyle bir planı mı var?"

"Başka ne yapabilir ki?" dedi kadın, yemek masasının üstünden aldığı turuncu kapaklı bir dosyayı oğlunun önündeki sehpaya atarken. "Bu sabah gelip bunu bıraktı sana vermem için."

Stan ağzı açık, bir dosyaya, bir annesine baktı. Önündekinin, Stefan'ın Cengiz Han'ın evinden çaldığı dosya olduğuna yemin edebilirdi. "Bana vermen için mi?"

Başıyla onayladı Ülker Hanım. "'Bunu anlasa anlasa Stan anlar,' dedi. 'Ağabeyim bir dâhidir.'"

VIII.
Karanlığın İçinde Ayhan Işık

Değerli Cengiz Hocam,

İki ay kadar önce dünyayı çevreleyen burgacın giderek genişleyen kozmik bir kafes, bir "kugelblitz" vakası olduğu teorimi biliyorsunuz. Bunun muhtemel sebebine dair fikrimi kanıtladığına inandığım ve size teleksle ilettiğim laboratuvar deneyini yetersiz bulduğunuzu anlıyorum. Ekte dikkatinize sunduğum belge aynı olayın bundan 341 yıl önce, yine benzeri koşullarda cereyan ettiğini gösteriyor. İddiamı yeniden değerlendirmenizi ısrarla rica ediyorum sizden; mevzu artık basit bir akademik çalışmanın sınırlarını aşmış, dünyanın geleceğini tehdit eder bir mesele hale gelmiştir.

(Not: Bengi Örümcek'i başımıza saran kendisi olmasına rağmen Ediz Benan'ın da benimle aynı fikirde olduğunu belirtmeliyim. Sunduğum değerli kaynağı sağlayan da kendisi oldu.)

Saygılarımla,
Erkcan Ay

Stan, 1956 Chevrolet Bel Air taksinin ön koltuğunda oturmuş, dosyanın içinden çıkan hepi topu iki sayfanın anlayabildiği dil ve alfabeyle yazılanını tekrar tekrar okumaktaydı. El yazısına bakarak, Pope'un kitabındaki notları alan kişinin Erkcan Ay olduğuna kesinkes kanaat getirmişti - ki zaten böyle bir önseziye sahipti. Peki elindeki belge bunun dışında ona ne anlatmaktaydı? Erkcan Ay ve Ediz Benan'ın farklı tanımlamalarla da olsa aynı "örümcekten" söz ettikleri konusundaki tahmini de doğruydu besbelli; çıkarsayabildiği kadarıyla Bengi Örümcek sebep, Örümcek Burgacı neticeydi. Ve işte o netice de gökyüzünde tüm dünyayı yutmaya hazır bir ağız gibi giderek genişleyen bir kugelblitz'ti! Almanca "yıldırım topu" anlamına gelen bu sözcüğün havalı bir adlandırmanın ötesinde bir şeylere işaret ettiği açıktı. İddiasına göre Erkcan Ay bu tezini kanıtlamış, bunu da Cengiz Han'la paylaşmıştı. Ayrıca sözkonusu zıkkımın bundan üç yüz küsur yıl önce bir kez daha görüldüğünün belgesi de işte ekteydi: çok eski bir kitaptan koparılmışa benzer, Stan'ın aşinalığı bulunmayan Arap alfabesiyle yazılmış bir sayfa. Neticede objektif bir değerlendirme yapmak gerekirse şimdilik elindeki dosya, halihazırda bilinmezlerle dolu bir denkleme yeni bilinmezler eklemekten başka işe yaramamıştı. Belki zihnin ışığı güneşinkinden daha güçlüydü ancak kendi zihninin, kardeşinin iddia ettiği kadar parlak olduğundan pek emin değildi.

Müşterisinin sıkıntısını fark eden taksicinin yüzünde çelebice bir gülümseme peydahlandı. "N'apacaksın işte kardeş?" dedi. "Herkes aynı vaziyette. Bir arayış, bir bunalım... Bak ne güzel, sen son anda doğru yolu bulmuşsun işte."

"Hım?"

"O okuduğunu diyorum," deyip gökyüzünü işaret etti taksici. "Şu kıyamet çemberiyle ilgili, değil mi?"

Halk arasında böyle deniyordu demek ki: kıyamet çemberi. Stan'ı asıl şaşırtan bu değildi. Taksiyle ulaşım öncelikli tercihlerinden biri sayılmazdı ancak telefonda Şener'den Erkcan Ay'ın ailesinin İstinye'de oturduğunu öğrenince, pek kısıtlı vaktini yollarda harcamamak için bu yönteme başvurmaya karar vermiş ve kaderin şu tatlı cilvesine bakınız ki pek de iyi etmişti. Kendini en çıkışsız hissettiği anda böyle biriyle karşılaşması büyük şanstı; mucize kabilinden bir sürpriz! "Arapça okuyabiliyorsunuz, ha?" diyerek sayfayı ona uzattı. "Bunu tercüme eder misiniz?"

"Diyor ki," diye açıklamasına başladı taksici, kağıda hiç bakmadan. "Ahiret günü geldiğinde her koyun kendi bacağından asılacak. Ağlamak, yalvarmak artık boşuna; inkârcılar cehennemi boylayacak."

"Öyle mi?" diyerek hayal kırıklığı içinde metne baktı Stan. Hakikaten bir bilimadamı tarafından kozmik bir olayın kanıtı diye dinî bazı kehanetler gösterilmiş olabilir miydi? Kuşkuyla çenesini kaşıdı. "Tam olarak metnin neresinde yazıyor bunlar?"

"Kardeş, bırak bunları," dedi taksici. "Ne bileyim neresinde yazıyor? Korkma ama, İslam kolaylık dinidir. Kelimeişehadet getirsen yeter, Allah seni affeder."

"Ach so!" Belli ki gördüğü her Arapça metni Kur'an'dan bir alıntı olarak görüyordu adam. Bu cihetle ortalama Batılıdan pek de farklı değildi yani.

Taksi tersaneyi geçtikten yüz metre kadar ileride sahil yolundan ayrılıp iç kısımlara doğru uzanan toprak yola saptı, beş dakika sonra gecekondudan hallice, iki katlı bir yapının önünde

durdu. "A-ha burası," dedi taksici. Stan ücreti ödeyip otomobilden çıkarken de tavsiyesini yineledi: "Unutma, kelimeişehadet getireceksin. Haydi Allah'a emanet ol."

Dedektif zile basıp kapının açılmasını beklerken, sıvaları dökülen derme çatma binalara, çamurla kaplı sokağın kıyısında köşesinde birikmiş çöp yığınlarına ve bilhassa da dalgın bakışlarla, hayalet robotlar gibi yürüyüp giden insanların kılık kıyafetine, vücut dillerine bakınca şehrin ve nüfusun, Han ailesinin temsil ettiğinden çok farklı bir yönüyle karşı karşıya olduğunu düşündü. Hanzade Han ve Erkcan Ay arasındaki ilişkide, zengin kız ile yoksul delikanlının aşkı temasını bitimsiz bir iştahla tekrarlayıp duran Yeşilçam melodramlarını anımsatan bir yan vardı. Tabii o filmlerde iki genç, karşılarına çıkan tüm engelleri sebat ve dirayetle tek tek aşıp birbirlerine kavuşuyor, gerçek hayatta ise hikaye yoksul delikanlının katliyle son buluyordu. Halk haiku dinliyor, anti-haiku'yu yaşıyordu.

Kapıyı elli yaşlarında bir kadın açtı. Sırtında bol bir entari, uçları soluk sarı, dipleri bembeyaz saçlar, dünyaya karşı nefret ve tiksintiden başka bir duygu yansıtmayan gözler. "Ne istiyorsun?"

Stan kimliğini gösterip hafifçe boğazını temizledi. "Stan LaFleur, özel dedektifim. Erkcan Ay'ın ölümünü araştırıyorum."

"Manyağın teki oğlumu vurup öldürdü," dedi kadın sertçe. "Nesi varmış daha araştıracak?"

"Başınız sağ olsun hanımefendi," dedi Stan nezaketle. "Olayla ilgili kapsamlı soruşturma talep eden bir müşterim için..."

"Biz polisle konuştuk kardeş," diye sözünü kesti kadın. "İstemiyoruz kapsamlı falan bir şey."

"Ben polis değilim," diye açıkladı Stan alelacele. "Sadece birkaç soru..."

Stan'ın izahatlarıyla zerrece ilgilenmeyen kadın tam kapıyı suratına çarpmak üzereyken yanı başında beliren esmer, genç kız araya girdi. "Annecim, dur bir dakika. Sen geç içeri, ben konuşurum onunla." Acılı anne bir kızına, bir kapıda duran gâvura bakıp derin bir iç çektikten sonra gözden kayboldu. "Özel dedektifsin, öyle mi?"

"Abinizin cinayetini aydınlatmaya çalışıyorum," dedi Stan başıyla onaylayarak.

"Kim tuttu seni?"

Stan o noktada soruşturmanın selameti açısından müşterinin gizliliği ilkesinden taviz vermenin daha uygun olacağına karar verdi. "Abinizin nişanlısı, Hanzade Han."

Genç kız düşünceli bir tavırla onu şöyle bir süzdü ve nihayet yüzündeki ifade yumuşadı. "Ayakta kalma, geç içeri." Stan kızın peşinden ince uzun hole adım atıp, iki tahta basamakla inilen basık tavanlı, eski eşyalarla döşenmiş mütevazı oturma odasına geçti. İki koltuktan, ortamı daha rahat incelemesine olanak tanıyan pencere kenarındakine oturdu. "Hoş geldin. İlknur ben," diye kendini tanıttı kız, ona elini uzatarak.

"Stan. Memnun oldum."

"Kahvaltıyı şimdi topladım ama açsan bir şeyler hazırlayayım. Poğaça var, güzel."

Stan kesinlikle aşırı duygusal biri sayılmazdı ancak işte bu yoksul cömertliği karşısında boğazı düğümleniyordu. "Teşekkür ederim, tokum," diye yutkundu. "Annemden geliyorum."

"Çay koyayım?"

"Olur."

İlknur mutfağa giderken Stan ona neden annesinden geldiğini belirtme gereği hissettiğini sorgulamaktan alamadı kendini.

Aradaki buzları kırmak için Doğulu biriyle aile üstünden bağ kurmanın kolay olacağını düşünmüştü belki. Alman da olsam neticede senin gibi bir insanım, beni düşünen bir annem var; üstelik onu ziyareti ihmal etmiyorum. Bana güvenebilirsin, istediğim bilgileri bana verebilirsin. Sıkıntıyla gözlerini ovuşturdu. Belki de o kadar art niyetli değildi, belki özeleştiri yaparken aşırı yorum tuzağına düşüyordu. Her halükârda, belli ki zengin ve güçlü insanların etrafında fazla vakit geçirmek ona iyi gelmiyordu. Aklını toplamaya çalışarak bazısı duvarlara asılı, bazısı sehpaların üstüne yerleştirilmiş aile fotoğraflarına göz gezdirdi. Tarih ötesinden bakar gibi görünen birkaç aile büyüğü, nikâh masasında az önce kapıyı açan kadının gençliği ile haşin bakışlı, posbıyıklı, iriyarı bir adam, mezuniyet töreninde çocuklar... En görünür yere asılmış, en büyüğünde yedek subay üniformasıyla Erkcan Ay. Ailenin en büyük gururu ve acısı.

İlknur küçük bir tepsiye yerleştirdiği iki bardak çay ve bir poğaça tabağıyla döndü. "Ben pişirdim," deyip çayla birlikte poğaça tabağını da Stan'ın yanındaki sehpaya koydu. Kendi çayını alıp karşısındaki sedire kıvrıldı.

Zihninin bu kez de ısrarlı izzetüikramda buyurgan bir yan olup olmadığı hususuna kayıverdiğini fark eden dedektif, ziyaret konusuyla alakasız bu düşünceleri hızla kafasından uzaklaştırıp poğaçadan bir ısırık aldı. "Elinize sağlık. Çok lezzetli."

"Afiyet olsun."

Stan genç kızın tebessümünde kendisine öyle ya da böyle bir şeyler yedirmiş olmaktan kaynaklı küçük bir zafer duygusu algılamamış değildi. Hayat her saniye bir mücadeleydi işte. "Dediğim gibi, abinizin ölümünü araştırıyorum," diye başladı

söze ancak bir süre nasıl devam etmesi gerektiğini kestiremedi. En doğrusu durumu mümkün mertebe açıkça ortaya koymaktı sanki. "Açıkçası henüz dişe dokunur pek bir şey bulamadım. Belki buradaki odasına, çalışma notlarına... teleks kayıtlarına bakarsam iyi olabilir diye düşündüm."

"Abimin yatak odası yukarıda," dedi İlknur. "İstersen çıkar bakarız ama teleks gitti."

"Anlayamadım. Nereye gitti?"

"Gitti işte. Hırsız girdi eve, ne bulduysa alıp götürmüş. Teleks, radyo, annemin bilezikleri, babamın antika çakmağı..."

Bu büyük hayal kırıklığıydı Stan için. İşin doğrusu, oraya gelirken, soruşturmasına aşama kazandıracağına en çok umut bağladığı kaynak Erkcan Ay'ın teleks yazışmalarıydı. "Anlıyorum," diye mırıldandı. "Peki teleks kayıtlarını saklamış olabilir mi acaba?"

"Nereden buldun onu?" diye Stan'ın kucağındaki sarı dosyayı işaret etti İlknur.

"Aa... neden sordunuz?"

"Ediz Abi, abime aynı buna benzer bir dosya getirmişti."

Stan dikiliverdi. "Ediz Benan?"

"Hmm... Hatırlıyorum çünkü o gün epey bir tartıştılar."

"Ne konuda?"

"Çayını soğutma," deyip arkasına yaslandı İlknur.

Onun yanıt verme konusundaki kararsızlığını fark eden Stan aynen kendisine emredildiği gibi çayından bir yudum aldı ve en güven telkin edici tavrını takınmaya gayret ederek, "İlknur Hanım," dedi. "Polis olayı kapatmış durumda. Abinizin ölümünün nedenini öğrenmek istiyorsanız bana yardımcı olmalısınız."

"Ne var onun içinde?"

Stan dosyayı ona uzattı. İlknur abisinin mektubunu okuyup Arapça sayfalara göz attı. "Bengi Örümcek," diye mırıldanıp başını kaldırdı. "Gerisi Arapça... Ne diyor peki?"

"Henüz bilmiyorum. En kısa zamanda çevirteceğim."

Genç kız bir süre sessizce çayını içip bakışlarıyla Stan'ı ölçüp biçti. Nihayet, "Niye tartıştıklarını bilmiyorum," dedi. "Ama Ediz Abi giderken barışmışlardı. Birbirlerine sıkıca sarıldılar... Sonra Ediz Abi, 'Başka çare yok,' dedi. 'Diğerlerine de anlatmalısın.'"

"Diğerleri..." diye tekrarladı Stan. "Kimi kastettiğini biliyor musunuz?"

İlknur'un dudakları hafifçe oynadı, bakışları aniden odanın diğer yanına kaydı. Stan da başını o yöne çevirince, kızın annesinin elinde bir sefertası, heykel gibi dikilmiş, yıldırımlar saçan gözlerle kendilerini izlediğini gördü. "Babanın öğle yemeği," dedi kadın sertçe. "Oyalanma artık."

"Tamam anne," dedi kız tatlılıkla. "Sen bırak onu oraya. Gideceğim birazdan."

Kadın, Stan'a son bir tehditkâr bakış fırlattıktan sonra sefertasını yemek masasına bırakıp odadan çıktı.

"İlknur Hanım," dedi şair yumuşak bir sesle. "Abiniz bir realist miydi?"

"Söyleyecek başka bir şeyim yok," dedi İlknur. "Ediz'le... Ediz Abi'yle konuş."

"Ediz Abi"den her söz edişinde genç kızın yüzüne yayılan pembelik Stan'ın dikkatinden kaçmamıştı. Onun bu zeki, yakışıklı, sempatik genç adama karşı bazı güçlü hisler taşıması

muhtemelken ölüm haberini pattadak vermek acımasızca kaçacaktı. Konuyu daha fazla uzatmamaya karar verdi. Dosyayı geri alıp sırt çantasına yerleştirdi. "Abinizin odasına bakacak vaktimiz var mı?"

İlknur kalkıp antreye yöneldi. "Çabuk ol. Babama öğle yemeğini götürmem lazım."

"Babanız nerede çalışıyor?" diye sordu Stan onun peşinden üst kata çıkarken.

"İstinye Tersanesi'nde kaynakçı." Merdivenlerin hemen karşısındaki kapıyı itip açtı. "Burası." Herhalde genç adam öldüğünden beri kimse girmediğinden iyice havasız kalmış, en fazla on metre karelik odaya eşyalar sıkış tepiş yerleştirilmişti; küçücük çalışma masası, dört katlı portatif kitaplık, yatak. İlknur zorlanarak pencereyi açarken Stan hızla kitaplara, klasörlere göz attı, oraya buraya saçılmış birkaç parça giysinin ceplerini kontrol etti. Onun hayal kırıklığını yüzünden okuyan İlknur, "Görüyorsun," dedi. "Bir şey saklayacak fazla yer yok."

"Teleks şeritleri?"

"Haa," diye kafasını kaşıdı genç kız. "Küçük bir valizi vardı değerli şeylerini koyduğu ama..."

Stan bunu duyar duymaz dizlerinin üstüne çökerek yatağın altını kontrol etti; çift kilitli, kahverengi, deri valizi sapından çekip çıkardı. *"Hier!"*[1] Nicedir peşinde koştuğu define sandığına kavuşmuş bir korsanın heyecanıyla kapağı açtı: Isaac Newton'un İngilizce biyografisi, uçakların tarihi üstüne renkli resimli bir kitap, *Scientific Journal* dergisinin birkaç sayısı, yanı sıra herhalde çocukluğundan kalma oyuncak bilim seti, ahşaptan bir rüzgâr

[1] (Alm.) "İşte!"

değirmeni maketi, salıncaklı metalik sarkaç topları... Hasılı çocuk ruhlu bir fizikçinin çıkınında bulmayı bekleyeceğiniz her türden ıvır zıvır. Son bir umut kapağın iç tarafındaki kılıfın fermuarını açtı ve bunu yapmasıyla da bir tomar teksir kağıdı valizin içine döküldü. Birini alıp üstündeki başlığı okudu: *Öjeni insanlık suçudur!* Üniversiteyi ziyareti sırasında tanıştığı gençlerin, Derviş, Gamze ve Nigar'ın dağıttığı broşürün aynısı. Bunları onlar için Erkcan Ay bastırmış olmalıydı, demek ki onun realistlere yakınlık duyduğu konusundaki tahmini doğruydu. Muhtemelen Ediz Benan da, dedesinin karşı doğrultudaki tüm endoktrinasyonuna rağmen benzeri fikirlere sahipti. İçinden bir ses bu iki parlak gencin faaliyetlerinin sempatizanlığın ötesine geçtiğini söylüyordu; işin doğrusu Res Extensa'yla bazı bağlantıları olması ihtimali, kardeşi Stefan'ın olaya beklenmedik dahlini de açıklamaktaydı.

"Burada bir şeyler daha var!" İlknur ayağıyla üst üste duran iki büyükçe silindirik metal kutuyu yatağın altından zorlukla ittirerek çıkardı. Kutuların üstündeki etiketlerden birinde *Kanun Namına,* diğerinde *Küçük Hanımın Şoförü* yazılıydı.

Stan nihayet Erkcan Ay'ın teleks kayıtlarına ulaşmış olabileceği umuduyla kutulardan birinin kapağını açtı. Ne yazık ki dev makaraların çevresine sarılmış siyah bantların bununla uzaktan yakından alakası yoktu. "Bunlar..."

"Film makarası," dedi İlknur diğer kutuyu açıp. "Ayhan Işık filmleri."

Stan'ın kafası karışmıştı. "Ayhan Işık?"

"Meşhur artist," diye açıkladı İlknur. "Çok sıkı filmlerdir."

"Abiniz düşkün müydü sinemaya?"

"Yok canım," diye güldü İlknur. "Hiç işi olmazdı sanatla filan."

"Garip," dedi Stan çantasından Alexander Pope'un kitabını çıkarıp. "Bunun ona ait olduğunu sanıyordum."

Kitabı görünce gözleri parladı genç kızın. "Hayır, benim bu kitap. Şimdi hatırladım, çok sevdiğim bir şiiri okumuştum ona. Tuhaf ama o da pek etkilenmişti."

"Abelard ve Heloise?"

Parmak uçlarıyla gözlerinde biriken yaşları silerken başıyla onayladı İlknur. "Nerede buldun bu kitabı?"

Stan o ara makaralardan birinin altında katlı durduğunu fark ettiği perforeli kağıt parçasını çekip aldı. Yapım şirketi tarafından İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü'ne, Profesör Doktor Semiramis Yüce adına kesilmiş bir fatura. "Enteresan..."

"Haydi gidelim artık," dedi İlknur valizi ve film kutularını tekrar yatağın altına iterken. "Babam açlıktan ölecek yoksa."

"Elbette," dedi Stan faturayı pantolonunun arka cebine koyarken. "Önce bir tuvalete gidebilir miyim?"

Stan bir dakika sonra pek çok sanatçı ve bilim insanının en parlak fikirlerini bulduğu mekânda mesanesini boşaltırken, gözlerini camı kırılmış küçük havalandırma penceresine dikmiş düşünüyor ancak aklındaki soruya bir türlü yanıt bulamıyordu. Semiramis Yüce ismini hatırlıyordu; Merih Üçüncü, Erkcan Ay'ın onun laboratuvarında çokça vakit geçirdiğini söylemişti. Peki bir fizikçi, hangi gerekçeyle bir psikoloji profesörünü iki Yeşilçam filmine bütçe ayırmaya ikna etmiş olabilirdi? Trendeki meczup Cemşit haklıydı; insan düşünse delirirdi.

"Havalandırma penceresinin camı kırılmış," dedi Stan, genç kızla birlikte evden çıkarken.

"Evet, evet, yaptıracağız onu," dedi İlknur. "Allah'ın cezası oradan girmiş eve."

"Hım?"

"Hırsızı diyorum. Camını kırıp tuvalet penceresinden girmiş içeri." Birlikte on, on beş metre yürüdükten sonra ara bir sokağı işaret etti. "Şuradan sahile inebilirsin. Oradan her yana otobüs geçer."

Stan bunu kızın muhafazakâr bir mahallede yabancı bir erkekle birlikte görülmek istemeyebileceğine bağlayarak anlayışla gülümsedi. Cebinden bir kartvizit çıkarıp ona uzattı. "Aklınıza bir şey gelirse yahut abinizin teleks kayıtları bir yerden çıkarsa beni mutlaka arayın lütfen."

Kartvizitin arka yüzündeki mâniyi fark eden kız ciddiyetle okudu:

Ceket astım asmaya
Çıktım çakal basmaya
Çağır gülüm geleyim
Götürseler asmaya

Kafasını kaldırıp Stan'a baktı. "Sen mi yazdın bunu?" Dedektif başıyla onaylayınca, "Çok güzelmiş," dedi. "İyi şanslar."

Stan ondan ayrılıp birkaç adım atmıştı ki ani bir düşünceyle irkilerek durdu. Arkasına dönüp seslendi: "İlknur Hanım! Hırsız evinize ne zaman girmişti?"

"Bir ay falan önce... yok, biraz daha az. Hafta sonu ailecek Çorlu'ya amcamgilleri ziyarete gittiğimizde. Niye ki?"

"Hafta sonu," diye tekrarladı Stan kendi kendine. "Abinizin ölümünden bir önceki cumartesi olabilir mi?"

"Evet," dedi kız, kafası karışmış bir halde. "Nereden bildin?"

"Amcanıza giderken Erkcan Bey de sizinle birlikte miydi?"

"Evet, dedim ya ailecek gittik diye."

"Teşekkür ederim," diye elini kaldırarak ona veda etti Stan. "Çok teşekkür ederim."

Dedektif yas evini ardında bırakıp bir sonraki hedefine doğru ilerlerken nihayet önündeki devasa yapbozun birkaç parçasını birbirine yerleştirmiş olmaktan kaynaklanan bir heyecan içindeydi. "19 Ocak Cumartesi," diye düşündü. "Cengiz Han'ın, karısına gönderildiğini düşündüğü teleks mesajını aldığı gün!" O mesajın kaydına ulaşmasının artık mümkün olmadığını biliyordu. Şüphesiz ki mesajı Erkcan Ay'ın evindeki teleks makinesinden yazıp gönderen "hırsız" şimdiye bu delili çoktan ortadan kaldırmıştı.

Şair dedektifimiz Stan LaFleur hızla yaklaşan eceline inat, her adımda daha da çapraşıklaşan soruşturmasını ısrarla yürütürken şehrin bir başka köşesinde, Edirnekapı semtindeki terk edilmiş bir sanayi deposunda tarihî bir toplantı gerçekleşmekteydi. Meraklı gözlerden korunmak için pencereleri koyu renkli mukavvalarla örtülmüş, floresan lambalarıyla aydınlatılan mekân derme çatma mobilyalarla döşenmişti. Çıkma sandalyeler, orasından burasından yayları fırlamış koltuklar, katlanabilir birkaç yatak, dosya dolapları, kitap rafları, kasalar, büyükçe bir ayaklı yazı tahtası; mutfak olarak düzenlenmiş köşede, üstünde

dumanı tüten çaydanlıkla ikili ocak, duvara asılmış kap kacak, teldolap, raflardan birinde Kuğulu Park'tan çalınan Êtienne Bacrot büstü. Bunlara ilaveten büyük bir lambalı radyo, iki telefon, bir telsiz, ön ve arka kapının üstünde kırmızı alarm zilleri. Hasılı, sevgiyle kurulmuş, orta halli bir yasadışı örgüt yuvası. Stefan Mittler, Vassilis Danellis, Olga Grischuk ve Cemşit Şimşir; Res Extensa'nın dört ayrı milletten gelen dört lideri son gelişmeler ışığında bir sonraki adımlarını kararlaştırmak üzere işte bu alanın tam ortasına yerleştirilmiş masif ahşap masanın etrafında toplanmıştı.

"Peki şimdi ne halt edeceğiz?" Soruyu soran, otuz beş yaşlarında, küt kesilmiş sarı saçlı, mavi gözlü Rus kadın, Olga Grischuk'tu.

Ondan bir beş yaş fazlası var gibi duran yakışıklı, esmer Yunan Vassilis son zamanlarda hafifçe şişmeye başlayan göbeğini ovuşturdu. "Ediz Benan'ın öldüğünden kesinlikle eminsin, değil mi?"

"Gözlerimle gördüm, onu öldüren içkiyi ellerimle verdim diyorum, anlamıyor musun?" diye parladı Olga. "Bir de en büyük şüpheli durumuna düştüm. Eminim emniyet teşkilatı çoktan peşime düşmüştür."

"Korkma," dedi Vassilis. "Kimse hizmetçilere fazla dikkat etmez böyle ortamlarda."

"Sen öyle san," dedi Olga sıkıntıyla. Bakışlarını Stefan'a çevirdi. "Hepsi senin yüzünden! Partiye sızmam senin fikrindi. Hem de ne için? Alık alık ortada dolanan kardeşini gözlem altında tutayım diye! Bu kadar kritik bir zamanda böyle büyük risk almak baştan hataydı!"

"Partiye sız dedim; oraya cinsel fantezi kostümüyle git demedim," diye karşılık verdi Stefan soğuk bir sesle. "Sence Ediz Benan'ı kim zehirlemiş olabilir?"

"Kadehi barmenden aldım," diye omuz silkti Olga.

"İçkiyi o mu hazırladı peki?"

"Bilmiyorum. Ben geldiğimde kadeh barın üstünde duruyordu zaten. Barmen, Ediz Benan'a götürmemi istedi."

Stefan derin bir nefes alıp düşündü. "Peki ya Stan?"

"Ediz Benan'la konuşuyordu... daha doğrusu, ona bir şeyler soruyordu. Örümcek Burgacı'ndan söz ettiğini işittim."

Stefan'ın yüzüne hafif bir gülümseme yayıldı. "Başka?"

"Bir ara yukarı, Bahri Benan'ın yanına çıktı. On, on beş dakika sonra birlikte indiler."

"Enteresan," diyerek çenesini kaşıdı Stefan.

Cemşit sandalyesini gıcırdatarak ayağa kalktı. "Çay koyacağım."

"Belki de şimdilik operasyondan vazgeçmek daha iyi olacak," diye fikir yürüttü Vassilis. "Erkcan ile Ediz Benan'ın öldürülmesi ve şimdi de Amerika'daki olay... Indianapolis'teki istasyon çöktükten sonra Bengi Örümcek'i nasıl devreye sokacağız ki zaten?"

"Saçma," dedi Stefan. "Ediz Benan'ın yazdığı ayrıntılı yönerge elimizde. Şu anda bütün gizli servisler olanca kaynaklarıyla peşimizdeyken en hızlı şekilde harekete geçmeliyiz. Bizi enseledikleri an Bengi Örümcek hayal olur."

"Hangi yönerge?" diye çıkıştı Olga. "Hepimizden sakladığın mı?"

"Kimseden bir şey saklamıyorum," diye karşılık verdi Stefan sertçe. "Emniyetli bir yerde tutuyorum."

"Belki de Bengi Örümcek'i yok etmek daha iyidir," diye araya girdi Vassilis. "Ediz Benan da, Erkcan Ay da bunu istiyordu."

"Zırva bir teoriyle," dedi Stefan. "Her ikisi de, değerli arkadaşlarımızdı ancak bu çapta bir devrimin sorumluluğunu alacak olgunluğa sahip değildiler. Yapacağımız işin büyüklüğünü fark edince paniğe kapıldılar... çocukça bir korkuya. Erkcan'ın kanıt diye getirdiği belgeyi gördünüz: meşhur bir palavracının sabuklamaları."

Vassilis ağzını büktü. "Yine de o sabuklamaları Stan'a gönderdin."

"Ona oyalanacağı bir şeyler vermem gerekiyordu. Abimin burnu iyi koku alır ama kafası da çabuk dağılır."

Cemşit elindeki çay tepsisini masaya bırakırken o ana kadar sadece manasız cızırtılar işitilen telsizden bir ses yükseldi: "Beta 06, Alfa 34... Beta 06, Alfa 34... Burası Beta 06... Alfa 34, orada mısın, tamam?"

Stefan hızla kalkıp telsizin başına geçti. "Beta 06, Alfa 34 dinlemede, tamam."

"Ben Mavi Turna, tamam."

"Kim?" Karşı taraftan bir ses gelmeyince tekrar mandala bastı. "Burası Alfa 34, kendini tanıt, tamam."

"Tamam demeni bekliyordum, abi. Ben Mavi Turna, tamam." Stefan diğerlerine dönüp bu ismin kendisine hiçbir şey ifade etmediğini belirten bir işaret yaptı. Nihayet karşı taraftaki alçak bir sesle tekrar devreye girdi. "Abi, Derviş ben. Demiştin ya, saat bir gibi temas kuracağım, telsizin başında ol diye. Saat bir buçuk, benim de ikide imtihanım var, o yüzden şey ettim, tamam."

"Haa, evet. Kusura bakma," dedi Stefan. Bir an düşündü. "Mavi Turna ne lan?.. tamam."

"Kod adım, abi. Telsiz dünyasında herkesin bir kod adı oluyor ya, tamam."

Vassilis midesinden kopup gelen bir kahkaha patlatınca Stefan eliyle ona önce sessiz olmasını işaret etti sonra masadaki yeşil kaplı bloknotu gösterdi. "Anladım Mavi Turna," dedi mandala tekrar basıp. "Bekle bir dakika..."

Olga, Cemşit'in getirdiği çaydan bir yudum alıp yüzünü ekşitti. "Biz bu salaklarla devrim yapacağız, öyle mi? *Blyat!*[1]"

Stefan, Vassilis'in getirdiği bloknotun sayfalarını karıştırıp aradığı notu buldu. "Mavi Turna, orada mısın?.. tamam."

"Buradayım, abi. Yalnız oradaki hanımefendinin söylediğini duydum, o lafı aynen kendisine iade ediyorum, tamam."

"Boş ver sen şimdi onu," dedi Stefan. "Söylediklerimi not et, tamam."

"Ben gidiyorum," deyip ayağa kalktı Olga. "Saklanacak güvenli bir yer ayarlamam lazım."

"Bekle, ben de dershaneye döneceğim," diyerek onun peşine takıldı, "sivil hayatta" bir dil kursunda Yunanca öğretmenliği yapan Vassilis. Olga'yla birlikte deponun arka kapısına doğru ilerlerken dönüp diğerlerine el etti. "Haber bekliyorum."

"Yazıyorum abi, tamam," dedi Mavi Turna telsizin diğer ucundan.

"Nakil aracı üniversite binasına cuma günü, öğleden sonra üç sularında giriş yapacak. Kırmızı renkli bir Dodge kamyonet, üstünde 'Rüzgâr Nakliyat' yazıyor. Anlaşıldı mı?.. tamam."

---

[1] Rusça bir küfür.

"Anlaşıldı abicim. Plakası nedir?.. tamam."

"Plakayı ne yapacaksın oğlum? O gün, o saatte, üstünde 'Rüzgâr Nakliyat' yazan kaç tane kırmızı Dodge gelebilir oraya?" Stefan telsizin mandalını gevşetti, bir küfür savurup tekrar sıktı. "Tamam."

"Orası öyle tabii. Ben sağlam olsun diye sormuştum, tamam."

"Derviş, her şey size bağlı. Sakın bu işi elinize yüzünüze bulaştırmayın. Anlıyorsun beni, değil mi?.. tamam?"

"Merak etme abi. Olayın öneminin farkındayız, gayet dikkatliyiz, hazırlıklıyız. Operasyon gerçekleştikten sonra en geç yirmi dakika içinde orada olacağız, tamam."

"Sana güveniyorum, tamam."

"Sağlıcakla abi, tamam."

Stefan kalkıp ahşap masanın başındaki yerine döndü. "Endişeye gerek yok," dedi, iskemlesinde geriye doğru yaylanarak bir sigara tüttüren Cemşit'e. "Biraz tecrübesizler ama hepsi güvenilir çocuklar."

"Benim bir endişem yok," dedi Cemşit sigarasının dumanını üfleyerekten. "Abdestinden şüphesi olmayanın, namazından da olmazmış. Peki ya sen?"

"Ne demek şimdi bu yani?"

"Palavra dediğin o belgeyi ele geçirmek için az uğraşmadın ya, onu diyorum. Demek düşünmüşsün Erkcan haklı olabilir diye."

"Evet, içinde yazanları okuyana kadar."

Cemşit bir süre sessiz düşündü, dudaklarını ıslattı, ağzını şapırdattı. "Şairle ben de tanıştım dün," dedi sonunda. "Tesadüfen aynı trene binmişiz."

Stefan'ın bir kaşı kalktı. "Tesadüfen?"

"Allah'ın işi işte... Sıkı adam senin abin."

"Öyledir."

"Erkcan sadece o birkaç sayfaya dayanarak Örümcek yok edilmeli demiyordu, değil mi? Yaptığı bir deneyden söz ettiydi ya ikimize. Hani diğerlerine anlatmadığın... şu psikolojik şeyle ilgili olan."

"Bırak Allah'ını seversen," diye parladı Stefan. "Sanki diğerinden daha mantıklıydı o deney. Deli saçması!"

"Celallenme hemen yahu," dedi Cemşit. "Bir sual sordum sadece. Hadi iç çayını, az gevşe."

"Şunu aklına sok dostum, ben kendimden gayet eminim."

"Ne güzel. Bakalım şair ne diyecek bu konuda."

"Stan bölük pörçük bir şeyler biliyor, gerçekten ne olup bittiğini anlaması mümkün değil."

"Ben bazı şeyler çıtlatmış olabilirim. Arif olan anlar nevinden."

Stefan'ın yüz hatları kırıştı. "Sebep?"

"Bak, bana göre hava hoş; şu şerefsizlerin tekerine çomağı soktuktan sonra varsın dünya yıkılsın, umurumda olmaz. Yalnız yine de kafamı kurcalayan bir şey var..."

"Neymiş o?" diye dikildi Stefan.

Cemşit orta ve başparmağının arasına sıkıştırdığı sigaradan son ve derin bir nefes çekip izmariti masaya bastı. "Ayhan Işık."

IX.
Duaların Seni Hatırlar

Albino laboratuvar sıçanı, pleksiglastan yapılma dikdörtgen prizma biçimindeki Skinner kutusunda iki ayağı üstüne dikilip burnunu üst levhadaki deliklerden birine soktu, kendi çevresinde döndü, kuyruğunu oyunbaz biçimde salladı; ardından kutunun bir ucundaki metalik pedala basarak çikolatalı süt dolu haznenin açılmasını sağlayan ödül düzeneğini harekete geçirdi. Pembe dilini heyecanla süte daldırıp çıkaran hayvanı izleyen Profesör Semiramis Yüce sevecenlikle mırıldandı: "Seni aptal! Seni koca, şişko aptal!"

"Özür dilerim," dedi o sırada kapıyı hafifçe tıklatıp içeri girmiş bulunan Stan. "Rahatsız etmek istememiştim..."

Semiramis Yüce dönüp mahcup bir suratla karşısında dikilen Stan'a bakarak, "Ay yok canım, sizi kastetmedim," dedi. Boynuna bir zincirle bağlı yakın gözlüklerini çıkarıp uzak gözlüklerini taktı. "Siz... şu Bahri Hoca'nın veda partisindeki kovboy değil misiniz?"

"Ta kendisi. Siz de oradaydınız demek? Tuhaf, hatırlamadım sizi..."

"Normal," dedi kadın. "Mekân hayli loştu; ben de Madam Curie kostümü giymiş bir kenarda oturuyordum tek başıma; siyah elbise, siyah şapka, siyah ceket."

Dikkat çekmekten pek hoşlanmadığı her halinden belli bu kadına karşı hemen bir sempati uyanmıştı Stan'ın içinde. Ona yaklaşıp gülümseyerek elini uzattı. "Stan LaFleur, özel dedektif."

"Özel dedektif mi? Ah, pek heyecanlı," diye karşılık verdi kadın onun elini sıkarken, ciddi mi dalga mı geçiyor anlaşılmaz bir ifadeyle. "Bahri Bey'in torununun başına gelenlerle ilgili herhalde, yanılıyor muyum?"

"Aslında ben Erkcan Ay'ın ölümünü araştırıyorum," diye açıkladı Stan, iki olay arasında bir bağlantı olabileceği ihtimalini dile getirmeden.

"Erkcan Ay mı? Fizikçi olan? Ne varmış ki onun ölümünde araştıracak?"

Kadının sesinde sadece şaşkınlık değil hafiften bir tedirginlik tınısı da bulunduğu dedektifin dikkatinden kaçmamıştı. "Muhtemelen hiçbir şey," dedi onu biraz rahatlatmak için. "Müşterim her şeyin dikkate alındığından emin olmak istiyor."

"Müşteriniz," diye mırıldandı kadın. "Peki, ben nasıl yardımcı olabilirim size?"

Stan bakışlarıyla hızlıca odayı taradı. Duvarlara bitişik tezgâhların üstüne yerleştirilmiş irili ufaklı kafeslerde dönüp duran sıçanlar, ayaklı ışıklandırma düzenekleri, ilaç kutuları, enjektörler, üstünde düğmeler bulunan ne idiği belirsiz portatif aletler ve bir köşede küçük bir EEG cihazı. "Anladığım kadarıyla Erkcan Bey burada sizinle birlikte bir deney yürütüyormuş ve..."

"Hayır hayır," diye onun sözünü kesti kadın. "Laboratuvarı kullanıyordu ama benimle birlikte çalışmıyordu."

"Ne konuda çalışıyordu, biliyor musunuz?"

"Sosyal psikoloji denebilir herhalde," dedi Semiramis Yüce, konuyu pek umursamadığını belirtir şekilde omuz silkerek. "Ben deneyselciyim."

"Sosyal psikoloji," diye tekrar etti Stan kadının konuyu biraz daha açmasını umarak.

"Kitabi tanımı, toplumun insan, insanın toplum üstündeki etkisini ölçmek gibi bir şeyler. Bana sorarsanız bütün yaptıkları, türümüzün ne kadar güvenilmez olduğunu göstermekten ibaret." Kıkırdayarak ekledi: "Eski kocamın nasıl bir şerefsiz olduğunu anlamak için bilime ihtiyacım yok, değil mi?"

Stan bu güzel yoruma bir gülümsemeyle karşılık verdi. "Erkcan Bey gökyüzündeki yarıkla ilgili araştırma yapan ekipteydi. Sizce burada yürüttüğü çalışmanın bununla bir alakası olabilir mi?"

"Ah, evet... O araştırma," dedi Semiramis Yüce, inceden alaycı. Dudakları bir iki kıpırdandı ama ağzından başka bir şey dökülmedi.

Kadının bazı çekinceleri olduğu belliydi. Stan onu daha fazlasını anlatmaya teşvik ve tahrik etmek için üstüne gitmek yerine bir adım geri çekilmenin, diğer bir deyişle aynı Orta Asya'dan gelip Avrupa'nın yarısını fetheden Türk orduları gibi bir tür hilal taktiği uygulamanın daha münasip olacağına karar verdi. İlgisini Skinner kutusunda dönüp duran, arada da pedala basıp çikolatalı sütünü içen sıçana çevirdi. "Müthiş! Nasıl öğretiyorsunuz bunu hayvanlara?"

"Çok basit," dedi Semiramis Yüce, ödül kutusuna kabloyla bağlı, üstünde biri kırmızı, biri yeşil iki düğme bulunan sigara paketi büyüklüğünde bir cihazı eline alarak. "Ödül mekanizmasını bu aletle dışarıdan da harekete geçirip durdurabilirsiniz. Sıçanı önce düzeneğe yakın bir yerlerde dolanırken, ardından bir tarafı pedala çarptığında, en sonunda da pedala herhangi bir yeriyle değil, ön ayağıyla dokunduğunda ödüllendirirsiniz. Böyle böyle, tertibatın nasıl çalıştığını öğrenir."

"İlginç," dedi Stan laf olsun diye.

"Pek değil aslında," diye karşılık verdi psikoloji profesörü. "İlginç olan öncesinde yaptıkları. Ayakları üstüne dikiliyor, dans ediyor, kuyruğunu sallıyor... türlü türlü zıpırlık. Aslında doğrudan pedala bassa ödülü alabilir."

"Sahi, niye öyle yapıyor?"

"Çünkü batıl inançları var," dedi Semiramis Yüce. "Hayvanlar kutunun içinde rastgele gezinirken bazen araştırmacının beklediği davranışı göstermeden önce alakasız bir şey yapar. Mesela soluklanmak için burnunu şu hava deliğine sokar, köşeyi bucağı koklar, bir tarafını kaşır... bunun gibi şeyler. Sonrasında ödül geldiğinde bunu o davranışıyla ilişkilendirir, pedala basmadan önce bu ritüeli tekrarlaması gerektiğine kanaat getirir."

"Demek hayvanların da batıl inancı oluyor ha?" dedi Stan bu kez samimi bir ilgiyle. "Bu küçük dostumuzun başına gelen de bu muydu?"

"İşin doğrusu, onu ben özellikle öyle koşulladım."

"Sebep?"

Semiramis Yüce gözlerinde muzip, belki biraz da kötücül denebilecek bir pırıltıyla başparmağının tırnağını dişledi. "Aynı mekanizmaya sahip daha büyük bir kafese bunun gibi yirmi batıl inançlı sıçanı, doğrudan gidip pedala basan rasyonel bir sıçanla bir araya koyduğumda ne olacağını görmek için."

"Rasyonel sıçan..." diye mırıldandı Stan. "Tahmininiz nedir?"

"Tahmin yürütmeme gerek yok, deneyi zaten yaptım."

"Netice?"

"Netice..." dedi Semiramis Yüce. "Rasyonel sıçan için pek hayırlı olmuyor. Diğerleri onu gördükten sonra gidip doğrudan pedala basmak yerine kendileri gibi davranmadığı için taciz etmeye başlıyor, derken bunlar şiddetleniyor ve nihayet zavallıcığı paramparça ediyorlar."

"Semiramis Hanım," dedi şair, kadına en güven telkin edici tavrıyla. "Ben rasyonel bir sıçanım." Kadının gülümsemesinden aldığı cesaretle ekledi: "İçimden bir ses sizin de öyle olduğunuzu söylüyor. Birbirimizden çekinmemize lüzum yok."

Semiramis Yüce elindeki cihazı tezgâhın üstüne bıraktı, dönüp Stan'ın gözlerinin içine baktı. "Tam olarak ne bilmek istiyorsunuz, Bay Stan?"

"Erkcan Ay'ın gökyüzündeki oluşumu bir kugelblitz vakası diye tanımladığını öğrendim ama maalesef kurula sunulan raporu okuyamadığım için bunun ne anlama geldiğini bilemiyorum. Burada yaptığı deneyi bilirsem belki ne kastettiğini de anlayabilirim."

"Kugelblitz nedir bilmiyorum ama o raporu okumanız zaten mümkün değil," dedi kadın ciddiyetle. "Öyle bir çalışma hiç yapılmadı."

"Nasıl?"

"Konuyla ilgili bir araştırma ne herhangi bir kurum tarafından istendi ne de yapıldı. Ben diyeyim halkın içini rahatlatmak, siz deyin gözünü boyamak için uydurulmuş bir yalandan ibaret hepsi. Şıklar, sonuçlar zaten baştan belliydi."

Stan siyasi otoritenin dürüstlüğüne ya da şefkatine pek inanan biri olmasa da bu kadarını beklemiyordu. "Siz bunu nereden biliyorsunuz?"

"Erkcan Bey'in söylediklerinden. Bu korkunç plana karşı çıkan, hakikaten konu üstünde çalışan tek kişi o idi. Zavallım kendini bilime, insanlara karşı sorumlu hissediyordu," dedi Semiramis Yüce acı bir ifadeyle. "Gençlik işte."

"Peki kuruldaki diğerleri? Cengiz Han, Feridun Bey..."

Semiramis Yüce ellerini beyaz laboratuvar önlüğünün ceplerine sokup, bakışlarını pencereden dışarıya çevirdi. "Akademisyenlerin ekseriyeti korkak insanlardır Bay Stan. Kendilerinde gerçek dünyayla başa çıkacak gücü bulamadığı için üniversitede dört duvar arasına sığınır, sessiz sedasız yaşayıp giderler. Ha, hepsi bütün bütüne faydasız işlerle mi uğraşır? Tabii ki hayır. Bazen hakikaten önemli keşiflerde bulundukları olur ama o bilginin sahibi kamu değil iktidarın gerçek sahipleridir; devletler, istihbarat şubeleri, özel şirketler... artık finansörleri her kimse."

"Yani aslında kimsenin yarığın neden kaynaklandığı konusunda bir fikri yok, öyle mi?"

"Eminim dünyanın bir yerlerinde bu konuda cidden çalışan uzmanlar vardır ama bizimkilerden istenen bu değildi."

Yan gözle dedektife baktı Semiramis Yüce. "Hayal kırıklığına mı uğradınız?"

Bilakis, Erkcan Ay'ın ölümünün ardında bir komplo bulunduğu şüphesini iyiden iyiye güçlendiren bu bilgi Stan'da rahatlama duygusu yaratmıştı; dünyayı sarmalayan acayip fenomen üstüne hakikaten kafa yoran birilerinin olduğunu öğrenmek de cabası. Kafasında bütün denklemi yeniden kurmaya çalışırken aklına takılan noktayı netleştirme itkisiyle soruverdi: "Cengiz Han'ı ne kadar tanırdınız Semiramis Hanım?"

"Biraz," dedi kadın, omuzlarını kaldırarak. "Aslında ben eşiyle daha yakındım."

"Feri Hanım'la mı?"

"Oo, tanıştınız demek? Tebrik ederim," dedi Semiramis Yüce imalı bir tavırla. "Evet, ta liseden arkadaşımdır Feri. Bilirsiniz, ilk gençlik yıllarında dost olanlar hayat boyu dost kalırlar; sonrasında ne kadar farklı yollarda ilerleseler de."

Stan merhum profesörün dul eşiyle tanışık olmanın niçin kendisi için bir kutlama, Semiramis Yüce için bir mazeret gerektirdiği konusunu pas geçmeyi tercih etti. "Bakın biraz hassas bir mevzu olabileceğini biliyorum ama sormam gerekiyor... Cengiz Bey kıskanç biri miydi?"

"Bay Stan," dedi Semiramis Yüce. "Cengiz Hoca bütün erkeklerin zaaflarını taşıyan ve biraz da çabuk parlayan biriydi ama aptal değildi. Aralarındaki yaş farkı, ilgi alanları, Feri'nin... canlı kişiliği. Bunların yaratacağı sıkıntıların farkında olmamasına imkân yok. Bu kadar yıl evli kaldıkları düşünülürse bence her ikisi de birbirlerini olduğu gibi kabullenmeyi öğrenmişlerdi. Bana sorarsanız, ki soruyorsunuz, Cengiz Bey en başından beri

eşinden ziyade kızına, Hanzade'ye duyduğu derin sevgi nedeniyle sürdürüyordu bu ilişkiyi."

Bu açıklama üzerine Stan, Tolga Han'ın "kıskançlık cinayeti" teorisinin özü itibarıyla yanlış olsa da bütün bütüne değersiz olmayabileceğini düşündü. Cengiz Han o teleks mesajını aldığında, damat adayını karısıyla düşüp kalktığı için değil, kızının hayatını mahvedeceğine inandığı için katletmiş olabilirdi pekâlâ. Böylesi, hayata veda etmek üzere olan bir akademisyenin son nefesinde bazı devlet sırlarının ortaya çıkmasını engellemeye çalışmasından daha akla yakındı. O, yalanları korumaya çalışan, sahte aşk mesajını eve gönderen kişiydi; ve o her kimse, herkes hakkında çok şey biliyordu.

Semiramis Yüce, Stan'ı oraya getiren asıl konuya döndü. "Erkcan Ay'ın burada ne deneyi yaptığını bilmiyorum. Çalışmasında denek olarak öğrenci grupları kullanıyordu. Gidip onlarla konuşun diyeceğim ama psikoloji çalışmalarındaki denekler, neyin araştırıldığı konusunda şu sıçandan daha fazla fikir sahibi değildir." O arada kutudaki sıçanın pedala basmakta olduğunu fark edip, az önce tezgâhın üstüne bıraktığı cihazın kırmızı düğmesine bastı ve böylece ödül mekanizmasının harekete geçmesini engelledi. Hayvancağız şaşkınlık içinde alete birkaç kez daha yüklendiyse de bir netice alamayacağını anlayıp yeni baştan batıl inanç ritüelini sergilemeye girişti. Semiramis Yüce, "Deneyin 'sönümleme' dediğimiz aşaması," diye açıkladı, şaire dönüp. "Sadistliğimden yapmıyorum yani."

Stan bu konuyu sorgulamak niyetinde değildi. Arka cebinden film makara kutusunun içinde bulduğu faturayı çıkarıp ona

gösterdi. "Bunu Erkcan Bey'in evinde buldum," dedi. "İki film makarasıyla birlikte."

"Benim imzam, evet," diye onayladı kadın, parmağıyla ilgili yeri işaret ederek. "Erkcan Bey'in çalışması için gerekli malzeme! Fizik Bölümü proje bütçesini onaylamayınca, o da benden rica etti."

"Siz niye onayladınız peki?"

"Analitik düşünmeniz çok güzel," diye onu takdir etti Semiramis Yüce. "Ne yazık ki, mevzubahis bürokrasi olduğunda bu yaklaşımı bir yana bırakmanız gerekiyor."

Bir önceki gün Göçişleri İdaresi'nde yaşadıklarını düşününce ona hak vermekten kendini alamıyordu Stan. Yine de biraz daha alt perdeden olsa bile alışkanlıkla ısrarını sürdürdü. "Ne konuda çalıştığını bile bilmiyorum diyordunuz çünkü..."

"Pozitif bilimler halk arasında değilse de akademik camiada hâlâ itibarını koruyor Bay Stan. Açık konuşmak gerekirse, psikoloji gibi bilimselliği hâlâ tartışmalı alanlarda fizik, kimya, biyoloji bölümleriyle ortak çalışmalar yapmak biraz daha ciddiye alınmamızı sağlıyor, makalelerimizin saygın dergilerde yayımlanma ihtimalini artırıyor. Ben de o yüzden Erkcan Bey'le çalışmaya sıcak baktım ama sonra bana tuhaf tuhaf sorular sormaya başlayınca bundan da pek bir şey çıkmayacağını anladım. Hepsi bu."

"Ne gibi sorular?"

Semiramis Yüce kırmızı düğmeye basıp bağnaz sıçanın ödüle erişimini bir kez daha insafsızca engelledikten sonra yanıtladı. "Psikosfer konusunda bilgi edinmeye çalışıyordu."

Stan bu soruşturma süresince birbiri ardına ortaya çıkan tuhaf kavramlara karşı artık bağışıklık kazanmış durumdaydı. "Psikosfer nedir Semiramis Hanım?"

"Kolektif bilinci yansıtan duygusal, düşünsel bir alan gibi düşünebilirsiniz; psişik bir katman. Bana sorarsanız, ki soruyorsunuz, sözdebilim ürünüdür derim."

"Sizin yaptığınız deneydeki batıl inançlı sıçanlar da kolektif psikolojiyle hareket etmiyor mu?"

"Çok farklı, Bay Stan. Grup psikolojisi onu yaratan biyolojik canlılara bağıl olarak gelişir, oysa iddiaya göre psikosfer bir kez ortaya çıktıktan sonra bağımsız bir varlık haline dönüşüyor, hatta fiziksel gerçekliği etkileme gücü kazanıyor."

"Yani grubu oluşturan bireyleri?"

"Fiziksel gerçekliği," diye tekrar etti Semiramis Yüce. "Havanın kokusunu, suyun tadını, taşların dokusunu değiştirebilen bir şey; onu yaratan zihinden kopmuş, kendi kurallarıyla hareket eden evrensel bir kuvvet. Işık gibi, kütlesi yok ama enerjisi var."

O anda şairin yüreğinde küçük bir havai fişek patladı. Bir anda ve nihayet Erkcan Ay'ın aklından geçenlere parmağının ucuyla dokunabildiğini hissetti. Hem Pope'un şiiri hem de altındaki not ona şimdi çok daha fazla anlam ifade ediyordu. Güneşe karşı zihnin ışığı, yerçekimine karşı gök bükümü, inançlılara karşı duaları... *Aklın isyankâr çocuğu*, diye düşündü tüyleri ürpererek. Üstüne çöküveren ezici duygudan sıyrılmaya çalışarak sordu. "Erkcan Bey'in burada kanıtlamaya çalıştığı şey bu muydu? Psikosferin varlığı?"

"Hiçbir fikrim yok Bay Stan," dedi Semiramis Yüce. "Dediğim gibi, yarıkla ilgili rapor hiç yazılmadı ama Erkcan Bey yaptığı deneyin notlarını tutmuş olmalı. Onları bulursanız belki sorunuza yanıt alabilirsiniz."

Onun bu sözleri üstüne Stan oradaki vaktinin dolduğunu anladı. Sıçanların tanrıçasına teşekkür edip laboratuvardan çıktığında ruhu tuhaf bir enerjiyle canlanıvermişti. Erkcan Ay'ın mektubundan yaptığı deneyin sonuçlarını Cengiz Han ve Feridun Denkel'e teleksle gönderdiği açıkça belirtiliyordu; bu iki kişiden biri öldüğüne göre kiminle görüşmesi gerektiği açıktı. Hızlı adımlarla Fizik Bölümü'ne yöneldi.

Feridun Denkel'in yakasına yapışmak üzere rüzgâr gibi koridordan geçerken, "Hoop!" diye bir ses işitti. "Nereye gidiyorsun öyle?"

Sesin sahibini tanıyordu. Durup arkasına döndü, sekreter kapısının önünde dikilmiş kaygılı gözlerle bakan kıza gülümsedi. "Nasılsın Mediha?"

"Nasıl olayım?" diye çıkıştı Mediha ağlamaklı bir sesle. "İnsanlar sinekler gibi ölmekte, üstelik cehennemin kapısı her gün genişlemekte, fişlenmişim, adım, eşkâlim bilinmekte... çember daralmakta Bay Stan!"

Stan motor gibi saydıran genç kızın yanına gidip usulca omzuna dokundu. "Mediha, anlıyorum korkuyorsun ve korkarım ki doğru anlıyorsun. Derhal bir şeyler yapmak gerekiyor. Ben de bunun için çalışıyorum ve şu an acil olarak Feridun Bey'i görmem lazım, tamam mı?"

Durumun vahametini hızla idrak eden genç kız telaşla, "Feridun Bey çıktı yalnız," dedi.

"Çıktı mı? Ne zaman?"

"Beş dakika önce. Acele edersen otoparkta yakalayabilirsin. Sarı bir Mercedes'i var."

Bir solukta merdivenleri inen Stan park etmiş araçlar arasında sağına soluna bakınırken sarı Mercedes'in otoparkı terk etmekte olduğunu fark etti. Profesörün adını seslenerek ona doğru koştu ancak araç üniversite sınırlarından çıkıp trafiğe daldı. Neyse ki okuduğu hafiye romanlarından, izlediği filmlerden iyi bir dedektifin böyle durumlarda nasıl davranması gerektiğini biliyordu. Düşünmeden kendini yola, Nuh Nebi'den kalma gibi görünen bir taksinin önüne attı. Zorlukla fren yapan aracın arka koltuğuna geçip emretti: "Öndeki aracı takip et!" Taksicinin o roman ve filmlerdekinin aksine, derhal harekete geçmek yerine kuşkulu bakışlarla kendisini süzdüğünü fark edince, "Şu Mercedes'i... sarı olan," diye ekledi.

Bu açıklama taksicinin kafasındaki sorulara ne kadar yanıt oluşturdu bilinmez ancak işe yaradı ve emektar, siyah DeSoto, son model sarı Mercedes'in arkasına takıldı. Cüzdanını kontrol eden Stan sadece yirmi lirası kaldığını fark edince sıkıntıyla keşke Hanzade Han'dan bir miktar avans isteseydim diye düşündü. O noktada artık maalesef Feridun Bey'in evinin çok uzak bir mesafede olmamasını ummaktan başka çaresi kalmamıştı. İki araç birbirinin peşi sıra Şehzadebaşı'ndan Unkapanı Köprüsü'ne çıktı, Tarlabaşı Caddesi boyunca devam edip Taksim üzerinden

Harbiye'ye ulaştı. Mercedes gösterişli Hilton Oteli'nin kapısından giriş yapınca taksici hafiften hız kesip sordu: "Ne yapıyoruz?"

Stan kısa bir tereddüt anının ardından eliyle ona devam etmesini işaret etti. Hilton Oteli? Feridun Denkel'in tuzu kuru bir tip olduğu her halinden anlaşılmaktaydı ama bütün hayatını bu lüks otelde geçirdiğini de pek sanmıyordu. Dedektif girişin otuz metre kadar ilerisinde, profesörün sağ taraftaki araçların yanına park ettiği aracından indiğini fark etti. Başlangıçtaki amacı adamı yakalayıp onunla biraz konuşmak idiyse de tuhaf bir önseziyle, taksiyi otel binasının döner giriş kapısına kadar durdurmadı. Tam yirmi Türk lirası tutan ücreti ödeyip o tarafa doğru yaklaşan Feridun Denkel'in gelişini bekledi, arkasından binaya girip takibini sürdürdü. Profesör birkaç otel görevlisiyle selamlaşmayı da ihmal etmeden lobiyi geçip, zeminden ahşap bir platformla ayrılmış, *Pilsen Pub* tabelalı şık bara girdi. Masalardan birinde Stan'a arkası dönük biçimde oturan kadının yanına yaklaşıp, dudaklarına bir öpücük kondurdu. Stan bu romantik selamlaşma esnasında birkaç saniyeliğine yüzünü görebildiği kadını tanıyordu: Feri Han!

İkilinin rahat tavırlarından ilişkilerinin yeni filizlenmediğini, pek muhtemel ki Cengiz Han'ın ölümünün öncesine dayandığını çıkarsamak mümkündü. Bu yeni verinin ışığında hızla birkaç senaryoyu aklından geçirdi. İnsanları olduğu gibi kabul etme konusunda hayli gelişkin bir yeteneğe sahip olsa da Stan itiraf etmeliydi ki, ilk gördüğü andan itibaren Feridun Denkel'i gayet itici ve sevimsiz bulmaktaydı. Kuşkusuz ki, bir ahlakçı değildi ve kendinde kimseyi yargılama hakkı görmüyordu ancak

içinden bir ses bu kibirli akademisyenin, kadının bazı duygusal zaaflarını sömürmek suretiyle hayatına girdiğini söylüyordu. Acaba Cengiz Han'ın bir şeylerden şüphelendiğini fark edip, onu yanlış kişiye yönlendirmek üzere Erkcan Ay'ın evinden teleks mesajını gönderen o muydu? Doğrusu bu senaryo pek çok şeyi açıklardı ancak Stan buna pek ihtimal veremiyordu; herifçioğlu o tıynette olmadığından değil de daha ziyade böyle bir işe kalkışacak cesareti taşımadığından.

Geçkin âşıklar garsona içki siparişi verirken Stan onları bir süre daha takipte tutmak ile derhal harekete geçmek arasında karar vermeye çalışıyordu. Hemen her zaman olduğu gibi bu konuda da belirleyici olan zamandı. Önünde soruşturmasını sürdürebileceği daha geniş bir zaman dilimi olsa ilk seçenek daha münasip görülebilirdi ancak onun böyle bir lüksü yoktu. Ayrıca sevgilileri izlemekten oldum olası rahatsızlık duyardı, böyle durumlarda kendini dedektiften ziyade röntgenci gibi hissetmekten alamıyordu. Kararlı adımlarla Pilsen Pub'a girip ele ele tutuşmuş çiftin yanı başında bitti. "Akşam-ı şerifleriniz hayırlı olsun."

Feridun Bey panikle elini kadınınkinden çekti, buna karşın Feri Han sanki ortada hoş bir tesadüf sözkonusuymuş gibi gülümseyerek onun selamına karşılık verdi. "Aaa, Bay Stan! Ne güzel sürpriz."

"Ne arıyorsun sen burada?" diye çıkıştı Feridun Denkel, onun bir şey söylemesine fırsat vermeden.

Stan bir sandalye çekip teklifsizce yanlarına oturdu. "Fazla vaktinizi almayacağım. Sadece birkaç sorum var. Yanıt alır almaz sizi rahat bırakacağım."

"Bak," dedi fizikçi. "Hemen buradan çekip gitmezsen güvenliği çağırıyorum, haberin olsun."

Feri Han sevgilisinin tepkisine şaşırmıştı. "N'oluyor Feridun? Ne bu şiddet, bu celal? Bay Stan'ın kötü bir niyeti olmadığına eminim."

"Bu adam... bu adam dün Bahri Hoca'nın veda törenindeydi. Ediz Benan'ın ölümünün ardından arkadaşıyla birlikte ortadan kayboldu," deyip ayağa kalktı Feridun Denkel. "Son ihtarımdır, çek git buradan!"

"Nasılsınız görüşmeyeli Feri Hanım?" diye kadına döndü dedektif, onu takmadan.

"İyiyim, iyiyim Bay Stan. Yalnız biraz şaşkınım. Neler oluyor burada Allah'ınızı severseniz?"

"Hep birlikte sevgilinizin blöf yapmayı bırakmasını bekliyoruz," diye yanıtladı şair.

"Blöf mü? Ama niye ki?"

Stan bakışlarını inceden morarmış bir suratla tepelerinde dikilen adama çevirdi. "Burada sizinle görülmekten en çok korkacak kişiyken, beni olayı büyütmekle tehdit ediyor."

"Yalan! İftira!" diye bağırdı Feridun Denkel ve böylece orada oturan diğer seçkin azınlık üyelerinin ve garsonların bakışlarını üstüne çekti. Bunu fark edince hırsla gerisingeriye sandalyesine oturdu, alçak sesle devam etti. "Feri Hanımefendi'yle buluşmamızın sebebi... ö-hm... Cengiz Hoca'nın bazı özel işleriyle ilgili olarak kendisine yardımcı olmak ve... aaa..."

"Bırak saçmalamayı n'olur Feridun," diye onun lafını kesip Stan'a döndü Feri Han. "Hiçbir şey için hiç kimseden özür dileyecek halim yok, anlıyor musunuz? Eğer böyle düşündüyseniz teessüf ederim, hiç yakıştıramadım size."

"Asla," diye karşılık verdi Stan. "Söyledim size, sadece birkaç soruya yanıt arıyorum. Feridun Bey, siz de az gevşeyin, olur mu?"

"Ne istiyorsun?" diye hırladı Feridun Denkel.

"Her şey yolunda mı efendim?" diye sordu elinde içki tepsisiyle yanlarına gelen garson.

"Değil canım," dedi tepsideki kadehlere göz atan Feri Han. "Martiniye çift zeytin rica etmiştim ben."

"Ah özür dilerim hanımefendi," deyip Stan'a döndü garson. "Siz bir şey arzu eder misiniz beyefendi?"

Stan elini hayır anlamında sallayıp adamı uzaklaştırdıktan sonra Feridun Denkel'e döndü. "Erkcan Bey'in çalışmasına ulaşmam gerekiyor."

"Daha önce de söyledim," dedi profesör öfkesini bastırmaya çalışarak. "O rapor gizlidir ve araştırma şirketindeki yetkililer dışında hiç kimse tarafından..."

"Onu kastetmiyorum," diye araya girdi dedektif. "Ayrıca öyle bir raporun hiçbir zaman var olmadığını da biliyorum. Bu palavraları bırakın artık. Ben Erkcan Bey'in yaptığı deneyin ne olduğunu öğrenmek istiyorum; hani teleksle size ve Cengiz Bey'e gönderdiği."

Feridun Denkel dişlerini sıktı. "Sen bunları nereden biliyorsun?"

"Çift zeytinli martini, kırmızı şarap..." diyerek içkilerini masaya yerleştirdi garson. "Afiyet olsun efendim."

"İçin," diye şarabını işaret etti Stan, profesöre. "Görünüşe bakılırsa, birisi o çalışmanın gün yüzüne çıkmasından çok korkuyor. O kadar ki, bunun için gizlice Erkcan Bey'in evine girip teleks makinesini çalmakla yetinmiyor, işi onu öldürtmeye kadar

vardırıyor. Deneyin içeriğinden haberdar olup da hâlâ sağ kalan tek kişi sizsiniz. Polis bunu göz ardı etmeyecektir. Beni anlıyor musunuz?"

Feridun Denkel'in gözlerindeki kuşkucu parıltı birkaç saniye içinde yerini teslimiyete bıraktı. Güçlükle yutkundu, dedektifin önerisine uyup şarabından büyükçe bir yudum aldı. "Deminki davranışım için kusura bakmayın. Dünkü o korkunç olaydan sonra sizi birden karşımda görünce biraz paniğe kapıldım."

Dedektif bunun samimi bir özür mü, durumu kurtarmaya dönük bir manevra mı olduğuyla ilgilenmiyordu. "Erkcan Bey'in çalışması, Feridun Bey."

"Bir bilgim yok," diye çaresizce omuzlarını kaldırdı tırsık zampara. "Erkcan o çalışmayı sadece Cengiz Hoca'ya göndermişti. Dilerseniz teleks kayıtlarıma bakabilirsiniz."

"Yine de Cengiz Han size onun yazdıklarıyla ilgili bir şeyler söylemiş olmalı," dedi Stan hayal kırıklığını belli etmemeye gayret ederek.

"Vallahi ne o bir şey söyledi ne de ben merak ettim. Yani siz de söylediniz... kimsenin bizden bir rapor beklediği yoktu zaten."

Stan kafasını, çenesini kaşıyıp düşündü. Bu asaleti kendinden menkul, hercai akademisyenin söylediklerinin mantıklı olduğunu kabul etmek zorundaydı. Yine de onu böyle zayıf bir halde yakalamışken kafasındaki bazı başka sorulara yanıt alabilirdi. "Kugelblitz nedir?"

Feridun Denkel bunu duyduğuna hakikaten de şaşırmış gibiydi. "Kugelblitz mi? Nereden çıktı ki şimdi?"

"Tavsiye ettiğiniz gibi fizik okumaya karar verdim; cevap verin lütfen."

Profesör bu yapışkan dedektiften bir an önce kurtulma isteğiyle, uzatmadı. "Teorik bir tür karadelik," diye açıkladı. "Bildiğimiz karadelikler gibi kütleden değil, saf enerjiden oluşur, ışığın kendisinden. Uzayın bir bölgesinde muazzam yoğunlukta radyasyon toplanır ve uzay zamanı bükebilecek bir güce kavuşur..." Biraz düşündü. "Daha ne anlatabilirim, bilmiyorum?"

Uzay zamanı bükebilecek bir güç, diye düşündü Stan, Erkcan Ay'ın mektubunu hatırlayarak. "Peki böyle bir şey görüldü mü daha önce? Yani bir kugelblitz vakası?"

"Tabii ki hayır," diye karşılık verdi profesör, cansız bir gülümsemeyle. "Bilim dünyasında bunun mümkün olduğunu düşünen hiç kimse yok. Söyledim size, tamamen teorik bir kavram."

"Aynı psikosfer gibi," dedi Stan düşünceli bir ifadeyle.

"Ne gibi?" Suratındaki ifadeye bakılırsa hakikaten de konudan bihaberdi. "Yoksa Erkcan Bey böyle mi düşünüyordu? Şu yarığın bir kugelblitz'e yol açacağını? Öyleyse Cengiz Hoca bu konuda bir şey anlatmamakta haklıymış. Tamamen saçmalık."

"Peki bir anlığına Erkcan Bey'in haklı olduğunu varsayalım; kugelblitz'in Dünya üstünde ne gibi bir etkisi olurdu?"

Feridun Denkel zanlı konumundan uzman pozisyonuna geçmekten hoşlanmıştı. Sandalyesine iyice yaslandı, bacak bacak üstüne attı, biraz düşündü. "Yeterince enerjiye sahipse ilk olarak atmosferi çökertecektir. Muazzam bir radyasyon ve enerji salınımı Dünya'nın çekirdeğinde zincirleme reaksiyonlara

yol açıp gezegen çapında büyük patlamalara neden olur. Yoğun yerçekimi etkileri uzay zamanı bozarak Dünya'nın yörüngesini istikrarsızlaştırabilir ve neticesinde gezegen sistemlerini çökertip..."

"Kıyamete neden olur," diye onun sözünü toparladı Stan.

"Özetle evet," diye onayladı fizikçi. "Tabii söylediğim gibi, bunların hepsi birer fantezi. Kugelblitz'in varlığına dair hiçbir bilimsel kanıt yok."

"Daha iyi bir açıklaman var mı?" Soruyu soran Feri Han'dı ve bu Stan'ın pek hoşuna gitmişti.

"Yani hayatım," diye dudak büktü Feridun Denkel, iç dünyasını yüzüne pek isabetli şekilde yansıtan bir küçümseme ifadesiyle. "Bir bilinmeyeni bir başka bilinmeyene bağlayarak açıklamak..."

"Ne tatlı çocuktu Erkcan," deyip derin bir iç çekerek lafını ağzına tıktı onun Feri Han. "Çok yazık oldu, çok. Nasıl mahcup, çekingen... Bize geldiğinde hep kendini rahatsız hisseder ama bir şey de söylemezdi. Emanet gibi otururdu böyle iskemlenin ucuna."

"Neden kendini rahatsız hissediyordu acaba?" diye sordu Stan dedektiflik içgüdüsüyle.

"Neden olacak, ailesinin maddi durumu nedeniyle. Ama ben hep iyi davranırdım ona, kendisini ezik hissetmesin isterdim. Hatta şu Hanzade'ye hediye ettiği kolyeden ben de isterim diye ısrar etmiştim. Böyle elişi derslerinde öğretirler ya çocuklara... herhalde böyle mukavva gibi bir şeyden yapılmış." İçli, gülümseyerek ekledi. "Takacağımdan değil tabii, gönlü hoş olsun diye."

Feri Han bu havadan devam ederken Stan artık orada yapılacak bir işi kalmadığına karar vermişti. Feridun Denkel'i, Erkcan Ay'ın evinden gönderilen teleks mesajı konusunda sıkıştırmak lüzumsuzdu. Kim bilir ne zamandır gizli ilişki yaşadığı kadının kocasını giderayak genç bir asistana karşı bilemekten elde edeceği bir şey yoktu. Bir anlığına onlardan yol parası istemeyi düşündüyse de vazgeçti. Karaköy'e kadar yürüdükten sonra cebindeki birkaç bozukluk, vapur jetonu almaya yeterdi. "Daha fazla rahatsızlık vermeyeyim," deyip ayağa kalktı. "Sizlere iyi akşamlar."

Feri Han gitmeden önce uzanıp Stan'ın elini tuttu. "Bay Stan... Herkesin bir yeteneği vardır, değil mi? Benimki de bu işte, sevmek. İçimden taşan sevginin nereye akacağını kontrol edemiyorum."

Şair, gözlerinde yaşlar birikmiş kadının elini tutup dudaklarına götürdü. Ardından doğrulup bir daha arkasına bakmadan uzun adımlarla oradan ayrıldı.

X.

Öfkeli Bir Tanrının Pençesindeki Günahkârlar

Atlantis Oyun Salonu'nun müdavim müsabıkları istekalarıyla topları masadaki yuvalara kâh tıngır mıngır kâh çatır çutur yuvarlar iken, çulsuz talebeler tostlarını tavşankanı çaylarına katık edip tavlada takır takır kapılar alır, tiryakiler kahvelerini, akşamcılar biralarını höpürdetir, garsonlar ceplerinde şıngır mıngır liralar koşturur, hasılı herkes güldür güldür çağlayan hayat pınarından payına düşeni lıkır lıkır içer iken Cinaslı Hafiye derler, Rilke gibi dilbaz tilki gibi kurnaz Stan LaFleur, köşe masalardan birine çökmüş önündeki deftere elindeki vakayla ilgili mühim hadiselerin kronolojisini çıkarmaktaydı.

15 Kasım 1973: Örümcek Burgacı'nın ortaya çıkışı.
6 Ocak: Purdue Üniversitesi öğretim üyelerine yönelik suikast.
19 Ocak: Erkcan Ay'ın evinden gönderilen teleks mesajı.
27 Ocak: Cengiz Han'ın Erkcan Ay'ı ve kendini vurması.
12 Şubat: Ediz Benan'ın zehirlenerek öldürülmesi.

Ceylan'ın bıraktığı notlar ve gazete kupürlerinden elde edebildiği iki dişe dokunur bilgi, saldırıya kurban giden akademisyenlerin uzmanlık alanları *(bir matematikçi, bir dilbilimci, bir bilgisayar mühendisi)* ve katılmaları planlanan kongrenin başlığıydı: *Pioneer Computing Congress*; Türkçesi, *Öncü Bilgi İşlem Kongresi.* Dedektif zaman çizelgesinin altına bunları ve nihayetinde bağlantılandırılmayı bekleyen başlıkları not düştü: *Altı kurban, bir vorteks, iki uçuk teori (psikosfer, kugelblitz).*

Bu işi başarmak için halihazırda umut bağladığı tek şey Arap alfabesiyle yazılmış bir metindi. Stefan'ın dosyayı ona neden gönderdiği bir diğer merak konusuydu, ancak bunu anlayabilmek için de önce içinde ne yazdığını bilmesi gerekiyordu. Yakın çevresinde bunu okuyabilme ihtimali olan tek kişi geliyordu aklına. Nitekim o kişi, yani Şener saat tam sekizde zuhur edip de yanına oturunca Stan selam sabah faslını es geçip dosyayı onun önüne koydu.

Şener dosyanın kapağını kaldırıp sayfaya göz ucuyla baktıktan sonra sordu: "Bira?"

Stan hayır anlamında elini salladı. "Bunu okuyabiliyor musun?"

"İlkokuldayken bir ara Kur'an kursuna gitmiştim. Çok güzel bir kız veriyordu dersleri. Benden dört beş yaş büyük... Ayşe Abla. Böyle kömür gibi simsiyah gözler, hokka gibi burun. Bir içim suydu vallahi," deyip yanlarından geçen garsonu kolundan yakaladı Şener. "Bir bira alayım ben. Biraz da çerez."

"Yani?" diyerek parmağını dosyanın üstünde tıklattı Stan sabırsızca.

"Sonra baktım yürümeyecek, ben bu dünyanın insanıyım o ahiretin, birkaç hafta sonra bıraktım kursu. Bazen hâlâ düşünürüm onunla evlenip bir yuva kursam hayatım nasıl olurdu diye."

Stan ondan umudu kesip garsona seslendi. "Biralar iki olsun!"

Şener havalı çantasından bir zarf çıkarıp masanın altından arkadaşının kucağına koydu. "Yerinde olsam Arapçayı boş verir, Kiril alfabesi öğrenmeye başlardım."

Stan zarfı açıp içinden koyu yeşil kapaklı bir defter çıkardı. Üstünde orak ve çekiç bulunan, çelenkle çevrelenmiş yerküre şeklindeki armanın üstünde altın renkli folyoyla CCCP, altında ПАСПОРТ yazmaktaydı. Kapağı açınca ilk sayfada kendisine ait siyah beyaz bir vesikalık fotoğraf ve yine Kiril alfabesiyle yazılmış kimlik bilgileri bulunduğunu gördü. "Bu..."

"Sovyetler Birliği pasaportun. Tebrikler yoldaş, artık resmen bir Rus vatandaşısın. Yeni ismin de Stanislav Tsveatev."

"Nereden çıktı şimdi bu?"

"Söylemiştim sana, tanıdıklarım var. Bak... orada bir de yaka kartı olacak, gördün mü? Hah... kaybetme onu sakın. *Odyssia* yük gemisinin mutfak personeli olduğunu gösteriyor. Merak etme, kaptan durumdan haberdar. Tabii yine de seyahat boyunca patates, soğan doğraman falan gerekebilir, Rusları bilirsin."

"Ne anlatıyorsun sen Şener? Bunlar ne anlama geliyor? Kaptan kim? Hangi durumdan haberdar? Tane tane anlatsana şunu."

"Anlaşılmayacak bir şey yok; buradan kaçıyorsun. Gemi cumartesi akşamı saat sekizde Haydarpaşa Rıhtımı'ndan kalkıyor.

Bu pasaport ve kimlikle kontrolden geçip Odyssia'ya binerek yeni bir hayata yelken açacaksın."

Duydukları Stan'ı afallatmıştı. İyice eskitilmiş pasaportun sayfalarında dünyanın pek çok yerindeki farklı rıhtımlara giriş çıkış yaptığını gösteren mühürler bulunmaktaydı. Elindeki sahte belge apaçık ki üst düzeyde profesyonel bir çalışmanın ürünüydü. Şener'in "bazı bağlantıları" olduğunu bilmekle birlikte bu kadarını hiç beklemezdi. "İki günde her şeyi nasıl ayarladın Şener? Bütün bunları nasıl buldun?"

Garsonun masaya bıraktığı biralardan birini kapıp kocaman bir yudum aldı Şener. "İşin doğrusu, onlar beni buldu."

"Onlar?"

"Ruslar," dedi arkadaşı, ağzına birkaç tuzlu fıstık atarken. "Seninle burada buluştuğumuz günün akşamı, hani seni pinponda haşat ettiğim gün, bir arkadaşı aradım. Kim olduğunu bilmesen daha iyi. Neyse, bu eleman daha önce de birkaç kişiyi kaçırmıştı buradan. Konteynerlere saklayıp, uzun yol şoförleriyle, balıkçılarla falan anlaşıp... Hatta birini öldü diye tabutla göndermişlerdi." Stan onun pinpondaki yenilgisi hakkında söylediklerini duymazdan gelerek ama bir köşeye not etmeyi de ihmal etmeden birasını dikledi, dinlemeye devam etti. "Dün bir kadın telefonla aradı. Anlaşılan, ismin bazı çevrelerde büyük heyecan yaratmış. Bugün akşamüstü buluştuk, bilgi, belge ne varsa o verdi; hepsi bu. Bu arada hatunun bomba gibi olduğunu belirtmeliyim, tam bir afet. Gözüm de bir yerden ısırıyordu sanki."

Mevzu yeniden karşı cinsin cazibesine kayınca Stan araya girdi. "Peki bu kadın bir şey söylemedi mi sana?"

"'Erken gelmesin, geç de gelmesin,' dedi. 'Normal gelsin.' Rıhtıma gidiş saatini kastediyor herhalde."

Stan son anda kendisine uzatılan bu yardım eline bir mana veremiyor ancak içinden bir ses ona, o pek güzel Türk atasözünde dile getirildiği gibi, üzümünü yiyip bağını sormaması gerektiğini söylüyordu. Öte yandan içinde tuhaf bir huzursuzluk vardı. Bu duygunun sebebi kurtarma operasyonunun işe yarayacağından duyduğu kuşku mu yoksa İstanbul'daki hayatına dair her şeyi geride bırakıp, üstelik de üstünde uğraştığı gizemli vakayı çözüme kavuşturamadan gitmek zorunda kalacak olması mı tam kestiremiyordu. Dosyayı ve Şener'in verdiği zarfı çantasına sokup raketini çıkardı. "Son bir maç?"

Şimşek gibi servisleri, dalga dalga spinleri, kahredici şutları ve bir çitayı kıskandıracak süratteki ayak oyunlarıyla Şener'e karşı aldığı üç sıfırlık rövanş galibiyeti ve dört biranın ardından Stan, muhtemelen bir daha hiçbir zaman göremeyeceğini düşündüğü dostuna sıkıca sarıldı, bir gün mutlaka yeniden görüşeceklerini söyleyip veda etti. Günün yorgunluğu ve alkolün etkisiyle çakırkeyif halde elleri cebinde, dudaklarında bir ıslık evine doğru yürürken tuhaf bir durumun farkına vardı. Sokakta insanlar, caddede otomobiller, yol kenarında dükkânlar, denizde vapurlar... hepsi yerli yerindeydi ancak sesleri sanki çok uzaktan geliyor, boğuk bir uğultu şeklinde işitiliyordu. Kış mevsimi için ziyadesiyle sıcak ve kuru rüzgâr, tozlu şehir havasını yüzüne vurunca Stan gayriihtiyari kafasını kaldırıp

gökyüzüne baktı. Normalde o saatlerde silik, soluk pembemsi renge bürünen burgaç şimdi kıpkırmızı, köz bir halka gibi titreşmekteydi. Gökyüzü bir girdaba kapılmış gibi burgaca doğru meylediyor, yıldızlardan çıkan ışık yayları çevrelerinde parlak haleler oluşturuyordu. Orion'un kemeri orak şeklinde kıvrılmış, Büyükayı Takımyıldızı devasa bir soru işaretine dönüşmüştü. Şair, göğsünde kıyametin ağırlığı, ara sokaklara dalıp uzun, uğursuz gölgelerin arasında yürüdü ve nihayet bütün bu kozmik hengâmenin içinde Ay'ı gördü. Ay, Valpreda Apartmanı'nın kapısı önündeki merdivenlere çökmüş, kucağındaki sokak kedisini okşayarak ona bakmaktaydı.

Stan artık herhangi bir vaziyet karşısında hayrete düşme refleksi tamamen uyuşmuş halde onun yanına sokulunca Ay'ın -Türklerin deyişiyle Aydede'nin- beklediğinden daha genç, taş çatlasın kırk beş, elli yaşlarında olduğunu ayrımsadı. Kıyafeti baştan ayağa beyaz, bembeyazdı; sırtındaki kürk, içindeki hâkim yaka gömlek, altındaki bol pantolon ve yuvarlak burunlu ayakkabılar. Sadece kafası kel olmakla kalmayıp geniş yüzünde de sakal, bıyık ve hatta kaş namına tek bir tüy yoktu. İki dipsiz kuyu gibi üzerine dikilmiş simsiyah gözlerini sayma, bir tombul ışık yumağı, yolunu şaşırmış bir fok, çizgi romanlardan fırlama şirinlik muskası bir ucube.

"Guten tag,"[1] dedi toparlak yabancı dudakları, bir gülücük olacak, yukarı doğru kıvrılarak.

"Hayırlı akşamlar," diye karşılık verdi Stan onu başıyla hafifçe selamlayıp.

"Stan?"

---

1 (Alm.) "İyi günler."

"Er selbst."[1]

"Sizi bekliyordum."

"Ona ne şüphe."

Adam kediyi, kafasının üstüne bir öpücük kondurmayı da ihmal etmeden yere bırakıp ayağa kalktı, elini uzattı. "Oben... Oben Benan. İsminizi babamdan aldım, Bahri Benan'dan."

Bahri Benan'ın, dehanın bir kuşak atladığını söylerkenki dolaylı küçümsemesinin muhatabı bu talihsiz olmalı diye düşündü Stan. Aynı zamanda da bir önceki gün evladını kaybetmiş bir babaydı karşısındaki tuhaf adam. "İçeri buyurmaz mısınız?" diye sordu onun elini sıkarken.

Birlikte binanın ikinci katındaki mütevazı daireye girdikten sonra Stan eliyle ona herhangi bir yer beğenip oturmasını işaret edip gaz sobasını yakma işine girişti. Kürk giydiğine bakılırsa misafiri soğuğa karşı hayli hassasiyet taşıyan bir bünyeye sahipti. Haydarpaşa Garı manzaralı pencerenin dibindeki sallanan sandalyeye çöken Oben Benan, cebinden küçük bir kutu çıkarıp avucuna bir sürü hap döktü. "Su rica edebilir miyim?"

Stan gereğini yerine getirmek üzere mutfağa gidip musluktan bir bardak su doldurdu. "Başka bir şey ister misiniz? Bira ya da rakı?"

"Lüzum yok, teşekkür ederim." Oben Benan dedektifin getirdiği suyla birlikte ilaçların hepsini bir kerede yutup özür dilercesine açıkladı. "Tedavimin yan etkileri." Dedektif bu konuda bir şey sormadan gecenin beşinci birasını açtı, beklenmedik misafirinin karşısındaki ikili kanepeye oturdu.

---

[1] (Alm.) "Ta kendisi."

Adam odayı şöyle bir inceledikten sonra gözlerini dışarıdaki manzaraya çevirip sandalyesinde birkaç kez ileri geri sallandı, çocuk gibi gülümsedi. "Çok güzelmiş burası ama kuzum, insanın başı döner böyle!" Stan'ın anlamaz gözlerle baktığını görünce kendini toparlayıp ciddileşti. "Evet... buraya niye geldiğimi merak ediyorsunuzdur." Suyundan bir yudum daha aldı. "Dediğim gibi, kim olduğunuzu babamdan öğrendim. Dün tanışmışsınız... şey sırasında..."

Adamın konuya girmekte zorlandığını fark eden Stan onu rahatlatmak için bir şeyler söyleme gereği hissetti. "İyi mi babanız?"

"Domuz gibi, teşekkür ederim," dedi Oben Benan. "Hastanede tutuyorlar ama sadece önlem olarak. Vedasını da süresiz olarak ertelemişler." Gözlerini kocaman açıp ekledi. "Malum, herkes eşittir ama bazıları daha eşittir!" Stan, domuz analojisini son derece uygun bir edebi alıntıyla taçlandırmasından etkilenmiş idiyse de onun babasından pek hazzetmediğini düşünmekten alamadı kendini. Nitekim, "Babamı on yıldan sonra ilk kez bugün gördüm," diye devam etti Oben Benan. "Ediz'in... oğlumun başına gelenlerden sonra bunu yapmam gerekiyordu."

"Çok üzgünüm Oben Bey," dedi Stan. "Başınız sağ olsun."

"Onu kimin ve neden öldürdüğünü mutlaka öğreneceğim, ama şöyle ama böyle. Anlıyor musunuz beni?" Kaşsız gözlerindeki tüm karadeliklerden daha karanlık, kan dondurucu ifade, ciddiyeti konusunda hiçbir şüpheye mahal bırakmıyordu. "Misafirler, çalışanlar ve bilhassa da hemşire son derece sıkı bir sorgulamadan geçmiş durumda. O küçük aptal tuvalete gittiği sırada çantasını dışarıda bıraktığını söylüyor, zehirli solüsyon o

ara şişeden alınıp yerine su doldurulmuş olmalı. Bunun dışında hiçbiri, hiçbir şey bilmiyor. Anlaşıldığı kadarıyla polis olaya el koymadan oradan ayrılan üç kişi mevcut, siz, arkadaşınız ve bir de ikram görevlisi kadın. Bu sonuncusunun kimliğini henüz tespit edemedim ama... affedersiniz lütfen." Sözün burasında aniden afakanlar basmış gibi oflayarak koca vücudunu saran kürkü sırtından çıkarıp yere attı. "Sıcak geldi birden... tedavimin yan etkileri."

"Sobayı kısayım biraz isterseniz," dedi Stan adamın haline biraz da kaygıyla bakarak. "Ya da pencereyi aralayabilirim."

"Oturun," dedi Oben Benan, yerdeki kürkünün ceplerini karıştırırken.

"Belki bir bardak daha su..."

"Oturun dedim!" Stan ısrar etmekten vazgeçti çünkü bu kez muhatabının elinde kendisine doğrultulmuş bir tabanca bulunmaktaydı.

"Ne düşündüğünüzü biliyorum," dedi Oben Benan. Sol eli kendine dönük biçimde havayı yukarıdan aşağı taradı. "Hiç yakışıyor mu diyorsunuz kendi kendinize." Elindeki tabancayı yan çevirip gösterdi. "*Beretta 951 Brigadier:* 8 adet 32 kalibre otomatik Colt mermili tek sıralı şarjör, çift emniyet, çelik gövde, polimer kaplama... mükemmel! Ama tabii rengi iğrenç. Maalesef beyazını üretmiyorlar. Elim değdiğinde daha iç açıcı bir renge boyatacağım merak etmeyin. Şöyle seramik kaplama bir de kabza düşünüyorum..."

Stan'ın, onun tabancasının kıyafetiyle uyumsuzluğu nedeniyle özür dilediğini anlaması biraz vakit almıştı. Herhalde Şener olsa böyle rafine zevk sahibi birinin elinde can vermekten pek

gurur duyardı. İşin tuhafı, Oben Benan konuya değindikten sonra tabanca onun da göz zevkini bozan bir aksesuar gibi görünmeye başlamıştı. Gusto da esneme gibi bulaşıcıydı anlaşılan. Yine de eliyle bu küçük yakışıksızlığı hoş görebileceğini belirtir küçük bir jest yaptı. "Mesele yok."

"Babam, Cengiz Han'ın veda töreninde yaşananlarla ilgili bir soruşturma yürüttüğünüzü söyledi. O bunun boş bir iş olduğunu düşünüyor ama ben buna katılmıyorum. Dahası, Ediz'in katledilmesinin de bu konuyla alakalı olduğuna inanıyorum. Sizin bu cinayette parmağınız olduğunu pek sanmıyorum ama tam da emin değilim. Şimdi ilk iş bana konuyla ilgili ulaştığınız her bulguyu, bildiğiniz her şeyi anlatacaksınız."

Stan arkasına iyice yaslanıp birasından büyükçe bir yudum aldı. "İnanın ne anlatabilirim, nereden başlayabilirim pek bilmiyorum."

"Müşterinizin kimliğini açıklayarak başlayabilirsiniz."

Stan kafasını, yanağını kaşıdı, gözlüklerini düzeltti. "Oben Bey, babanız size vize durumumdan söz etti mi acaba? İki gün sonra devlet zaten icabıma bakacak. O yüzden o silah, renginden bağımsız olarak beni bir şeylere ikna etme konusunda pek işinize yaramaz. Cartayı ha bugün çekmişim ha yarın, çok da önemi yok doğrusu." Karşısındaki adamın gözlerinin kuşkuyla kısıldığını görünce kanepenin diğer ucunda duran sırt çantasını işaret etti. "Nüfus cüzdanım orada. Kendiniz de bakabilirsiniz."

Oben Benan dilini kurumuş dudaklarında gezdirdi, yetmeyince pencere pervazına bıraktığı bardaktan birkaç yudum

su içti. Diğer eliyle alnında biriken teri silerken gözü çirkin tabancasına ilişince yüzü tiksintiyle buruştu. Stan'ın çantaya doğru uzandığını fark ederek, "Tamam," dedi. "Nüfus cüzdanınızı görmeme gerek yok. Size inanıyorum."

Stan not defterini çıkarıp ilgili sayfayı açtıktan sonra onun kucağına fırlattı. "Her şeyin özeti burada."

Oben Benan sandalyesinde hafifçe sallanarak Stan'ın oluşturduğu kronolojiyi ve altında yazanları inceledi. "Erkcan Ay'ın evinden gönderilen teleks mesajı," diye sesli okudu. "Bu ne anlama geliyor?"

Aldığı notlar arasında onun bu maddeye takılması Stan'ı şaşırtmıştı. "Cengiz Han'ı yanıltmak için biri evine girip ona bir mesaj göndermiş. Erkcan Bey'in ölümüne sebep de bu diye tahmin ediyorum."

"Ne tür bir mesaj?"

"Eşiyle delikanlı arasında uygunsuz bir ilişki olduğuna dair..."

"Hmm... ilginç," diye çenesini kaşıdı Oben Benan. "Mesajı gönderen kişi?" Stan başını iki yana sallayarak bilmediğini belirtince kanaatini açıkladı. "Her kim ise, oğlumu öldüren kişi olmalı."

"Mümkün, evet."

"Ya da belki Cengiz Han da işin içindeydi ve cinayete gerekçe oluşturmak için bu kıskançlık numarasını uydurdular, olamaz mı?"

"Zannetmiyorum. Bana kalırsa..." Karşısındaki adamın kafası bir anda arkaya yığılıverince Stan oturduğu yerden fırlayıp onun yanında bitti. "Oben Bey... Oben Bey iyi misiniz?" Oben Benan'ın güçlükle açtığı gözleri kan çanağına dönmüş, alnını

buz gibi ter basmıştı. Stan ensesine destek vererek onun başını hafifçe doğrulttu. "Beni duyuyor musunuz?"

Beriki bir şeyler söylemeye çalıştı ama dili damağına yapışmış gibiydi. Zorbela eliyle yerdeki kürkünü işaret etti. "Cebimde..." Dedektif hızla kürkün cebindeki hap kutusunu çıkardı ancak adam başını iki yana sallayıp eliyle hafifçe göğsüne vurdu. Stan mesajı doğru biçimde yorumlayıp göğüs cebini kontrol edince strip ambalajlı tabletleri buldu, yine hastanın sessiz direktifleri doğrultusunda iki tanesini onun ağzına tıktı. Biraz sakinleştiğini görünce de koluna girerek Oben Benan'ın ağır vücudunu sallanan sandalyeden kaldırıp küçük adımlarla kanepeye doğru götürdü. Onu yatırıp başının altına bir de minder yerleştirdikten sonra ambulans çağırmak üzere telefona hamle etti. Stan'ın niyetini anlayan Oben Benan yattığı yerden, "Hayır," dedi. "İyiyim ben. Beş dakikaya toparlarım kendimi." Sözlerinin onu tam manasıyla ikna etmediğini hissetmiş olacak ki ekledi. "Arada sırada oluyor böyle. Tamamen stres kaynaklı."

Stan telefonu kapatıp tabletlerin ambalajını inceledi. "Glikoz. Siz şeker hastası mısınız?"

"Tedavimin yan etkilerinden biri," diye karşılık verdi Oben Benan tevekkülle. "Biraz camı açar mısınız lütfen?"

Dedektif onun dediğini yapıp kanepenin karşısında, yere bağdaş kurup oturdu. "Mahzuru yoksa ne tedavisi gördüğünüzü sorabilir miyim?"

"Homoseksüellik." Zorlukla hareket ederek arka cebinden cüzdanını çekip aldı, içinden çıkardığı fotoğrafı Stan'a uzattı. Bir plaj hatırası. Yirmi yaşlarında son derece yakışıklı, mayolu

bir genç ve omuzlarında küçük bir oğlan. Belli ki ikisi de pek neşeli, hatta çocuk kahkahalarla gülüyor. "Burada dört yaşında Ediz."

Stan, bir fotoğraftaki Hollywood jönprömiyelerini andıran delikanlıya, bir karşısındaki beyaz deve baktı. "Bu adam... siz misiniz?"

Oben Benan fotoğrafı geri alıp, "Bir zamanlar," dedi. Başparmağını usulca oğlunun üstünde gezdirdi. "Güzel çocuğum benim... evladım." Yüzünde dünyanın en acıklı gülümsemesiyle Stan'a döndü sonra. "Biliyor musunuz, ağlayamıyorum ben. Gözpınarlarım kurumuş; öyle dedi doktor."

"Tedavinizin yan etkisi?"

"Belki. Belki de dökecek gözyaşım kalmadığından." Omuz silkip kafasını tavana dikti. "Babam durumumu ben çok küçükken fark etmişti ve herhalde bu yüzden beni hiçbir zaman sevemedi. Ona inat böyle olduğumu düşünüyordu. Oysa ben tapardım ona çocukken. Dünyanın en akıllı, en harika, en heybetli insanıydı gözümde..." Stan uzanıp birasını bıraktığı yerden alıp büyükçe bir yudum yuvarladı, onun daha fazlasını anlatmasını bekledi. "Ne yaptı babam biliyor musunuz? Beni imam hatip okuluna verdi. Aklından ne geçiyordu kim bilir? Hiç de öyle dindar biri falan değildir işin doğrusu. Allah korkusuyla yola geleceğimi düşündü belki. Tabii oradaki çevrem, eğitimim benim de kendimden nefret etmeme yol açtı. Bir şekilde mezun oldum ama. Sonra evlendim. Annemin bir ahbabının kızıyla... görücü usulü. Eşim sessiz, sakin, tatlı bir kadındı. Tabii ikimize de eziyet ama gereğini yerine getirdik işte bir şekilde. Bilhassa genç-ken insan her şeyde bir mana bulmaya çalışıyor; Ediz doğunca ben de işte buymuş dedim, hepsinin sebebi bu harika çocuğu

dünyaya getirmek. İnanır mısınız bir müddet kendimi mesut hissettim. Hatta bir keresinde çok küçüktü bu, bir şey yaptı da kahkaha attım..." Oben Benan'ın yüzünde küçücük bir tebessüm belirip hızla soldu. "Babam nefret ederdi bundan. Biraz sesli güldüğümde, 'Karı gibi gülme,' diye paylardı beni. Kısa süre sonra boşandık ama eşim, dedim ya iyi bir kadındı, ortak velayet almamıza itiraz etmedi. Yani hâlâ dilediğimde oğlumu görebiliyordum, her şey iyi kötü rayına oturmuş gibiydi. Derken o anket düzenlendi: Eşcinsellik suç mudur, hastalık mı?"

Stan o dönemde henüz çocuk sayılacak yaşta olsa da birçok insan için hayatı bir günde cehenneme çeviren o anketin sonucunu hatırlıyordu. "Yüzde elli üç hastalık, yüzde kırk yedi suç."

"Bravo. Bu devirde sizin gibi kültürlü bir gençle tanışmak pek hoş," dedi kendini biraz daha toplamış görünen Oben Benan, doğrulup kanepede oturur pozisyona geçerken. "Kusura bakmayın, canınızı sıktım bunlarla."

"Hayır hayır," dedi Stan. "Devam edin lütfen."

"Sonrasında anlatacak fazla bir şey yok. Necip Türk milletine hayatımı borçluyum. Bugün bazı Batı ülkelerinde bile eşcinsellik hâlâ suç olarak görülüyor. Buradaysa biraz hormon tedavisi, biraz psikoterapi gördükten sonra hayatınıza devam edebiliyorsunuz. Hiç değilse bir sonraki yaşam vizesi başvurunuza kadar."

"Siz... tedaviniz... bu yan etkiler," diye geveledi Stan. Alkol ve aşırı yorgunluk bilişsel becerilerini biraz köreltmiş idiyse de asıl mesele, fotoğrafta gördüğü filinta gibi delikanlıyı bu hale getiren tedavinin ne menem bir şey olduğunu onu kırmadan nasıl soracağını bilememesiydi.

Oben Benan belli ki bu türden tepkilere alışıktı. "Doktorların tabiriyle 'bazı dirençli vakalarda' kimyasal hadıma kadar gidilebiliyor."

"Dirençli vaka?"

"Babam 'yüzde yüz iyileştiğimden' emin olana kadar beni bırakmamaları için elinden geleni ardına koymadı."

Ekseriyetle gayet iyicil bir insan olan Stan o anda, kıyamet kopup insan türünün evrenden silinmesinin o kadar da fena olmayabileceğini düşündü. "Çok üzüldüm."

"En azından iş lobotomiye varmadan tedavimin sonlanmasına razı geldi."

"Kahve ister misiniz?"

"Sade lütfen."

Stan mutfağa gidip iki fincan su, iki kaşık Türk kahvesi koyduğu cezvenin altını yakarken Bahri Benan'ın, Arthur Conan Doyle'un oğluyla ilgili acılarına dair verdiği örneği anımsadı. Kim bilir belki hazret de kendi çocuğuna çektirdikleri yüzünden pişmanlık duymakta, bir tür vicdan azabı taşımaktaydı. Küçük bir tepsiye yerleştirdiği iki fincan kahveden birini, yanında kuşlokumuyla misafirine sundu. "Partiye katılanların sorgulamasından bir şey çıkmadığını nereden biliyorsunuz?"

"Polis muhabiri tanıdıklarımdan," deyip kahvesini höpürdetti Oben Benan. "Ben de az çok basın mensubu sayılırım."

"Gazeteci misiniz siz?"

"Fotoroman yönetmeniyim. *Saklambaç* gazetesini biliyorsunuzdur. Oradaki fotoromanların çoğunu ben çekiyorum. Ekseriyetle İtalyan ve Fransız uyarlamaları ama ara sıra orijinal

senaryolar da oluyor." Eksantrik giyim kuşamından tahmin etmeliydim diye düşündü Stan; karşısındaki adam bir yönetmendi, bir sanatçı. "Tabii kazandığım paranın önemli bölümü hayır kurumlarına gidiyor. Vizemin devamına onay vermesi için halkımızın yararlık dosyamda böyle şeyler görmesi önemli. Biliyorum ki, 'her tür çabaya rağmen iyileşmediğime' kanaat getirmeleri an meselesidir."

Stan tekrar halının üstündeki yerini alıp kahvesini yudumladı. "Oğlunuzla aranız nasıldı? Hâlâ görüşüyor muydunuz?"

"Boşandıktan sonra ve tedavim sürecinde pek değil ama sonradan irtibat kurduk yeniden. Amerika'da olduğu dönemde sık sık yazışırdık."

"Döndükten sonra?"

"Birkaç kez görüştük. En son, yılbaşından hemen önce."

"Babanızın veda töreninde birkaç kelime etme şansı bulduk kendisiyle. Gökyüzündeki yarığı bir vorteks olarak tanımladı; hatta bunun için bir de isim kullandı: Örümcek Burgacı. Erkcan Ay da öldürülmeden önce Bengi Örümcek diye bir şeyden söz ediyordu; onu mutlaka yok etmek gerektiğinden. İkisi arasında bir bağlantı bulunduğundan eminim ama ne olduğunu çözemiyorum. Bütün bunların ne anlama geldiğini biliyor musunuz?"

"Maalesef," diye ağzını büzdü Oben Benan. "Ama oğlumun Türkiye'ye ne kadar büyük bir heyecanla döndüğünü biliyorum. Durmadan tarihi değiştirecek devrimsel bir buluştan söz ediyordu. Bundan böyle devletlerin, güç odaklarının yalanlarına kimse kulak asmayacak, insanlar özgürce fikirlerini savunup örgütlenebilecek, anketler halkın gerçek sorunlarını ve çözüm önerilerini

yansıtacak... Gerçek nihayet kazanacak!" Boğazı düğümlenmişçesine güçlükle yutkunup kafasını arkaya yasladı. "Zavallı çocuğum..."

"Bu buluşun ne olduğunu söyledi mi peki?"

Başını hayır anlamında iki yana salladı Oben Benan. "Son görüşmemizde biraz ağzını aradım ama o mevzudaki fikri tamamen değişmiş gibiydi. 'Devrim nasıl gidiyor evlat?' diye takıldım buna, 'Boşuna heyecan yapmışız, dünya buna hazır değil,' gibisinden bir şeyler söyleyip geçiştirdi sadece."

"Daha sonra bir temasınız olmadı mı?"

"Bir gece yarısı telefonla aradı beni. Şu öğretim üyelerini öldürdüklerinin ertesi günü..."

"Purdue Üniversitesi'ndekileri."

"Belli etmemeye çalıştı ama sesinden korktuğunu anladım; babalar anlar çünkü. Biraz da içmişti galiba, aynı şeyi tekrarlayıp duruyordu." Oben Benan'ın yüzünde yine o iç parçalayıcı tebessüm belirdi. "'Seni çok seviyorum babacığım.'"

Stan, Türklerin duygularını paylaşma konusundaki rahatlığı karşısında bir kez daha hayret etmekten alamadı kendini. Kendisi ortalama insandan iki kat fazla ebeveyne sahipti ancak hiçbirine bunu açık açık söylemişliği yoktu. O iyisiyle kötüsüyle, duygular mevzubahis olduğunda sözlerden çok eylemlere inanırdı. "Belli ki her şeyin arkasında oğlunuzun sözünü ettiği buluş yatıyor Oben Bey," dedi. "Gökyüzündeki burgaca neden olan şey. Aynı zamanda hem insanların aniden aydınlanmasına hem de dünyanın yok olmasına yol açabilecek şey nedir bilemiyorum. Nükleer güçte bir kimyasal yahut biyolojik araç geliyor insanın

aklına. Yarığın giderek genişlediğine bakılacak olursa o güç harekete geçmiş durumda ve eğer Erkcan ile Ediz Bey haklıysa, dünyayı yok etmek üzere."

"Ve bu konuda bilgi sahibi herkes öldürülüyor. Sanki biri kıyametin kopmasını istiyor, değil mi?" Oben Benan kahvesini bitirip fincanı tabağın üstüne kapadı. "İşin doğrusu, oğluma kıymasalar o günü keyifle bekleyebilirdim ama şimdi bunu yapamam. Onu öldüren kişiyi bizzat ellerimle cehenneme postalamadan olmaz."

Stan aniden aklına gelen bir fikirle, "İmam hatip lisesine gittiğinizi söylemiştiniz," dedi. "Arapça biliyor musunuz?"

"Pek iyi sayılmaz. Biraz okuyup yazabiliyorum. Neden ki?"

Dedektif çevik bir hamleyle oturduğu yerden kalktı, çantasından çıkardığı sarı dosyayı ona uzattı. "Şuna bir göz atar mısınız?"

Oben Benan dosyanın kapağını açıp içindeki sayfayı taradı, şaşkınlıkla Stan'a baktı. "Nereden buldunuz bunu?"

"Oğlunuz, Erkcan Bey'e vermiş. Nedir? Çevirebilir misiniz?"

"Çevirmeye gerek yok, Türkçe bu metin; sadece Arap alfabesiyle yazılmış. *Seyahatnâme*'nin çıkarılan sayfalarından biri."

"Anlayamadım?"

"Evliya Çelebi'nin *Seyahatnâme*'sinden bir bölüm. Eserin bazı kısımları külliyattan ayıklanmıştır... yahut sansürlenmiştir desek yeridir herhalde. Bunlar babamın kitaplığının özel bir bölmesinde saklı dururdu; Süleymaniye Kütüphanesi'nde müdürlük yaptığı dönemde eline geçtiğini zannediyorum. Ediz oradan almış olmalı bunu. Bayılırdım eskiden bu hikayeleri gizli gizli okumaya. Hatta küçüklüğünde oğluma da birçoğunu anlatmışımdır."

"Lütfen," dedi Stan, Ediz Benan'ın dedesinin veda törenine Evliya Çelebi kostümüyle gelmesinin belki de özel bir ehemmiyeti olduğunu düşünerek. "Ne yazdığını okur musunuz?"

"Elbette," dedi Oben Benan biraz kafası karışmış. "Yalnız anlayamıyorum, Ediz neden bunu Erkcan'a vermiş?"

"Henüz ben de bilmiyorum," dedi Stan, bu kez yere değil, koltuklardan birine oturarak. "Okuyun lütfen."

Oben Benan ayağa kalkıp yerde duran kürküne doğru birkaç adım attı. Bütün dünyayı sığdırdığı cebinden okuma gözlüğünü çıkararak bir kez daha pencerenin önündeki sallanan sandalyeye yerleşti. O sakince okurken arka planda Boğaz'ın tepesini kıskacına almış Örümcek Burgacı şimdi onun kel kafasından fışkıran radyoaktif bir çağlayan gibi görünüyordu.

"Ben Evliya Çelebi, Efendimiz'in 1051 senesi Rebiülevvelinde cihânı temaşa etmek üzere Osmanlı'nın gölgesi Lehistan diyârında seyr-ü sefere revan oldum. Vardım ki bir handa izzet-ü ikram ile misafir oldum. Ol handa bir keşişle rast geldim ki ruhbanlık kisvesi ile hâl ve makamında gayet ârifâne sözler sarf eder ve dahi garib hikâyeler nakleder idi. Bir müddet sonra ol zât bana dedi: 'Ey deryâ-yı irfanı müşâhede eden seyyâh! Ma'lûm ola ki 1042 senesi Zilhicce'sinin dokuzuncu günüyle yirmi sekizinci günü beyninde öyle bir vukuât zuhûr etdi ki cümle Avrupa bu hâle hayretle nazar etdi. Meş'ûm, kızıl bir alaimisema evvelâ Roma fevkinde peydâ olup kısa sürede bütün kıt'aya şâyî oldu ve onun şiddet-i zuhûrundan leyl-ü nehâr birbirine karışdı. Bu hâdisenin hikmeti, Galileo Galilei isminde bir âlimin iddiasına nisbet olunmaktadır.'

"Ben dahi bu sözü işitip taaccüb ile sordum: 'Bu Galileo Galilei kimdir ve ne vâkıa vücuda getirmiştir ki semâda böyle bir nâzire görülmüştür?'

"Ol keşiş cevaben dedi: 'Galileo, zihni Şam kılıcından keskin Toskanalı bir âlimdir ve dahi yıldızların ahvâlini mütâlaa eyleyen dev bir dürbîn ile semâyı temaşa etmiştir. Bu zât, dünyanın şems etrafında devrân eylediğini iddi'a etmiş ve kilisenin gazabına dûçâr olmuştur. Hattâ bu mütecevviz iddi'ası sebebiyle mahkeme-i şer'iyeye çıkarılmıştır. Amma ki bu iddia, Cenâb-ı Hakk'ın nigehbîn olduğu mahkeme-i azîme bizzat şâhit olduğunu beyân etmek içün, semâyı kızıl bir gerdanlık ile tezyin eyledi.'

"Bu sözleri işitince dedim: 'Peki, sonra ne olmuştur?'

"Keşiş dedi: 'Galileo, mahkeme-i şer'iyede tövbe eylemiş ve sözünden rücu etmiştir. İşte o anda Cenâb-ı Hakk'ın gazabı dinmiş ve ol kızıl kıyamet alâmeti semâdan silinip gitmiştir.'

"Keşişin bu sözlerini işitince dedim ki: 'Ey azîz keşiş! Senin hikmetli sözlerin ibretlerle doludur. Amma bil ki, âlemin nizamını tagayyür ettiren yalnız yıldızların hareketi değildir; belki insanların efkârıdır.'

"Keşiş dahi bu sözü işitip tebessüm ile başını salladı ve dedi: 'Hak söyledin ey seyyâh! Velâkin bâzen insânlar, efkârlarının faturasını semâya tahmîl eylerler.'"

İki adam, üç asır öncesinden gelen sözleri bir süre sessizce sindirmeye çalıştı. Nihayet Stan sordu: "Alaimisema?"

"Gökkuşağı," diye açıkladı Oben Benan. Ardından, Stan'ın Osmanlıca yazılmış bu metni belki de tam anlayamamış olabileceğini düşünerek özetledi. "Evliya burada güya bir keşişten

dinlediği hikayeyi aktarıyor. Anladığım kadarıyla, hadise Galileo'nun, dünyanın güneşin çevresinde döndüğü iddiası yüzünden engizisyon mahkemesine çıkarıldığı dönemde yaşanıyor. Duruşmalar süresince Avrupa semalarında kızıl bir gökkuşağı beliriyor; keşiş bunu Galileo'nun küstahlığına öfkelenen Tanrı'nın sürece bizzat müdahil olmasına bağlıyor. Neticede Galileo sözünü geri alıyor, gökyüzündeki oluşum da kayboluyor."

"Bir kıyamet alameti olarak aniden ortaya çıkan kızıl gökkuşağı," diye mırıldandı Stan, düşünceli. "Örümcek Burgacı'nın ta kendisi."

"Arada büyük benzerlik olduğu açık," dedi Oben Benan. "Yalnız Evliya Çelebi'nin, olağanüstü gözlemciliğinin yanı sıra büyük bir palavracı olduğunu akıldan çıkarmamak gerekiyor. Fil doğuran kadınlar, uçan mollalar, timsaha dönüşen prensesler... yani bütün bunların yanında şurada anlattığı mucize hiç sayılır."

"Yine de sansürlenip *Seyahatnâme*'den çıkarılan bölüm bu olmuş, değil mi?" diye karşılık verdi dedektif. "Bu tesadüf olamaz."

"Peki bu bize ne söylüyor?"

"Örümcek Burgacı'nın dünyada daha önce de görüldüğünü."

"Sebebi de insanın Tanrı'yı öfkelendirmesi, öyle mi?"

"O kısmından pek emin değilim," dedi Stan, o ana kadar hiç dokunmadığı kahvesini bir dikişte bitirip. "İnsanlar tarih boyunca Tanrı ya da tanrıların azametli doğa olayları vasıtasıyla kendileriyle iletişim kurduğunu düşünmüştür. Bugün bile buna inanan bir sürü kişi varken üç yüz yıl önce olayın böyle yorumlanması normal."

"Öyleyse?"

"Tanrı'yı bu kadar kızdıran şey neydi diye düşünüyorum."

"Bilemiyorum Bay Stan," diyerek ayağa kalktı Oben Benan. "Bunların Ediz'in katliyle ilgisini de pek anlamıyorum. Siz böyle düşünüyorsanız ne âlâ, umarım bir neticeye ulaşabilirsiniz."

Konuğunun, kürkünü giyip tabancasını ve ilaçlarını ceplerine yerleştirdiğini gören Stan, "Dilerseniz bu gece burada kalabilirsiniz," dedi.

"Teşekkür ederim ama lüzum yok," diyerek gülümsedi Oben Benan. "Sizden tek bir ricam olacak: Oğlumun katilini bulursanız bana haber vermenizi istiyorum. Telefon numaram rehberde mevcut."

"Maalesef buna söz veremem Oben Bey."

Oben Benan ona elini uzattı. "Sizi bir dost olarak görmek isterim Bay Stan ancak gün gelir de o katille arama girmeye kalkarsanız size de acımam, bunu bilin."

"Elbette," diye gülümseyerek onun elini sıktı Stan. "Dostlar ne içindir?"

Misafiri gittikten sonra Stan, onun az önce oturduğu kanepeye uzanıp kolunu başının üstüne yasladı, gözlerini kapayıp uzun, pek uzun geçen gününü düşündü. Zihni nedense üstünde çalıştığı vaka ve kişisel akıbeti açısından önem taşıyan onca veriden ziyade kahvehanede tanıştığı Şükrü Bey'in hikayesi, Semiramis Hanım'ın sıçanları ve Feri Han'ın kederli tebessümü çevresinde slalom yaparken gözkapakları ağırlaştı ve tam uykuya dalacağı anda... gözleri fal taşı gibi açık ve kan kırmızı, yattığı yerden zınk diye doğruldu. Evliya Çelebi'nin metnini, daha doğrusu onun içinden bir cümleyi okuyan Oben Benan'ın sözleri kulaklarında çınlıyordu: *Amma ki bu iddia, Cenâb-ı Hakk'ın nigehbîn olduğu mahkeme-i azîme bizzat şâhit olduğunu beyân etmek içün, semâyı kızıl bir gerdanlık ile tezyin eyledi.*

"Bir gerdanlık ile..." diye mırıldandı kendi kendine. Ayağa fırlayıp telefonun başına geçti ve elleri titreyerek numaratörü altı kez çevirdi. Birkaç uzun sinyalin ardından nihayet karşı taraf telefonu açtı. "Hanzade Hanım?"

"Bay Stan?"

"Umarım bu vakitte arayıp rahatsız etmemişimdir fakat mühim bir mevzu sözkonusu."

"Mesele yok. Nedir?"

"Maalesef telefonda konuşulacak bir şey değil. Yüz yüze görüşmemiz gerekiyor. Müsaitseniz yarın erkenden size gelebilirim."

Uzun bir sessizliğin ardından, "Lüzum yok," dedi Hanzade Han. "Ben size geleyim. Birlikte kahvaltı ederiz, olmaz mı?"

Bu beklenmedik teklif Stan'ı hem şaşırtmış hem de memnun etmişti. "Hayhay. Moda Çay Bahçesi uygun mudur?"

"Saat dokuz?"

"Mükemmel."

"Öyleyse görüşmek üzere. İyi geceler."

"Tatlı rüyalar."

XI.
Nihai Plan: Belma Kaplan

Sordular insan nedir
Altında ahşap sedir
Abdal Stan dedi, heyhat
Bir yaralı sinedir

Başeditör Kurthan Kantar, arkasındaki mâniyi okuduktan sonra Stan'ın kartvizitini karşısında oturduğu Cinayet Büro Amiri Başkomiser Necdet Conk'un masasına bıraktı. "Etkileyici. Stan LaFleur bir şair; anlaşılan halk edebiyatımıza da pek düşkün."

"Eğer bir soruşturmada adı geçerse haber ver demiştiniz. Bu kartı maktulün üstünde bulduk."

"Ediz Benan'ın?"

Başkomiser, başıyla onayladı. "Olay esnasında veda töreninde bulunduğundan eminiz. Kendisini gözaltına almamız gerekiyor."

"Olay esnasında orada bulunan onlarca kişiyi sorguladınız, bir şey çıkmadı. Bir kişi daha neyi değiştirecek sizce?"

Başkomiser Necdet Conk, İstatistik Kurumu çalışanlarından ve bilhassa da başeditörlerden varlığının her zerresiyle nefret etse de onlara saygılı davranmak gerektiğini bilirdi. "Bunun durumu farklı," dedi dudaklarının ucuna kadar gelen küfrü yutarak. "Sadece şahit değil, aynı zamanda şüpheli konumunda."

"Şüpheli?" diye tekrar etti Kurthan Kantar, asıl bu iddiayı gayet şüpheli bulduğunu belirtecek şekilde kaşlarını kaldırarak.

"Şahitlerin ifadesi onun uzun bir müddet Bahri Benan'ın odasında olduğunu gösteriyor. O sırada gizlice baldıranı alıp Ediz Benan'ın içkisine karıştırmış olabilir."

Kurthan Kantar son derece sinir bozucu bir kahkaha patlattı. Karşısındaki polise bakıp onun ciddiyeti karşısında şaşırmış gibi yaparak ceketinin üst cebinden çıkardığı işlemeli mendille gözlerinde biriken yaşı sildi. "Özür dilerim, şaka yapıyorsunuz sandım fakat siz ciddisiniz." Ağzının kenarlarında biriken tükürükleri temizlemeyi de ihmal etmeden mendilini yerine koydu. "Kusura bakmayın herkesin hayal gücü siz tecrübeli polislerinki kadar geniş olmuyor. Kim bilir kaç tane akla hayale sığmaz vakayla karşılaşmışsınızdır böyle."

"Bu kadar tuhaf bulduğunuz şey nedir anlayamadım," dedi başkomiser, dudaklarını ısırıp.

"Düşünelim. Görgü tanıklarından biri... adını çıkaramadım şimdi, şu astroloji profesörünün söylediğine göre Bay Stan'ı bizzat Bahri Benan odasına çağırıyor, değil mi? Yani o ana kadar şüphelimizin böyle bir görüşme yapacağından haberi yok. Ayrıca baldıranın o odada olduğunu da bilmiyor. Yine de diyelim ki bunu bir şekilde öğreniyor ve her nedense zaten Ediz Benan'ı

öldürme niyetinde olduğundan bunun aradığı fırsat olduğunu fark ediyor. Şişedeki zehri çaktırmadan bir bardağa dolduruyor, kendi bardağındaki içkiyi de şişeye. O bütün bunları yaparken Bahri Bey'in ruhu duymuyor çünkü..." O noktada başkomiserden yardım bekliyormuş gibi durup bekledi.

Necdet Conk, Başeditör'ün tanık ifadelerinden haberdar olmayacağını varsayarak hata ettiğinin farkındaydı. Bu çakalların nasıl olup da her seferinde diğer kurumlardan bir adım önde olmayı başardıklarına hâlâ akıl sır erdiremiyordu. Ne yazık ki bir kez başlattığı oyuna ayak uydurmak zorundaydı. "Gözleri iyi görmüyor," dedi dişlerinin arasından.

"Bravo! Gözleri iyi görmüyor. Yaşlı, yorgun, zaten birazdan ölecek, kafası dağınık... Nerede kalmıştık? Evet, zehirle dolu bardağı alıyor ve..." Kurthan Kantar damağını şaklatıp sıkkın bir tavırla arkasına yaslandı. "İşte oradan sonrasını çözemiyorum... yani nasıl geçmişe yolculuk yapıp zehri bardaki diğer kadehe doldurduğunu. Ediz Benan'ın Stan yukarı çıkmadan önce içtiği rom yüzünden zehirlendiğini kesinkes biliyoruz çünkü, değil mi? Sizce bu nasıl mümkün olmuş olabilir acaba?"

Başkomiser içinden bir fesüphanallah çekti. Kendisi alttan aldıkça herifçioğlu onu aşağılamayı sürdürecekti besbelli. "İstatistik Kurumu'ndakiler kadar parlak olmayabiliriz Kurthan Bey ama o kadar da budala değiliz," dedi. "Zamanda yolculuğun mümkün olmadığının farkındayız, en azından geriye doğru. Hemşirenin ifadesi zehrin o daha Bahri Benan'ın odasına gitmeden çantasından aşırıldığını düşündürüyor. Tabii yine de Stan LaFleur'ün bu cinayeti işleyip işlemediğinden emin olamayız

ancak orada bir arkadaşının daha bulunduğunu ve Ediz Benan'ın ölümünün ardından hemen kaçıp gittiklerini biliyoruz. İyi bildiğimiz bir şey daha var: Vizesini yenileme umudu tükenen pek çok kişi son günü gelmeden önce başka birilerinin hesabına suç işliyor. Bazen geride bıraktıkları kişilere maddi kazanç sağlamak için, bazen hınçtan. Bu adamın da önünde yaşayacak sadece iki günü var, öyle değil mi? Sözün özü, suçlu ya da değil, onu buraya getirip sorgulamamız gerektiği açık ve net. Hem de daha fazla vakit kaybetmeden."

"Tamam canım, kızmayın," dedi Kurthan Kantar ellerini teslim olmuşçasına havaya kaldırarak. "Kusura bakmayın, biraz eğlenelim istedim sadece. Söylediklerinizi anlıyorum ve size hak da veriyorum ancak kendisi şu anda çok daha büyük bir operasyon açısından önem taşıyor. Maalesef bunun ne olduğunu size açıklama yetkisine sahip değilim. Sadece yarın akşama kadar süre istiyorum, ondan sonra ne isterseniz yapabilirsiniz. Söz veriyorum, namussuzu konuşturmak için dilediğiniz kadar da vaktiniz olacak."

Necdet Conk nihayet bir miktar otorite ortaya koyabilmiş olmaktan ileri gelen bir rahatlamayla ellerini masasının üstünde birleştirdi. "Pekâlâ Kurthan Bey, öyle diyorsanız öyle olsun. Yarın öğlen itibarıyla yakalama emrini çıkarıyorum."

Kurthan Kantar umursamazca omuz silkip ayağa kalktı. "Size kalmış. İsterseniz vur emri çıkarın."

Başeditör belirgin bir neşe içinde odasından ayrıldıktan sonra Başkomiser Necdet Conk ona karşı olan hislerini bütün samimiyetiyle dile getirdi: "Koduğumun züppesi!"

"Günaydın Bay Stan!"

Hanzade Han'la Moda Çay Bahçesi'ndeki randevusuna gitmek üzere perşembe sabahı saat sekiz buçukta evinden çıkmış, bisikletiyle Yeldeğirmeni Meydanı'nı geçmekte olan Stan, dönüp bakınca seslenenin fırıncı Süleyman olduğunu gördü. Onu başıyla selamlayıp yoluna devam etme eğilimindeydi fakat adam ısrarlı el, kol hareketleriyle belli ki onu dükkâna davet ediyordu. Yeterli vakti olduğunu düşünerek davete icabet etti. Fırına girip pek sevdiği taze ekmek kokusunu içine çekerek yutkundu. "N'aber Süleyman?"

Fırıncı, kasanın altında bir yerlerden büyükçe bir kutu çıkarıp uzattı. "Az erimiş olabilir ama idare edeceksin artık."

"Nedir bu?"

"Bavyera Kremalı tatlı. Hani hep istiyordun ya, dün aklıma geldi, yapıvereyim dedim." Stan kutuyu alıp diğer elini cüzdanına götürdü ancak beriki onun bileğini tuttu. "Lüzum yok. Bu benden hediye. Afiyet şeker olsun."

Stan bunun son yemek kabilinden bir hediye olduğunun farkındaydı. Vizesinin yenilenmediğini Ceylan'dan öğrenmiş olmalıydı. "Teşekkür ederim Süleyman."

Süleyman gözlerini kırpmaksızın ona gülümsedi, ağzını şapırdattı, ellerini ovuşturdu ve nihayet son yolculuğuna hazırlanan komşusuna ne söylemesi gerektiğine karar verdi. "Dün de epeyi bir lodos yaptı."

Önceki gece gökyüzünde gözlenen dehşet verici yıkım tablosunu, kan dondurucu bir mutlak felaket alametini "güneybatıdan esen sertçe bir rüzgâr" biçiminde yorumlayan Anadolu insanının hüsnüniyetine nasıl karşılık vermek gerektiğini geçen yıllar içinde öğrenmişti Stan. "Her şerde bir hayır vardır."

Başını aşağı yukarı sallayarak onayladığına bakılırsa aldığı yanıt Süleyman'ı memnun etmişti. Ancak bir an sonra yüzündeki tebessüm yerini acıklı bir ifadeye bıraktı ve Stan'a sıkıca sarıldı. "Keşke gitmeseydin."

Stan bu sıcakkanlı ve cömert adama veda ettikten yirmi dakika kadar sonra Moda Çay Bahçesi'ne ulaşmıştı. Hava hayli serin olmasına rağmen Hanzade Han'ı bahçenin kapalı kısmında değil, denize tepeden bakan açık alanındaki masalardan birinde oturmuş çay içerken buldu. Gri Antilop'u bir kenara park edip onun yanına gitti. "Çok bekletmedim inşallah."

Hanzade Han onun sorusunu es geçip masada duran kesekağıdını usulca yırttı. "Poğaça ve simit aldım. Siz ne getirdiniz?"

"Tatlı," dedi Stan kutuyu açıp. "Bavyera'ya özgü bir lezzet. Mahalle fırıncımızın ikramı."

Hanzade Han çay kaşığının ucuyla kremadan bir parça alıp ağzına götürdü. "Mmm... pek güzelmiş."

"Sevindim beğendiğinize, benim de favori tatlımdır. Liechtenstein'da bunu ahududu, böğürtlen ve yabanmersiniyle yaparlar; enfes olur."

"Tina da öyle mi yapıyordu? Hani şu ırkçı eski kız arkadaşınız."

Stan onun sadece bir kez dile getirdiği eski sevgilisini hatırlamasından etkilenmişti. "Doğrusu, aşçılık yönü pek yoktu Tina'nın."

Hanzade Han bir parça simit koparıp ağzına attı. "Yolunuz nasıl Liechtenstein gibi bir ülkeye düştü diye sorsam ayıp etmiş olur muyum?"

"Hiç de bile," dedi Stan. "Üvey ailem kültürel mirasımı keşfetmem konusunda her zaman teşvik ediciydi. Üniversiteyi bitirince çantamı sırtıma vurup uzun bir Avrupa seyahatine çıktım; işte o dönemde bir şiir festivaline katılmak için Liechtenstein'a da gittim."

"Pek romantik... Demek bir şiir festivalinde tanıştınız Tina'yla."

Hayır anlamında başını iki yana salladı şair. "Miss Liechtenstein Güzellik Yarışması'nda."

"Ooo," diye kaşlarını kaldırdı Hanzade Han. "Yoksa yarışmacılardan biri miydi?"

"Hı hı." Stan garsonun önüne bıraktığı çaya bir kesmeşeker attı.

"Kazandı mı peki?"

"Elbette."

"Elbette, ha? Çok güzel olmalı."

"Çook," diyerek iç geçirdi Stan. "Herkes gördüğü anda ona çarpılmıştı."

"Kıskandım bak şimdi."

"O endam, duruşundaki asalet. Hem de iyi huylu. Terbiyeli, itaatkâr."

"Siz öylesini mi seviyorsunuz?" diye sordu Hanzade Han yüzünü buruşturarak.

"Kim sevmez ki?" dedi Stan poğaçasından kocaman bir ısırık alıp. "Tabii en önemlisi, son derece sağlıklı olmasıydı. Güçlü bacaklar, sağlam bir kalça ve bilhassa da memeler... litrelerce süt vaat eden o memeler. Hepsi merada büyüdüğü için tabii."

Hanzade Han'ın ağzı bir karış açık kalmıştı. "Doğrusu, sizin hiç böyle biri olduğunuzu düşünmemiştim Bay Stan. Ne de Tina'nın! Çok hayal kırıklığına uğradım."

"Tina mı? Ben Heidi'den söz ediyorum."

"Heidi de kim?"

"Tina'nın ineği. Miss Liechtenstein Güzellik Yarışması, ülkenin en güzel ineğinin seçildiği geleneksel sığır fuarının bir parçasıdır."

Hanzade Han ağzından burnundan tükürükler saçarak bir kahkaha patlattı. "Ay, affedersiniz!" diye inleyerek peçeteyi yüzüne kapadı. "Allah iyiliğiniz versin! Nasıl bir insansınız siz! Sığır fuarı diyor! Hahahhaaaa!.."

İşte bu havada, karşılıklı çaylarını içip kahvaltılarını mideye indirene kadar havadan sudan konuştular. Genç kadın, Stan'ın acil görüşme talebinin sebebini muhakkak ki çok merak ediyor olmasına rağmen sabır ve nezaketle konuyu onun açmasını bekliyordu. Nihayet tatlılarını da bitirip birer kahve söylediler ve dedektif bu işin vaktinin geldiğine karar verdi. "Nişanlınızın ölümü hakkındaki kuşkularınızda haklıymışsınız," diye girdi konuya. "Biri Erkcan Bey'e kumpas kurmuş; babanızı ona karşı tahrik etmiş."

Hanzade Han nefesini tutmuş, oturduğu yerde dikilmişti. "Kim?"

"Maalesef henüz bilmiyorum ama... Ediz Benan'ı öldüren kişi olduğundan neredeyse eminim."

"Ediz," diye mırıldandı genç kadın. "Erkcan'ın arkadaşıydı. Gazetede haberi okuduğumda benim de aklımdan öyle bir şey geçti ama... sebep?"

"Üniversitede yürüttüğü çalışmayla ilgili," deyip parmağıyla gökyüzündeki kızıl yarığı işaret etti Stan.

"Meteor yağmuru," dedi Hanzade Han. "O çalışmanın başında babam vardı, evet. Erkcan da ona yardım ediyordu. Yine de anlamıyorum. Kim, neden böyle bir şey yapmak ister?"

"Nişanlınız meteor yağmuru teorisine inanmıyordu," diye açıkladı dedektif. "Ediz Bey de öyle. Onların fikrine göre bu oluşuma sebep, büyük bir buluştu; belki bir tür makine yahut alet, henüz onu da tam bilemiyorum. O yok edilmezse bu yarığın dünyanın sonunu getireceği düşüncesinde olduklarını anlıyorum, ki galiba haklıydılar da."

"Bengi Örümcek!"

Dedektif, başıyla onayladı. "İnanıyorum ki bu Bengi Örümcek neyin nesidir anlamak için Erkcan Bey'in çalışmasına ulaşmak gerekiyor. Ne yazık ki henüz bunu da başaramadım."

Duyduklarını hazmetmeye çalışan kadının yüzünü yalayıp geçen şüphe bulutu Stan'ın dikkatinden kaçmamıştı. Ona hak veriyordu, işittikleri akla pek kolay yatacak türden şeyler değildi. "Bu katilin babamı Erkcan'a karşı tahrik ettiğini söylediniz. Nasıl?"

İşte mevzu, dedektifin ona açıklama konusunda en çok çekince duyduğu o hassas noktaya gelmişti. Ona yalan söylemeyi istemiyordu ancak ağzından çıkacak sözleri dikkatle tartmalıydı.

"Babanızı, nişanlınızın uygunsuz bir ilişki içinde olduğuna inandırmış."

"Ne türden bir ilişki?"

"Aslında pek önemi yok," diye omuz silkti Stan, bu kadarıyla kurtulabileceğini umarak. "Bütünüyle bir iftira."

Ne var ki Stan'ın konuyu geçiştirme gayreti Hanzade Han'ın gözünden kaçmamıştı. Bakışlarını dikkatle onunkilere dikti, burun kenarından dudaklarının kenarına alaycı, küçümseyici uzun bir çizgi yerleşti. "Annem."

"Bütünüyle bir iftira," diye tekrar etti Stan. "Bundan yüzde yüz eminim."

"Öyle olduğunu biliyorum," diye bakışlarını ağaçlarla dolu dik patikanın ötesindeki denize çevirdi kadın. "Babamın buna neden kolayca inandığını da."

Stan onun zihnini birtakım üzücü hatıralardan koparıp hızla başka yöne çekmek gerektiğini düşündü. "Şu anda üstünde durmamız gereken şey, nişanlınızın katilini ortaya çıkarmak. Açık konuşacağım, önümde sadece iki günüm var ve bu süre içinde bunu başarmak için elimden geleni yapmaya devam edeceğim. Elde ettiğim her veriyi, müspet ya da menfi ulaştığım her sonucu gitmeden önce bir rapor halinde size ulaştıracağım. Eğer soruşturmam yetersiz kalmışsa bunları polise yahut bir başka dedektife verebilirsiniz."

"İki gün," diyerek dedektife döndü Hanzade Han. Sandalyesinin kenarına astığı çantasından bir çek defteri ve kalem çıkardı. "Çok üzgünüm Bay Stan. Sizin gibi birine... herhangi birine bunun yapılması hiç adil değil. Kendi derdime düşüp bunu düşünemediğim için beni affedin. Bence siz üstünüze düşeni

fazlasıyla yaptınız. Bırakın artık bu işi, son birkaç gününüzü gönlünüzce geçirin. Eminim yapacak daha iyi işleriniz vardır. Hizmetlerinize karşılık size bir çek yazacağım."

Stan uzanıp usulca elini onunkinin üstüne koydu. "Yapacak daha iyi bir işim yok." Elini kaldırıp gülümsedi. "Ama çek işime yarayabilir."

"Öyle olsun," dedi Hanzade Han tatlılıkla. "Peki şimdi planınızın ne olduğunu sorabilir miyim?"

"Demin de açıkladığım gibi, ortada dönen bütün dolapların, işlenen cinayetlerin arkasında Bengi Örümcek'in yattığına inanıyorum. İlk iş, nişanlınızın çalışmasını bulmam gerekiyor."

"Nerede olduğuna dair bir fikriniz var mı?"

"Hı hı..."

"Vaktinizin ne kadar dar olduğunu kendiniz söylediniz Bay Stan; sizce bunu yapmak ne kadar sürer?"

"Tahminimde haklıysam, otuz saniye kadar." Elini açıp şaşkınlıkla kendisine bakan kadına uzattı. "Kolyenizi rica edebilir miyim?"

"Nasıl?"

"Erkcan Bey'in hediyesi olan. Hani ömrünüz boyunca her gün boynunuzda taşıyacağınızı söylediğiniz."

Hanzade Han aklı fena halde karışmış olsa da itaat etti. Boğazlı kazağının içinden sıyırıp çıkardığı kolyeyi vidalı klipsinden açıp dedektifin avucuna bıraktı. Stan siyah boncukların arasına yerleştirilmiş sarı çubukların tam da Feri Han'ın tahmin ettiği gibi sıkıca sarılıp rulo haline getirilmiş bir tür kağıttan yapılma olduğunu gördü. Cebinden çıkardığı çakıyla çubuklardan tekinin yapışkanlı hattına boydan boya bir çizik çekti ve ruloyu açtı. "Bingo!"

"Bu da ne?" diye sordu Hanzade Han hayret içinde her tarafı minicik deliklerle kaplı sarı şeride bakarken.

"Bir teleks şeridi," dedi dedektif yüzüne yayılan kocaman gülümsemeyle.

Hanzade Han afallamıştı. "Anlamıyorum..."

"Nişanlınızın çalışması," diye açıkladı Stan. "Babanıza teleksle bir kopyasını yolladığını biliyorum, bu onun çıktısı olmalı. Size bunu ölümünden birkaç hafta önce verdiğini söylemiştiniz. O dönemde çalışmasının ve hatta hayatının tehlikede olduğunu anlayıp kaydı en güvendiği kişiye emanet etmiş. Akıllıca."

Hanzade Han elini ağzına götürüp yüzünde sırasıyla hayret, dehşet ve nihayet aydınlanma ifadesiyle kolyeyi alıp baktı. "Ölürken bu yüzden bütün gücüyle kolyeme yapışmıştı..." diye mırıldandı. Derken, yüzü hayal kırıklığıyla buruştu. "Ben de son kez bana sarılmak istiyor sanmıştım."

"Eminim bunu da istemiştir," dedi Stan boğazını temizleyip.

"Fakat siz bunu nasıl anladınız?"

"Bir iki arkadaşın yardımıyla."

"Kimmiş bu arkadaşlar?"

"Biri anneniz, diğeri de... Evliya Çelebi."

Hanzade Han kısa bir tereddüt anının ardından kahkahayı patlattı. "Âlemsiniz Bay Stan!"

"Şimdi bunların acilen deşifre edilmesi gerekiyor," diyerek kafasını kaşıdı dedektif.

"Sahi, nasıl yapacaksınız o işi?"

"Bildiğim kadarıyla birkaç değişik kodlama sistemi mevcut, bu kadarcık sürede hepsini öğrenmeme imkân yok. Güvenebileceğim bir uzman bulmam gerekiyor."

"Var mı öyle biri?"

"Aklıma bir isim geliyor ama bana yardım etmeye ne kadar gönüllü olur pek bilemiyorum."

Hanzade Han çek defterini önüne çekti; rakamlar, yazılar ve bir imzayla doldurduğu yaprağı koçanından koparıp dedektife uzattı. "Belki bunun bir faydası olur. Dilediğiniz gibi kullanabilirsiniz; artanını da ücretiniz kabul edin lütfen."

"Beş bin lira," dedi Stan, çeke bakıp. "Bu çok büyük bir meblağ."

"Çaylar ve kahveler sizden."

"Teşekkür ederim Hanzade Hanım," dedi Stan, çeki katlayıp cüzdanına yerleştirirken. "Yarın akşam, olmadı cumartesi sabahı size son durumu teleksle bildireceğim."

"Bay Stan, bilin ki her zaman hatıralarımda yer alacaksınız," dedi Hanzade Han hüzün, minnet, hayranlık karışımı bir duyguyla Stan'ın elini iki avucunun arasına alarak. "Hem siz hem de Heidi."

Stan, Üsküdar Paşakapısı Cezaevi'nin geniş görüş salonuna girdiğinde ortalıkta hiç kimseyi göremeyince kendini biraz tedirgin hissetti. Soran gözlerini oraya kadar kendisine refakat eden gardiyana çevirince, hayli heybetli bir cüsseye sahip kadın da ona gülümseyip, belindeki deri kemere asılı copun sapını kavramak suretiyle karşılık verdi. Dedektif bunun sıradan devlet-vatandaş ilişkisinde tarafların yerini net biçimde hatırlatmaya dönük bir jest mi yoksa kendisine özel bir karşılama mı olduğunu tam kestiremedi. İşin doğrusu, o güne kadar herhangi bir cezaevine gitmemiş, oradaki sosyal kodları öğrenememiş olması

kendi ihmalkârlığıydı. "Belma Kaplan'ı görmeye gelmiştim ben," dedi gardiyana, menfi bir tepkiyi göze alarak. "Kapıdaki memura da söylemiştim."

Gardiyan, copuyla görüş salonunun diğer ucunu işaret etti. Stan duvarlarla ayrılmış, kapısız görüş odalarının önünden geçip en sonuncusuna varınca Belma Kaplan'ı küçük bir masanın arkasında oturmuş kendisini beklerken buldu. "Vay vay vay!" dedi kadın, yüzünde hiç de dostça sayılmayacak bir ifadeyle. "Kimleri görüyorum karşımda! Stan LaFleur, iyilerin düşmanı, hırsız ve sadakatsiz kocaların dostu!"

Belma Kaplan, dedektifin iki yıl önce bankacı sevgilisini öldürdüğünü ortaya çıkarıp içeri attırdığı polis memuresinden başkası değildi. Yargıcın suçun ağır tahrik altında, ani öfke patlaması neticesinde ve kasıtsız biçimde işlendiğine kanaat getirip ikinci dereceden cinayet kararını vermesiyle on iki yıl hapis cezasına çarptırılmıştı. Ancak kadının cevval avukatları bununla yetinmeyip temyizle mahkeme kararını halk jürisine götürmüş, halk jürisi de "kurbanın iki kadınla daha gayrimeşru ilişkisi bulunduğunun ve çalıştığı bankadan zimmetine para geçirdiğinin ortaya çıkması, ayrıca da çevresi tarafından da ekseriyetle sevimsiz bir insan olarak tanınması" gerekçeleriyle bu süreyi beş yıla indirmişti; eski polis iyi hal durumunda dört yıl içinde salıverilebilecekti. Başlangıçta cinayet işlediği düşünüldüğünden idam cezasına hükmedilen soyguncu, yaşam vizesi iptal edildiği için çoktan tahtalı köyü boylamış, gerçek katil ise hürriyetine kavuşacağı sayılı günün geçmesini beklemekteydi. Hayat gibi hiperdemokratik sistem de böyle tatlı sürprizlerle doluydu işte.

"Nasılsınız?" diye sordu Stan, onun saldırganca yorumunu es geçerek.

"İşimi, itibarımı, gençliğimin en güzel yıllarını kaybettim. Sen nasılsın?"

"Yaşam vizem iptal edildi. Cumartesi günü veda ediyorum."

"Sevindim."

Kadının yüzünün birden aydınlanıvermesinden mübalağa etmediği, bu haberin onda bir müjde etkisi yarattığını görmek mümkündü. İşi düşündüğünden zor olacaktı dedektifin. Her ne kadar içindeki polemikçi, kadına hapse düşmesinin cinayet gibi gayet ciddi bir suça dayandığını hatırlatma arzusuyla yanıp tutuşsa da bunu yapmamaya karar verdi. "Birkaç yıla çıkıyorsunuz bildiğim kadarıyla," dedi en sempatik halini takınarak. "Sayılı gün çabuk geçermiş."

"Ben sana gösterirdim sayılı gün nasıl geçermiş de dua et... iyi halimi korumam lazım," dedi kadın ona dik dik bakarak.

Stan gömleğinin yakasını genişletip etrafına bakındı. "Burası niye bu kadar boş? Görüş günleri tıklım tıklım olur zannederdim."

"Çünkü bugün görüş günü değil," diye yanıtladı Belma Kaplan, buz gibi. Dedektifin soran bakışlarına karşılık ekledi: "Allah'tan emniyet görevlilerine karşı hâlâ biraz vefa duyanlar var da az rahat ediyoruz bu bok çukurunda. Gerçi gelenin sen olduğunu bilsem hiç kendimi yormazdım ya... De bakalım, nedir derdin?"

Belma Kaplan'ın bazı ayrıcalıklarını koruyor olması Stan açısından iyi haberdi; işin doğrusu, oraya gelirken tam da bunu umuyordu. "Bir konuda yardımınızı isteyeceğim."

"Hadi ya!" diye ünledi kadın alayla. "Saatin geldiğinde seni bizzat öldürmem falan gibi bir şeyse zevkle kabul ederim."

"Maalesef," dedi dedektif cebinden çıkardığı beş bin liralık çeki masaya koyarken. "Ancak dışarı çıktığınızda bu parayı harcarken benim çoktan solucanlara yem olduğumu düşünerek keyiflenebilirsiniz."

Belma Kaplan, elini uzattığı anda Stan çeki hızla geri çekince öfkeyle patladı: "Sen dalga mı geçiyorsun benimle?"

"Gayet ciddiyim," diyerek elini kaldırdı dedektif.

Kadın bir çeke, bir Stan'a şüpheyle baktı. "Ne belli bunun karşılıksız olmadığı?"

"Bankaya telefon edip sorabilirsiniz," dedi Stan.

"Ne istiyorsun?"

Stan, Hanzade Han'ın kolyesinde bulduğu bir düzine teleks şeridi rulosunu çantasından çıkarıp masaya yığdı. "Bunların deşifre edilmesini."

"Vay vay... iki gün sonra cartayı çekeceksin ama hâlâ iş kovalıyorsun, ha?"

"Duruşmalarınızdan birkaçına gelmiştim," dedi Stan. "Şahıs tanığı olarak davet edilen hanımefendi, en yakın arkadaşınız, görev yaptığınız karakolun teleks memuresiydi, değil mi? Bunların deşifrasyon kodlarına erişimi olduğunu tahmin ediyorum."

"Eminim öyledir," dedi kadın. "Anlamadığım neden bu iş için İstatistik Kurumu yahut daha iyisi bir araştırma şirketi personelinden yardım istemiyorsun? Oradakilerin bu şeritleri çözmek için şifre kodlarına bile ihtiyacı olmaz. Hepsi de bu paranın çok daha azına özel sektöre hizmet vermeye pek heveslidir."

"Öyle birini bulmak için vaktim yok," diye yanıtladı dedektif. "Ayrıca şu anda en mühim şey gizlilik ve güvenirlik."

Belma Kaplan oturduğu yerde arkasına yaslanıp keyifle gerindi, bir süre düşündü, Stan'ı süzüp sırıttı. Ricacı vatandaş karşısındaki erk sahibi kamu görevlisi reflekslerinin hâlâ son derece güçlü olduğu açıktı. "Ve sen de beni parayla satın alabileceğini mi düşündün?"

Bu, dedektifin hiç beklemediği bir darbeydi. Yine de bozuntuya vermemeye çalışarak, "Hayır, hayır," dedi. "Böyle düşünmenizi..."

Belma Kaplan, Stan'a doğru eğilerek sorusunu küçük bir farkla tekrar etti. "Beni sadece parayla satın alabileceğini mi düşündün?"

"Anlamıyorum... başka ne istiyorsunuz?"

"Ben de seni takip ettim Stan Efendi, bir dedektiflik ofisin olduğunu biliyorum. Benim bundan sonra polislik yapmam mümkün değil ama özel dedektif lisansı alabilirim."

"Anlıyorum," dedi Stan muhabbetin sonunun nereye varacağını merak ederek. "Bu konuda ben ne yapabilirim?"

"İşin bir şahıs işletmesi, değil mi? Tüm varlık ve haklarını bana devredebilirsin. Böylece elimde hazır lisanslı bir şirket, dava dosyaları ve müşteri portföyü bulunacak. Zaten gittiğin yerde senin de artık bunlara ihtiyacın olmayacak."

Bu talebe nasıl karşılık vermesi gerektiğini bilemiyordu dedektif. Belma Kaplan'ın iş durumuyla ilgili tespiti her ne kadar doğru idiyse de bundan hiç hoşlanmamıştı. "Çok fazla müşterim yok açıkçası. Hem bu kadar kısa sürede bu iş nasıl halledilir bilemiyorum. Avukatlar, noter vesaire..." diye işi yokuşa sürmeye çalıştı.

"Az müşteri hiç yoktan iyidir. Diğer konuyla ilgili olarak da, bir vasiyetname yazıp Göçişleri'ne teslim etmen yeterli," dedi Belma Kaplan bacak bacak üstüne atıp. "Ve her şey bir yana, benim için en güzeli sana ait bir şeyi elinden almak olacak."

"Anlıyorum," diye kaderine razı oldu Stan. "Akşama uğrayıp alırım deşifre edilmiş metni."

"Yarın biri evine getirecek," dedi Belma Kaplan. "Gelen kişiye devir belgelerini teslim edeceksin. Aksi takdirde anlaşmamızı unut."

"Öyle olsun. Yalnız şeritleri de geri istiyorum."

Kindar eski polisin yanından ayrıldıktan sonra vasiyetnamesini yazıp teslim etmek üzere bisikletiyle Göçişleri İdaresi'ne doğru yönelen şair, beş dakika sonra Doğancılar Yokuşu'nun tepesindeydi. Durup nefeslenirken bakışları uzaklara, Haydarpaşa Rıhtımı'na doğru kaydı. Boğaz'ın sularında ağır ağır yol alan yük gemilerine, şilep ve tankerlere bakarken aklına Odyssia geldi; talihi yaver giderse onu buralardan kaçırıp götürecek gemi. Demek kaderinde Almanlık ve Türklükten sonra bir de Rus olmak vardı. Sırada ne bulunuyordu acaba? Seçme şansı verilse bir Meksika yerlisi olmayı tercih edeceğini düşündü. Böylece hayranı olduğu, kendi iddiasına göre yirmi ayrı ülkenin vatandaşı yazar, şair, boksör ve hayat sanatçısı Arthur Cravan'ın, hamile sevgilisini geride bırakıp Şili'ye gideceği iddiasıyla küçük bir kayıkla denize açıldığı Meksika sahilinin hangisi olduğunu kesinkes bulup ortaya çıkarabilirdi. Dahası, o günden sonra kendisinden bir daha haber alınamayan bu olağanüstü adamın, iddia edildiği gibi hakikaten

fırtınalı deniz tarafından yutulup yutulmadığını araştırabilir ve kim bilir belki de onu dünyanın akla hayale gelmeyecek bir yerinde, insanlığın türlü haliyle dalga geçen bir ihtiyar olarak bulabilirdi. Bir şair-dedektife ne kadar yakışırdı böyle bir işi başarmak. Ne yazık ki şu anda bunları unutup birkaç cinayetin esrarını çözmek ve yan ürün olarak da dünyayı kıyametten kurtarmak gibi süfli bir işle uğraşması gerekiyordu.

XII.
Bir İntikam, İki Mezar

Stan işini halledip Göçişleri İdaresi'nden çıkınca saatine baktı ve Belma Kaplan'ı ziyaretinden o yana, zannettiği gibi yarım gün değil, sadece kırk beş dakika geçmiş olduğunu hayretle idrak etti. Bu farkı, sevimsiz devlet kurumlarında vaktin bir türlü geçmediği hissiyatıyla açıklamak pek mümkün değildi; sanki zamanın akışı yavaşlamış, dünyanın devinimi pelteleşmiş gibiydi. Ofisine dönmek üzere Gri Antilop'un selesine yerleşirken çevredeki olağandışı hareketsizlik dikkatini çekti. İnsanlar, kimileri otomobillerinden çıkmış, sabit bakışlarını gökyüzüne çevirmişti. Kafasını kaldırıp bakınca, ilk olarak çığlık çığlığa düzensiz biçimde uçan karga ile martı sürülerini ve onların tepesinde iyice genişlemiş, eskisinden daha belirgin, keskin turuncu bir renge bürünmüş burgacı gördü. Çevresinde ara ara ani mor ve yeşil ışık patlamaları görülen yarığın iç kısmındaysa bir boşluk yahut delik benzeri bir karaltı oluşmuştu. Dudaklarda önce hafifçe mırıldanan dualar giderek bağrış çağrış şefaat ve merhamet

yakarışlarına dönerken dedektif bu insanların bir konuda haklı olduğunu biliyordu: Dünyanın sonu hızla yaklaşmaktaydı.

Bisikletine atlayıp benzin istasyonlarının önünde birikmiş araç kuyruklarını, cuma namazları dışında pek rağbet görmeyen camilerin tıklım tıklım avlularını, kepenk kapatmış dükkânları, yol kenarında ağlayanları geride bırakıp Kadıköy Rıhtımı'na vardı. Yükselen dalgalarla sallanıp savrulan iki şehir hatları vapuru iki farklı yönden son derece tehlikeli bir açıyla iskeleye yanaşmaya çalışırken, güvertedeki yolcular birbirlerine sarılmış kaderlerini bekliyor, sahildeki insanlar bir yandan kendilerini kıyıya vuran sulardan korumaya çalışıyor, bir yandan da bu manzarayı kâh çığlıklar atarak kâh dualar okuyarak izliyordu. Nihayet kaptanların ustalıklı manevraları neticesinde biri diğerine yaslanmak suretiyle iskeleye yanaşmayı başaran vapurlar yolcularını boşaltırken Stan yönünü Yeldeğirmeni'ne çevirdi.

Dedektif ofise girdiğinde Ceylan'ı lambalı radyonun başında dikilmiş tırnaklarını yerken buldu. Konuşmaya yeltendiğinde kız onu sert bir el hareketiyle susturdu. "Başbakan konuşacak!" Demek yetkili birimler vaziyetin ciddiyetini kabul edip bir şeyler söyleme gereği hissetmişti. Stan hükûmetin bu konuda yapacağı açıklamaların gerçeği yansıtacağından fena halde kuşkuluydu. İşin doğrusu, böyle bir dertleri olduğunu bile sanmıyordu. Onun görebildiği kadarıyla sosyolojik, teknolojik ya da doğal bir güç herhangi bir şekilde ortaya çıktığında, hayrından, şerrinden bağımsız biçimde siyasetçilerin ilk itkisi bundan nasıl istifade edebileceklerini düşünmek oluyordu. Neyle karşı karşıya bulunduklarını hiç anlamıyorlarsa -ki ekseriyetle durum böyle

cereyan ediyordu- rakiplerinin aleyhine nasıl kullanabileceklerini. Sözkonusu zevatın bu konudaki yeteneğini teslim etmeliydi. Yine de radyodan yükselen uğultular ve cızırtılar arasında başbakanın sesini duyunca bir köşeye oturup dinlemeye geçti.

Konuşmasına, "Değerli vatandaşlarım," diye başladı başbakan; kararlı, güçlü, güven telkin edici bir ses tonuyla. "Son günlerde gökyüzünde gözlemlenen olağanüstü tabiat olayları ve bazı bölgelerde yaşanan geçici teknik problemler nedeniyle kamuoyunda farklı söylentiler yayılmaktadır. İlk olarak şunu söyleyeyim: Halkımızın içi rahat olsun. Hükûmetimiz ve ilgili kurumlarımız gelişmeleri titizlikle takip etmekte ve gerekli tüm önlemleri almaktadır. Bilimsel gözlemler, aziz vatandaşlarımızın kamuoyu anketi neticesinde vardığı kanaati doğrulamaktadır: Dünyamız şu anda fevkalade bir meteor yağmuru etkisi altındadır. Buna bağlı olarak bazı bölgelerde deniz seviyesinde kısa süreli dalgalanmalar, elektrik kesintileri ve atmosferde ışık oyunları meydana gelmiştir. Bu tür astronomik olaylar evrenin doğal döngüsünün bir parçasıdır ve tarih boyunca zaman zaman yaşanmıştır. Bunlar geçici etkilerdir ve uzmanlarımız önümüzdeki günlerde durumun normale döneceğini bildirmektedir. Asılsız söylentilere ve panik yaratacak haberlere itibar etmeyiniz. Sahil Güvenlik ve deniz kuvvetleri, emniyet teşkilatı, jandarma birlikleri kamu düzenini ve güvenliğini sağlamak için göreve çağrılmıştır. Olası kesintiler sırasında kamuoyunun bilgilendirilmesi için devlet radyoları düzenli duyurular yapacaktır. Sizlere sükûnet içinde hareket etmenizi tavsiye eder, kısa sürede normalleşmenin sağlanacağını bildiririm."

Apaçık bir olağanüstü hal ilanını bir dolu sözümona emniyet telkin edici lafın arasına başarıyla sıkıştıran başbakanı içinden tebrik etti Stan. Bu resmî açıklamadan çıkardığı tek dişe dokunur bilgi, kaosa yol açabilecek eylemlere girişenlerin devletin güvenlik kurumları tarafından acımasızca tepeleneceğiydi. Elindeki alet her daim sadece bir çekiçten ibaret olmuş devletin kıyamet ihtimaline de bir çivi gibi muamele etmesinin şaşılacak yanı yoktu.

"Anlamıyorum, anlamıyorum," diye başını iki elinin arasına aldı masasına geçen Ceylan. "Hiçbir manası yok..."

"Başbakanın söylediği doğru," dedi Stan, onu durduk yerde daha fazla endişelendirmeyi manasız bularak. "Benzeri olayların daha önce yaşandığını ben de duymuştum."

"Ben anlatılanlarla değil, anlatılmayanlarla ilgileniyorum," dedi genç kız önüne notlarla dolu bir kağıt çekerek. "Bengal Körfezi ve Japonya kıyılarında tsunami, Filipinler'de, Hollanda'da sel faciası, New York metrosunda su baskını, Britanya genelinde elektrik kesintisi, Pasifik'te kaybolan üç yük gemisi, altı uçak kazası... Bunlar dünyada dünden beri yaşanan felaketler. Sabah bültenlerine kadar hepsi haberlerdeydi, şimdi tamamı çıkarılmış. Kesinlikle çok büyük bir şeyler oluyor ve bizden saklanıyor!"

Dedektif bir an için ona Bengi Örümcek denen ne idiği belirsiz şeyi yok etmeyi başarırsa bütün bu felaketlere son verebileceğini söylemeyi düşündü. Belki o zaman kızda küçük ama gerçekçi bir umut yaratmayı başarabilirdi. Neyse ki derhal bunun berbat bir fikir olduğunu kavrayıp vazgeçti. Öyle bir şey yaparsa Ceylan'ın, patronunun delirdiğini düşünmesi kuvvetle

muhtemeldi. "Bence korkmaya lüzum yok," dedi rahat bir tavır takınarak. "Eminim her şey kontrol altındadır."

"Bilemiyorum Bay Stan," deyip derin bir iç çekti sekreter. "Bana ihtiyacınız yoksa çıkayım ben. Ailemin yanında olmak istiyorum."

"Elbette ama önce sana söylemem gereken birkaç şey var."

"Bay Stan, lütfen..." dedi konuşmanın içeriğini tahmin eden Ceylan, yüzünde ağlamaklı bir ifade. "Henüz hazır değilim."

"Biliyorsun vaktim hızla tükeniyor Ceylan. Bazı işlerin halledilmesi lazım." Genç kız çaresiz, başını önüne eğince devam etti. "Maaşını doğrudan veremediğim için üzgünüm ama kapattığımız dosyalardan gelecek çekler bunu ve faturaları karşılayacaktır sanıyorum. Ayrıca bugün vasiyetnamemi yazıp teslim ettim. Ofisteki ve evdeki her şeyi sana bıraktım. Tabii içinde bir sürü çerçöp de var ama eşyaları satarsan oradan da eline bir meblağ geçecektir. Ha unutmadan, kiraları üç aylık peşin ödediğim için oradan da bir buçuk aylık alacağın olacak ve..."

"Yeter Bay Stan, yeter," diye ayağa kalktı genç kız. Gözyaşları içinde Stan'ın yanına gelip boynuna sarıldı. "Merak etmeyin lütfen. Her şeyi hallederim ben."

"Haydi git ailenin yanına Ceylan," diye usulca onun sırtına vurdu dedektif. "Yarın gelmene de lüzum yok."

Genç kız, kollarını onun boynundan ayırmadan burnunu çekti. "Ben hâlâ sizin veda edeceğinize inanmıyorum."

"Belki de haklısındır Ceylan," dedi Stan gülümseyerek. "Kim bilir?"

Sekreteri ofisten ayrıldıktan sonra Stan kendine bir bira açıp odasına geçti. Pencereden dışarı bakınca burgacın yeni büründüğü parlak rengi korumakla birlikte artık pek titreşmediğini, denizin durulduğunu ve hayatın biraz daha normale döndüğünü fark etti. Bu sükûnetin kalıcı olmadığını biliyordu; felaketler giderek artan sıklıkla tekrar edecek ve nihayet kugelblitz, dünyayla birlikte belki bütün galaksiyi de yutup yok edecek, yaşamın kâinattaki varlığına dair en ufak iz bırakmayacaktı.

Vakit henüz hayli erken olmasına rağmen aklına yapacak hiçbir şey gelmiyordu Stan'ın. Çalınacak bütün kapıları çalmış, görüşülebilecek herkesle görüşmüştü ve artık Belma Kaplan'dan gelecek deşifre edilmiş teleks metnini beklemekten başka çaresi yoktu. Elbette bir de kendisinden had safhada nefret eden eski polisin işi doğru biçimde yapacağını umut etmekten. Belki o arada dairesine inip biraz dinlenmeye çalışmalıydı. Kadının göndereceği metin hakikaten de Bengi Örümcek'in esrarına ışık tutacak olursa, bir sonraki gün muhakkak ki ziyadesiyle zor ve hareketli geçecekti. Odasından çıkıp boş bira şişesini mutfağa bıraktı ve ofisten ayrılmadan önce çişini yapmak üzere tuvalete girdi. Atlantis'e gidip belki Şener'le son bir pinpon maçı daha yapabileceğini düşündüyse de bu fikirden vazgeçti; dostuna zaten hoşça kal demişti ve uzatılmış vedalarda tatsız bir yan bulunmaktaydı. Ceylan'a, raketini Şener'e vermesini söylemeyi unuttuğu geldi aklına. Oradan ayrılmadan önce bu konuda bir not yazmalıydı. Sevimli, çalışkan ve iyi kalpli sekreterine daha fazla bir şey bırakamadığı için üzüntü duyuyordu. Belki Hanzade Han'ın verdiği çeki olduğu gibi Belma Kaplan'ın eline

teslim etmek yerine önce bozdurabilir ve bir kısmını kendisi için onca sıkıntıya katlanmış Ceylan'a verebilirdi. Hatta bak şimdi önünde o kadar boş vakti olduğu düşünülürse, pekâlâ Belma Kaplan'ın da söylediği gibi, şeritlerin deşifrasyonunu çok daha hızlı ve ucuza yapabilecek bir İstatistik Kurumu yahut araştırma şirketi elemanı bulabilirdi. Ellerini yıkadığı lavabonun başında tüm bunların muhasebesini yaparken bakışları yüksekteki havalandırma penceresine takılıp kalmıştı. Kafasını başka yöne çevirmek istiyor ancak sanki bilinmez bir güç ısrarla onu buna zorluyordu. Derken boğazından, daha ziyade hıçkırığı andıran kesik bir gülücük koptu. Klozetin kapağını kapayıp üstüne oturdu, iki elinin ortaparmağıyla şakaklarını ovuşturarak gözlerini yerdeki mermer döşemelere dikti. Beş dakika sonra bu muhteşem tefekkür mabedinden vect halinde çıkıp Ceylan'ın masasına geçti. Döner koltuğu teleks makinesine doğru çevirip aletin klavyesini tuşlamaya girişti.

Fizik Bölüm Başkanı Profesör Feridun Denkel ve Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Profesör Semiramis Yüce'nin dikkatine;

Üniversitenizin Fizik Bölümü doktora öğrencisi Erkcan Ay'ın gökyüzündeki yarıkla ilgili yazdığı raporu ele geçirmiş bulunuyorum. Tahmin ettiğim gibi, bu belge hem kendisinin ve Ediz Benan'ın öldürülmesine yol açan komployа hem de dünyanın başına bela olan kugelblitz fenomenine tam bir açıklık getiriyor. İnsanlığın son derece büyük bir tehditle karşı karşıya olduğu şu anda onu yetkililere teslim etmenin bir fayda taşımayacağını düşünüyorum. Bunun yerine çalışmanın sarsıcı bulgularını siz iki değerli bilim insanıyla birlikte değerlendirip acil bir eylem planı hazırlamak ve

ancak ondan sonra doğru mercilerle temas kurmak çok daha yerinde olacaktır. Yarın sabah erkenden sizlerle konuyu ayrıntılı biçimde görüşmek üzere yanımda Erkcan Bey'in raporuyla birlikte üniversitede olacağım. Lütfen gün içi planlarınızı buna göre ayarlayın ve şimdilik konu hakkında hiç kimseyle konuşmayın. Unutmayın, hem acımasız bir katilin kimliğini ortaya çıkarmak hem de dünyayı feci bir sondan kurtarmak bizim ellerimizde.

Saygılarımla,
Stan LaFleur

Şair, mesajı İstanbul Üniversitesi Genel Sekreterliği'ne gönderdikten sonra oturduğu yerden kalkıp dairesine geçmek üzere kapıya yöneldi. Tam çıkmak üzereyken bir an durup düşündü, tuvalete geçip havalandırma penceresini hafifçe araladı.

Katil, çözümün parçası değilsen sorunun parçasısındır düsturuna gönülden inanırdı. Bir işe sıvanıp da en küçük engelle karşılaştığında şikâyete başlayan, mızmızlanıp bahaneler üreterek yan çizen insanlardan hiç hazzetmezdi. O yüzden kendisi de hedefine doğru ilerlerken mahalle bekçilerine ek, gayriresmî, olağanüstü hal nedeniyle devriye gezen polis ekiplerini de hesaba katmak durumunda kalınca talihine küsmek yerine, bunu aşılması gereken yeni ve hoş bir engel olarak değerlendirdi. Geceyi bir pelerin gibi sırtına geçirip tenha sokakları aşarak, kuytu köşelerde gizlenerek, dar geçitlerden sıyrılarak, karanlık avlulardan sekerek Valpreda Apartmanı'nın küçük arka bahçesine vardığında yorgun ama gururluydu.

Ana girişin tam karşı tarafında kalan bahçe kapısını hafifçe ittirdiği anda arkadan gelen bir çıtırtıyla irkildiyse de dönüp bunun bir kedi yavrusu olduğunu görünce rahatladı. El fenerinin ışığında parmak uçlarına basa basa girişe yükselen dokuz on basamağı çıkıp kat merdivenlerine yöneldi. İki ve üçüncü katlar arasındaki, apartman boşluğuna bakan geniş pencerenin kanatlarını açıp zahmetsizce pervazın kenarına sıçrayıverdi. Ayakları üstünde usulca yükselip dengesini sağladı. Bir an sonra el feneri arka cebinde, kablo ve borulardan destek alarak, yapının yüzeyindeki girinti çıkıntılara basarak bir örümcek gibi düz duvara tırmanmaktaydı. Hedefindeki daireye ulaştığında içeri sızmayı planladığı havalandırma penceresini açık bulmak onu hem şaşırtmış hem de tedirgin etmişti. Tüm paranoyaklar gibi gerçek tehditleri de hızla tespit edebilme yeteneğine sahip olduğundan hemen içeri girmek yerine durup düşündü. Hava bu kadar soğukken pencerenin açık bırakılması normal değildi. Öte yandan bu mekân gece kimsenin kalmadığı bir ofisin tuvaletiydi. Yağlıyı yahut alkolü fazla kaçırmış birinin geride bıraktığı nahoş izleri silmek için pencereyi açık bırakmış olması akla yakındı. Yok yere evhamlandığına karar vererek kendi kendine güldü; yaşlandıkça daha vesveseli bir tip haline geliyordu. Bir sporcununki kadar esnek, bir çocuğunkinden az daha yapılı bedeniyle sağa, sola kıvrılarak, eğilip bükülerek daracık boşluktan geçti ve Stan LaFleur'ün dedektiflik ofisine ayak bastı.

Kulağını kapıya dayayıp orada yalnız olduğuna kanaat getirince tuvaletten çıkıp el fenerini yaktı. Mutfağı, antreyi geçip sekreter odasına vardı. Fenerin ışığıyla odayı yavaşça taradı: sekreter masası, telefon, teleks, büyük dosya dolapları, kapısı açık

bir diğer oda, duvara asılmış birkaç modern resim imitasyonu, yan yana yerleştirilmiş üç koltuk, en soldakine oturmuş Stan LaFleur'ün pişmiş kelle gibi sırıtan suratı, irili ufaklı birkaç saksı çiçeği... Stan LaFleur'ün suratı! Katilin boğazından kopan korku dolu çığlıkla dedektifin selamı üst üste bindi. "Merhaba. Hiç gelmeyeceksiniz diye endişelenmeye başlamıştım."

Stan ayağa kalkıp odanın ışıklarını yakana kadar katil tuzağa düştüğünü anlamıştı. Geriye doğru bir adım atıp arkasını sıkıca Ceylan'ın masasına yasladı. "Bay Stan..."

"Merih Hanım."

Merih Üçüncü gözleri iri iri açılmış, kafasında olup bitenleri yerli yerine oturtmaya çalışırken, "Siz..." dedi inlercesine. "Nasıl?"

"Aniden," dedi Stan. "Bazen insanın gözündeki perde aniden kalkıveriyor böyle. Aslında Ceylan yıllarca ZEUS Araştırma'da veri girişi yaptığınızı söylediğinde uyanmalıydım. Ne demişti bakayım? Daha dün basit bir teleks memuresiyken bugün geldiği nokta... gibi bir şey. Düşündükçe her şey yerli yerine oturmaya başladı. Üniversiteye ilk geldiğimiz gün alelacele sınavı bırakıp bana eşlik etmeniz, Cengiz Bey'in oda kapısının açık olması, çöp kutusundaki küller..." Bakışlarını tekrar kadına çevirdi. "Yaktığınız teleks şeritlerinin kalıntısı olmalı; Erkcan Bey'in çalışmasının dışarı çıkan tek kopyası."

"Ne diyebilirim?" deyip yutkundu kadın. "Tebrikler."

"Ve duvardaki güneş sistemi posteri," diye sürdürdü dedektif, kendi düşünceleri içinde kaybolup gitmiş gibi. "İspirtolu kalemle çizilmiş güneşi çevreleyen o kırmızı halka... Erkcan Bey, Cengiz Han'a derdini anlatmaya çalışırken yapmış olmalı; dünyayı çevreleyen kızıl bir kugelblitz. Dinletememiş olması ne acı."

Merih Üçüncü suçüstü yakalanmış olmanın şokunu üstünden hızla atıp bir sonraki adımı planlaması gerektiğinin farkındaydı. Tavrından kestirebildiği kadarıyla dedektif onu derhal yaka paça karakola sürüklemek yerine çene yapma eğilimindeydi ve bunu kendi yararına kullanabilirdi. "Sizi fazla hafife almışım Bay Stan, ne büyük ihmalkârlık. Üstelik hayat boyu herkes aynı hatayı bana karşı yapmışken."

"Bir kez teleks şeritlerini okuyabildiğiniz kafama dank ettiği anda her şey çözülüverdi. Erkcan Bey'in Cengiz Han ve Semiramis Hanım'la yazışmalarını da, Feridun Bey'in Feri Hanım'la ilişkisini de böyle öğrendiniz. Bugün gönderdiğim teleksin, ilgili bölüm sekreterliklerine düştüğü anda sizin elinize geçeceğini biliyordum. Yine de nasıl olup da kayıtlara bu kadar hızlı erişebildiğinizi çözemedim. Mediha'dan mı yardım alıyordunuz?"

"Kendimden başka hiç kimseye güvenmem ben, Bay Stan," dedi Merih Üçüncü, dedektifin, yöntemlerini bütünüyle anlayamamış olmasından duyduğu hoşnutlukla. "Teleksler telefon hatları üzerinden çalışır. Sizin de aklınızda olsun, herhangi birinin şerit kopyalama düzeneğine paralel hat çekip kolayca kendi numaranıza yönlendirebilirsiniz."

"Anlıyorum," dedi Stan. "Bu becerileri ZEUS Araştırma'da çalışırken kazanmış olmalısınız. Astroloji konusundaki üstün başarınızı da buna borçlusunuz sanıyorum. Şirketin arşivlerinde on binlerce insanın verisini içeren istatistikler olmalı. Elinizdeki önca bilgiyle toplumun genel eğilimlerini, anket sonuçlarını önceden biliyordunuz. 'Kehanetlerinizi' bunlara dayanarak yapıyor ve hep haklı çıkıyordunuz. Yanılıyor muyum?"

Kadının yüzünde şeytani bir gülümseme belirdi. "Evet ama şöhretiniz yayılmaya başladıktan sonra bazen ona bile ihtiyaç duymuyorsunuz. Gazetede çalışırken, sırf hava raporlarına bakıp iki hafta içinde kuraklığın biteceğini söylediğim bir köyde beni hâlâ evliya diye anarlar."

"Ve onca zaman kimse bunu anlayamadı, öyle mi?"

"Pek safsınız, Bay Stan. Kurduğum sistemi çözecek kadar kafası çalışanlar işimi yok etmekle değil, pastadan alacağı payla ilgilenir."

"En güvenilir ortaklık," diye mırıldandı şair. "Suç ortaklığı."

"Havalandırma penceresi," dedi Merih Üçüncü, çaktırmadan bakışlarıyla mekânı köşe bucak incelerken. "Onu nasıl tahmin ettiniz?"

"Erkcan Ay'ın evine girerken de aynı yolu kullanmıştınız. Cengiz Han'a 'karısının ihanetini belgeleyen' o mesajı göndermek için gittiğinizde."

"Ahh!" diye iç çekti kadın hayranlıkla. "Ne keskin bir gözlem gücü! Keşke sizin gibi bir ortağım olsaydı."

Stan kadının pohpohlayıcı yorumunu es geçti. "Neden Merih Hanım? Bütün bu cinayetler... ne için?"

Merih Üçüncü biraz rahatlamıştı. İçine düştüğü durumdan taktiksel bir çıkış yolu ararken konuşmayı sürdürmek o an için yapabileceği en iyi işti. Usulca sekreter masasının kenarına ilişti. "Şimdi ne yapacaksınız Bay Stan? Beni polise teslim edip güzel müşterinizin gözüne girmek, bir sonraki gün de kuduz bir köpek gibi itlaf edilmeyi beklemek dışında bir planınız var mı?"

"Şu an için sadece merakımı gidermekle ilgileniyorum."

"Sizin gibi parlak birinin bu kadar genç yaşta ölüp gitmesi," dedi Merih Üçüncü, onun haline samimiyetle üzülüyormuş gibi

bir tavırla. "Ne yazık, ne büyük israf." Omuz silkerek gülümsedi. "Dediğiniz gibi olsun. Erkcan Bey bütün dünyanın kaderini değiştirecek, tarihin en büyük buluşunu ortadan kaldırmak gibi bir işe kalkışmıştı. Tabii bunu asla başaramazdı ama her şeyi geciktirebilirdi. Benim o kadar beklemeye ne niyetim var ne de zamanım."

"Bengi Örümcek," diye dikildi Stan oturduğu yerde.

"Bengi Örümcek," diye kıkırdadı Merih Üçüncü. "Saçma sapan bir tanımlama! Romantik mi desem, çapsız mı bilemedim. Bana kalsa Hınzır Kedi yahut Dedikoducu Papağan gibi bir ismi tercih ederdim. Ne de olsa kimse evinde örümcek beslemek istemez, değil mi?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

Merih Üçüncü sempatik bir tavırla omuzlarını kaldırdı. "Korkarım anlamak için biraz beklemeniz gerekecek." Hemen ardından aklına bir şey gelivermiş gibi elini alnına götürdü. "Ama sizin o kadar vaktiniz yok tabii."

Bu konuda kadının ağzından laf almanın kolay olmayacağını anlayan Stan ilgisini yeniden cinayetlere çevirdi. "Ya Cengiz Han düşündüğünüz gibi hareket etmeseydi?" diye sordu. "O zaman ne olacaktı?"

"İnsan son derece kestirilebilir bir canlıdır Bay Stan," diye karşılık verdi Merih Üçüncü. "Bilhassa da kendini çok akıllı sayanlar; ama dediğiniz gibi Cengiz Han, Erkcan Ay'ı vurmasa herhalde o işi bizzat halletmem gerekirdi."

"Ediz Benan'ı hallettiğiniz gibi?"

"Ediz Benan..." deyip iç geçirdi kadın. "Bir trajedi. Açıkçası ona çok üzüldüm ama yapacak başka bir şey yoktu."

"Bana bilgi vermesinden korktuğunuz için mi öldürdünüz onu?"

"Kendinizi o kadar da abartmayın Bay Stan! Onun bileti Erkcan Bey'den bile önce kesilmişti. Bizim çatlakların tabiriyle Bengi Örümcek'i projelendiren Purdue ekibinin parçasıydı Ediz. Diğerlerinin de başına gelenleri biliyorsunuzdur. Zavallılar Berkeley'deki kongrede her şeyi dünyayla paylaşmaya niyetliydiler."

Akademisyenlere düzenlenen bombalı saldırıyla Ediz Benan'ın öldürülmesi arasında bir bağlantı olduğunu önceden sezmiş idiyse de ortadaki komplonun büyüklüğüyle gerçekten yüzleşince tüyleri dikilmişti Stan'ın. "Kimsiniz siz?"

"Ortada her şeyi düzenleyen bir örgüt, bir gizli teşkilat falan olduğunu mu sanıyorsunuz hakikaten? Bunu hiç yakıştıramadım size," dedi astroloji profesörü. "Geleceği görmek için sihirli küreye lüzum yoktur Bay Stan. Bütün iş, neyin esas neyin teferruat olduğunu fark edebilmekte yatar. Bunu yapabiliyorsanız akıntıya karşı kürek çekmek yerine ondan istifade etmenin yolunu bulur, geleceği kendiniz yaratırsınız. İşte biz böyle insanlarız. Her ülkede, her yapı içinde varız, her zaman da var olduk. Birbirimizi tanımamız gerekmez, bizi birleştiren..." Biraz düşünüp gülümsedi: "...esnekliğimizdir!"

"Ve vicdan noksanlığınız," diye ekledi Stan. "Yine de anlamıyorum... Erkcan Ay'ı projeyi engellemek istediği için ortadan kaldırdığınızı söylüyorsunuz, Ediz Benan'ı onu yaymak istediği için."

"Ortada 'siz' diye bir şey yok, Bay Stan, söyledim size. Çıkarları çakışan yahut çatışan bir grup insan var sadece," dedi Merih Üçüncü. "Hükûmet üyeleri, bürokratlar biraz sığ düşünceli oluyorlar. En ufak bir gelişmenin kendi otoritelerini, konumlarını zedeleyeceğini düşünüp saldırganlaşıyorlar. Purdue tayfasını bu yüzden öldürdüler, ardından da projeyi tamamen iptal ettiler. Aslında Erkcan Ay, Ediz Benan'ı ağı kurmanın büyük bir hata olacağına ikna etmişti; tabii infaz emrini verenlerin bundan haberi yoktu. Olsa da durum değişir miydi bilmiyorum ama benim onu ortadan kaldırmamın sebebi, aynı Erkcan Ay gibi bana ayak bağı olacağını düşünmemdi."

"Ağı kurmak," diye mırıldandı Stan gülümseyerek. Kadının bu ifadeyi kasten mi kullandığını yoksa ağzından mı kaçırdığını kestiremiyordu. "Son bir sorum olacak Merih Hanım: Proje zaten iptal edildiyse Erkcan Ay ve Ediz Benan neyi engellemeye çalışıyordu?"

"Ah Bay Stan, harika sorular soruyorsunuz," dedi Merih Üçüncü, dalgacı bir tavırla işaretparmağını ona doğru sallayarak. "Cin bir kere şişeden çıktıktan sonra onu geri sokamazsınız. Bengi Örümcek ağını her yerde kurabilir!" Bir durup havaya baktı. "Şimdi düşündüm de örümcek benzetmesi o kadar kötü olmayabilir."

"Ve şu anda birileri bunu yapıyor, öyle mi?"

"Hem de burnunuzun dibinde! Ediz Benan ölmeden önce bu işin nasıl yapılacağına dair proje dosyasını birilerine vermişti bile. Onu zehirlemeden bunu bilmek içime nasıl su serpti anlatamam." Görünürdeki rahat tavrına karşı her tür uyarana karşı diken üstünde bekleyen kadın dışarıdan gelen bir takırtıyla

irkilerek kafasını kapıya doğru çevirdi, uzaklaşan ayak seslerini işitince derin bir nefes aldı.

Bir anlığına dahi olsa bedeni aniden yay gibi geriliveren kadını izleyen Stan son derece tehlikeli, muhtemelen sosyopat bir katille karşı karşıya olduğunu hatırlamıştı. "Dosyayı kime verdi?" diye sordu buz gibi bir sesle.

"Gayet iyi tanıdığınız birine."

"Stefan!" diye irkildi Stan bir an düşünüp. "Dosya Res Extensa'nın elinde, değil mi?"

"Sadece saatler içinde hayata geçirilmek üzere," dedi kadın keyifle.

Az önce en az iki cinayetin faili ve uluslararası bir komplonun işbirlikçisi olarak yakaladığı kadının pervasız, tasasız hali sinirine dokunmuştu dedektifin. "Her halükârda sizin için yolun sonu geldi Merih Hanım. Az sonra sizi kendi ellerimle polise teslim edeceğim. Kim bilir, belki güçlü dostlarınız sayesinde bu işten yırtabileceğinizi düşünüyorsunuzdur. Bakalım kendilerinden bağımsız, başına buyruk şekilde davrandığınızı anlayınca ne düşünecekler? Ve emin olun, bunu bilmeleri için de elimden gelen her şeyi yapacağım."

"Hâlâ anlamıyorsunuz Bay Stan. Yarından itibaren bambaşka bir dünya olacak yaşadığımız. Kimin, ne düşüneceğinin hiçbir önemi yok."

O konuda haklıydı Merih Üçüncü; kafasını ne kadar zorlarsa zorlasın dedektif, kadının bu kadar büyük bir inançla bağlandığı devrimsel dönüşümün ne menem bir şey olduğu konusunda en küçük bir fikre sahip değildi. Bir süre sessizce aklını toplamaya

çalıştı. "Erkcan Bey'in raporu sizi hakikaten korkutmuş olmalı," dedi nihayet. "Her şeyi göze alarak bu gece buraya gelmenizin sebebi de onu ele geçirmekti. Cin şişeden çıktı diyorsunuz ama çalışmadaki bulguların bilinmesini de istemiyorsunuz."

"Mesajınızda yazdığınız şey..." dedi Merih Üçüncü dudaklarını ısırarak. "Hakikaten o çalışmayı ele geçirdiniz mi? Orijinalini Erkcan Bey'in evindeki teleks kayıtları arasında bulacağımı düşünmüştüm ama yoktu." Stan'ın sessizliğini olumsuz bir yanıt olarak yorumlayarak devam etti. "Blöf yapıyordunuz demek. Bravo, beni kandırmayı başardınız."

"Soruma cevap vermediniz."

"Erkcan Bey'in... tuhaf fikirleri vardı. Bence aklı yerinde değildi zavallıcığın ama ileri sürdüğü şeyler, hele bir de sözümona bilimsel kanıtlarıyla kamuoyu tarafından duyulsa yapılacak anketlerin sonucunu düşünmek bile istemiyorum. Gerçek bir mucizeyi daha doğduğu gün beşiğinde yok edebilirdi o ahmaklar sürüsü."

Yeryüzündeki cennet, kanaat toplumuna itibar buraya kadardı demek ki; hiperdemokrasi, küçük bir grup tarafından gerektiğinde kalabalıkları kontrol etmek için kullanılacak, gerektiğinde çöpe atılacak bir araçtı. Tabii bu ayrıcalıklı zevat dışında kalanlar için bu basit gerçeği dile getirmek doğrudan kendi ölüm fermanını imzalamak gibi bir şeydi, orası ayrı. Sahi demokrasi fikrinden niye vazgeçmişti insanlık? "Mucizeye gelelim Merih Hanım," dedi Stan ciddileşerek. "Bengi Örümcek nedir?"

"Ah, nasıl anlatayım?" diye içini çekip dudaklarını ıslattı kadın. "Herkesin dilediği gerçeğe ulaşmasını sağlayacak muhteşem bir

araç. Üstelik herkes her düşüncesini, fikrini, hatta öznel duygularını herkesle neredeyse telepatik olarak paylaşabilecek!"

Dedektif şöyle bir düşünüp kanaatini açıkladı. "Cehennem?"

"Projeyi engellemeye çalışanlar da aynen böyle düşündüler," dedi Merih Üçüncü. "Onların küçük aklı olayın sadece bir yanını görmeye yetti. Bunu her şeyin ifşa edildiği, asla kontrol edemeyecekleri devasa bir televizyon bülteni gibi düşündüler ama en önemli noktayı gözden kaçırdılar."

"Neymiş o?"

"Siz televizyon izlerken televizyon da sizi izleyecek!" Stan onun söylediklerini sindirmeye çalışırken kadın heyecanla sürdürdü. "Anketler, sosyal araştırmalar, deneyler... bunların hepsi yanıltıcıdır. İnsanlar duruma göre doğru ve münasip gördüğü şeyleri dile getirir, en derindeki gerçekler hep saklı kalır. Gözlendiğini bilen kişi doğal davranamaz. İşte Bengi Örümcek, gerçeği altına saklandığı bin bir katmanı sıyırarak ortaya çıkaracak bir buluş. Böyle bir bilgiyle yapabileceklerinizi düşünebiliyor musunuz?"

"Hangi bilgiyle?" diye parladı Stan. "Bu dediğiniz mümkünse bile, sonsuz veriye sahip bir kümeden bahsediyoruz; üstünüze boca edilen bir uyarıcı yığınından... Gerçeğe bundan daha uzak bir şey gelmiyor aklıma."

"Ne güzel söylediniz!" diye bir kez daha onu tebrik etti Merih Üçüncü. "Gerçeği denetlemenin ve dahi düzenlemenin yolu sansür değil, onun sayısız alternatifini sunmaktır. Sonsuz veriyi hesaba katması gereken bir beyin kendi inisiyatifiyle hareket edemez."

"Neyin esas, neyin teferruat olduğunu ona söyleyecek birine ihtiyaç duyar," diye tamamladı onun sözünü şair. Kadının söylediklerinden çıkarsayabildiği kadarı doğruysa kıyamet güçlerinin harekete geçmiş olmasında şaşılacak bir yan yoktu. Erkcan Ay'ın bu felaketi engellemek için canını vermesini saygıyla karşılıyordu. "Nerede?" diye sertçe sordu. "Bengi Örümcek, ağını nerede kuruyor?"

"Maalesef çok geç kaldınız Bay Stan. Artık yapabileceğiniz hiçbir şey yok."

Dedektif biraz da kadının gözünü korkutmak için oturduğu yerden ayağa kalktı. "Bana cevap verin Merih Hanım," dedi son derece kararlı, sert bir sesle. "Oyun bitti."

İşte tam o anda elektriklerin kesilmesiyle Merih Üçüncü'nün umutla beklediği fırsat eline geçiverdi. Stan ne olduğunu anlayamadan kadın durduğu yerden fırlayıp önceden gözüne kestirdiği yerdeki büyük saksılardan birini kaptığı gibi dedektifin kafasında parçaladı. "Oyun asla bitmez Bay Stan! Asla!"

Darbenin etkisiyle yere yığılan dedektif biraz kendine gelince zorlukla kollarını kaldırıp feci şekilde acıyan başını kavradı. Kandan sırılsıklam olmuş elleriyle yerleri yoklayarak bir kenara düşmüş gözlüklerini bulup taktı; neyse ki camları zarar görmemişti. Koltuktan ve zeminden güç alarak doğruldu. Gözlerini kısıp bakınca pencereden sızan kugelblitz ışığı sayesinde holdeki portmantonun devrildiğini ve ofis kapısının açık olduğunu gördü. Onca uğraştan, dâhice planlamadan sonra katili bu kadar kolayca elinden kaçırdığına inanamıyordu. "Şayze!"

Derken, merdivenlerden gelen bir gümbürtü duyunca kalkıp kapıya doğru ilerledi. "Bay Stan, iyi misiniz?" Seslenen, bir üst katında oturan memur emeklisi komşusuydu. Adam elinde bir mumla merdivenlerin başında dikilmiş, ne olduğunu anlamaya çalışıyordu.

"İyiyim, merak etmeyin," diye karşılık verdi Stan, zorbela. "Ayağım takıldı ama bir şeyim yok."

"Işık lazım mı? Mum getirebilirim."

"Lüzum yok, teşekkür ederim."

"O ne gümbürtüydü öyle ama... Hanım dedi, kesin deprem oluyor!"

"Affedersiniz, sizi de uyandırdım herhalde."

"Yok, mesele o değil de..." diye karşılık verdi adam. Meselenin ne olduğunu söylemeye niyeti yok gibiydi.

Başı dönen Stan güçlükle yutkundu. "İyi geceler."

Emekli ve meraklı memur bir süre durum değerlendirmesi yaptıktan sonra nihayet dairesine dönünce Stan mutfağa geçti. El yordamıyla gaz lambasını bulup yaktı. Hâlâ şakır şakır kanayan kafasına bir elbezi basıp temkinli adımlarla ofisten çıktı, merdivenleri indi. Nihayet birinci kat zemininde hareketsiz yatan Merih Üçüncü'yü ve tepesinde dikilen beyazlar içindeki devi gördü. "Oben Bey!"

Oben Benan işaretparmağını dudaklarına götürüp ona sessiz olmasını işaret etti. Stan yanına gelince, "Öldü," dedi. "Boynu kırılmış."

Stan çömelip gaz lambasının ışığında gözleri fal taşı gibi açık yatan Merih Üçüncü'nün cesedini inceledi. "Nasıl?"

"Deli gibi koşarken ayağıma takıldı." Stan'ın şüpheyle baktığını görünce ekledi. "Yemin ederim."

"Ne arıyorsunuz burada?" diye sordu Stan. Onun cevap vermekte tereddüt ettiğini görünce, "Merak etmeyin," dedi. "Alt katlarda kimse oturmuyor. Hepsi ofis."

"Ah! Pek şanslıyız demek ki," dedi Oben Benan basamaklardan birine çöküp ağzına bir hap atarken. "Eninde sonunda beni katile götüreceğinizi bildiğim için sizi takip ediyordum."

"Kapının önünde mi?"

"Aslında dışarıda arabamın içinde bekliyordum ama apartmandan gelen fener ışığını fark edince bir yoklayayım dedim ve..." İki elini iki yana açarak Merih Üçüncü'yü gösterdi.

"İçeri nasıl girdiniz?" Oben Benan, Stan'ın artık dipsiz olduğuna inandığı cebinden deri bir kılıf çıkarıp çıtçıtını açtı. "A-ha," dedi dedektif, mükemmel maymuncuk setine bakarken. "Polis muhabiri dostlarınızdan bir hediye, ha?"

"Hırsız dostlarımdan," dedi beriki kısaca. "Az daha her şeyi mahvediyordum. Aslında siz sorgulamanızı bitirene kadar beklemek niyetindeydim ama Allah'ın belası sürtük güle oynaya oğlumu nasıl öldürdüğünü söyleyince dayanamadım... Sinirden nasıl elim ayağıma dolaşmışsa, takarken yere düşürdüm tabancamın susturucusunu."

"O sizdiniz demek," dedi Stan, Merih Üçüncü'yle konuşurken dışarıdan gelen gürültüyü hatırlayarak.

Oben Benan hayal kırıklığına uğramış bir ifadeyle yerdeki kadına bakıyordu. "Ediz'in katilini ellerimle öldüreceğime yemin etmiştim," dedi. Kafasını Stan'a çevirdi. "Ayaklarımla öldürmüş oldum."

Stan onun ne türden bir yanıt beklediğinden pek emin sayılmamakla beraber, "Olsun," dedi. "Yine de sayılır bence."

Kocaman bir gülümseme yayıldı dev adamın tüysüz yüzüne. "Sayılır, değil mi?"

"Tabii ki," diye onayladı dedektif, başıyla. "Hem de teknik açıdan cinayet işlememiş oldunuz."

"İlahi adalet." Stan'ın elindeki kanlı elbezini fark edince onun yaralanmış olduğunu anladı. "İyi misiniz siz?"

"Göründüğü kadar kötü değil," diye karşılık verdi Stan. "Kafa çok kanıyor."

"Dilerseniz bir ağrıkesici verebilirim."

"Evde ilkyardım çantam var, teşekkür ederim." Stan bakışlarını yerdeki cesede çevirdi. "Korkarım şu an daha ciddi bir problemimiz bulunuyor."

"Otomobilim hemen yokuşun başında. Bu kadar küçük bir beden için yeterince büyük bir de bagajı var."

"Dışarısı polis kaynıyor."

"Dikkatli olurum," diyerek Merih Üçüncü'nün bedenini kolaylıkla yerden kaldırdığı gibi sırtına vurdu Oben Benan. "Endişelenmeyin Bay Stan. Bundan sonra ne onu bir daha gören olacak ne de beni."

Stan elinde gaz lambasıyla doğruldu. "Oben Bey..."

"Unutmadan," deyip maymuncuk setini Stan'a uzattı beriki. "Benden bir hatıra olarak kabul edin lütfen."

"Bunu yapmanız gerekmiyor."

"Dünyayı tanıdım, yeterince acı çektim. Bu eziyeti daha fazla uzatmanın âlemi yok."

Şair hayatın bin bir gadrine uğramış bu adamla başka koşullar altında tanışsa iyi dost olabileceklerini düşündü. "Sizi tanıdığıma çok memnun oldum."

Oben Benan sıcak bir gülümsemeyle karşılık verdi. "Ben de öyle Bay Stan. Umarım her konuda şansınız yaver gider. Gitmezse de yakın zamanda öbür dünyada görüşürüz."

XIII.
Aklın İsyankâr Çocuğu

Stan kafasındaki yaraya pansuman yapıp birkaç ağrıkesici aldıktan sonra uzandığı yatağında bir o yana, bir bu yana dönerken zihni yaşadıkları, Merih Üçüncü'nün anlattıkları ve sadece bir gün sonrasında kendisini bekleyen ölüm düşüncesi arasında zikzaklar çiziyordu. Aklı Bengi Örümcek'e kaydı bir ara: evrenin yıkıcı güçlerini harekete geçirecek bir buluş, bir kıyamet makinesi! Öte yandan Evliya Çelebi'nin yazdıkları düşünülecek olursa belki de tam olarak öyle değil. Hikayeye göre Tanrı'nın öfkelenip gökyüzüne o kızıl gerdanlığı geçirmesinin sebebi Galileo'nun teleskopu değil, bizzat dile getirdiği iddiaydı: Dünya'nın Güneş'in çevresinde dönmesi. Nitekim geri adım atıp tövbe ettiğinde ne mercekleri ortadan kalkmış ne de gezegenlerin hareketinde bir değişim cereyan etmişti. Peki neden Kopernik ondan çok daha önce güneş merkezli modeli ortaya attığında Tanrı'nın yahut evrenin gazabına uğramamıştı? Bu fikir bazı âlimler ve kilisenin önde gelenleri tarafından zaten bilinmekte ve hatta kabul edilmekteydi. Ayrıca öngördüğü model sadece birkaç yüzyıl sonra bilimsel bir gerçeklik haline

gelip yaygınlaştığında da ortaya bir kıyamet alameti falan çıkmış değildi. Belki de kritik nokta buydu: fikrin yaygınlaşması! Kopernik buluşunu dar bir çevreyle paylaşırken Galileo her şeyi dünyaya duyurmaya kalkışmıştı. Aynı Purdue Üniversitesi'ndeki araştırmacıların yapmayı planladığı gibi. Kâinatı meydana getiren güçlerin erken öten horozun başını kestiği, gevezelerden pek hoşlanmadığı söylenebilir miydi? İlgiye değer bir soruydu bu. Ne yazık ki, halihazırda kendisi devletin başı kesilecekler listesinde ilk sıradaydı ve şu anda yapacağı en akıllıca iş, Haydarpaşa Rıhtımı'nda bekleyen gemiye atlayıp Türkiye'den kaçmaktı. Tabii Bengi Örümcek'in hayata geçmesi Erkcan Ay ve Ediz Benan'ın düşündüğü şekilde netice verirse nerede bulunduğunun da pek önemi kalmayacaktı. Dünya topyekûn ortadan kalktığında Rusya'nın da onunla aynı kaderi paylaşacağı gibi güçlü bir önseziye sahipti. Bir de, kendi başına geleceklerden bağımsız olarak, hayatın sürmesini istiyordu. İnsanlığa fazla bir önem atfettiğinden değil de sevdiği birkaç kişinin yok olacağı fikrinden hiç hoşlanmadığı için. Kabul etmeliydi ki, Hanzade Han da kısa sürede bunlardan biri haline gelmişti. O sabah onunla Moda Çay Bahçesi'nde geçirdiği anları düşünürken istemsizce gülümsedi ve çifte idam fermanı imzalanmış bir adam için ziyadesiyle huzurlu bir uykuya daldı.

Şair, kapı zilinin sesiyle gözlerini açıp da saatin öğleden sonra biri geçtiğini görünce kendi kendine lanet okudu. Sırtına hızla bir şeyler geçirip otomatiğe bastı. Kapıyı açıp, basamakları ağır ağır tırmanan kişiyi bekledi. Gelenin üniformalı bir polis memuru olduğunu görünce cinayet zanlısı sıfatıyla gözaltına alınacağını düşünüp endişeye kapıldıysa da adam elindeki zarfı

ona göstererek, "Belgeyi alayım," dediğinde onun beklediği kişi olduğunu anlayarak rahatladı. Dedektiflik bürosunun varlık ve işletme haklarını Belma Kaplan'a devrettiğini belgeleyen vasiyetnamesinin devlet onaylı, ıslak imzalı kopyasını polise verdi. Memur zarfı ona teslim etmeden önce, "Bir de bedavadan nasihat sana," dedi. "Burada fazla kalmazsan iyi edersin."

Kim bilir ne tür bir tehditten söz ediyordu ve "fazladan" kastı ne kadarlık bir süreydi? Bütün bunlara kafa yorabilecek halde değildi. Pencere dibindeki sallanan sandalyeye oturup beklediğinden çok daha kalın görünen zarfı açtı. Belma Kaplan'a verdiği teleks şeritlerini çıkarıp bir kenara koyduktan sonra on, on beş sayfalık belgeyi eline aldı. Matematiksel notasyonlar, matrisler, şemalar, dipnotlar ve ona yabancı gelen daha bir dolu sembolle dolu sayfaları hayal kırıklığı içinde hızla geçti ve nihayet elinde kalan son birkaç sayfanın tepesindeki başlığı görünce heyecanla titredi.

PSİKOSFER DENEYİ ÖZET VE RAPORU

Ekte ayrıntılı veri ve istatistiki değerlendirmelerini sunduğum çalışmanın deney deseni, bulgu ve doğurguları aşağıdaki gibidir.

Psikosferin gerçek bir fenomen olduğunu kanıtlama amacıyla yürütülen deney, İstanbul Üniversitesi'nde, birbirine tıpatıp benzer dört ayrı amfide yürütülmüştür (A, B, C, D). İlk aşamada A ve B amfilerinde otuzar kişiden oluşan iki farklı gruba birer sinema filmi izletilmiştir; Kanun Namına (KN) ve Küçük Hanımın Şoförü (KHŞ). Her iki filmin de başrolünde Ayhan Işık yer almaktadır. Aktör, A amfisinde gösterilen KN'de iki kişiyi öldürüp birini de yaralayan bir katil, hırçın ve sert bir karakteri (NEGATİF AYHAN), B amfisinde gösterilen KHŞ'de cesur,

gururlu, romantik ve cazibeli bir kahramanı (POZİTİF AYHAN) canlandırır. Ayrıca KN, amfi C'de ve KHŞ, amfi D'de boş salona oynatılmıştır.

Deneyin ikinci aşamasında üniversite öğrencileri arasından tesadüfen seçilmiş kırk denek, yirmişer kişilik iki gruba ayrılmıştır (GRUP A, GRUP B). Bu noktadan sonra uygulanan yöntem Stanley Milgram'ın meşhur itaat deneyindekine benzerdir. Deneklere Psikoloji Bölümü'nde yapılacak bir hafıza testinde deneycilere yardım edecekleri bilgisi verilmiş, "cezanın öğrenme üstündeki etkilerinin" incelendiği söylenmiştir. Buna göre her bir denek, karşısına oturtulacak kişiye (SÖZDE DENEK) bir dizi sözcük okuyacak ve ondan hafızasında kaldığı kadarıyla bunları tekrar etmesini isteyecektir. Okunacak sözcük listeleri giderek uzayacak ve hafızası test edilen kişi hata yaptıkça denekler ellerinin altındaki bir cihaz vasıtasıyla ona, parmağına bağlanmış bir tel üzerinden elektroşok uygulayabilecektir. Cihazın üstünde 30 volttan başlayıp 270 volta kadar 15'er voltluk aralarla yükselen bir gösterge bulunmakta ve 30V-75V arası hafif, 75V-135V arası orta şiddette, 135V-180V arası güçlü, 180V-270V arası aşırı şiddetli şok olarak belirtilmektedir. Denek, teste tabi tutulan kişinin yaptığı hata fazlalığına göre ne kadar şok uygulayacağına kendi inisiyatifiyle karar verecektir.

Amatör oyuncular arasından seçilen ve tamamı erkek 10 sözde denek, aslında herhangi bir şoka maruz kalmamış, deneğin uyguladığı miktara uygun ölçüde acı çekiyor rolü yapmıştır. Toplamda 40 denek tarafından test edilen bu 10 sözde denek isimlerinin rahatça okunabileceği bir yaka kartı taşımaktadır ve birinin adı Ayhan'dır. Grup A'da yer alan yirmi denek çalışmayı A amfisinde, Grup B'deki yirmi denek B amfisinde yürütmüştür. Akılda tutulması gereken önemli nokta, denekler ile daha önce bu salonlarda gösterilen filmi izleyenlerin tamamen farklı kişiler

olduğudur. Yani sözde deneklere şok uygulayan kişiler ne KN'yi ne de KHŞ'yi izlemiştir; ortada onlara Ayhan Işık'ı, negatif yahut pozitif düşündürebilecek hiçbir şey yoktur. Karşılarındaki Ayhan, sadece bilim uğruna ciddi biçimde acı çekmeyi göze almış herhangi biridir.

Deneyin sonuçları son derece çarpıcı olmuştur. Ayhan da dahil olmak üzere sözde deneklerin gerek A gerekse B amfisinde yaptığı hata oranı aynıdır; iki gruba denekler tarafından uygulanan ortalama elektrik şoku miktarında da istatistiki açıdan bir fark gözlemlenmemiştir (ortalama 73V). Buna karşılık Ayhan'ın iki farklı amfide yediği şoklar ortalamadan muazzam bir sapma göstermiştir (KN'nin izlendiği A amfisinde ortalama 230V, KHŞ'nin izlendiği B amfisinde 47V). Buna ilaveten Ayhan, A amfisinde toplamda 370 kez şoklanırken, B amfisinde buna sadece 52 kez reva görülmüştür; ortalama şok uygulanma sayısı her iki amfi için ortalamada sırasıyla 112 ve 117'dir. Ayhan ilk amfide açıkça diğerlerinden çok daha ağır biçimde ve sıklıkla cezalandırılırken diğerinde düpedüz kayırılmıştır. Kanun Namına'nın mekânda negatif Ayhan, Küçük Hanım'ın Şoförü'nün ise pozitif Ayhan etkisi yarattığı açıktır. Halbuki Ayhan, gerek hafıza performansı gerekse kişisel özellikleri açısından aynı Ayhan'dır, ve gayet vasat bir tiptir.

Bundan daha can alıcı bulgular ise deneyin bir sonraki aşamasında gözlemlenmiştir: Çalışma KN ve KHŞ'nin oynatıldığı ama kimse tarafından izlenmediği C ve D amfilerinde tekrarlandığında gruplar yahut Ayhan'lar arasında hiçbir fark ortaya çıkmamıştır. Yani negatif yahut pozitif Ayhan etkilerini yaratan mekânın kendisi değil, birilerinin burada yaşadığı olumsuz ve olumlu duygulanımlardır. Tabiri caizse, ortamdaki bu duygu kalıntıları orada bulunan denekler tarafından hissedilmiş ve davranışlarını değiştirmiş, yani psikosfer fenomeninin gerçekliğini su götürmez bir gerçek olarak ortaya koymuştur.

SONUÇ

Her şeyden önce Carl Jung'un kolektif bilinçaltı ve arketiplerle açıkladığı psişik faktörlerin, varoluşumuza dair bazı evrensel gerçeklerden ziyade bir grup ortalama bireyin irrasyonel kanaatleri olabileceğini düşünmek dahi insanlık adına yeterince hayal kırıklığı yaratan bir durumdur. Ancak şu an için bu ve benzeri konuları sonraya bırakıp, karşı karşıya bulunduğumuz acil duruma yoğunlaşmamız gerekiyor.

İddia ediyorum ki bir buçuk ay kadar önce dünyayı çevrelediği gözlemlenen kızıl yarık bir kugelblitz oluşumudur ve Purdue Üniversitesi'nde gerçekleştirilen olağanüstü bir icadın tetiklediği psikosfer nedeniyle meydana gelmiştir. Durmaksızın ördüğü ağ vasıtasıyla bilgiyi ve bilinci dokuyarak gerçekliği şekillendirdiği için sözkonusu buluşa BENGİ ÖRÜMCEK adını verdim. İnsan bilinci yukarıdaki deneyde de ispatladığım gibi evrenin temel taşlarından biridir. Bengi Örümcek kolektif bilinçdışına nüfuz ederek varoluşun temel dokusunu yeniden ve yeniden ördükçe, ağ onu çöküşe sürükleyen bir düğüme dönüşmektedir. Gerçekliğin doğası mutlak olmaktan çıkıp akışkan hale gelmektedir. Bunun neticeleri şöyle özetlenebilir:

Bengi Örümcek insan zihninin işleyişini değiştirirken evrenin temel yasalarını da etkiliyor.

Kolektif bilinç kaosa sürüklenerek devasa miktarda psişik enerji, bir psikosfer üretiyor.

Psikosfer enerjisi evrenin dokusunda bir düğüm oluşturuyor.

Bengi Örümcek'in ortaya çıkardığı psiko-kütle, ışık hızının ötesinde bir bilgi yığınına dönüşüyor.

Bu muazzam bilgi ve kaos yoğunluğu fiziksel bir tekillik yaratıyor: Bir kugelblitz!

Evrenin psişik yapısı ve fiziksel dokusu aynı anda çökmeye başlıyor.

Bengi Örümcek'in yarattığı hiper bağlantı, dünyanın çevresinde devasa bir psişik basınç meydana getiriyor.

Dünya kendi düşünsel kaosunun kurbanı oluyor ve kugelblitz tarafından yutuluyor.

Bengi Örümcek'in zaman ve mekân dokusunu yırtarak kozmik dengeyi bozması için tüm gereken, veri komutlarını düzenleyecek elektronik bir yönergeye ilave bir telefon hattı, bir hesap makinesi ve yüz, yüz yirmi adet arası teleks cihazından ibarettir. Projenin dünyanın herhangi bir yerinde, kuvvetle muhtemel ki İstanbul'da da hayata geçirilmesi an meselesidir. Bilim dünyası olarak bunu durdurmak için elimizden gelen her şeyi ivedilikle yapmalıyız. Aksi takdirde bizi kontrolden çıkmış aklımız yahut sonsuz aptallığımızın sürükleyeceği kıyametten hiç kimse kurtaramayacaktır.

Zihnin ışığı güneşinkinden güçlüdür, bazen insanı kör edecek kadar.

Stan beyninin zonklamasına sebep bir önceki gece kafasında kırılan saksı mı yoksa okuduğu bu çılgınca satırlar mı bilemiyordu. Banyoya yüzünü yıkamaya gitti ancak aniden bastıran feci bir mide bulantısıyla kustu. Kafa travması diye geçti aklından; doktora ihtiyacı vardı. Ayrıca başındaki yara iyi görünmüyordu, kesinlikle dikiş atılmalıydı. Acaba vedası için hastaneye gitse onu öldürmeden önce tedavisini yapacak kadar nazik davranırlar mıydı? Belki de buna lüzum kalmadan kugelblitz dünyayı yok ederdi? Stefan'ın çocukken, halıfleksin üstünde Nopper oyuncak parçalarını birbirine ekleyerek oluşturduğu yapıları ani bir öfkeyle nasıl yere vurup parçalara böldüğünü hatırladı. Küçük kardeşi şimdi de aynı şekilde dünyayı atomlarına ayıracaktı işte; insan hakikaten yedisinde neyse yetmişinde de o oluyordu.

Dedektifin aklı, Erkcan Ay'ın makalesinin yarattığı ezici duygudan kurtulmak için oraya buraya saldırıyordu. Duşu açıp buz gibi suyun altına girdi. Soğuk, başındaki ağrıyı hafifletirken duyularını keskinleştiriyordu. Gözlerini kapayıp sırtını fayans duvara dayadı, derin derin nefes aldı. Nihayet zihni ağır ağır durulup rotasına girdi. Apaçık ki Bengi Örümcek o güne kadar kimsenin görmediği, bilmediği türden yepyeni bir melanetti ve onun nasıl bir şey olduğunu çözmeye çalışmanın manası yoktu. Odaklanması gereken konu onun yarattığı neticeydi. Şimdi eylem zamanıydı ve her dakika hayati önem taşıyordu. Merih Üçüncü, Ediz Benan'ın proje dosyasını Res Extensa'ya verdiğini, Bengi Örümcek'in saatler içinde hayata geçeceğini söylemişti. Peki, neden hemen değil? Erkcan Ay'ın sözünü ettiği elektronik komut yönergesinin ellerinde olduğu açıktı. Geriye bir telefon kalıyordu, bir hesap makinesi... yüz, yüz yirmi adet teleks cihazı. İşte o anda, aklında biriken veriler bir maytap zinciri gibi geriye doğru, birbiri ardına patlayarak, üniversiteyi ilk ziyaret ettiği gün Mediha'nın Merih Üçüncü'ye ettiği o lafa kadar ulaştı: *Biliyorsunuz teleks makineleri bakıma gidecek cuma günü; bir işiniz varsa halledin. Gelip hepsini sökecekler çünkü.* Dedektif, suyun kaldırma kuvvetini keşfettiği andaki Arşimet gibi anadan üryan duştan dışarı fırlarken Res Extensa'nın neye ihtiyaç duyduğunu biliyordu. Bu konuda ne yapmayı planladığını da. Bütün lanetli güçlerini mutlak çöküşe doğru harekete geçirirken evrenin hesaba katmadığı bir unsur olmuştu: Cinaslı Hafiye, Stan LaFleur.

D600 model kırmızı Dodge kamyonet, öğleden sonra üçü on geçe üniversitenin otopark girişinde durdu. Şoför koltuğunda oturan genç, aracın camını açıp kulübedeki bekçiye selam verdi. "Selamünaleyküm dayı. Rüzgâr Nakliyat'tan geliyoruz. Teleksleri bakıma götürmeye geldik. Depo ne taraftaydı acaba?"

"Haa," deyip kafasını kaşıdı bekçi. Eliyle kendisine göre otoparkın sol yanını işaret etti. "Şuraya bir yere park et. Binaya girdikten sonra servis asansörüyle eksi ikinci kata ineceksin."

"Eyvallah," deyip onun işaret ettiği yöne doğru gazladı delikanlı.

Yanında oturan iriyarı diğer genç sıkıntıyla ofladı. "Her zaman eksi, her zaman eksi... Bir kere de düzayak bir yere yapın şu depoları be!"

O esnada eksi ikinci kattaki depoda, sırtını üst üste yığılmış kolilere yaslamış, elleri bağlı halde yerde oturan depo sorumlusu Nizam endişeli gözlerle, teleksleri geniş platformlu el arabasına yükleyen Derviş, Gamze ve Nigar'ı izliyordu. "Çocuklar n'apıyonuz siz Allah aşkına? Aklınızı mı kaçırdınız?"

Derviş kucağındaki teleksi el arabasındakilerin üstüne yerleştirip ona döndü. "Bilakis Nizam Abi, aklını kaçırmış bir toplumu bilinçlendirmek için ne gerekiyorsa onu yapıyoruz."

"Tabii muhakkak da... yakalarlar sizi evladım. Okuldan atarlar, hapse koyarlar, vize alamazsınız bir daha. Yakmayın kendinizi, gözünüzü seveyim."

"Sen bizi merak etme, bütün bu kokuşmuş sistem yakında çökecek. O zaman hepimiz özgür olacağız."

"Sonra?"

"Ne demek sonra?" dedi Derviş ancak yüzündeki ifadeden bunu daha önce hiç düşünmediği de anlaşılıyordu. "Sonra... özgür olacağız işte. Ne istersek onu yapacağız."

"Ha," dedi Nizam. "Bizim Serbest Mehmet gibi."

"Serbest Mehmet de kim?"

"Allah'ın delisi işte... bütün gün sokaklarda gezer, dans eder, ona buna laf atar, abuk subuk konuşur. Ona da anlatamıyoz, diyoz yapma öyle, bak vizen geliyor, öldürecekler seni diye, dinletemiyoz."

"Öyle değil abi," diye açıklamaya girişti Derviş. "Biz halkın gerçek iradesini ortaya koyması için..."

O sırada Nigar eline geçirdiği bir kalası kafasına indirdiği gibi Nizam'ı bayılttı. Dehşet dolu gözlerle kendisini izleyen Derviş'e, "Haydi," dedi. "Kolilerin arkasına götür şunu, görmesinler."

"Ne yaptın sen Nigar? Manyak mısın?"

"Burada devrim yapıyoruz Derviş, açıkoturum değil."

"İnşallah bir şey olmamıştır adamcağıza. Sen de amma insafsızca vurdun ha. Yuh yani!"

O sırada Gamze parolalı bir ritimle vurulan kapıyı açtı, bir diğer depo görevlisi Bayram, telaşla içeri girdi. "Geldi nakliyeciler."

"Mesele yok," dedi Gamze. "Hazırız biz."

Bayram'ın gözü, Nizam'ın baygın bedenini çekiştiren Derviş'e takıldı. "N'oldu Nizam Abi'ye?"

"Nizam Abi gayet iyi, Bayram," dedi Nigar. "Giriş katını emniyete aldınız mı? Son anda bir çapanoğlu çıkmasın bak."

"Orasını merak etmeyin hiç. Arkadaşlar gereken bütün önlemleri aldı. Siz gidene kadar kimse oraya giremeyecek. Ne demişler: Orduyu çavuşlar, okulu hademeler idare eder."

"Hiç duymamıştım," dedi Gamze, şaşkın.

"Mesele orada zaten," dedi Bayram gevrek gevrek gülerek. "Ruhun duymaz."

Derviş, Nizam'ı deponun gözden uzak bir yerine saklayıp diğerlerinin yanına dönmüştü ki nakliyeciler geldi. "Selamünaleyküm," deyip gençleri süzdü kamyonetin sürücüsü. "Siz?.."

"Taşımaya yardımcı olmak için görevlendirdiler bizi," dedi Nigar. "Bakın, şu arabaları yükledik, siz onları götürün. Biz de diğerlerini dizelim o arada. Elimizi çabuk tutarsak on beş, yirmi dakikaya bitiririz işi."

"Haa, iyi, iyi," dedi şoför. "Tutalım elimizi çabuk o zaman."

"Haydi bismillah," deyip el arabalarından birinin itme kollarına yapıştı diğer nakliyeci.

Onlar planlarının tıkır tıkır işlediğini düşünürken, rejim yanlısı gençler Tankut ve Baybora da boş durmuyordu. Devrimci gençlerin bir süredir olağandışı bir hareketlilik içinde olduğunu gözlemleyen ikili o sabah gizlice Derviş'i takip etmiş, delikanlının üniversitenin çatı katındaki, artık kullanılmayan arşiv odasında epey zaman geçirdiğini tespit etmişti. Ait oldukları geleneğin âdetlerine uygun düşecek biçimde korkutma, sindirme ve şantaj içeren ikna teknikleriyle temizlik işçilerinden birinin kapıyı açmasını da sağlamışlardı. Odaya girip küçük masanın üstüne kurulmuş telsiz tertibatını gördükleri anda Tankut zevkle titredi. "Söylemiştim sana, kesin bir boklar çeviriyor bunlar!"

"Evet ama ne?" diye çenesini kaşıdı Baybora.

"Ne fark eder, abi? Gidip haber verelim idareye, toplasınlar yavşakları. Hatta sivillere söylesek daha da iyi."

"Acele etme," dedi Baybora. "Geçen sefer ne olduğunu hatırlıyorsun; komünist gerillalar okulu bastı diye toplanıp gitmiştik de adamlar gösteriye gelmiş Balkan folklor ekibi çıkmıştı."

"Abi, o koşullar altında normal bir yanlış anlamaydı," diye karşılık verdi Tankut. "Hepsi kızıl kızıl kıyafetler içinde sarışın, mavi gözlü tipler, tuhaf bir dil konuşuyorlar... bir de öyle askerî disiplin içinde hareket etmeler falan..."

"Bu işi kendimiz çözmemiz lazım," diye kararını açıkladı Baybora. "Yine rezil olmayalım millete."

"Sabah tuhaf bir şey gördüm ama..." diye kulağını kaşıdı Tankut. "Bilemiyorum var mıdır bir alakası?"

"Neymiş? Ne gördün?"

"İdare binasının girişini kapatmışlar tamirat var diye ama Çilli elini kolunu sallaya sallaya geçip gitti yanlarından."

"Çilli kim lan?"

"Var ya şu realistlerden biri... Böyle hoş bir burnu var. Gamze mi ne?"

"Gamze mi ne!" diye ağzını büzerek onun taklidini yaptı Baybora. "Hoş da burnu varmış. Ne o lan? Tutuldun mu yoksa kıza?"

"Yok be abi, olur mu öyle şey!" diye tepki gösterdi Tankut. "Realistlerin burnu çirkin olacak diye bir kaide mi var? Ben tarif verdim anla diye."

"Anladım ben anlayacağımı," diye kafasına hafifçe bir yumruk vurdu onun Baybora. "Yürü, gidiyoruz."

Yüzden fazla teleksi kamyonete yükleme işi tamamlandıktan sonra Bayram gerekli belgeleri imzalatmak üzere nakliyecileri depoya davet etti. Her bir teleks makinesi için ayrı ayrı düzenlenmiş sevkiyat raporlarını önlerinde bulunan elemanlar

önce biraz mırın kırın ettiyse de, bürokrasiyle girişilecek hiçbir savaşın zaferle sonuçlanmayacağını bilecek tecrübede vatandaşlar olduklarından kaderlerine boyun eğip kalemlerini çıkardılar.

Operasyonun ilk aşamasını başarıyla tamamlayan gençler kamyonete atlayıp oradan kaçmaya hazırdı ki, sürücü kapısıyla Derviş'in arasına iri bir gövde giriverdi. "Hoop, ağır ol bakalım," dedi Baybora elini onun göğsüne dayayıp. "Devletin malını çalıp nereye böyle?"

"Defolun gidin lan buradan," diye koşup iki eliyle Baybora'yı itmeye çalıştı Gamze.

"Sen karışma bu işe Gamze," dedi Tankut. "Yakma kendini bu hainler yüzünden."

"Ne diyorsun sen be, manyak!" diye karşılık verdi ona genç kız. "Bela mısınız?"

Derviş, Baybora'ya karşı çaresizce bir saldırı teşebbüsünde bulunduysa da beriki bileğini yakalayıp burktuğu gibi yere fırlattı onu. "Bu kamyonet buradan çıkmayacak, o kadar!" diye gürledi. "Siz de bir yere gitmiyorsunuz. Tankut, git bekçiye haber ver, polisi arasın."

Aracın diğer tarafından elinde büyük bir taşla şoför kabininin üstüne tırmanmış olan Nigar bir Apaçi narasıyla üstüne atladı çam yarmasının. Ne var ki Baybora sağa, sola silkinerek boynuna dolanan kollardan kurtulmayı ve nihai darbeyi indiremeden kızın kolunu kamyonetin karoserine çarparak taşı yere düşürmeyi başardı. Bağırıp çağıran kızın boynuna yapışıp elinin tersini şiddetle yüzüne doğru savurdu... ve kolu çelik gibi bir engelle karşılaştı. *"Immer mit der Ruhe, Arschloch!"*[1]

[1] (Alm.) "Yavaş ol, göt herif!"

Baybora'nın, cümlenin son sözcüğünü anlayacak kadar Almancası vardı. Şaşkınlık ve dehşet dolu gözlerini müdahalede bulunan kişiye çevirince ağzından tükürükler saçarak bağırdı. "Yine mi sen lan! Tankuuut, yardım et!"

Stan bir eliyle hızla Baybora'nın ensesine yapışırken diğeriyle de kontrolsüzce koşup üstüne atılan Tankut'u yakalayıp kafalarını olanca gücüyle birbirine geçirdi. İki dava arkadaşının, yerçekiminin arzularına boyun eğerek yere yığılmasına neden olan temasın çıkardığı çatırtı, olayı izleyen üç gencin bile yüzlerini acıyla buruşturmasına yol açtı. Kendini ilk toparlayan Nigar oldu. "Çabuk," dedi kamyonete atlarken. "Gidelim buradan." Derviş hızla sürücü koltuğuna yerleşirken, çağrıyı mantıklı bulan Stan da iki genç kızla birlikte yolcu tarafına geçti. Dodge D600 keskin bir kontak sesi ve birkaç derin homurtunun ardından hareketlenip üniversite otoparkından çıktı.

Zorlukla ayağa kalkan Baybora sağa sola yalpalayarak bekçi kulübesine yöneldi. "Çabuk," dedi şaşkın gözlerle ona bakan bekçiye. "Polisi ara! Soygun! Saldırı!.."

"Oğlum, n'oluyor? Bir sakin ol hele. Ne diyorsun? Kim saldırdı sana?"

"İriyarı bir herif. Sarışın, mavi gözlü... yabancı uyruklu. Bir komünist!"

Bekçi ona şöyle bir baktı. "Folklorcu olmasın?"

"Büyük hata," diye homurdandı Olga Grischuk, gergin bir halde parmaklarını masanın üstünde tıkırdatarak. "Bütün operasyonun kaderini birkaç çocuğun eline bırakmak."

"Hadi iç şunu sıcak sıcak," dedi Cemşit onun önüne bir bardak çay koyup.

Stefan pencereyi örten mukavvalardan birini hafifçe kaldırıp dışarıyı kontrol etti. "O çocuk dediklerin bu iş için hepimizden daha çok risk aldı," diye karşılık verdi Olga'ya. "Ayrıca bu kadar kısa sürede o sayıda teleks makinesine topluca ulaşabileceğimiz tek yerde bulunuyorlar ve teknik beceriye sahipler. Daha sayayım mı?"

Ayaklarını masaya dayamış oturduğu sandalyede yaylanan Vassilis müstehzi gülümsedi. "Randıman, randıman, randıman... işte karşınızda Stefan!"

"Kusura bakma, Alman olmamak elimden gelmiyor!"

O anda sanayi deposunun arka kapısı dan diye ardına kadar açıldı. "Başardık!" Müjdeyi veren Derviş, Olga ve Vassilis'in tabancalarını nasıl çekip kendisine doğrulttuğunu, Cemşit'in kafasına indirilmek üzere elinde bir sandalyeyle tepesinde bitiverdiğini anlayamadı bile. "N'oluyor yahu?" diye inledi korkuyla.

"Ulan hücre evine böyle mi girilir, salak!" diye patladı Olga. "Delik deşik etmediğimize şükret."

"Tamam, sakin olun," dedi Stefan. "Getirdiniz mi makineleri?"

"Sadece makineleri değil," deyip dramatik bir jestle, arkasından içeri giren iki kızın arasındaki dedektifi takdim etti.

Abisini karşısında gören Stefan bir an ağzı açık kalakaldı. Dudaklarından alçak tonda bir soru sözcüğü döküldü. "Nasıl?"

Sırt çantasını çıkarıp kapının yanında bir yere bırakan Stan'ın bakışları odadakileri sırasıyla tarayıp Cemşit'e takılı kaldı. *"Mensch!"*[1]

"Hoş geldin şair," diye samimiyetle selamladı onu Cemşit. "Gel otur şöyle, çay koyayım sana."

"Sizi de tanıyorum," dedi dedektif, oturduğu yerde büyülenmişçesine kendisine bakan Olga'ya. "Bahri Benan'ın partisinde içki servisi yapıyordunuz."

"Herkese selam," dedi Nigar, kırk yıllık örgüt elemanı gibi rahat bir tavırla. "Aracı çıkarırken küçük bir arbede yaşadık, haberiniz olsun."

"Ne demek o?" diye dikildi Olga. "Yoksa polisle mi çatıştınız?"

"Hayır, hayır. Okuldan iki hırt gelip işleri karıştırdılar," dedi Derviş telaşla. Abisini oraya getirdikleri için öfkeli olduğu her halinden belli Stefan'a döndü. "Neyse ki Stan tam zamanında gelip vaziyeti kurtardı."

"Ve bu iki hırt sizi tanıyor... eğilimlerinizi biliyor, değil mi?" diye sordu Vassilis. Gençlerin sessizliğinden gerekli yanıtı almıştı. "Demek ki olay hırsızlık masasına değil, realizmle mücadele bürosuna intikal edecek. Bu da demek ki..."

"Ne kadar çabuk hareket edersek o kadar iyi," diye araya girip onun sözünü tamamladı Nigar. "Haydi el atın, makineleri indirelim bir an önce."

---

[1] (Alm.) "Vay canına!"

Fazla söze hacet yoktu. İçeridekiler gereğini yerine getirmek üzere hareketlenirken Cemşit, Stefan'a sokuldu. "Biz hallederiz. Siz iki kardeş biraz hasret giderin."

Stefan cebinden çıkardığı irice anahtarı ona verdikten sonra abisine dönüp gülümsedi. "Geçmiş olsun. Hayrola, kafanı bir yere mi çarptın?"

"Ne yaptığının farkında mısın Stefan?"

"Ayakaltında dolaşmayalım. Gel şöyle," diyerek dedektifi ön kapıya doğru yönlendirdi kardeşi. Birlikte metruk deponun önündeki toprak yola çıkıp bir süre yürüdüler. Uzaklardaki otoyola bakan tepenin başına gelip yan yana yere oturdular. "Çocukken Yıldız Yokuşu'ndan geçen otomobillere bakıp oyunlar oynardık, hatırlıyor musun?"

Başıyla onayladı Stan. "Önce hangi marka otomobilden on tane geçecek? On dakika içinde hangi marka otomobilden daha çok geçecek?"

"Onlar oyun değil, iddiaydı. Benden büyük ve akıllı olduğun için de hep sen kazanırdın. Ben daha çok plakalardaki harflerden ünlü ismi bulmayı severdim ya da kelime oluşturmayı; bir Almanca, bir Türkçe."

Stan onun sözlerindeki dokundurmayı pas geçti, konuşmaları gereken öncelikli meseleler vardı. "Telefon hattı, hesap makinesi, yüz küsür teleks ve bir yönerge."

"Ah! Erkcan'ın çalışmasını buldun demek. Bravo."

"Ve bu kadarıyla bir devrim yapacağını düşünüyorsun?"

"Bu kadarının kıyametin kopmasına sebep olacağına inanıyorsun ama devrim yapılabileceğine değil, ha?" Abisinin verecek karşılık bulamadığı o pek nadir durumlardan birinin

yaşandığını görerek keyifle güldü. "Bilim insanları, siz şairler... fikirlerle, sözcüklerle o kadar haşır neşir oluyor, onlara o kadar âşık oluyorsunuz ki sizden bağımsız bir varlıkları olduğuna inanmak istiyorsunuz. Aslında bütün yaptığınız kendinize sahte bir tanrı uydurmaktan ibaret."

"Şimdi kolumu kaldıracağım," deyip kolunu kaldırdı Stan. "Gördün mü?"

"Neyi gördüm mü?"

"Önce düşünen şey, sonra eylem. Res cogitans yoksa res extensa da yok!"

"Felsefenin puslu havaları! Öyleyse bak şimdi, ben de kolumu kaldıracağım," diyerek elini gökyüzüne çevirdi Stefan. "Gördün mü? Senin o korkunç kugelblitz'in şimdiden kaybolmaya başladı bile."

Hakikaten de akşam güneşinin altında kızıl yarık solgunlaşmış, burgaç bir önceki günkü parlak titreşimini yitirmişti. Stan'ın aklından bir anlığına bu durumun, Örümcek Burgacı'ndan haberdar bir kişinin, Merih Üçüncü'nün ölümünden kaynaklanan geçici bir zayıflama olabileceği fikri geçtiyse de kardeşine bu konudan bahsetmemeye karar verdi. Böyle bir iddianın Stefan'ın gözünde fazla ikna edici bir değer taşımayacağı açıktı. İşin doğrusu, kardeşini yapmayı planladığı işten vazgeçirecek herhangi bir argüman olduğundan dahi emin değildi. "Peki, nasıl olacak bu iş? Bir günde dünya bambaşka bir yer haline gelecek?"

"Belki bir günde değil ama hızla," diye düzeltti onu Stefan. "Artık kimse halka yalan söyleyemeyecek. Sistem hükûmetlerin, devletlerin, büyük şirketlerin ve onların aşağılık işbirlikçilerinin öncelikleriyle değil halkın ihtiyaçlarına göre yeniden

düzenlenecek. İnsanlar birbirleriyle kukla araştırma şirketleri vasıtasıyla değil, doğrudan iletişim kurabilecek; kendileriyle aynı korkuları, aynı dertleri, aynı özlemleri paylaşan gerçek kişilerle. Gerçek bir kez serbest kaldığında neyin önemli olduğuna, hangi konuda ne yapmak gerektiğine ilk kez kendi özgür iradeleriyle karar verebilecek." Dile getirdiği büyük umut ve ideallerin yarattığı heyecanla parlayan gözlerini abisine çevirdi. "Bunun ne kadar muhteşem bir şey olduğunu anlamıyor musun?"

Stan onun coşkusundan etkilenmiş idiyse de "herhangi bir şey gerçek olamayacak kadar iyiyse gerçek değildir" düşüncesini aklından çıkaramıyordu. Merih Üçüncü'nün sözleri geldi aklına: *Siz televizyon izlerken televizyon da sizi izleyecek!* İçinden bir ses ona bu şeytani kadının kardeşinden daha fazlasını bildiğini ve hatta planladığını söylüyor ancak birçok şeyi hâlâ kafasında yerine oturtamıyordu. "Bu saydıkların nasıl mümkün olacak peki?"

Kocaman bir gülümseme peydahlandı Stefan'ın yüzünde. Abisinin elinin üstüne iki kez dostça vurdu. "Göreceksin, sabırlı ol."

Vassilis'in, "Heey!" diye seslendiğini işittiler arkalarından. "İşlem tamam!"

"Haydi gidelim," deyip hızla ayağa kalktı Stefan.

Stan oturduğu yerden kalkıp onu takip etti. Kardeşinin biraz güvenini kazanmıştı ve olur da işler sarpa sararsa bu güveni kötüye kullanmak durumunda kalacağını biliyordu. Şimdilik yapması gereken, o ve diğerlerinin suyuna gitmekti. Nihayet Bengi Örümcek'le karşılaşacağını, bu muazzam buluşu gözleriyle görebileceğini düşünürken, dönüp de mekânda her şeyin aynı bıraktığı gibi olduğunu, Cemşit'in arka taraflarda bir odadan çıkıp kapıyı kilitlediğini görünce hayal kırıklığına uğradı. "Her şey hazır," dedi eski anketör.

"Güzel," dedi Stefan. "Hepinize çok teşekkür ediyoruz çocuklar. Büyük iş başardınız." Gençler bu iltifatı memnuniyet mırıltıları ve gülücüklerle kabul ederken, raftan Êtienne Bacrot'nun büstünü alıp ters çevirdi, içindeki boşluğa gizlemiş olduğu dosyayı çıkardı. "Ve artık sistemi kurabiliriz!"

"Ediz Benan'ın yönergesi!" dedi Olga. "Vay namussuz! Gözümüzün önünde sakladın ha?"

"Görsen ne işe yarayacaktı ki?" dedi Stefan inceden alaycı. Dosyayı Gamze'ye uzattı. "Bize lazım olan bir elektrik mühendisi; bu küçükhanım gibi."

"Küçükhanım dedi sana," diye bir dirsek attı Nigar, Gamze'ye.

Gamze oralı olmadan dosyayı alıp içindeki sayfaları karıştırdı. "Okey," dedi. "Pek zor görünmüyor ama yapılması gereken çok iş var."

"Ne kadar sürer sence?" diye sordu Vassilis.

"Yardıma ihtiyacım olacak," dedi genç kız. "O kadar şeyi indirip kaldıramam tek başıma."

"Sen o kısmını bize bırak," dedi Cemşit. "Bütün gece çalışırız icabında."

"Öyleyse..." deyip kafasını kaşıdı Gamze. "...sabaha devreye sokarız bence."

"Harika!" deyip alkışlamaya başladı Stefan. Diğerleri de ona katılıp hep bir ağızdan bağırdılar: "Yaşasın Bengi Örümcek!"

"Haydi önce karnımızı doyuralım," dedi Cemşit kutlamalar dinince. "Çok güzel arpacık soğanlı et yahni yaptım."

"Yaşasın yemek!" dedi Vassilis keyifle.

"Haydi geç sen de şöyle, rahat et," diyerek Stan'ı, yanındaki çıkma yer yatağına buyur etti Stefan. Dedektif onun gösterdiği

yere kurulup sırtını duvara yasladı. Kendisini son derece bitap hissediyordu ve başı yine ağrımaya başlamıştı. Kardeşi elini onun omzuna attı. "İyi misin sen?"

"Biraz dinlenirsem bir şeyim kalmaz," dedi Stan. "Yardım ederim ben de size."

Stefan onun elini tuttu, sevgiyle gülümsedi. "Biz hallederiz hepsini kardeşim," dedi. Bir anda elinde beliren kelepçenin bir halkasını Stan'ın bileğine, diğerini duvarın dibindeki demir su borusuna geçirdi. "Sen keyfine bak."

XIV.
Boğaza Karşı Kıyamet

"Doğum günün kutlu olsun Stan."

Şair 16 Şubat 1974 Cumartesi günü, ancak sabaha karşı dalabildiği tavşan uykusundan Stefan'ın tebriğiyle uyandı. Hayal gücü her zaman geniş olmuş idiyse de otuzuncu yaşına bir realist hücre evinde, kardeşi tarafından rehin alınmış halde gireceği aklının ucundan geçmezdi. Buradan vakitlice kurtulabilirse, kendisini devlet hastanesinde şerefine hazırlanmış zehirli iğnelerle bekledikleri alternatif kutlamaya da yetişebilirdi belki. Stefan'a yanıt vermeksizin yer yatağında doğrulup gözlerini ovuşturdu. Bir önceki akşam ve gece boyu kendisiyle doğru düzgün konuşmadan arka taraftaki odada hummalı bir çalışma yürüten Res Extensa üyeleri şimdi oraya buraya çökmüş, dinlenmekteydi. Yorgun yüzlerindeki hoşnut ifade dedektife işlerini tamamlamış olduklarını düşündürdü.

Stefan, abisinin bileğindeki kelepçeyi açıp doğrulmasına yardım etmek için ona elini uzattı. "Haydi gel."

"Nereye gidiyoruz?"

"Bengi Örümcek'le tanışmaya."

İster istemez heyecanlanmıştı Stan. Nihayet onca komplo, suikast ve doğal afetlerin sebeb-i hikmetini gözleriyle görebilecekti. Deponun diğer yanına doğru yürürken koluna giren Stefan'ın bu dostane jestinin aslen onu yıkıcı bir eyleme girişmekten alıkoymaya yönelik bir önlem olduğunun farkındaydı. Nitekim Cemşit de oturduğu yerden kalkıp iki adım arkalarından onları takip etti. Stefan kardeşine bakıp gülümsedi ve kapıyı açtı.

Stan içeri adımını atıp baktı ve gördü.

Floresan lambalarının titrek ışığı altında ince uzun raflara yan yana dizilmiş teleksler, elektronik vızıltılar ve mekanik tıkırtılarla durmaksızın kağıt rulolarını besliyor, manyetik kutulardan fışkıran sembollerle işlenmiş sarı şeritler, deri değiştiren bir tarantulanın döktüğü kalıntılar gibi yerde birikiyordu. Tavan kirişlerinden aşağı sarkan kablolar, yeşil, sarı ışıkların yanıp söndüğü monitörler, büyük makaralı bantlar ve teleks makineleri arasında dolaşarak bu cehennem yaratığının kan dolaşımını sağlıyordu. Stan, onun hantal bir motorun boğuk uğultusu gibi nefes alışını işitti. Yeni bir yaşam formuydu karşısındaki. Bu dünyaya ait olmayan, damarlarında kan yerine elektrik akımları gezinen, beyni elektronik, kalbi mekanik dev bir örümcek. Henüz gözlerini açtığı hayatı izliyor, öğreniyor ve içgüdüsel olarak ağını nasıl kuracağını ölçüp biçiyordu. İnsan bu muhteşem ve bir o kadar da tüyler ürpertici manzarayı izlerken kendini ya tanrısal bir varlığın huzurunda yahut hasbelkader merkezî sinir sisteminde gezinen bir mikroorganizma gibi hissetmekten alıkoyamıyordu.

Şair, nefesi kesilmiş, sersemlemiş halde inledi. *"Mein Gott!"*[1]

"Doğru," dedi Stefan. "Gerçekten de bir tanrıya bakıyoruz şu anda. Kendinden öncekiler gibi insanı köle eden değil, ona hizmet etmek için var olan bir tanrı."

"Neden söz ediyorsun sen?"

Stefan bir teleks cihazını sevgiyle okşadı. "Şimdiye kadar bu makinelerle yapabildiğimiz tek şey birine mesaj yazmak ve ondan cevap beklemekten ibaretti, değil mi? Artık öyle olmayacak. Bir noktadan sadece bir kişiye değil, aynı anda yüzlerce, binlerce kişiye ulaşabileceksin. Daha da güzeli, senin mesajını alan herkes aynı anda başkalarıyla iletişim halinde olacak, bütün makineler bir ağ üzerinde birbirleriyle sürekli bağlantı halinde kalacak."

"Ağ içinde?"

"Diyelim aklına bir fikir geldi, bir önerin var. Yazıp tek tuşa bastığın anda dilediğin kadar insana ulaştırabileceksin. Kim, ne düşünüyor anında öğrenebileceksin. Hep birlikte konuşup, tartışıp en iyiye, en doğruya ulaşabileceksiniz." Stefan anlattıkça vecde geliyordu. "Bilgiye ulaşmak için de artık işbirlikçi haber ajanslarına ihtiyacın kalmayacak çünkü bütün veriler sana doğrudan, kaynağından ulaşacak. Londra'dan, Tokyo'dan, Moskova'dan... hatta dünyanın en ücra köşesinden."

Stan'ın kafası allak bullak olmuştu. "Dur," dedi elini kaldırarak. "Yani bu şey gelişmiş bir iletişim aracı, öyle mi?"

Stefan delice bir kahkaha attı. "Bundan daha fazlası kardeşim, çok daha fazlası! Bengi Örümcek dünyayı şekillendirecek! Düşünsene bir, artık hiç kimse bilgiyi saklayamayacak;

---

[1] (Alm.) "Tanrım!"

ne devletler ne gizli teşkilatlar ne de dünyanın kanını emen sermaye sahipleri." Eline bir kurşunkalem alıp çat diye ortadan ikiye ayırdı. "Tek tek hepimizi böyle kırıverirler; şimdiye kadar hep öyle yaptılar. Ama bir araya geldiğimizde... işte o zaman işler değişir. Boyun eğecekler Stan, tarihte ilk kez çoğunluğun iyiliği için çoğunluk tarafından alınan kararlara boyun eğecekler. Gerçek her gün kendini yeniden yeniden dayattıkça başka çareleri kalmayacak çünkü ağa bir kez düşen bir daha oradan çıkamaz!"

Ağa bir kez düşen bir daha oradan çıkamaz! Kardeşi için coşku verici, vaatlerle dolu bu ifade nedense Stan'ın kanını dondurmuştu. "Peki şimdi sırada ne var?"

"Belki de Erkcan Ay'ın fikri bir yönüyle doğruydu," dedi Stefan. "Bengi Örümcek bu dünyayı yok edecek. Çok daha iyisini kurmak üzere. Sırada bunun ilk adımını atmak var. Sen de buna şahitlik eden bir avuç insandan biri olacaksın."

"Teşekkür ederim," dedi Stan tevazuyla. Kardeşinin aklını kaçırdığı belliydi. Derhal bir şeyler yapması gerektiğinin farkındaydı ve bu her neyse muhakkak ki ciddi bir fiziksel müdahaleyi gerektirmekteydi. Örümcek'i gebertebileceği, hiç değilse bir süreliğine sakatlayabileceği hacimde bir nesne arayışı içinde çevresine bakınırken Cemşit'le göz göze geldi. Adam onun aklından geçenleri okumuşçasına gülümseyerek başını hayır anlamında iki yana salladı.

"Dünyaya ilk mesajımızı iletmeye hazırız," dedi Stefan, en fazla sayıda kabloyla beslenen orta sıralardaki teleks makinelerinden birinin başına geçerek. "Bunu çok uzun zamandır bekliyordum."

Stan bir kaşını kaldırdı. "Dünyaya?"

"Şu an için erişimimiz ülkedeki kamu daireleriyle sınırlı ama mesele değil. Devlet çalışanlarının çoğu sıradan, namuslu insanlardır, mesajımızı yayacaklardır. Bir süre sonra, bunun gibi başka istasyonlar kurulduğunda elinde bir teleks bulunan herkese doğrudan ulaşabileceğiz. Dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar."

Stan'ın aklına Merih Üçüncü'nün sözleri geldi o anda. *Bana kalsa Hınzır Kedi yahut Dedikoducu Papağan gibi bir ismi tercih ederdim. Ne de olsa kimse evinde örümcek beslemek istemez, değil mi?* Stefan'ın sözünü ettiği "bunun gibi başka istasyonların" bir gün herkesin evinde kurulabileceğini kastetmiş olabilir miydi acaba bunları söylerken? Böyle bir şey mümkün müydü gerçekten?

Cemşit'in işaretiyle Vassilis ile gençler odanın girişinde toplandılar. Stefan makineye uzanan elini hafifçe kaldırıp onlara döndü. "Her birimiz bugüne ulaşmak için büyük fedakârlıklarda bulunduk ve nihayet beklediğimiz vakit geldi dostlar."

"Sum, ergo cogito!"[1] diye bağırdı Vassilis.

"Stefan, dur!" diye ona doğru hamle etti Stan ancak Cemşit onu kollarından yakaladı.

Ve Stefan, *"Sum, ergo cogito!"* deyip teleks cihazının ilet tuşuna bastı.

O anda deponun kapısı korkunç bir gümbürtüyle kırıldı ve hemen ardından İngilizce bağrışlar yükseldi. *"Don't move! Everybody down on the floor, quick!"*[2] Talimatları takiben otomatik bir silahtan çıkan iki el silah sesi işitildi. Bengi Örümcek'in çevresinde toplanmış ekip donakalmış, ne olduğunu anlamaya çalışırken Cemşit

[1] (Lat.) "Varım, öyleyse düşünüyorum."

[2] (İng.) "Kımıldamayın! Herkes yere yatsın, çabuk!"

onları yarıp boğazından kopan korkunç bir narayla, kollarını iki yana açarak baskıncıların üstüne doğru uçtu.

Kurthan Kantar, İstatistik Kurumu merkez binasındaki odasının geniş çalışma masasında oturmuş, gündelik raporları incelerken telefonu çaldı. "Evet?"

"Cinayet Büro'dan Başkomiser Necdet Conk arıyor efendim," dedi sekreteri.

"Hmm," diye yüzünü ekşitti Başeditör. "Bağla bakalım."

Birkaç saniye sonra karşı taraftaki konuştu. "Alo? Kurthan Bey?"

Ses tonundaki zorlukla bastırılmış öfkeyi fark etmemek imkânsızdı. "Necdet Bey, ne güzel sesinizi duymak."

"Stan LaFleur!" dedi Necdet Conk, onun zırvalıklarıyla kaybedecek vakti olmadığını açıkça ortaya koyarak.

"Ne olmuş ona?"

"En son bilgiye göre dün öğleden sonra İstanbul Üniversitesi'nde iki kişiyi darp edip bir grup realist gençle birlikte bir kamyonet çaldı. Ondan sonra hangi suçları işlediğini bilemiyorum."

"Enteresan," diyerek çenesini kaşıdı Başeditör.

"Bakın Kurthan Bey, benden rica ettiğiniz gibi dün öğlene kadar bekledim," dedi başkomiser siniri burnunda. "Tabii gözaltına almaya gittiğimizde ne evinde bulabildik ne de ofisinde. Sonra da bu haberler geldi..."

"Kamyonet çalmış, öyle mi?"

"Bakın adamın bugün idamı... ö-hm, vedası var. Gece yarısına kadar teslim olmazsa, ki hiç zannetmiyorum öyle bir şey yapacağını, iş Göçişleri'nin yetki alanına girecek, ben bu adamı sorgulamayacağım. Nerede, ne halt ettiğini biliyorsanız bana hemen söyleyin."

"Maalesef bilmiyorum, Başkomiserim," dedi Kurthan Kantar. "Bana üniversitedeki olaydan söz edin lütfen."

Necdet Conk derin bir iç çekti, muhtemeldir ki alçak sesle bir de küfür savurdu. "Bir soygun," dedi nihayet. "Bakım için teleksleri toplamaya gelen nakliye şirketinin aracını çalmışlar."

"Teleks mi?" diye dikildi Başeditör.

"En az yüz tane! Milyonlarca lira eder. Söylemiştim size, vedası gelenler her türlü çılgınlığı yapar, her suçu işler diye, dinlemediniz beni..."

Tam o sırada Kurthan Kantar'ın masasındaki teleks, herhangi bir alıcı onayı istemeksizin kendi kendine çalışmaya başladı. Gelen mesajın ilk satırlarına göz gezdiren Başeditör, süregiden şarlamalarına aldırmadan telefonu Necdet Conk'un suratına kapadı ve büyük bir dikkatle okumaya başladı.

Dünyanın bütün halklarına duyurumuzdur:
Bugün 16 Şubat 1974.
Tarihî bir gün.
Gerçeklerin özgür kaldığı gün.
Demokrasinin gerçek anlamda doğduğu gün.
Yıllar boyu hepimize aynı yalan söylendi: Hükûmetler sizin iradenizi hayata geçiriyor.
Bunun böyle olmadığını hepimiz biliyor ama çaresizce susuyor, bekliyorduk.

O devir bugün sona erdi.
Bundan böyle sorular bize dayatılamayacak, yanıtlarımız çarpıtılamayacak.
Artık sonuçları baştan belli araştırmaların nesnesi değil birer hakikat elçisiyiz.
Bu mesajı alan herkese çağrımızdır:
Size neyin sorulmasını istiyorsanız buraya yazın.
Bu ağ üzerinden sonuçlara doğrudan erişin.
Bu mesajı çoğaltın, iletin, büyütün.
Gerçeği paylaşın.
Yalnız değilsiniz!

Res Extensa

Kurthan Kantar soğukkanlılığını kolayca yitirecek bir insan değildi. Karşı hamlesini düşünmek için bir saniye bile harcamadı. Tüm telefon ve teleks hatları ikinci bir emre kadar derhal kapatılmalıydı. Telefonunu açıp sekreterine emretti: "Beni çabuk İçişleri Bakanı'na bağla."

"Aaa... denerim efendim ama mümkün olmayabilir."

"Ha?" diye ünledi Kurthan Kantar hiç beklemediği bu karşılık üzerine.

"Biliyorsunuz bugün tarihî bir gün efendim."

Bir anlığına bir şüphe tohumu düştü Başeditör'ün yüreğine. Res Extensa'nın mesajını okuyan sekreteri isyan bayrağı mı açıyordu yoksa? Devrim rüzgârı hakikaten de insanları bu kadar kolay etkisi altına alıyor olabilir miydi? "Ne demek istiyorsun?"

"Bugün Boğaziçi Köprüsü'nün açılışı var. Bütün devlet erkânı orada olacak."

Kurthan Kantar aniden göğsüne çöken bir ağırlıkla telefonu kapadı. Aynı zamanda gözkapaklarının arkasında hafif bir zonklama hissediyordu. Havada bir tuhaflık vardı, sıcak desen değil, soğuk desen o da değil... yoğun. Nabzını dinledi, normalin az üstündeydi. Sanki vücudu kalp kriziyle migren atağı arasında bir karar vermeye çalışıyordu. Derken odadaki gölgeleri fark etti, yönleri yanlıştı. Eşyaların kenarları normalden fazla belirgin, sert ve koyuydu. Ortamda sanki bir değil, iki ışık kaynağı var gibiydi. Ani bir itkiyle döner sandalyesini pencereye doğru çevirdi, Gayrettepe'nin en yüksek binasının en üst katındaki odasının camından İstanbul'a baktı. Daha on beş dakika öncesine kadar pırıl pırıl olan havadan eser yoktu şimdi. Donuk, metalik mavilikteki gökyüzü, derinliksiz, ikiboyutlu bir çizimi andıran bulutlar, hafif bakırımsı tona kaymış güneş ve nihayet İstanbul Boğazı'nın üstünde yeniden titreşmeye başlayan kızıl yarık. Başeditör'ün dudaklarından, duygu ve düşüncelerinin hülasası olanca yoğunluğuyla döküldü: "Hasiktir!"

Cemşit, ellerinde otomatik silahları hücre evini basan kamuflajlı, siyah kar maskeli dört adamdan en irisini yere yapıştırmayı başardıysa da bir diğerinin dipçik darbesiyle kendinden geçti. Saldırganlardan ikisi, bir nebze direniş emaresi gösteren Vassilis ve Nigar'ı kontrol altına almak için harekete geçerken bir tanesi hızla Bengi Örümcek'in bulunduğu depoya daldı... ve Stan'dan yediği sağlam bir yumrukla kapının önüne devrildi.

"Dışarı çık Stan," dedi onun arkasında biten Stefan. "Çık ve teslim ol. Sakın direnme."

"Stefan, kim bu adamlar?"

"Bilmiyorum Stan." Bunu söyledikten sonra da abisini sırtından dışarı doğru ittirdiği gibi kapıyı kapayıp içeriden kilitledi.

Cemşit'in saldırdığı militan şimdi kendini toplamış, silahını dedektife doğrultmuştu. *"Stop! Stop!"*[1]

Stan ellerini kaldırmaya yeltendiyse de biri arkadan gelip onun kollarını geriye doğru büktüğü gibi bileklerini halihazırda tekine takılı duran kelepçeyle kilitledi. Dört baskıncı da görüş alanındayken bunun kim olduğunu anlamak için başını arkaya çevirince şaşkınlıkla Olga'yı gördü. "Sen!"

"Kusura bakma Stan," dedi Olga Grischuk. "Otur şuraya."

"Alçak," diye bağırdı ona ellerini başının arkasında birleştirip teslim olmuş Vassilis. "Hain!"

Nigar tepesinde silahlı bir baskıncı, yüzüstü yere yatmış; Gamze bir kenarda cenin pozisyonunda büzüşmüş, ağlıyordu. Stan deponun girişine yakın, yerde oturan Derviş'in yanına çöktü. Militanlardan biri temkinli bir tavırla Bengi Örümcek'in bulunduğu odanın kapı kulpunu yokladı. Kilitli olduğunu anlayınca bakışlarını Olga'ya çevirdi. Kadın o tarafa gelip seslendi. "Stefan! Aç kapıyı." İçeriden bir yanıt gelmeyince devam etti. "Kimseye bir zarar gelmeyecek, söz veriyorum! Orada sonsuza kadar saklanamazsın. Zor kullanmaya mecbur etme bizi."

"Kimin için çalışıyorsun Olga?" diye sordu Vassilis. "KGB? CIA? MİT?" Adamlardan biri namlusunun ucuyla onu ensesinden sertçe ittirip çenesini kapaması için evrensel bir dilde ikaz

[1] (İng.) "Dur! Dur!"

ettiyse de o tahmin yürütmekte ısrar etti. "ZEUS?.." Böylece kafasına dipçiği yiyip yere yığıldı.

"Hey! Uspokoit'sya!"[1] diye uyardı Olga ona vuran adamı. Tekrar kilitli kapıya döndü. "Son uyarı Stefan! Derhal teslim olmazsan zorla gireceğiz."

Stan'ın gözü oraya ilk geldiğinde kapının dibine bıraktığı sırt çantasına takıldı. Oturduğu yerde hafifçe o tarafa doğru kaykılıp, ayağıyla çantayı askısından arkasına doğru çekti. Kelepçeli ellerini kapağın altından sokup içini karıştırmaya başladı. Az önce yumruklayıp yere serdiği adamın bakışlarını üzerinde hissedince, faaliyetine ara vererek ona kibarca gülümsedi. O sırada Olga, yanındakine bir işaret verdi; o da birkaç el ateş edip kilidi kırdıktan sonra kapıyı tekmeleyerek açtı. İkisinin birden odaya dalmalarıyla Stan'ın, Oben Benan'ın hediyesi deri kılıflı maymuncuk setini elinin altında hissetmesi aynı ana rastladı. Parmaklarının ucuyla en ince uçlu olanı seçip, elinden düşürmemeye azami dikkat göstererek avucunun içinde döndürdü ve kelepçenin kilidine yerleştirdi. Stefan otuz saniye içinde yaka paça sürüklenerek diğerlerinin yanına getirilmişti.

Olga elinde teleks kağıt çıktısıyla dönüp hışımla Stefan'ın yakasına yapıştı. "Nedir bu yazdığın mesaj? Kime gönderdin? Konuş çabuk!"

"Mesaj değil, bir kod," diye karşılık verdi Stefan. "Bengi Örümcek'in imha kodu."

"Yalan söylüyorsun!"

"Doğru," dedi Gamze. "Dün gece gizlice makinelerden birine bir endüksiyon bobini yerleştirdik. Birazdan bütün depo alev alacak."

---

1 (Rus.) "Hey! Sakin ol!"

"Onun senin gibilerin eline geçme ihtimalini hesaba katmadığımı düşünmüyorsun, değil mi?" dedi Stefan gülerek.

Hakikaten de içeriden duman kokusu gelmeye başlamıştı bile. "Aptal!" diye bağırıp masanın üstündeki dosyayı işaret etti Olga. "Elimizde yönerge varken kim ne yapsın senin kıçı kırık makineni!" Diğerlerine dönüp Rusça bir şeyler söylemeye, emirler yağdırmaya başladı.

Stan, Derviş'e dönüp alçak sesle, "Hişt," dedi. "Kamyonetin kontak anahtarı sende mi?"

Delikanlı korkulu, şaşkın bir şekilde ona baktı. "Ha?" Aklı başına geldi bir an sonra. "Anahtarlar aracın üstünde."

Dedektif bunu duyar duymaz ayağa fırlayıp masadaki yönergeyi kaptığı gibi Ruslar şaşkınlığını atlatamadan iki büyük adımda pencereye ulaştı ve camı çerçeveyi parçalayarak kendini dışarı attı. Camlara kaplanan mukavvalar fazla hasar görmeden vartayı atlatmasını sağlamıştı. Hızla toparlanıp Dodge kamyonete doğru hareketlendi. Peşinden fırlayan militanlardan biri silahını ona doğrulttu ama tam ateş edeceği sırada Olga, *"Net! Stop!"*[1] diye bağırdı. Ona yetişmek için koşan adam, aracın sürücü koltuğuna yerleşmiş olan Stan'ın sert bir tekmeyle açtığı kapıya çarparak saf dışı kaldı. Dedektif kamyoneti çalıştırıp oradan uzaklaşırken Olga ve üç silahlı eleman, deponun diğer yanına park ettikleri siyah renkli Ford pikaba atlayıp arkasından gazladılar.

Stan kamyoneti patikadan aşağı boş viteste koyuverip mezarlık çevresinden Topkapı Kavşağı'na, oradan Londra Asfaltı'na çıktı. Yol geniş, trafik akıcıydı. Dikiz aynasından peşindeki pikabın hızla arayı kapadığını görünce dörtlüleri yakıp

[1] (Rus.) "Hayır! Dur!"

direksiyonu emniyet şeridine kırdı. Bu hamlesi bazı sürücülerin klaksonlarına basarak onu protesto etmesine yol açsa da çoğu, fırsatı değerlendirip onun arkasına takıldı. En azından bir süreliğine Rusların önünü kesmeyi başarmıştı. Ne var ki rahat bir nefes alamadan dışarıda cereyan eden tuhaflığı fark etti. Hava birden kararıverirken, gökyüzünü bıçak gibi yırtan kırmızımsı ışık dalgasını gördü. Yol kenarındaki tabela ışıkları sanki suyun içindeymiş gibi titremekteydi. Oysa ne yağmur vardı ne rüzgâr. Aracın içinde de birden yükselen basınç kulaklarını tıkamıştı; boğuk homurtusunu güçlükle işittiği motor sanki kaputun altında değil de çok uzaklarda bir yerlerde çalışıyordu. Radyoyu açıp istasyon düğmesini çevirdi. Bütün kanallardan yükselen tek ses statik bir hışırtıydı. Şüphesi kalmamıştı: Kıyamet kopuyordu. Evliya Çelebi'nin yazdıklarına bakılırsa, yüzyıllar önce ortaya çıkan kugelblitz, Galileo engizisyon mahkemesi önünde sözünü geri aldığı anda yok olmuştu. Stefan'ın, Bengi Örümcek'i imha komutunun aynı neticeyi vermediği anlaşılıyordu. Belki de kardeşi Res Extensa imzalı o mesajı gönderdiği anda ok yaydan çıkmıştı ve artık felaketi durdurmak için yapılacak bir şey kalmamıştı. Yine de, dikiz aynasına bakıp da Rusların büyük bir sebatla onu hâlâ kovalamakta olduklarını görünce o da gaz pedalına iyice yüklenip, şimdi asfaltın orasında burasında durmuş araçların ve dehşet dolu bir ifadeyle burgacı izleyen insanların arasından slalom yaparak yoluna devam etti. Birkaç saniye sonra Ford pikap, pat diye istop eden bir otobüsün arkasında kalıp görünmez oldu.

O noktada Stan kendine soru sormayı bırakmıştı. Ne yapmaya çalıştığı? Nereye gittiği? Bundan sonra ne olacağı?

Ne peşindekileri ne de kendi akıbetini umursayacak haldeydi. Önünde bir yol, altında bir araç vardı ve ilerliyordu. Mecidiyeköy'e vardığında dünya artık bildiğimiz dünya olmaktan bütünüyle çıkmıştı. Yalancı bir alacakaranlık içinde gökyüzü koyu yeşil ve turuncu renklere bürünüyor, aniden belirip kaybolan yıldırım benzeri ışık boşalmaları yaşanıyordu. Dodge'un göstergeleri fırıl fırıl manasızca dönüp duruyor, çevredeki nesnelerden metalik yankılar yükseliyordu. İnsanlar otomobillerinden çıkmış, yön duygularını kaybetmiş bir halde sağa sola koşuyor, kimileri yolun ortasında namaz kılıyordu. Üstgeçidin tepesinde bir adam, ellerini havaya kaldırmış, sanki göksel yaratıklarla temas kurmaya çalışıyor gibiydi. Herkes öyle durur beklerken şair, kıyameti bir an önce kucaklamak istercesine tam gaz yoluna devam etti. Zincirlikuyu Kavşağı'ndan sonra kurulmuş barikatları bir bir parçalayarak, büyük açılış için orada toplanmış bulunan tam teçhizatlı basın mensuplarını, polisleri, takım elbiselileri ardında bırakıp bütün hızıyla köprüye daldı.

Örümcek Burgacı artık sadece kızıl bir yarık değildi; dev bir çiçek gibi açılmıştı. Baktıkça derinleşiyor, çevresindeki ışığı büküyordu. Gökyüzüyle yer arasındaki sınır belirsizleşiyor, sanki bütün şehir göğe doğru çekiliyormuş gibi bir duygu yaratıyordu. Dev bir girdap gibi dönen burgaç ışıkla birlikte içine çekilirken kendi kendini yutmaya başlamıştı. Havai fişek yerine dört bir yanda patlayan sessiz yıldırımların etkisiyle köprünün halatları gerildi, asfalt dalgalandı ve nihayet çelik kablolar koptu. Kırmızı Dodge D600'ün tekerlekleri yerden kesilirken Stan hayattaki en büyük üçüncü korkusuyla yüzleşecekti: yükseklik. Kara Orman'ın dağlarında babasıyla kampa gittiği bir gün,

sabah erkenden kendi başına dağ çileği toplamak için dolaşmaya çıkmışken birkaç yabandomuzunun saldırısına uğramış, onlardan kaçmaya çalışırken ayağı takılıp aşağı doğru yuvarlanmış, yuvarlanmış ve nihayet kendisini dev bir yarın birkaç metre altındaki küçük bir tümseğin üstünde bulmuştu. Babası nihayet onun izini bulup gelene kadar, hayatının son anlarını yaşadığını düşünerek saatlerce beklemişti. Ne yazık ki şu anda yaşadığı düşüşten onu ne babası kurtarabilirdi ne de bir başkası.

Stan'ın direksiyonu kavrayan parmakları gevşedi. İçinde bulunduğu metal gövde havada süzülürken, ölümün kesinliği karşısındaki teslimiyet duygusuyla içi tuhaf bir rahatlama hissiyle dolu, gözlerini açtı. Köprünün halatları bir bir koparken kolonlar önce hafifçe sonra şiddetle sarsılmaya başladı. Gövdenin tam ortasında, yukarıya uzanan devasa çelik kablolardan biri serbest kalıp bir kamçı gibi boşlukta şakladı, derken bir diğeri, bir diğeri. Kuleler birbirinden bağımsız şekilde hareket ediyor, asfaltın kirişleri domino taşları gibi dağılıyordu. Nihayet köprü, dizleri artık kendisini taşıyamayan bir dev gibi çökerken Dodge taklalar atarak zaman ve mekânın çırpındığı o boşluğun içinden süzülüp Boğaz'a gömüldü.

O anda kıyametin sesi kesildi. Burgaç ortadan kaybolurken dünya bir saniye içinde sanki hiçbir şey olmamış gibi eski gerçekliğine dönüvermişti.

Bundan sonra yaşadığı bir dizi olay, şair için sisler içinde, rüyayla gerçek arasında asılı kesik hatıralardan ibaret kalacaktı.

Gözkapaklarının arasından süzülen silik ışık, metal bir gövdenin içinde yankılanan boğuk gürültü, uzaktan gelen motor sesi. Dodge? Hayır... Hissettiği çok daha hafif bir sallantı, yavaş ama sabit bir devinim. Başının altında bir yastık. Karanlık.

Keskin bir koku. Tuz, pas, mazot, ter... Deniz. Sararmış, rutubet lekeleriyle kaplı alçak bir metalik tavan. Daracık bir oda, ince, paslı borular. Yatağının yanında kontrplak bir dolap. Bir kamara. Demek ki bir gemide! Karanlık.

Yerde yuvarlanıp giden boş bir cam şişe. Rutubetli, bayat bir hava. Çerçevesi nemden kabarmış, çirkin mi çirkin deniz manzaralı bir tablo. Kapının altında incecik bir ışık. Üstünden geçen bir gölge. Karanlık.

Çekici ama dost bilmediği bir kadının yüzü. Olga Grischuk gülümseyip koluna dokunuyor. "Merak etme, her şey geçti artık. Emniyettesin."

Stan'ın dudakları zorlukla kımıldıyor. "Nasıl?"

"Kılavuz kaptan gemimiz hazır bekliyordu. Herkes korktu ama bizim kaptan cesur! Seni bulup çıkardılar denizden."

"Nereye?"

"Rusya'ya Stan. Arkadaşına o pasaportu veren bendim."

"Neden?"

"Anavatanın seni kucaklamak için heyecanla bekliyor. Annen de öyle."

"Öldü benim annem..."

"Gerçek annen, Stan. O yaşıyor. Filmi izlemedin mi?"

"Annem?" Karanlık.

Megafondan yükselen bir ses. "Dikkat, dikkat! Odyssia'ya sesleniyoruz! Burası Türk Deniz Kuvvetleri'ne bağlı TCG Doğan

fırkateyni. Mevcut rotanızı terk edin ve makinelerinizi derhal durdurun! Tekrarlıyorum..." Çağrı tekrarlanıyor ancak gemi bir süre daha yoluna devam ediyor. "Bu son uyarıdır! Makinelerinizi durdurmazsanız kuvvet kullanmak zorunda kalacağız. Teslim olun!"

Dışarıdan, denizin üzerinden gelen motor gürültüsü. Yük gemisine ait değil; daha küçük, daha hızlı, daha vahşi. Sert bir çarpışma, kamaranın sarsıntısı. Dışarıda koşturanlar. Zorlanıp açılan kapılar, kırılan bir şeyler. Bağırtılar. "Silahını bırak! Silahını bırak!" Silah sesleri.

Kamarasına giren adamlar. Botlar. Başının içinde bir zonklama. Karanlık.

XV.

Yıkılmış Şeylere Bakmanın Verdiği Tuhaf Haz

Stan yattığı yerde gözlerini tekrar açtığında vücudunda hâlâ hafif bir uyuşukluk hissetmekle birlikte kesinkes uyanık olduğunun ayırdındaydı. Hemen başucundaki, nabzını ve kan basıncını ölçen cihaz, koluna sararmış bantlarla yapıştırılmış hortuma damla damla sıvı akıtan askılı cam serum şişesi ve bilhassa da elindeki kalın altlıklı kağıda bir şeyler yazan hemşire kuşkuya yer bırakmıyordu: Bir hastane odasındaydı. Elini hafifçe kaldırarak kadını selamladı ancak beriki ona herhangi bir karşılık verme lüzumu hissetmeksizin arkasını dönüp odadan çıktı. Başucu masasının üstündeki gözlüklerini takıp çevresine baktı. Duvarlar, yatak örtüleri, camları örten kalın perdeler, metalik masa, üstündeki cıvalı tansiyon ölçme aleti, tavanda gıcırdayarak dönen ve odadaki sıcak, boğucu havayı insanın suratına suratına vuran vantilatör... Her şey kirli beyaz ile koyu gri skalasında bir renge yahut renksizliğe sahip. Vedaya hazırlanan kişiyi hayattan büsbütün soğutmak, bu cihetle ona belki de geride pek matah bir şey bırakmadığını düşündürerek bir parça teselli vermek

amacıyla işinin ehli birileri tarafından tasarlanmış bir ortam. Görünüşe bakılırsa, şair kıyameti atlatmış ancak hiperdemokratik adaletin keskin kılıcından kurtulamamıştı; olup bitenleri yeterince idrak edebilecek kadar iyileştiğine kanaat getirdiklerinde hayatına son verecekleri yerdeydi. Hemşire alelacele, yetkili kişilere bu müjdeyi vermeye gitmiş olmalıydı.

"Ah, Bay Stan," diyerek odaya girdi biri. "Bizi ne kadar telaşlandırdınız anlatamam."

Bu dümdüz suratlı, irikıyım zat, Stan'ın o anda dünyada görmek isteyeceği en son kişiydi. Yine de insanın ölmek üzereyken dahi diğerlerine karşı sorumlulukları olduğunu bilen şair, "Kurthan Bey," dedi nezaketle. "Yoksa ölüm iğnesini bizzat siz mi yapacaksınız?"

"Ne münasebet canım," diyerek yatağın yanı başındaki sandalyeyi altına çekti Başeditör. "Sadece biraz sohbet etmeye geldim."

Şair, yüzünü ekşitti. "Şimdi tadım kaçtı işte."

Neşeli bir kahkaha attı Kurthan Kantar. "Mizah duygunuzun yerinde olduğunu görmek pek güzel."

Şair pencereyi işaret ederek sordu: "Dünya hâlâ yerinde duruyor, değil mi?"

"Büyük ölçüde." Başeditör oturduğu yerden kalkıp perdeleri açtı. "Yerleşim merkezlerinde çokça bina yıkıldı, bazı tarihî yapılar büyük zarar gördü. Elektrik trafolarında yangınlar, deniz kazaları, panik... neticesinde bir miktar can kaybı da yaşandı tabii. Bütün dünyada durum buna benzer. Yine de hasar korkulduğu kadar büyük değil."

Gün ışığı Stan'ın gözlerini kamaştırsa da bir nebze içini de ısıtmıştı. Bu küçük yaşam belirtisi, ağzının kuruduğunu fark etmesine yol açmıştı. "Biraz su alabilir miyim?"

Kurthan Kantar metal masanın üstünde duran sürahiden bir bardak su doldurup ona uzattı. "Maalesef Boğaziçi Köprüsü de harap oldu ama şimdi her şey normale döndüğüne göre mesele değil... yeniden yapılır."

Dedektif, suyundan bir yudum aldı. "Kugelblitz?"

"Efendim?"

"Gökyüzündeki yarık."

"Ha, meteor yağmurunu diyorsunuz," dedi Kurthan Kantar tekrar sandalyesine oturarak. "Puff! Birden kayboldu. Hem de tam siz köprüden aşağı uçtuğunuz sırada."

Dedektif, bakışları tavandaki vantilatöre takılı, kafasını, çenesini kaşıdı. Bir müddet düşündükten sonra gözleri parladı. "Yönerge! O yüzden olmalı. Bengi Örümcek'in gün yüzüne çıkan tek kopyası ortadan kalkınca burgaç da yok oldu."

"Neden söz ediyorsunuz siz?"

"Desenize, felaketi durdurmak için bir çakmak yeterliymiş! Hay Allah!" diyerek güldü Stan.

Başeditör, elini ateşini ölçmek istercesine Stan'ın alnına koydu. "İyi misiniz siz dostum?"

Dedektif onun hakikaten olayların arkasında yatan sebeplerden habersiz mi olduğunu yoksa numara mı yaptığını bilemiyordu. Öte yandan bunun fazla ehemmiyeti de yoktu. Daha pratik konulara yoğunlaşmaya karar verdi. "Ne kadar zamandır buradayım ben?"

"Aşağı yukarı iki gündür."

"Gemide geçirdiğim süre?"

"Hangi gemi?" diye sordu Kurthan Kantar boş bakışlarla.

"Rus yük gemisi. Odyssia olmalı adı. Hani gelip beni aldığınız."

"Sizi köprünün enkazı üstünde bulduk Bay Stan. Aracınız suya düşmeden önce şans eseri dışarı fırlamışsınız ya da belki can havliyle kendiniz çıktınız. Her halükârda çok şanslısınız."

Öfkelenmeye başlamıştı Stan. "Ben o gemideydim Kurthan Bey... Rus bir kadın vardı. Benimle konuştu. Annemden söz etti."

"Ah anneler," diye iç çekti Başeditör. "İnsan kaç yaşında olursa olsun, dara düştüğü anda nasıl da hemen anneciğini arıyor değil mi? Herhalde geçirdiğiniz şokun etkisiyle rüyanızda böyle şeyler gördünüz."

Dedektif, hasta yatağında dikildi. "Kadının adı Olga'ydı, Res Extensa üyesi. Köprüye girdiğim sırada bir grup diğer Rusla birlikte peşimdeydiler."

"Peşinizdekileri bilemeyeceğim ama yakaladıklarımız arasında öyle biri yoktu. Yabancı uyruklu olarak sadece bir Yunan ve bir de... kardeşiniz."

"Stefan!"

Başıyla onayladı beriki. "Toplamda üç üst düzey örgüt elemanını ele geçirdik. Siz olmasanız bunu başaramazdık."

Stan sıkıntıyla gözlerini yumup şakaklarını ovuşturdu. "Ben bir şey yapmadım."

"Ah! Bu kadar mütevazı olmayın Bay Stan. Realistlerin sizi rehin aldığını biliyoruz. Onlardan kaçarken kullandığınız kamyonet bir önceki gün soygunda kullandıklarıyla aynıydı. İki devriye polisi, aracı Edirnekapı civarında görüp merkeze ihbarda

bulunuyor, bölgeye intikal eden ekipler yerlerini tespit edip hepsini kıskıvrak ele geçiriyor. Ne yazık ki öncesinde hücre evlerini yakıp kül etmişler. Yine de büyük bir kazanım elde ettik. Dediğim gibi, bu sizin kahramanca direnişiniz sayesinde mümkün oldu." Kısacık bir an durup Stan'ın tepkisini gözledi Başeditör. "Öte yandan üzüntünüzü de anlıyorum, ne de olsa biri kardeşiniz."

Bu kez onun yalan söylediğini biliyordu dedektif. Dünya gözlerinin önünde çökerken ne polis ne de bir başkası "çalıntı araç ihbarında" bulunacak vaziyetteydi. Bu oyunu oynamaktan bıkmıştı. "Nasıl yapıyorsunuz bunu?" diye sordu. "Bu acayip rejim için nasıl bu kadar şevkle, dirayetle çalışabiliyorsunuz? Res Extensa'nın söylediklerinin doğru olduğunu biliyorsunuz. Anketleri yönlendiriyorsunuz, araştırmaları hasır altı ediyorsunuz, sonuçları çarpıtıyorsunuz... Ne geçiyor elinize? Daha öncesinde de bir grup azınlık, çoğunluğu güzelce sömürmenin yollarını biliyordu. Hepsinden daha karanlık, daha zalim, daha aptalca bu sistemden çıkarınız nedir tam olarak?"

Başeditör'ün yüzündeki ifade ciddileşmişti. Bir sigara yakıp derin bir nefes aldı, dumanı havaya üfledi, bakışlarını pencereye çevirdi. "Bunlar çok tehlikeli sözler Bay Stan ve kesinlikle gerçeği yansıtmıyor. Lakin bir anlığına haklı olduğunuzu varsayalım ve düşünelim: Yönetici elitin hiperdemokrasiden çıkarı nedir? 'Anketleri yönlendiriyorsunuz, araştırmaları hasır altı ediyorsunuz, sonuçları çarpıtıyorsunuz.' Böyle söylediniz, değil mi? Realistler de aynı şekilde düşünüyor." Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme oluştu. "Yani bütün bunları yapmasak her şey yoluna girecek, öyle mi? Bunun ne anlama geldiğinin farkında

mısınız?" Ona yanıt vermeye yeltenen Stan'ı bir el hareketiyle durdurup devam etti. "Sadece yirmi yıl içinde hem siyasi hem toplumsal muhalefetin nasıl değiştiğini düşünün. Başlangıçta herkes hiperdemokrasiyi sorgularken şu anda onu veri kabul ediyor ve anketler dürüstçe yapılıyor mu diye dertleniyor, acaba sistemi doğru biçimde uygulayabiliyor muyuz diye tartışıyor. Kurbanlık koyunun bıçağın yeterince keskin olmadığından şikâyet etmesi gibi bir şey!" Devletin en ayrıcalıklı memurunun yüzüne küçümseyici, hatta tiksinti dolu bir ifade yerleşmişti. "Eskiden işler ters gittiğinde insanlar kendilerini yönetenleri suçlardı ama artık bunu yapamıyorlar. Her bir kararın kendileri gibi insanlar tarafından alındığını biliyor ve birbirlerinden nefret ediyorlar! Yine de gidişatın kontrolünün kendi ellerinde olduğu illüzyonu o kadar güçlü ki bundan vazgeçemiyorlar. Benim isteklerim, benim doğrularım, benim kararlarım... Vazgeçmek ne kelime, buna bayılıyorlar. Hiçbir bok istedikleri gibi gitmese dahi!" Durup sigarasından bir nefes daha çekti, sakinleşip gülümsedi. "Tabii durumun bu olduğunu söylemiyorum. Dediğim gibi, düşünce egzersizi yapıyoruz sadece."

"Mutlaka," dedi Stan, onun bir şekilde gerçek düşüncelerini dile getirmesinden memnun. Daha fazlasını duymak istiyordu. "Peki anketlerle oynamak niye? Sonuçlar ne çıkarsa çıksın neticede millet bundan birbirini sorumlu tutmayacak mı?"

"Asla böyle işler yapılmıyor," dedi Kurthan Kantar ama hemen ardından şeytanca gülümsedi. Belli ki bu sohbetten o da keyif alıyordu. "Ancak yine teorik olarak halk iradesine saygı duymayan, anket neticelerini tahrif eden birilerinin olduğunu

varsayalım. Belki de bu kişiler sizin düşündüğünüz gibi, insanları birtakım karanlık güçlerden değil de bizatihi kendilerinden korumaya çalıştıklarına inanıyordur. Anket sonuçlarına bakınca görmüşlerdir ki, işler sahiden de çoğunluğun kanaatiyle yürüyecek olsa göreceğimiz manzara şudur: Öjeni çoktan yürürlüğe girmiştir, herkes komşusunun bir cani, hain ya da sapık olduğundan emindir, yasadışı göçmenler görüldüğü yerde vurulmalıdır, suçluların yarısından çoğunun hakkı idamdır, diğerlerine ibret olsun diye meydanlarda toplu infazlar yapılmaktadır, halkın inançlarını zedeleyen bilimsel çalışmalar, sanat eserleri tamamen yasaklanmıştır, eğlence için gladyatör savaşlarının geri gelmesi istenmektedir, millet şovenizmden çıldırmış, savaş naraları atmaktadır..." Midesi bulanmış gibi bir ifadeyle sigarasını yere atıp ayakkabısıyla ezdi. "Bu dünyayla kıyaslandığında Auschwitz Toplama Kampı bir lunaparka dönmüştür!"

Ve Bengi Örümcek tüm bunları ortaya dökecekti, diye düşündü Stan. Kugelblitz'i tetikleyen şey, insanın en ilkel, en vahşi dürtüleriyle yaratacağı kitlesel etki, daha doğrusu buna yol açacak fikrin psikosferde oluşturduğu çalkantıydı. İnsan, yalnızca fiziksel varlığıyla değil; aklı, düşüncesi, ahlakı ve diliyle de evrimin bir ürünüydü. Tüm bu donanımını kendisini var eden temel yasalara karşı kontrolsüzce seferber ettiğinde oluşan psikosfer, zaman ve mekân dokusunu parçalayabilecek bir kıyamet silahına dönüşebiliyordu. Eğer gerçekten durum buysa, Stan yaptığı şeyin nihai felaketi engellemek değil, onu bir süreliğine geciktirmek olduğunu biliyordu. Merih Üçüncü haklıydı; cin bir kez şişeden çıkmıştı ve onu geri sokmanın yolu yoktu. Belki on, belki yirmi yıl sonra Bengi Örümcek yeniden ortaya çıkacak,

dünyayı devasa ağına hapsederek onun yok oluşuna yol açacaktı. İnsanlığa sadece biraz zaman kazandırmıştı. Belki bu sürede akıl, ahmaklığa; medeniyet, vahşete biraz daha baskın çıkabilirdi. Neticede hayat mücadelesi dediğin, kaçınılmaz sonu biraz daha geciktirmekten başka neydi ki zaten?

Bu düşünce silsilesi ister istemez kendi akıbetini getirdi aklına. "Ne kadar vaktim var?"

"Efendim?"

"Öldürülmeden önce," diye sorusunu netleştirdi Stan. "Bunun için buradayım, değil mi?"

"Ah, o mesele," dedi Kurthan Kantar, yine ilk geldiğindeki neşeli ruh haline bürünerek. "Aslında size o konuda bilgi vermeye gelmiştim ama laf lafı açtı işte."

"Hmm..."

"Hükûmetimiz, realist bir örgütün lider kadrosunun yakalanması konusundaki üstün hizmetinizi takdir ediyor. Bu nedenle fors majör yetkisini kullanarak yaşam vizenizin bir yıl süreyle uzatılmasına karar verdi. Tebrik ederim."

Şairin bütün vücudu aniden boşalıverdi. Gözlerine yaşlar hücum ederken boğazından kesik bir inilti koptu. O ana kadar ölüm korkusunun içine bu kadar yerleşmiş olduğunun farkında dahi değildi. Olup bitenlere dair yazılan senaryo gerçeklerle uzaktan yakından alakalı değil idiyse de muhakkak ki onun da çıkarına olmuştu. İçinden karşısındaki adama karşı önüne geçemediği bir şükran duygusu yükseliyor, diğer yandan böyle hissettiği için kendinden utanıyordu. Güçlükle yutkundu. *"Ach so!"*

"Selamünaleyküm!"

Şener elinde küçük bir kutuyla odaya girdiği anda Kurthan Kantar da ayağa kalktı. Stan'a, "Tekrar görüşeceğiz," deyip yeni geleni başıyla hafifçe selamladıktan sonra odadan çıktı.

"Kim bu herif?" diye sordu Şener, onun boşalttığı sandalyeye otururken.

"Başeditör," dedi Stan elinin tersiyle gözlerini silip burnunu çekerek. "Vizemin bir yıl uzatıldığını haber vermeye gelmiş."

"Haberim var. Önceki gün geldiğimde söylediler." Kutuyu başucu masasına bıraktı. "Süleyman havyarlı açma gönderdi sana. Çok geçmiş olsun diyor."

"Havyarlı açma mı?"

Başıyla onayladı Şener. "Tezgâhı biraz çeşitlendirmeye karar vermiş."

Stan kutuyu açıp içine baktı. "Vay canına! O kadar sene yalvardım bir Bavyera Kremalı tatlı yap diye, 'Fırında ekmek yapılır!' deyip durdu. Şimdi şu işe bak..." Arkadaşına döndü tekrar. "Sen iyi misin? Ceylan? Annemden haber alabildin mi? Kimsenin başına bir şey gelmemiştir inşallah."

"Herkes iyi, merak etme," dedi Şener. "Mahalle de, senin bina da iyi dayandı depreme."

"Deprem mi?" diye bir kaşını kaldırdı Stan. "Yaşanan, bundan çok daha fazlasıydı dostum. Neler olduğunu anlattığımda aklın çıkacak."

Şener, Stan'ı baştan sona belirgin bir ilgiyle dinlediyse de neticede aklının uçup gittiğini düşündürecek bir tepki vermedi. Sadece başını aşağı yukarı sallayarak, "Anlıyorum," dedi.

"Cidden mi?" Hadi diyelim dinlediği olağanüstü hikayeden hiç etkilenmedi, kâinatı ve dolayısıyla onun hayatını da kurtardığı için bir teşekkür de mi edemezdi kadirbilmez dostu?

Öte yandan, belki de tüm serinkanlılığına karşın kıyametin eşiğine gelmek onun üzerinde bir travma etkisi yaratmıştı. "Benim hâlâ kafamı kurcalayan şeyler var. Galileo'nun iddiası ve Bengi Örümcek'in kozmosta neden benzeri bir yırtılmaya yol açtığını anlayamıyorum."

Şener başını havalara kaldırıp bir süre düşündü, ölçüp biçti ve nihayet yanıtladı: "Evreni fırıncı Süleyman gibi düşün."

Onun muhakkak ki tuhaf bir şey yumurtlayacağını bilmekle beraber bunu hiç beklemiyordu Stan. "Fırıncı Süleyman?"

Başıyla onayladı kırtasiyeci Şener. "Hepimiz yıldız tozuyuz dostum. Sen, ben, şu seninle ilgilenen alımlı hemşire... Bedenimizdeki tüm maddeler milyarlarca yıl önce bir yıldızda üretildi. Canlı yahut cansız her şey aynı kumaştan, aynı kurallara tabi; adına ister Tanrı de ister enerji, yoku vara çeviren o güç her neyse hepimiz onun suretinde var olduk. İşte o yüzden insanın tepkisi neyse kozmosun cevabı da ona göre şekilleniyor. Rahmetli baban... üvey baban, 'Her insan bir kâinattır,' derken neden söz ettiğini biliyordu."

"Süleyman diyordun."

"Sen o kadar zaman ondan bir Alman tatlısı yapsın istiyordun ama o direniyordu, değil mi? Evren de işte böyledir, dengesini bozdun mu tepki verir. Bir müddet sonra alışır, kendini değişime adapte eder."

"Ne yani? Engizisyon, Galileo'yu susturmakla iyi mi etti?"

"Orasını bilemeyiz," dedi Şener omuzlarını kaldırıp. "Mesele iyilik ya da kötülük değil, dengenin bozulması."

Stan arkadaşının yorumunu tartarken kutudan havyarlı açmayı çıkarıp bir ısırık aldı. "Peki ya Bengi Örümcek? O nasıl bozuyordu dengeyi?"

Şener onun elindeki açmadan bir parça koparıp ağzına attı, suratını ekşitti. "Öykk! Berbat bir şey bu!" Ağzındakini bir kağıt mendile boşalttıktan sonra arkadaşını yanıtladı. "Söz, Stan; Bengi Örümcek sözü bozuyordu. Bu alet dua ile laneti, adalet ile intikamı, hakikat ile yalanı birbirine karıştırarak felakete yol açıyor. Gerçeklikten bu kadar büyük kopuşu kaldıramıyor evrenin dokusu."

"Ama belki bir gün kaldıracak, öyle mi?"

"Çok şüpheliyim... Yine de bir umudum var."

"Neymiş o?"

"Düşünüyorum da, sanki kozmosun da bir kendini koruma mekanizması mevcut. İnsanın bağışıklık sistemi gibi."

Stan bilge yahut çatlak arkadaşını şöyle bir süzdü. "Bunu neye dayanarak söylüyorsun?"

"Sana." Şener, Stan'ın yüzünde beliren soru işaretini fark edip açıkladı. "Dünya, söz yozlaşıp da kıyamete sürüklenirken kurtarıcı olarak ortaya bir şairin çıkması sadece bir rastlantı mıdır?"

"İnsanlığın umudu bana kaldıysa korkarım fazla şansımız yok," dedi Stan gülümseyerek.

"Tek şansımız şiir dostum," diye karşılık verdi Şener, onun elinde öksüz duran havyarlı açmayı alıp çöpe atarken. "Çünkü sözden şiiri çıkardığında geriye gürültüden başka bir şey kalmıyor."

Stan, Moda Çay Bahçesi'nde oturmuş, Olga Grischuk'un sözlerini düşünüyordu. *Anavatanın seni kucaklamak için heyecanla bekliyor. Annen de öyle... Gerçek annen, Stan. O yaşıyor...*

Başeditör istediği kadar onun Odyssia'ya dair hatıralarının bir halüsinasyondan ibaret olduğunu iddia etsin, dedektif bunun doğru olmadığını biliyordu. Hücre evinden kaçarken ona ateş etmeye hazırlanan militanı Olga'nın durdurduğunu işitmişti. Sovyetler Birliği pasaportunu temin edip Şener'e veren kişinin de o olduğu anlaşılıyordu. Ve nihayet kugelblitz faciasından sonra onu kurtarıp ülkeden kaçırmaya çalışanlar Ruslar olmuştu. Öz annesi Christel hakikaten hâlâ yaşıyor olabilir miydi? Öyleyse neden onca yıl çocuklarıyla herhangi bir temas kurmamıştı? Bir de Bahri Benan'ın, Stan'ın Unterlengenhardt'ta bir klinikte doğduğu, dünyanın kaderi açısından büyük ehemmiyet taşıdığına dair ettiği tuhaf sözler vardı. Ve annesine ne kadar çok benzediğine. Tuhaf ama nedense aklı en çok bu sonuncusuna takılmıştı; düşünüyor taşınıyor, annesiyle arasında hiçbir benzerlik bulamıyordu. Bir yanı bunların hepsine boş vermesini söylüyor, diğer yanı geçmişindeki bu esrar perdesini kaldırmanın hayatındaki en önemli şey olduğuna inanıyordu. Ne var ki, şimdilik bunların bir müddet daha beklemesi gerekecekti.

"Merhaba Bay Stan."

Stan bakışlarını onu düşüncelerinden koparan kadına çevirip gülümsedi. "Hoş geldiniz Hanzade Hanım."

"Çok dalgın görünüyorsunuz. Her şey yolunda mı?"

"Yolunda, merak etmeyin," diye karşılık verdi Stan, ayağa kalkıp ona bir sandalye çekerken. "Buyurun lütfen."

Hanzade Han oturup, "Gönderdiğiniz raporu okudum," dedi. "Size güvenmekle ne kadar doğru bir iş yapmışım. Çok teşekkürler Bay Stan."

Şair bu iltifatı hafif bir baş işaretiyle kabul etti. "Umarım gerçekleri öğrenmek içinizi bir nebze olsun rahatlatmıştır."

Genç kadın, bakışlarını uzaklardaki adalara çevirip derin bir iç geçirdi. İçinde bulunduğu duygu durumu, rahatlama diye tanımlanabilir mi emin değildi. Nişanlısının ölümünün arkasında görünenden fazlası olduğu konusunda haklı çıkmıştı ancak hadisenin büyüklüğünü başlangıçta asla hayal bile edemezdi. Geçmişi, hatıraları ve hatta içindeki yas duygusu bambaşka bir ölçeğe taşınmış, zaman ve mekânın büküldüğü bir boşluğa yayılmıştı. Sevdiği adamın arzusunu onurlandırmış olmaktan kaynaklanan bir iç huzuru duyuyordu ama hepsi bu değildi. İçinde kıpır kıpır eden başka bir şey daha vardı; evrenin ne kadar küçük ve kırılgan, buna karşılık insan ruhunun nasıl da büyük ve güçlü olduğunu keşfetmekten kaynaklanan bir heyecan. "Erkcan, bir bilim insanı için en güzel şeyin, hayatını insanlık uğruna feda etmek olduğunu söylerdi her zaman," dedi. "O da aynen bunu yaptı. Ne yazık ki dünyanın bundan haberi olmayacak."

"Yeterince insan bilecek. Evrenin bunu dikkate alacağından eminim."

"Umarım dediğiniz gibi olur."

"Unutmadan," deyip cebinden Erkcan Ay'ın teleks şeritlerinden yaptığı kolyeyi çıkardı dedektif. "Mahalledeki bijuteriye vermiştim eski haline getirmeleri için."

"Ahh!" Kolyeyi eline alıp bakarken genç kadının gözleri derin bir kuyudaki bir çift yakut gibi parladı. Dudakları arasından sözcükler bir fısıltı halinde döküldü: "Çünkü bir rüya..."

"Hm?"

"İlk tanıştığımızda bana esnemenin neden bulaşıcı olduğunu sormuştunuz, hatırlıyor musunuz?"

"Elbette."

"Sebebi bu," dedi Hanzade Han. "Eninde sonunda her şeyin bir rüyadan ibaret olduğunu birbirimize ve kendimize hatırlatmak için." Başını önüne eğen Stan'ın yüzüne yayılan kocaman gülümsemeyi fark edince onun omzuna küçük bir yumruk attı. "Ne? Dalga mı geçiyorsunuz benimle?"

"Asla," diye karşılık verdi Stan hayranlık dolu bir ifadeyle. "Nasıl olup da bunu bugüne kadar fark etmediğime şaşıyorum."

Hanzade Han, "Öyle olsun bakalım," deyip eliyle garsona iki çay sipariş ettikten sonra tekrar Stan'a döndü. "Bu arada... siz hakikaten şair misiniz? Yani o kartvizitinizin üstündeki komik mâni dışında yazdığınız bir şey görmedim de?"

"İşin doğrusu, bütün bu olup bitenlerden sonra bir şeyler çiziktirdim."

"Sahi mi? Bir şiir mi yazdınız?" Stan başıyla onaylayınca Hanzade Han heyecanla ellerini çırptı. Dirseklerini masaya yerleştirip çenesini avuçlarına aldı. "Okur musunuz bana?"

"Hayhay."

"İnsanlar çoğaldıkça azalır. Her insan bir kâinattır, beş insan bir memleket."

Beş yaşındaki dedektif Alper Kamu'nun yaratıcısından bir diğer sıradışı kahraman:

Cinaslı Hafiye, Stan LaFleur
Rilke gibi dilbaz, tilki gibi kurnaz

Alternatif bir 1974. II. Dünya Savaşı sonrası Batı bloku başta olmak üzere Türkiye dahil pek çok ülke "hiperdemokrasi" olarak adlandırılan yeni bir rejimle yönetilmektedir. Kamuyu ilgilendiren her konunun anketlerle belirlenip karara bağlandığı bu düzen, bilgiyi tekeline almış, ayrıcalıklı uzman zümrenin tahakkümüne son verdiği iddiasındadır. Hiperdemokraside toplum kanaati esas, "gerçek" en tehlikeli kavramdır. Adalet, ekonomi, eğitim, bilim, sanat... hepsinin nasıl işleyeceğine çoğunluk karar verir.
Kimin yaşayıp kimin öleceğine de.

İşte böyle bir dünyada, küçük yaşta bir Türk aile tarafından evlat edinilen Alman asıllı şair-dedektif Stan LaFleur, iç içe geçmiş bir cinayet ve intihar vakasını araştırmak üzere kolları sıvar. Takip ettiği izler onu, gökyüzünde aniden belirip günbegün büyüyen kızıl yarığın gizemiyle yüz yüze getirir. Soruşturması derinleştikçe LaFleur kendini büyük bir komplonun ortasında, kozmik güçlerin karşısında bulacaktır. Apokaliptik tehditleri ortadan kaldırmak için önünde sadece beş günü vardır; cephanesi zekâ, vicdan ve hayal gücünden ibarettir.

Alper Canıgüz'ün yeni romanı Örümcek Burgacı, ütopya ile distopya arasındaki çizginin belirsizleştiği evreninde, okuru baş döndürücü bir maceraya davet eden son derece özgün bir *retro bilim-kurgu/polisiye.*

EVEREST

www.everestyayinlari.com
f/everestyayinlari
𝕏/everestkitap
/everestyayinlari

9 786253 695156